

JOH. GERHARDI,
SS. Theol. D.

CONFESSIO
CATHOLICA.

Francofurti ad Moenum

1 6 7 9.

JON. GERHARDI

22. Theol. D.

CONFESSIO

CATHOLICA.

Amstelredamum

1679

JOHANNIS
GERHARDI,

SS. THEOL. DOCT. ET IN
ACAD. JEN. PROF. PUBL.

CONFESSIO
CATHOLICA,

In qua

DOCTRINA CATHOLICA
ET EVANGELICA,

Quam Ecclesiæ Augustanæ Confessioni addictæ pro-
fidentur, ex Romano-Catholicorum Scriptorum
Suffragiis confirmatur,

In QUATUOR TOMOS distributa,

Quorum

I. De Principio & Mediis nostræ verè-Catholicæ; Et
de Principiis & Mediis Pontificiæ Religionis : II. De Verbo
DEI, Christo, Pontifice Romano, Conciliis, Ecclesia : III. De Clericis, Monachis,
Laicis, Purgatorio, Beatitudine & Cultu Sanctorum, Sacramentis, Baptismo, Confirmatione,
Sacramento Eucharistiæ, Missâ : IV. De Pœnitentia, Extrema Vnctione, Sacramento Or-
dinis, Matrimonio, Gratia Primi Hominis, Amissione Gratiæ & statu Peccati,
Gratia & Libero Arbitrio, Justificatione & de Bonis Operi-
bus in particulari agit.

*Proœmio hujus operis præfixus est Schematismus plenissimus,
compendiosissimam Epitomen vel accuratissimam delineationem totius
Operis nervosissimè exhibens :*

In Fine non solum Index Locorum Scripturæ tum ab obje-
ctionibus, tum Exceptionibus Pontificiorum in Quatuor hisce Tomis vindicatorum
additus est, sed etiam insuper eidem novus planè Index Rerum & Verborum, ad fe-
licem hujus Libri usum apprimè utilis & maximè necessa-
rius, accessit.

FRANCOFURTI ET LIPSIAE,
Apud CHRISTIANUM GENSCHUM,

Literis JOHANNIS ANDREÆ.
Anno M DC LXXIX.

JOHANNIS

1579

(JW)

SS. THEOBALDUS ET IN

ASAD VIKAR PUBLI

DOCTRINA

CATHOLICA

DOCTRINA

ET EVANGELICA

DOCTRINA

10

20

7551 Rara

DE PRINCIPIS

DE PRINCIPIS

DE PRINCIPIS

DE PRINCIPIS

DE PRINCIPIS

DE PRINCIPIS

DE PRINCIPIS

DE PRINCIPIS

DE PRINCIPIS

DE PRINCIPIS

7552.286V

JOHANNIS

ANDREAE

MDCLXXIX

SERENISSIMO.
PRINCIPI AC. DOMINO.
DOMINO.

FRIDERICO.
DUCI SAXONIÆ.

JULIÆ. CLIVIÆ. AC.
MONTIUM. LANDGRAVIO.
THURINGIÆ. MARCHIONI.
MISNIÆ.

PRINCIPI. HENNEBERGICO,
COMITI. MARCÆ. ET. RAVENS-
BURGI. DYNASTÆ. IN. RAVENSTEIN.
ET. TONNA.

PATRIÆ. PATRI.
PIO. JUSTO. MAGNANIMO.
VERÆ. RELIGIONIS. NUTRITIO.
OPTUMO. MAXUMO.

PRINCIPI. AC. DOMINO.
MEO. CLEMEN-
TISSIMO.

NEC. NON.
SERENISSIMÆ.
PRINCIPI. AC. DOMINÆ.
DOMINÆ.

MAGDALENÆ.

SIBYLLÆ.

DUCISSÆ. QVA. ORTU.

QVA. NUPTU. SAXONIÆ.

JULIÆ. CLIVIÆ. AC. MONTIUM.

LANDGRAVIÆ. THURINGIÆ.

MARCHIONISSÆ. MISNIÆ.

UT. ET. SUPERIORIS. AC.

INFERIORIS. LUSATIÆ. PRINCIPI.

COMITATUS. HENNEBERGICI. COMITI

MARCÆ. RAVENSBURGI. ET. BARBY. DOMINÆ. IN.

RAVENSTEIN. ET. TONNA.

INGENTIS. VIRTUTIS. ET. JUDI-

CII. HEROINÆ. INCOMPA-

RABILI.

VERÆ. RELIGIONIS. ET.

ARTIUM. ALTRICI. MUNI-

FICENTISSIMÆ.

PRINCIPI. AC. DOMINÆ.

MEÆ. CLEMENTISSIMÆ.

SACRUM.

Serenissime Princeps,

Domine clementissime,

nec non

Serenissima Princeps,

Domina clementissima.

Ereor eqvidem, beatissimos manes *Divi ERNESTI, Saxoniae Ducis*, Principis incomparabilis ac aeternâ memoriâ digni, *Serenitatum Vestrarum* respectivè *Parentis* ac *Soceri* desideratissimi, profanô laudis habitu adire, atqve suscitare temerè: Hoc namq; esset pietati vim facere; conari autem laudare, quod omnem laudem superat, & vel Zeuxis calamô effigiavit jam aetas nostra, quàm insignem temeritatis notam quis non incurrat? Non uni siquidem notum, sed omni, *augustissimum hunc Principem*, acerrimum Defensorem, magnanimumqve Confessorem purissimæ, inqve verbo Dei solidè fundatæ Fidei Ev-

D E D I C A T I O.

angelicæ, ac Religionis orthodoxæ, ad extremum vitæ limen, mansisse constanter. Mansisse autem? Ecquid aliud coelestis tanti Herois ac Principis vita in hoc terræ folliculô promittere potuit? Nonne sanctissimus *Ipsius Serenitatis* spiritus ardentissimô propagandæ salutaris doctrinæ zelô per totum vitæ cursum quasi æstuavit? Ad hanc veræ doctrinæ propagationem quippe, & æternis prædicandam laudibus, rudioris plebeculæ, quæ potiozem terrarum adimplet orbem, in agnitione **C H R I S T I** Salvatoris informationem, tanquam ad divinam Helicem, contenderunt tot tantique, rarissimi profectò, in hoc nostrô seculô, & inusitati, & vel aliquot centena aureorum millia exhaurientes, inq; alios usus piasqve foundationes, piè ac religiosè impensi sumptus. Quid dicam de egregiis Clarissimorum Virorum scriptis, animos sensusq; moventibus, ab oblivione ac interitu vindicatis heroicè, & incredibili *Sanctissimi Principis* curâ piæ posteritati restitutis munificentissimè? O plus quàm paternas *piissimi Patris Patriæ* curas! Fama ad astra tollendi *Operis Biblici* omnes orbis Christiani angulos re ac nomine pervolat meritò. Nec enim Germania, nec extera etiam Regna & Regiones viderunt, quod huic par esset. Megalabri *Lutheri* versione, laudabili variorum Theologorum operâ solidissimis interpretationibus, ipsimet Scripturæ Sacræ, & fidei analogiæ ad amicum convenientibus, limatiorem, & quæ magis expolita, ubi inveniamus? Cui autem sanctissimum istud opus, proximè Deum, referamus acceptum, quàm *Beatissimi Principis ERNESTI III.* munificentia ac gratiosis auspiciis? Annus abiret, si pulcherrima scripta, *Serenissimi, piissimæ memoriæ, Principis* jussu ac autoritate,

sum-

D E D I C A T I O .

sumptibus etiam immensis, decursu temporum, ad jacienda veri Christianismi fundamenta, ad proximum piè ædificandum, ad communem utilitatem salutariter promovendam, & quod caput est, ad mortales in veræ fidei ac Religionis puritate imbuendos utiliter, publicæ luci exposita, enarrare saltem omnia & singula præsumerem, ante ad finem quàm pervenirem. Taceo plus quàm sexcentas vias, quas *gloriosissimus hic Princeps* ad conservanda Templorum Scholarumquæ adyta; ad propaganda fidei salvificæ monumenta, apud exteros etiam, & justò horridiores adhuc, nec catechetica Christianæquæ doctrinæ limâ satis expolitos populos aperuit, maximè in *Moscoviâ*, ubi puriori fidei, nostræquæ Evangelicæ orthodoxiæ addictis, in illustris *Ducalis Magnificentia* specimen, admirabile tulit adjumentum, alibiquæ locorum sumptus fecit munificentissimè. Verùm quid prolixus sum in eò, quod facit modò ad tædium? Meridiano Soli lucem addere molior. Coelum & terram resonant *vita, pietas, facta*: in urbes & orbem; incolas, accolas; omnes, singulos: *Beatissimi Ducis* ac verè Herois in militiâ Christianâ. Ulti desideratissimus in terris Princeps est; ita exoptatissimus in coelis, omnibus piis & electis hospes dudum fuit. Nec subditos dimisit orphanos: sed regendis iisdem, & in palæstrâ DOMINI exercendis, ceu providus Rex & Propheta *David*, præfecit, ast quàm laudabiliter? quàm provide? *FILIUM* æquè sapientissimum, piissimum, pacificum *Salomonem*: *TE*, puto, *Serenissime FRIDERICE*, Domine clementissime, in cujus *Serenitate* paternarum Virtutum radii omnes ac singuli, hereditariò quasi jure sunt translati. O felicissimos subditos! Quibus

D E D I C A T I O.

Sol occubuit : Nox nulla secuta est.

In *TE* enim, *DOMINE*, mortuus *Parentis* vivit. Videmus omnes, experimur singuli *Serenitatis Tuæ* virtutes certare virtutibus *Beatissimi Dn. Parentis*. Hinc Pietas erga Deum sincera; Hinc Zelus erga Religionem fervidus: Hinc cura pro Ecclesia Scholisq; vigilans: Hinc amor erga subditos infucatus: Hinc honor erga Justitiam candidus: Hinc gratia in miseros laudabilis: Hinc liberalitas in egenos singularis: Hinc clementia in Bonos omnes ac pios delectabilis. Adeò nempè coruscant *Serenitatis Tuæ* vita & facta in *Dn. Parentis*, *gloriosissimæ memoriæ*, vestigiis, uti in reliquis, ita maximè, dum nec otiosum ducit spiritum *Serenitas Tua*, quin exequatur sedulò, quod ad promovendum summi Dei honorem, & Ecclesiæ ipsius, præsertim in hac periculorum, quibus circumvallatur, asperitate, salutem cedere potest unicè.

Hac fiducia ad *Serenit. Tuæ* aram me submittens pronum, humillimâ, quâ potest fieri, mente manuq; depono B. Parentis mei, *Job. Gerhardi*, SS. Theol. D. & in Acad. Jenensi quondam Prof. Publ. **CONFES-
SIONEM CATHOLICAM**. Qui liber, uti olim sub Serenissimorum Saxonix Ducum, & maximè *Serenitatis Tuæ Beatissimi Dn. Parentis* tutelâ ac patrociniò natus & editus in lucem est: ita & nunc, cum quasi renascitur, liceat ita loqui, cujus *gratiam ac patrociniùm* quærat potissimùm, quàm cujus *clementia* in lucem prodit iterum, quique maximam partem sumptus, ut publicam lucem videre possit, sumptus inquam, Ducali magnificentia & tantò Principe dignos, ad movendum istud opus verè Christianum, in commodum ac gaudium Ecclesiæ, secundum

DEI

D E D I C A T I O.

DEI gloriam, erogat & subministrat clementissimè ?

Suscipe ergò, *clementissime Domine*, hoc opus Tuum. Parentis mei fuit olim: Meum non est: Tuum est, *Princeps indulgentissime*, & si nondum est, jam consecro; ut Nomine & Numine Tuò munitum, ab omni periculò & calumniâ immune semper maneat & liberum.

Accipite, *Principes Serenissimi, Domine clementissime, Domina clementissima*, ingenuæ devotionis munus. Accipite libellum, suppliciter ad pedes Vestros devolutum, sacris manibus, frontibus serenis. Et concedite, ut *in clementiâ Vestrà & gratiâ* securus vitam transigam. Quod uti voveo & spero, ita submissè expeto. Voti omnis compos ero, si **DEUM** habuero clementem semper & **PRINCIPEM** meum. Valete **PRINCIPES**, & maximo civium Vestrorum solatio diutissime vivite. **DEUS** opt. max. *Vos* conservet cum *totâ Domo Serenissima!* Largiatur sanitatem omnimodam, perennantem fortunam, & non nisi cum orbe finiendam Posteritatis felicitatem. **DEUS** vos fervet!

SEREN. VESTRARUM

Coburgi d. 29. Septemb.
Anno. M DC LXXIX.

Subjctissimus ac obedientissimus

Servus

JOH. ANDR. GERHARDUS,
Com. Pal. Cæs. Consil. Sax.

PRÆFATIO
AD LECTOREM.

Accipe tandem, *Benevole Lector*, quam diu desiderasti, *CONFESSIÖNEM D. Joh. Gerhardi CATHOLICAM*, in tuum & Ecclesiæ commodum. Opus seipsum commendabit, si & rem ipsam, & rei circumstantias expendas accuratiùs, nec suspensâ hederâ opus erit tam generoso vino vendibili. Innumeri fuerunt viri celebres & de Ecclesiâ Christi meriti optimè, qui centies & amplius urserunt novam hanc operis editionem, quam detinuerunt tamen multa hæctenus obstacula. Vicit tandem gloria Dei & ardentissimus pietatis affectus *Promotoris munificentissimi*, in Ecclesiam Christi, commodumqve eorum, qui Christo operam dicarunt suam, & ad rudiorum plebeculam in salutari Salvatoris agnitione rectè instituendam omnes intendunt nervos. Et fatendum meritò, quod in DEI cedit honorem, ædificationemqve Ecclesiæ, ab omni oblivionis injuriâ vindicandum esse strenuè. Nec desunt *causæ*, & illæ quidem gravissimæ maximeqve fonticæ, quæ ad novam operis hujus, auro contra cari, Editionem publici juris faciendam & procurandam commoverunt, imò coëgenalis Editionis Exemplaria? In Bibliopoliis non prostant amplius: Et quot perambules officinas, in quibus vel sedulò quærens ægrè invenias? Et, si vel maximè dentur adhuc venalia, quod rarissimè tamen fit; Certè tam malè emendus exponatur liber, ut odiosum omninò sit cogitare de pretiò, emptionem autem moliri, molestum: Plurimorum namq; marsupia illum vix capiant. *Sic carum nempè, quod rarum*. Et latet fortasse hinc & inde in Eruditis Bibliothecis, quod tamen in vulgaribus & trivialibus sperandum neutiqvam est, sed consummatis modò, & benè instructis, unum & item alterum primæ istius exemplar; Non publicum tamen id juyat commodum, sed quò rarius istud, hoc tanquam charius pro se quisq; servat. Accedit, quòd *ista originalis editio*, quia

IN.

P R Æ F. A D L E C T.

in majus justo excrescit opus, *minus apta studiis atq; idonea*: in plures enim compingi ligaturas oportet, quæ non tantum à se invicem avelli possunt facilè; sed quid molestius etiam est cupido lectori, & in veritatem locaq; doctrinarum varia inquirenti, quàm ex tot, quasi angulis, voluminibus, in quos dispersæ & abjectæ sunt, tædiosa temporis morà, quàm amotam vult longissimè, eruere? Nam compendiosam rerum, ac quæstionum indagationem desiderans, nihil averfatur magis, quàm varias adire domos, & in multis quærere hospitiiis, quod congregatum unò in tuguriolò voluit. Amplius & ipsius rei & doctrinæ necessitas maximum operi affert momentum, cui parere quidem annos abhinc ante non ad eò multos tentavit non Nemo, & prolixitati quærere compendium sustinuit, bonà profectò intentione, sed labore non melioci, dum Homerum, ut sic loquar, nuci includere, & *ὡς ἐν ἐπιτομῇ* proponere studuit, quod cæteroquin amplissimum narrationis campum ostenderat, cui nec decempedæ, nec paralangæ benè multæ fuerunt emetiendo; licet exclusum & sine suò & spe melioris successûs se viderit vir, iste celeberrimus p. m. cujus pace etiam, quod res est, dicitur. Omnes siquidem ex ipsò authentici operis fonte, hoc est, genuino & perfectò ejus exemplari, bibere, & cupiditatis hauriendarum doctrinarum sitim extinguere, quàm exsiccatas epitomes rivulis, sorbillare gestiunt. Taceo *salutarem argumenti utilitatem*, quæ tanta est, ut vel ipsa neget in occultò hæere diutiùs, nec in Ecclesiæ pomarium & communem mortalium informationem diffundere cœlestis veritatis abyssum. Ipse Autor Beatissimus hanc operis sui utilitatem indicare, & mundo cognitam reddere non dubitat, in primâ Confessionis Cathol. fronte, dum primò statim capite atq;ve sub proœmii intuitu *sex, easq;ve præcipuas utilitates* enumerat, quas in vel ipsimet adversarii & hostes veritatis suò testimonii calculò descendere, conscientia quippe convicti, illumq;ve Confessioni nostræ adjicere, inviti etiam coguntur. Non proinde est, ut publicæ operis hujus editioni Cassianum istud: *Cui hono?* præfigas. Sentient commodum, qui legerint: Experientur, qui inde ad pietatem ducti, ad salutem eruditi fuerint. Æternas Autori Beatissimo cantabunt gratias, quòd hunc animi & ingenii foetum, in DEI honorem & tot animarum informationem, cum Ecclesiâ & totò Christianò orbe communica-

P R Æ F A T I O

re voluerit. Quod si *optimorum virorum auctoritatem*: si *cupiditatem*, quâ flâgrarunt hucusqve, & adhuc flagrant, prodire in publicum, temerarius jubeam, qui non heri modò aut pridie, novam hanc operis hujus editionem svaserunt graviter, & efflagitârunt anxie, Deum immortalem! quàm longâ serie apparerent? quem chorum ducerent? Si *omnia Libri encomia* transcribere huc audeam, eaqve non fucata aut ficta; sed quæ ex candidò pectore, animoqve sincerò profluxerunt, eorum quidem, qui vel sapientum judiciò, non Apollinis alicujus fallacis tripode, sed antiqvæ veritatis & fidei, eruditissimi & in militiâ Domini exercitatisimi habiti semper unò ore sunt, non dies, sed annus abiret, ante ad finem quàm pervenirem. Sufficiat unus *B. Chemnitius*, Magni illius Chemnitii ex Fratre pronepos, qui solebat dicere, *omnium Gerhardinorum laborum & librorum hunc esse optimum*. Laude dignum ergò perpetuâ est Theologicum pectus, quod tale ad Divinitatem pro firmâ constantiqve *B. Autoris*, cum viveret adhuc, incolumitate emisit votum, cum partem modò secundam libri secundi *Confessionis Catholicæ*, quæ de Verbò Dei incipit, vix unò usurpasset oculò. *Continere me*, inquit Theologus, in Frisiâ Orientali tunc eminentissimus, *certè non potui, quin exclamarem: Jesu Christe, Fili Dei vive & crucifixe pro nobis, unicam hanc domus tuæ columnam & coronam sospita, serva incolumem, animum eiingere, ut idem aliquando tentet è scriptis Calvinianorum, & omnigenâ beatitudine exsatiâ pectus tam candidum & laboriosissimum!* Non senio fuero, si, quid sentiat laudatus Theologus, de unicâ tantùm parte unius libri, exsignavero: *Deum immortalem! quàm me hoc scriptum singulare vix unò usurpantem oculò, in pudorè oppidò dari sensi & ruborem, quòd inde colligerem, quàm nec ego, nec alius quisquam mei similis, opus tantum vel excogitare, ne dicam, tantâ felicitate, lectionis varietate, methodi perspicuitate, respondendi & convincendi soliditate, & ut verbò dicam omnia, stupendâ & inauditâ singula discutiendi dexteritate, ad umbilicum perducere, apti natissimus.* Quid senserit Vir de Ecclesiâ Christi optimè meritus, æternâqve memoriâ dignissimus, si integrum opus tot librorum, tot partium vidisset? In admirationem & stuporem abreptus haud dubiè esset. Et si non alia esset causa, quæ moveat salivam ad videndam hanc novam Editionem, moveat sanè *novæ formæ concinnitas*, quæ in foliò, quod

dicatur, tam ad compingendum & evolvendum, quam ad asservandum & propagandum, magis apta est ac commoda. Quid? Quod non videndi tantum, sed & emendi & comparandi novam hanc editionem injecerit desiderium *pau-
citas sumptuum & exiguitas*, quibus acquiri hic liber potest facile! Ut plurimum enim difficultatem emendi librum, causatur pecuniæ gravitas, maximè apud eos, qui rerum, laborant viduitate, & quibus curta domi est supellex. Repelluntur continuo, quasi fulmine percussi, qui, quanti liceat liber, majus audiunt pretium, quam ut liceri possint. Abeunt & infelicitatem suam deplorant; qui contra multò paratiores ad novam Libri Editionem comparandam accinguntur, quò minores, quàm materiem, quàm ligaturam, quæ certè hæc nostra est, præ originali unâ & epitomata alterâ, sumptus exigit. Et deniqve ut bona isthæc emtio omnem abjicit emendi difficultatem, etiam apud eos, qui mediocris sunt marsupii: ita habendi auget ardorem, *indicis maximè necessarii*, quò sine plus tædii quàm svavitatis & delectationis liber parit, *maximè necessaria unitas & conformitas*, cujus quippe beneficiò non dicta solùm Scripturæ Sacræ, sed ipsa etiam verba & res longè faciliori viâ ac breviori methodo, quàm antea, investigari possunt. Faxit Deus, ut in ipsius honorem & Ecclesiæ verè Catholicæ commodum vergat hæc Confessio Catholica; A catholicis autem in viam rectam ex illâ ducantur, & convertantur, æternæque salutis unâ cum omnibus piis ac verè credentibus participes fiant; cui pro omnibus beneficiis & corporis ac animæ, sit laus, honor & gloria, in sempiterna secula!

Theoph. Spizel. in Templ. Honor. refer.
sub Num. XVII. pag. 126. 127.

Gunctis sanè cœlestis doctrinæ alumnis explorata sunt illustria ingenii & industriæ Gerhardianæ monumenta, quibus rem auxit literariam, quibus Jenensem exornavit Academiam, quibus ferè omnem illustravit Scripturam, quibus doctrinam stabilivit Evangelicam, quibus deniq; perversitatem heterodoxam contudit. Quid in absolutissimis Novem **LOCORUM THEOLOGICORUM** voluminibus vel ipse Momus desideret, præter Arminianismi Socinianæque hæresios confutationem? siquidem minus eò tempore, obvia fuere scripta istorum adversariorum publica. **CATHOLICAM** etiam **CONFESSIIONEM** Gerhardus collegit ex optimæ notæ monumentis, eò fine, ut clarissime appareat, cuncta Ecclesiæ Evangelicæ dogmata, vetustiorum pariter ac recentiorum ipsorumque etiam Romanensium Doctorum calculis probata fuisse, sicque orthodoxi in fide verà confirmantur, & sine hæsitatione profiteantur veritatem. Nullo sanè Gerhardus frangebatur labore, nulli negotiorum moli cedebat, domus ejus quasi quoddam erat oraculum, ex quo, quæ ubiq; ignorarentur, perdisci posse, nemo dubitaret; Orbis erat Christiani Museum, ubi omnium ordinum, omniumq; ætatum vivi erudiri informariq; possent. Vix ulla in orbe Germanicò Evangelicorum fuit Academia, aut urbis alicujus celebrioris Ecclesia, quæ non splendidò hóc Academicæ Salanæ lumine collustrari petiisset. Quinimò vix quicquam à summò cœlestium donorum diribitore Spiritu Ecclesiasticis Doctoribus unquam fuit concessum, quod in Gerharδο non promicuerit, quasi in unâ tabulâ virum quoddam Theologi consummati exemplar benignus ille Spiritus repræsentare voluisset. &c.

Anton. Reiserus in epist. ad Spizelium
suprà dicto operi subjunctâ pag.
404. & 405.

Johannem Gerhardum sistis, quem tertium à Luthero & Chemnitiò orbis Evangelici Atlantem suprà dixi, neque scripti

A D L E C T O R E M.

scripti me poenitet. Certè quicquid in hujus Viri laudes dicitur & scribitur, nihil justò majus videri debet, utpote qui laboribus humanam ferè diligentiam superantibus omnium bonorum laudes meruit & provocavit, eorum etiam, contra quorum errores plurimam ætatis partem scribendo impendit, Bella Domini sine exemplò fere gerens, dum hostes veritatis propriò ut plurimum gladiò ad exemplum Davidis jugulavit, cujus rei documentum post Locos communes præbet CONFESSIO, ut vere inscribitur, CATHOLICA, contra quam dum nemo hæcenus Scriptorum partis Romano-Papæ ausus est mutire in publicò, quid aliud est, quàm victoriæ testimonium, cujus laudem suò hòc silentiò tam diuturnò eidem adscribunt & admetiuntur. E Doctoribus Reformatis non ita pridem Johannes Hoornbeckius in Bullæ cujusdam Papalis Examine hoc opus tale vocat, quod in Controversiis & Disputationibus Pontificiis multà omnes inscribendo levat operà, scribitqve, Gerhardum ob copiam, quam in Controversiis Papisticis multivariâ lectione ex variis præbet Authoribus, in omnibus semper consulendum esse, videndumqve, ut post Ipsum alia quis adferat. Hoc consilium etsi possit videri difficile minus, cum Gerhardus nihil fere videatur prætermisisse, quod ad veritatis defensionem ex ipsismet adversariorum scriptis pertinere visum fuit; facilius erit tamen, ubi Authores post Gerhardum typis impressi studiò diligenti evolvantur, & quæ huic instituto inseruiunt, ordine decenti excerpantur, ac Gerhardi diligentia addantur. &c.

Et paucis interjectis:

EA inter, quæ ad Pietatem stylò excitandam conducere, putavit, suum præprimis locum debitamqve laudem merentur Meditationes non semel nec unà tantum lingua excusæ, de quibus è Reformatorum cætu Nicolaus Vedelius in suo Rationali, potius irrationali, Theologico, testimonium fide non indignum tulit, eas in Ecclesiis Reformatorum magnò haberi in pretiò, quod iterum Gerhardi elogio augmentum singulare potest adferre. Ad Scripta ejus theoretica referri debent Disputationes synopticæ, in quibus Dogmata Papalia juxta seriem à Robertò Bellarminò observatam expendantur; Phosphori item consideratio, sive, Disputationes

PRÆF. AD LECT.

tiones aliæ, libello Pontificio, sub titulò Phosphori oppositæ. Nec omittendi sunt in Exegeticorum numero Commentarii in Acta Apostolorum, & Epistolam ad Colossenses, quos paulò ante obitum Filius cum suis ad loca quædam Analectis publicavit, pluraq; ejusdem generis & speciei impostero submisisset, nisi mors inexpectata pium & utile hoc institutum, non sine jacturâ insignis thesauri, impedivisset. Quin & Aphorismi ad Theologiam præcipuè practicam pertinentes hic veniunt nominandi, plurima egregiè monentes, quæ observasse multum omninò profuerit homini Theologo. &c.

Mich. Schneider. in orat. fun. in obit.

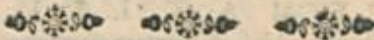
Joh. Gerhardi habitâ, Patrol. add.

pag. 143.

IN peregrinis & longinquis terris summos agere viros scio, qui Gerhardi scripta exosculantur. Eum certe non semel in Rationali suo Theologico laudat Nicolaus Vedelius. Et quid Andreas Rivetus de maximi Viri diligentia atq; doctrina sentiat, iis ignotum esse non potest, qui doctissimi illius Galili scripta evolunt. De Vossio autem, insigni illo literarum Statore, hoc testari possum, ipsum ante quadriennium à me Amstelrodami salutatum, solenniter inter alia protestatum, fuisse, se Gerhardum amare maxime, ejusq; scripta à capite ad calcem perlegisse. &c.

Georg. Matth. König. in Biblioth. Vet. &
Novâ sub litt. G. pag. 342.

Scripta ejus (Joh. Gerhardi) Henningus Witte in Theol. pag. 401. recenset. Mortuo Mich. Schneiderus parentavit. Glassio, Theologorum Princeps; D. Hoë, Archi-theologus; Hornbeckio, Theologus doctissimus & diligentissimus, dictus est. &c.

S C H E M A T I S M U S
LIB. I. CONFSSIONIS CATHOLICÆ.

P roæmium.			
CAP. I. de utilitate ex hoc scripto expectanda.	pag. 1	VIII. quis cuiusque Canonici libri autor.	24
Prima est, veritatis confirmatio.	ead.	IX. quod pascha die Dominico celebrandum.	ead.
2. Vana gloriationis confutatio, utpote	ead.	X. quod parvuli baptizandi.	ead.
Primo, de Romana Ecclesia infallibilitate.	7	XI. quis sit verus S. scriptura sensus.	25
Secundo, de negata nostris Ecclesiis veritate.	ead.	XII. quod tres persona in divinis per relativas proprietates distinguantur.	ead.
Tertio, de omnimoda Ecclesia Rom unitate.	ead.	XIII. quod Iudai crediderint immortalitatem animarum, resurrectionem corporum, extremum iudicium &c.	ead.
3. audacis facti retorsio.	ead.	XIV. quod Maria virgo manserit.	ead.
4. hareseos declinatio.	ead.	XV. quod Symbolum fidei ab Apostolis factum.	26
5. accusationis de novitate depulsio.	ead.	XVI. quod Spiritus S. procedat à Filio.	ead.
6. ad <i>modum</i> Pontificiorum quaestionem responso.	ead.	XVII. quod dua in Christo voluntates & operationes.	ead.
CAP. II. de Pontificiis quibusdam exceptionibus.	ead.	XVIII. quod detur peccatum virginis.	ead.
1. quod Scriptores illi se & sua scripta Ecclesia iudicio subjecerint.	ead.	XIX. quod Baptismus non sit iterandum.	27
2. quod Pontificii hypothese aliquam cum Protestantibus, communem amplectentes bonam foveant intentionem.	9	XX. quod in Baptismo pronunciari debeant hæc verba, Ego baptizo te in nomine Patris &c.	ead.
3. quod testes adducti sint pauci & obscuro.	ead.	XXI. quod B. Maria sit vocanda <i>Jo. &c.</i>	ead.
CAP. III. de quibusdam scriptoribus, quorum testimonia adducuntur & quidem primo de iis, qui vixerunt ante reformationem.	ead.	XXII. quod dies Dominica loco Sabbati celebranda.	ead.
1. de Gregorio magno.	10	XXIII. quod comedi possit sanguis avium & animalium suffocatorum.	ead.
2. de Bernharo.	ead.	XXIV. quod hæc sit sola & vera Baptismi forma. Ego te baptizo in nomine Patris &c.	ead.
3. de Glossa ordinaria.	ead.	XXV. qui instituerit Exorcistas.	28
4. de Iohanne Abbate.	ead.	XXVI. unde originem traxerit usus dimittendi reos in paschate.	ead.
5. de Platina.	ead.	XXVII. quod in fæderis sanctione mixta fuerit aqua cum sanguine Testamenti.	ead.
Secundo, de iis, qui vixerunt post reformationem.	ead.	XXVIII. qualis fuerit pugna Angeli & Diaboli de corpore Moysi.	29
1. de Autore libri, cuius titulus Onus Ecclesia.	ead.	XXIX. quod dicenda sint tres persona in Trinitate.	ead.
2. de Erasmo Roterdamo.	ead.	XXX. quis sit determinatus Sacramentorum numerus.	ead.
3. de Beato Rheuano.	ead.	CAP. II. de norma & regula controversiarum fidei in Ecclesia.	ead.
4. de Ludovico Viro.	11	Thesis.	ead.
5. de Georgio Cassandro.	ead.	E. Heret.	ead.
6. de Iohanne Ferro.	12	Antithesis.	ead.
7. de Iohanne Aventino.	ead.	Nostra sententia confirmatio.	30
8. de Cornelio Agrippa.	13	Eidem suffragatur, 1. quod agnoscunt, Scripturam de necessariis ad salutem nos plene instruere.	ead.
9. de Andrea Frisco Madrevio.	ead.	2. Scripturam esse unicam & perfectam fidei regulam.	ead.
10. de Georgio VVicelio.	ead.	3. omnia dogmata in Ecclesia ad Scripturam amissim esse exigenda.	31
Denique de diffensionibus Adversariorum, Confessionis Catholica liber I.	14	4. Scripturam sacram esse Canonem ac regulam fidei & vitæ æternæ.	ead.
Pars prior, de principio & mediis religionis vere Catholica.	ead.	5. quod non consentiunt, quid per verbum <i>æxæ</i> intelligendum.	32
CAP. I. de Scriptura sacra perfectione.	ead.	6. quod tales ponunt regule proprietates, que soli Scriptura conveniunt.	ead.
Thesis.	ead.	Exceptio Adversariorum, Scripturam esse quidem fidei regulam, sed parvalem.	ead.
E. Heret.	ead.	Argum. Advers. Si scriptura præcipuus sensus esset, ut sit regula fidei, continere deberet omnia & sola illa, qua ex se ad fidem pertinent.	33
Antithesis.	ead.	CAP. III. de iudice controversiarum in Ecclesia.	ead.
Nostra sententia confirmatio.	ead.	Thesis.	ead.
Eidem suffragatur, 1. Gregorius Episcopus Rom.	15	E. Heret.	ead.
2. Bernharud.	ead.	Antithesis.	34
3. Ius Canonicum.	ead.	Nostra sententia confirmatio.	ead.
4. Scholastici.	ead.	Eidem suffragatur, 1. quod quidam iudicarias partes scriptura deserunt.	ead.
5. Qui vel Scholasticorum tempore, vel post Scholasticorum tempora usque ad B. Lutherum vixerunt.	16	2. quod Christum in verbo suo scripto, ad nos loquentem iudicem constituunt.	35
6. Qui vel Lutheri tempore, vel post Lutheri tempora usque ad nostram ætatem vixerunt.	ead.	3. quod Scripturam agnoscunt esse verbum & vocem Dei, iudicium supremum & infallibile.	ead.
Exceptions Adversariorum ad nostra argumenta.	19	4. eandem esse normam, iuxta quam ministerialis iudex in fidei controversiis iudicare debet.	ead.
1. ad locum 2. Tim. 3. v. 15.	ead.	Argum. Advers. 1. Scriptura sacra est litera viva & mortua.	ead.
2. ad locum Iob. 20. v. 31.	20	2. Scriptura varios sensus recipit, nec potest dicere, qui sit verus sensus.	ead.
3. ad locum Ps. 19. v. 8.	ead.	3. Index debet videri & audiri ab utraque litte-	ead.
4. ad locum Gal. 1. v. 8.	ead.		ead.
5. ad locum Apoc. 22. v. 18.	ead.		ead.
Argum. Adversariorum.	ead.		ead.
1. Multi libri Canonici perierunt.	ead.		ead.
2. Apostoli non scripserunt ex Dei mandato.	ead.		ead.
3. Multa necessaria non continentur in Scripturis, utpote, 1. quale remedium scævina in Veteri Test. habuerint contra peccatum originis.	ead.		ead.
II. quale remedium habuerint parvuli ante infirmitatem Circumcisionem.	ead.		ead.
III. quale remedium habuerint masculi ante octavum diem mortui.	21		ead.
IV. quomodo salvati fuerint gentiles extra Israeliticam Ecclesiam.	ead.		ead.
V. quod extant libri aliqui vere divini.	ead.		ead.
VI. que sit illa Scriptura divina.	ead.		ead.
VII. quod illi libri, quos in manibus habemus, sint libri sacri.	ead.		ead.
		gantiam parte, debet habere auctoritatem co-	ead.
		adiuvam.	ead.
		4. Scriptura est tantum testis verus, lex & edi-	ead.
		ctum, cui interpretatione opus est.	ead.
		CAP. IV. de doctrina in Rom. Ecclesia corruptio-	36
		ne.	ead.
		Thesis.	ead.
		E. Heret.	ead.
		Antithesis.	ead.
		Nostra sententia confirmatio.	ead.
		Eidem suffragatur, 1. quod quidam ante tempora Lutheri facti sunt, doctrinam Rom. Ecclesia fuisse corruptam & reformatione indignam.	37
		2. quod quidam, tum Lutheri & post, tum post Lutheri tempora facti sunt, doctrinam & cultum Roman. Ecclesia fuisse corruptum & reformatione indignum. p. 42. utpote	ead.
		Primo, Imperatores, Reges, Principes & Status Romani Imperii	ead.
		Secundo, Pontifices, Cardinales & Episcopi	44
		Tertio, Theologi, Politici & Historici.	46
		3. quod longe plurimi de corruptelis morum publicè in Ecclesia Romana grassantibus conquæsi fuerunt. 48. Eiusmodi querela sunt, vel generales	49
		vel speciales, utpote, 1. de dispensationibus Pontificum etiam contra Conciliorum decreta	54
		2. de impunitis Ecclesiasticarum personarum delictis	ead.
		3. de concubinato permisso.	ead.
		4. de lupanaribus permisis	55
		5. de alytis institutis.	ead.
		4. quod superioribus seculis multi & voce & scriptis testati sint, Pont. Rom. esse Antichristum.	ead.
		5. quod agnoscere coguntur, ante Lutheri tempora supinum lectionis Scripturarum neglectum non solum apud Laicos, sed etiam apud Clericos vigisse.	ead.
		CAP. V. de reformationis prædicatione.	ead.
		CAP. VI. de reformationis organo.	58
		CAP. VII. de reformationis occasione.	60
		Vbi nostra sententia suffragatur, quod agnoscunt reformationi occasionem dedisse,	ead.
		1. corruptelæ doctrina.	61
		2. immodica Indulgentiarum Papalium præconia.	ead.
		3. immoderata Papalis potestatis præconia, eiusdemque abusus.	64
		4. corruptelæ morum publicè in Ecclesia grassantes.	ead.
		5. Propugnatorum Sedis Romana pertinaciam, remanentem proterve respuentem.	65
		6. quod nemo eorum, qui primi contra Lutherum scripserunt, ipsi obijcerit, quod ex mera invidia & ambitione controversiam illam moverit.	ead.
		7. quod quidam fatentur, Lutherum hanc causam incepisse in Dei nomine.	ead.
		8. incitium & barbariem eorum, qui docentè munere præfelli fuerunt, reformationi occasionem dedisse.	ead.
		CAP. VIII. de elogio veritatis Confessione Ecclesie nostra Evangelica attributo.	ead.
		Suffragantur nostra doctrina & Ecclesia, quod quidam agnoscunt, 1. doctrinam nostram Scriptura sacra esse conformem.	ead.
		2. nostram doctrinam promoveri Dei gloriam.	67
		3. doctrinam nostram in agone mortis præbere solidam consolationem.	68
		4. præcipua fidei Christiana capita purè & integrè in Ecclesie nostris doceri, neque in Ecclesia Catholica gremio contineri.	ead.
		5. Propriam hareseos definitionem nobis non competere.	69
		6. Denique huc referri potest, quod B. Lutherus Pontificiis passim opponit propriam Confessionem tum verbis claris & perspicuis propositam.	ead.
		tum factò ipso expressam.	70
		CAP. IX. de mediis, per qua religio nostra propagatur.	ead.

Part posterior lib. 1. de principio & medio religionis Pontificia sive Romano-Catholica. 71
CAP. I. De primo & summo religionis Pontificia Principio. ead.
 Pontificis Romani infallibilitatem esse primum & summum religionis Pontificia principium, probatur, 1. ex ultima reliquorum principiorum, ex quibus disputant, in hoc ipsum tanquam primum & summum resolutione. ead.
 2. ex diserta ipsorummet confessione, ubi afferuntur testimonia, 1. Pontificum. ead.
 2. Canonistarum. ead.
 3. recentiorum Scriptorum. 76
CAP. II. De Pontifici Rom. fallibilitate. 77
Thesis. ead.
Expos. ead.
Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. 78
 Eidem suffragatur, 1. quod quidam concedunt, Pontificem in rebus fidei errare ac hareticum fieri posse. ead.
 Exceptiones Adversariorum. Primo, Pontificem errare posse, ut personam privatam, non autem ut Pontificem, posse fieri hareticum, non autem in fidei iudicio contra fidem definire. 81
 Secundo, Papam in haresin prolapsam non amplius esse Papam. ead.
 2. quod exempla testentur, multos Pontifices in rebus fidei errasse, p. ead. utpote
 1. Clementis. ead.
 2. Zepherini. 83
 3. Marcellini. ead.
 4. Liberii. ead.
 5. Felicis secundi. 84
 6. Innocentii I. ead.
 7. Celestini. ead.
 8. Sixti III. ead.
 9. Anastasii II. ead.
 10. Vigili. 85
 11. Gregorii I. ead.
 12. Honorii I. ead.
 13. Gregorii II. ead.
 14. Gregorii III. ead.
 15. Adriani. ead.
 16. Nicolai I. 86
 17. Iohannis XVIII. ead.
 18. Gregorii VII. ead.
 19. Celestini III. ead.
 20. Innocentii III. ead.
 21. Iohannis XXII. ead.
 22. Clementis VI. 87
 23. Iohannis XXIII. ead.
 24. Eugenii IV. ead.
 25. Nicolai V. ead.
 26. Innocentii VIII. ead.
 27. Leonis X. ead.
 3. quod Pontificum decreta & rescripta invicem pugnant. 88
 4. quod tales concedunt hypothese, ex quib sequitur, Pontifices in rebus fidei errare posse, utpote 1. in canonizatione sanctorum. ead.
 2. in approbatione Ordinum. ead.
 3. in promulgatione Indulgentiarum. ead.
 4. in dispensatione in gradibus cognitionis & alii prohibitis. 91
 5. in institutione asyloforum. ead.
 6. disputant, an Papa hareticus deponi possit. ead.
 7. quidam Pontifices à Sede Papali fuere deturbati. 92
 8. concedunt, Papam resiti posse. ead.
 9. inter causas, ob quas Concilia celebrari solent, numerant etiam suspensionem haresios in Rom. Pontifice. ead.
 10. concedunt, Papam in definiendo debere adhibere media humana & ordinaria. ead.
 11. definitiones de fide precipue pendere ex traditione Apostolica & consensu Ecclesiarum. ead.
 12. Pontifices errare posse in præmissis. ead.
 13. Pontificem ut personam privatam errare posse. ead.
 14. Pontificem errare posse in temporalibus. 94
 15. Pontificis decreta non esse verbo Dei aequiparanda. ead.
 16. Pontificem non posse esse certum certitudine fidei, se habere Spiritum sanctum. ead.
 17. Papa ipse quandoque dubitat, an Decretales qua allegantur sint vera & genuina. ead.
 5. quod frigide & oscitanter Papatum errores excusant, p. ead. utpote
 Primo, negando publica probatorum Scriptorum testimonia, ead.

Secundo, respondendo, illos, qui errasse memorantur, non fuisse veros Pontifices. ead.
 Tertio, illos errasse in questionibus facti, non autem in questionibus fidei. 95
 Quarto, illos non definiisse aliquid contra fidem, sed suam tantum sententiam ut privatos Doctores exposuisse. ead.
 Quinto, Pontifices tantum exemplo errasse, non autem doctrina. 96
 Sexto, licuisse ita sentire, cum nondum ab Ecclesia fuerit certi aliquid definitum. ead.
 Septimo, Pontifices ex ignorantia errasse. ead.
 6. quod ipsi Pontifices sibi derogant requisita ad infallibilitatem supremi iudicis omnino necessaria. ead.
 7. quod inter se nondum conveniunt quousq; infallibilitas illa Pontificis se extendat. 97
 8. quod infallibilitatem Pontificis non audent referre inter articulos fidei, nec infallibilitatis ejus negationem inter hareses damnatas. 98
 9. quod in probanda Pontificis infallibilitate deficiunt. ead.
 Nam primo, non possunt afferre pro ea stabilienda evidens aliquod Scriptura dictum nec univversalis alicujus Concilii decretum. ead.
 Secundo, fatentur, hypothese illius infallibilitatis, quod Pontifex sit Petri successor, non extare in sacris literis. ead.
 Tertio, petunt in probanda illa infallibilitate principium. 99
 Quarto, probant eam ex ipsorummet Pontificum testimoniis. ead.
 10. quod fateri coguntur, quosdam Pontifices fuisse & humanarum & divinarum literarum ignaros. ead.
 11. Pontifices posse in crimen Simonia incidere, & ipso actu quosdam Simoniacos fuisse. ead.
 12. multos Pontifices vitam manifeste flagitiosam egisse, quin & quosdam Diabolicis artibus operam navasse. 100
Exceptiones Adversariorum. 103
 1. ad argumentum ab exemplo Aaronis ductum resp. ead.
 Primo, Aaronem non fuisse summum Pontificem. ead.
 Secundo, Aaronem non errasse in definiendo. ead.
 2. ad argumentum ab exemplo Vria resp. illum in facto, non in doctrina errasse. 104
Argumenta Adversariorum. ead.
 1. Luc. 22. v. 31. Christus rogavit pro Petro, ne deficeret ejus fides, ac proinde ne Successores ejus in fide Rom errarent. ead.
 2. Matth. 16. v. 18. Petrus Ecclesia fundamentum dicitur, ac proinde etiam quilibet ejus Successor est Ecclesia fundamentum, utique ergo infallibilis. 106
 3. Joh. 21. v. 17. Pont. Rom. institutus est Pastor & Doctor totius Ecclesia. Ergo non potest errare. 109
 4. Ex. 28. Inbet Dominus in Rationali Pontificis ponti doctrinam & veritatem, Deut. 17. remittit populum ad summum Sacerdotem. Si hoc convenit Sacerdoti Aaronico, multo magis Christiano. ead seq.
 5. Si Pontifices possent errare, nullum esset in Ecclesia efficax remedium contra hareses. 111
 6. Cyprianus Epist. 55. asserit, quod ad Romanos perfidia non possit habere accessum. ead.
CAP. III. de summo & authentico Papa iudicio. ead.
Thesis. ead.
Expos. ead.
Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. 112
 Eidem suffragatur, quod quidam fatentur, 1. Pontificem posse errare. ead.
 2. Concilium esse supra Papam. ead.
 3. Papam non esse semper paratum ac promptum ad definiendas fidei controversias. ead.
 4. Papam non semper posse adiri, ac sententiam ejus rogari. ead.
 5. summum & authenticum iudicem debere esse instructum potestate coactiva. 113
 6. quod de summo & authentico Pontificis Romani iudicio nondum conveniunt. ead.
 7. quod agnoscere coguntur, interpretationes Scriptura à Pontificibus adductas, quandoque esse peregrinas & minus congruas. 114
 8. Papam in notorio crimine constitutum non posse esse iudicem. 116
 9. Pontifici in quibusdam obedientiam posse denegari. ead.

10. quod refugium dicere, fidem nostram ultima analysi in iudicium Rom. Pontificis resolvit. ead.
 11. quod agnoscere coguntur, Pontificem in definiendo quandoque non adhibere debitam diligentiam & media necessaria. ead.
Argum. Adversar. ead.
 I. ex Ver. Test. ead.
 1. Exod. 18. Moses sedebat tanquam caput & Princeps illius Ecclesia, & ad omnia dubia circa legem Dei exorta respondebat. Ergo iudicium de rebus fidei pertinet ad Pontifices. ead.
 2. Deut. 17. remittuntur homines ad iudicium summi Sacerdotis. 117
 3. Eccl. 12. Verba sapientum sunt sicut stimuli &c. ead.
 4. Hagg. 2. Interroga sacerdotes legem. ead.
 5. Mal. 2. Labia Sacerdotu custodiet scientiam. ead.
 6. 2. Paral. 19. Vbi est questio de lege, de mandato &c. ostendit fratribus vestris. 118
 II. ex Nov. Test. ead.
 1. Matth. 16. Tibi dabo claves regni caelorum. ead.
 2. Matth. 18. Si Ecclesiam non audierit, sit tibi velut Ethnicus & publicanus. 119
 3. Matth. 23. Super cathedram Moysi sedent Scribae & Pharisaei. ead.
 4. Joh. 21. Pasce oves meas. 120
 5. Luc. 22. Rogavi pro te, ne deficiat fides tua. ead.
 6. Act. 15. Petrus in Concilio primus omnium locutus. 121
 7. Gal. 2. Ecclesia non credidisset Paulo, nisi ejus Evangelium à Petro fuisset confirmatum. ead.
 8. 1. Cor. 12. Non omnibus datur Spiritus interpretandi Scripturas. ead.
 9. 1. Joh. 4. Probate Spiritus, an ex Deo sint. ead.
CAP. IV. de Scriptura sacra apud Pontificios astitio. 122
Contra Scriptura autoritatem ac majestatem. ead.
 1. Apocryphos quosdam V. T. libros habent pro Canonice. ead.
 2. Hebraicam V. T. & Graecam N. T. versionem statutum esse corruptam. ead.
 3. Vulgatam versionem statunt esse authenticam. ead.
 4. Laicos à lectione Scriptura arcant. ead.
 5. Scripturam in fidei articulis negant esse perspicuam. ead.
 6. Negant, Scriptura sensum ex ipsa Scriptura erui posse, ab Ecclesia autem Rom. eum petendum esse asserunt. ead.
 7. Negant, Scripturam sacram esse perfectam. ead.
 8. Statunt, traditiones pari pietatis affectu cum scripto Dei verbo acceptandas esse. 123
 9. Statunt, autoritatem Scriptura pendere ab autoritate Ecclesia. ead.
 10. Negant, Scripturam sacram esse unicam ac perfectam normam, juxta quam de controversiis fidei iudicandum. ead.
 11. Negant, Spiritum S. per Scripturam iudicare posse. ead.
 12. Verbum Dei habent pro medio tantum iheoretico. ead.
 13. Variis convitiis Scriptura majestatem labelliant, quod 14. Peregrinis & à mente Spiritus sancti ac verbis Scriptura alienis expositionibus eam ad praconceptas opiniones detorquent. ead.
 Accedit ad hanc erga divinas caelestis veritatis tabulas irreverentiam, ead.
 1. quod in Scripturis evolvendis non adhibeant debitam diligentiam. 124
 2. quod in certamen de controversiis fidei ex sola Scriptura dijudicandis nobiscum descendere verentur. 126
CAP. V. de traditionibus à papa &c. ead.
Thesis. ead.
Expos. ead.
Antithesis. 127
 Nostra sententia confirmatio. ead.
 Eidem suffragatur, 1. quod quidam perfectiorem Scriptura nobiscum agnoscunt. ead.
 2. quod quidam agnoscunt in fidei articulis scripto Dei verbo unice inbarendum, non autem ad traditiones confugiendum esse. 128
 3. traditiones illas à papa &c. afferre aliquod Ecclesia incommodum. ead.
 4. traditiones non posse scripto Dei verbo exquiri. ead.
 5. quod multi conqueuntur, Ecclesiam copia & varietate inutilium, imo noxiarum traditionum gravari. ead.
 6. quod nondum inter se conveniunt de traditionibus à papa &c. eorum autoritate. 131
 Nam

LIB. I. CONFESS. CATHOL.

Nam primò, quidam Scriptura primum, traditio- ni proximum, ac proinde inferiorem locum tri- buunt. ead.	lorum nondum fuisse in Ecclesia nota, vel re- cepta. 151	Antithesis. ead.
Quidam aequalem auctoritatem verbo Dei scripto & non scripto tribuunt. ead.	2. quòd quadam huic Liturgia insunt, qua ipsi Pontifici probare non possunt. ead.	Nostra sententia confirmatio. ead.
Quidam videntur primum locum traditionibus, proximum Scripturae tribuere. ead.	3. quòd fatentur, Liturgiam hanc quibusdam additis esse mutatam. ead.	Eidem suffragatur, quidam Scriptores Pontifi- ci. ead.
Secundo, qua pro traditionibus dicitur quidam venditant, illa vel ipsimet, vel alii ex Scriptu- ris probant, vel probare tantum nituntur. 132	Argum. Advers. pro Liturgia Iacobi ex Synodo Constantinopolitana VI. Trullana, ead.	Thesis specialis 6. de prima Anacleti Epistola. 161
3. quidam traditiones Iudaei usitatas fuisse affir- mant, quidam negant. 133	II. De Liturgia Petri. ead.	Antithesis. ead.
4. quidam inter traditiones à Pontificiis quibus- dam numerantur, qua ab aliis repudiantur. ead.	1. quòd quidam Pontificiorum eam pratermit- tunt. ead.	Nostra sententia confirmatio. ead.
5. quidam maximam Evangelii partem traditione ad nos pervenisse asserunt, quidam negant. ead.	2. quòd Petrus sola Oratione Dominica in conse- cratione usus. ead.	Eidem suffragatur, 1. quòd Epiphanius nullius Anacleti post Clementem meminit. ead.
6. quidam in Episcoporum tantum potestate tra- ditiones collocant, quidam illis populos ad- dunt. ead.	3. quòd non est in tota Ecclesia recepta. ead.	2. quòd ex 1. Epist. Clementis multa adducit. ead.
7. quòd quasdam traditiones, qua pro Apostolicis & Ecclesiasticis veteribus fuisse habita, ipsi Pontifici non observent, nec recipiant. ead.	III. de Liturgia Marci. ead.	3. quòd eandem Clementis Epistolam ex Græco conversam statuunt. ead.
8. quòd agnoscunt, traditiones nisi lubrico & in- certo fundamento. 134	1. quòd contineat quadam Apostolorum tempo- ribus nondum nota. 152	Thesis specialis 7. de secunda Anacleti Epistola. ead.
9. traditionis nomen quibusdam in Ecclesia jam olim imposuisse, ac hæreticos ad traditionem pro- vocasse, in errorem per illas abductos. 135	2. quòd Bellarmin. & Baronius eam non addu- cant. ead.	Antithesis. ead.
10. ea, qua in superstitionem versa sunt, posse ab- rogari. ead.	3. quòd in ea negatur, animas fidelium ante diem iudicii frui visione Dei. ead.	Nostra sententia confirmatio. ead.
11. traditionum necessitatem ex Iudaismo de- scendere. ead.	IV. de Liturgia Matthæi. ead.	Eidem suffragatur, 1. Antonius Contius. ead.
12. quosdam ex veteribus traditiones dicitur repudiare. ead.	1. quòd continent quadam temporibus Apostolo- rum ignota. ead.	2. quòd auctoritatem Epistolatum Decretalium in genere & Anacleti in specie in dubium vo- cant. ead.
Argum. Advers. 1. Ioh. 16. v. 12. Multa habeo vobis dicere, sed non potestis ea portare. 136	2. quòd Bellarmin. & Baronius eam pratermit- tant. ead.	Thesis specialis 8. de tertia Anacleti Epistola. ead.
2. Ioh. 21. v. 25. Sunt autem alia multa, qua fi- cili Iesus. 137	V. de libro Abdia & libro de passione S. Anære. Contra priorem argetur. ead.	Antithesis. ead.
3. I. Cor. 11. v. 34. Cætera, cum venero, disponam ead.	1. quòd quidam agnoscunt librum Abdia esse A- pocryphum. ead.	Nostra sententia confirmatio. 162
4. I. Cor. 15. v. 3. Tradidi vobis, quòd accepi à Domino. ead.	2. quòd quadam in his libris continentur, qua non probantur Pontificiis. 153	Eidem suffragatur, 1. quòd quidam omnes Ana- cleti Epistolas Apocryphas esse agnoscunt. ead.
5. 2. Thess. 2. v. 15. Tenete Traditiones. ead.	Contra posteriorem. ead.	2. quòd quidam primam Clementis repudiant. ead.
6. I. Tim. 6. v. 20. Depositum custodi. 138	1. quòd quidam hunc librum inter Apocrypha referunt. 154	3. quòd eandem Clementis Epistolam ex Græco conversam agnoscunt. ead.
7. Hæreticorum proprium est, ad solas Scripturas provocare & Traditiones rejicere. ead.	2. quòd in hoc libro quadam continentur, qua Pontificiis probari non possunt. ead.	4. quòd expositionem vocis Cephas per caput re- pudiant. ead.
8. Nulla unquam hæresis ex sola Scriptura suffi- cienter refutari potuit. 139	CAP. IX. de Epistolis Decretalibus Pontificum ead.	Thesis specialis 9. de Epistolis Evaristi. ead.
9. Mysterium Trinitatis non potest ex solis Scri- pturis probari. ead.	Thesis generalis. ead.	Antithesis. ead.
10. Non decet, ut mysteria in Scripturis, qua tot mundo leguntur, explicantur. ead.	Extrus. ead.	Nostra sententia confirmatio. ead.
11. Doctrina puritas commodissime per traditio- nes conservatur. 140	Antithesis. ead.	Eidem suffragatur, 1. Antonius Contius. ead.
12. Mores omnium gentium & Rerum publ. pro- fanarum approbant leges non scriptas. 141	Nostra sententia confirmatio. 155	2. quòd hæc Evaristi Decreta temporis statum non conveniunt. ead.
13. Patres sapienter provocant ad traditiones. ead.	Eidem suffragatur, quòd quidam agnoscunt, 1. has Epistolas esse supposititias. ead.	3. quòd consensum parentum in nuptiis libero- rum Evaristus statuit necessarium. ead.
CAP. VI. De Canonibus Apostolorum. 142	2. aliquo errore & corruptelas in hæc Epistola irrepsisse. 156	4. quòd primam Clementis Epistolam adducit. ead.
Thesis. ead.	3. quòd quadam Decretales à posterioribus in Sede Romana Successoribus esse refutatas. ead.	Thesis specialis 10. de tribus Epistolis Alexan- dri I. ead.
Extrus. ead.	4. quòd tales concedere coguntur hypotheses, qua novitatem Decretalium Epistolatum arguunt. 157	Antithesis. ead.
Antithesis. ead.	Argum. Advers. ex Isidoro Hispalensi, Concilio Vageni & Rufino. ead.	Nostra sententia confirmatio. ead.
Nostra sententia confirmatio. ead.	Thesis specialis 1. de prima Clementis Epistola. Extrus. ead.	Eidem suffragatur, 1. quòd Historica veritati repugnant. ead.
Eidem suffragatur, 1. quòd quidam Canones hæc inter Apocrypha referunt. 143	Antithesis. ead.	2. quòd Salomon Ecclesiastici autor in eis statui- tur. ead.
2. quòd quadam insunt istis Canonibus, qua nec ab ipsis Pontificiis approbantur, vel observan- tur. 144	Nostra sententia confirmatio. ead.	Thesis specialis 12. de Epistola Telephori. ead.
3. quòd de numero, autore & auctoritate horum canonum non consentiunt. ead.	Eidem suffragatur, 1. quòd quidam de aucto- ritate huius Epistola dubitant. 158	Antithesis. ead.
4. quòd agnoscunt, quosdam ex his canonibus ab hæreticis esse corruptos. 145	2. quòd in hac Epistola quadam occurrunt, qua non possunt probari Pontificiis. ead.	Nostra sententia confirmatio. ead.
5. quòd tales concedunt hypotheses, quibus Can- onum Apostolicorum auctoritas non medio- criter labefactatur. 146	Argum. Advers. ex Rufino. 159	Eidem suffragatur, 1. quòd à quibusdam repudi- atur. ead.
CAP. VII. de Constitutionibus Apostolorum. 147	Thesis specialis 2. de secunda Clementis Epistola. ead.	2. quòd jejunia per septem hebdomadas servan- da esse docet. ead.
Thesis. ead.	Antithesis. ead.	3. quòd Historica veritati repugnat. ead.
Extrus. ead.	Nostra sententia confirmatio. ead.	Thesis specialis 13. de duabus Epistolis Hygini. ead.
Antithesis. ead.	Eidem suffragatur, 1. quòd Clementis Epistolas in genere quidam pro Apocryphis habent. ead.	Antithesis. ead.
Nostra sententia confirmatio. ead.	2. quòd eam Historica veritati refragari agno- scunt. ead.	Nostra sententia confirmatio. ead.
Eidem suffragatur, 1. quòd quidam Constitutio- nes hæc inter Apocrypha referunt. 148	Thesis specialis 3. de tertia Clementis Epistola. ead.	Eidem suffragatur, 1. quòd Hyginus in eis dicitur primus insituisse gradus Ordinum. ead.
2. quòd quadam in his Constitutionibus habentur, qua nec ipsi Pontificiis approbant. 149	Antithesis. ead.	2. quòd Hyginus dicitur gradus distribuisse. ead.
3. quòd agnoscunt, Constitutiones illas esse cor- ruptas ac depravatas. ead.	Nostra sententia confirmatio. ead.	3. quòd Historica veritati repugnant. ead.
CAP. VIII. de Liturgiis Apostolorum. ead.	Eidem suffragatur, 1. quòd quidam de omni- bus Clementis Epistolis dubitant. 160	Thesis specialis 14. de quatuor Epistolis Pii I. ead. seq. 164
Thesis. ead.	2. quòd quadam continentur seculo istius ignota. ead.	Antithesis. ead.
Extrus. ead.	3. quòd pieraque, qua in hac Epistola leguntur, occurrant in libris Recognitionum Clementis. ead.	Nostra sententia confirmatio. ead.
Antithesis. ead.	4. quòd à studio quodam Clementis patris, quam à Clemente videatur scripta. ead.	Eidem suffragatur, 1. quòd non audent affirma- re, esse indubitatas. ead.
Nostra sententia confirmatio. 150	Thesis specialis 4. de quarta Clementis Epistola. ead.	2. quòd Historica veritati repugnant. ead.
Eidem suffragatur, I. de Liturgia Iacobi, 1. quòd Pontifici agnoscere coguntur, quadam in hac Liturgia extare, qua tempore Aposto- licorum nondum fuisse in Ecclesia nota, vel re- cepta. ead.	Antithesis. ead.	3. quòd librum Herma Apocryphum esse agnos- cunt. ead.
	Nostra sententia confirmatio. ead.	Thesis specialis 15. de Epistola Aniceti. ead.
	Eidem suffragatur, quòd quidam agnoscunt hanc Epistolam esse supposititiam. ead.	Antithesis. ead.
	Thesis specialis 5. de quinta Clementis Epistola. ead.	Nostra sententia confirmatio. ead.
		Eidem suffragatur, quòd Historica repugnant. ead.

<i>Thesis specialis 17. de Epistola Eleuterii.</i>	<i>ead.</i>	3. quod Historia repugnat.	<i>ead.</i>	7. Concilia tam generalia, quam Provincialia errare posse, nisi à Pontifice confirmantur.	174
<i>Antithesis.</i>	<i>ead.</i>	<i>Thesis specialis 27. de duabus Epistolis Stephani.</i>	<i>ead.</i>	8. Concilia posse errare in quæstionibus facti.	175
<i>Nostra sententia confirmatio.</i>	<i>ead.</i>	<i>Antithesis.</i>	<i>ead.</i>	9. quod in quæstione de infallibilitate Conciliorum invicem dissentiant.	<i>ead.</i>
<i>Eidem suffragatur, 1. quod quidam eam repudiant.</i>	<i>ead.</i>	<i>Nostra sententia confirmatio.</i>	<i>ead.</i>	10. quod exempla aliquot Conciliorum docent. Episcopos in Conciliis congregatis errare posse.	176
2. quod quadam continet, qua Pontificiis non probantur.	<i>ead.</i>	<i>Eidem suffragatur, quod prior nullos, nisi corpore integros ad Ordines admittit.</i>	168	utpote, 1. Concilium Iudaicum.	<i>ead.</i>
3. quod agnoscunt, eam esse corruptam.	<i>ead.</i>	<i>Thesis specialis 28. de duobus Epistolis Sixti II.</i>	<i>ead.</i>	2. Concilia à Cypriano instituta.	177
<i>Thesis specialis 18. de duabus Epistolis Victorii.</i>	<i>ead.</i>	<i>Antithesis.</i>	<i>ead.</i>	3. Concilium Eliberinum.	<i>ead.</i>
<i>Antithesis.</i>	<i>ead.</i>	<i>Nostra sententia confirmatio.</i>	<i>ead.</i>	4. Concilium Nicenum I.	<i>ead.</i>
<i>Nostra sententia confirmatio.</i>	<i>ead.</i>	<i>Eidem suffragatur, quod Historia repugnet.</i>	<i>ead.</i>	5. Concilium Chalcedonense.	178
<i>Eidem suffragatur, 1. quod repugnet Historiæ.</i>	165	<i>Thesis specialis 29. de duabus Epistolis Dionysii.</i>	<i>ead.</i>	6. Concilium Neo-Cæsariense.	<i>ead.</i>
2. quod corruptas esse agnoscant.	<i>ead.</i>	<i>Antithesis.</i>	<i>ead.</i>	7. Idem Concilium Neo-Cæsariense.	<i>ead.</i>
<i>Thesis specialis 19. de duabus Epistolis Zephyri.</i>	<i>ead.</i>	<i>Nostra sententia confirmatio.</i>	<i>ead.</i>	8. Concilium Laodicenum.	<i>ead.</i>
<i>Antithesis.</i>	<i>ead.</i>	<i>Eidem suffragatur, quod distinctionem Parochiarum contra Historia veritatem Dionysio tribuit.</i>	<i>ead.</i>	9. Concilium Carthaginense III.	<i>ead.</i>
<i>Nostra sententia confirmatio.</i>	<i>ead.</i>	<i>Thesis specialis 30. de tribus Epistolis Felicis.</i>	<i>ead.</i>	10. Idem Concilium.	<i>ead.</i>
<i>Eidem suffragatur, 1. quod in causa Episcopi 72. requirunt.</i>	<i>ead.</i>	<i>Antithesis.</i>	<i>ead.</i>	11. Concilium Toletanum I.	<i>ead.</i>
2. quod septuaginta Canones Apostolicos numerant.	<i>ead.</i>	<i>Nostra sententia confirmatio.</i>	<i>ead.</i>	12. Concilium Constantinopolitanum III.	<i>ead.</i>
3. quod Historia repugnant.	<i>ead.</i>	<i>Eidem suffragatur, quod utraque Historia repugnet.</i>	<i>ead.</i>	13. Concilium Nicenum II.	179
<i>Thesis specialis 20. de duabus Epistolis Calixti.</i>	<i>ead.</i>	<i>Thesis specialis 31. de duabus Epistolis Eutychni.</i>	<i>ead.</i>	14. Concilium Vormatiense.	<i>ead.</i>
<i>Antithesis.</i>	<i>ead.</i>	<i>Antithesis.</i>	<i>ead.</i>	15. Concilium Mantuanum.	<i>ead.</i>
<i>Nostra sententia confirmatio.</i>	<i>ead.</i>	<i>Nostra sententia confirmatio.</i>	<i>ead.</i>	16. Concilium Lateranense sub Innocentio.	<i>ead.</i>
<i>Eidem suffragatur, 1. quod in causa Episcopi 72. requirunt.</i>	<i>ead.</i>	<i>Eidem suffragatur, 1. quod oblationem leguminum statuit, contra Apostolorum Canones.</i>	<i>ead.</i>	17. Concilium Romanum.	<i>ead.</i>
2. quod de earum auctoritate dubitant.	<i>ead.</i>	2. quod prior pugnat cum Historia.	<i>ead.</i>	18. Concilium Constantiense & Basileense.	<i>ead.</i>
3. quod Gratiani emendatores eas rejecerunt.	<i>ead.</i>	<i>Thesis specialis 32. de Epistola Gaji.</i>	<i>ead.</i>	19. Concilium Lateranense sub Leone X.	<i>ead.</i>
4. quod Episcoporum translationem soli Romani Pontifici tribunt.	<i>ead.</i>	<i>Antithesis.</i>	<i>ead.</i>	11. quod Decreta aliquot Conciliorum seculum invicem pugnant.	<i>ead.</i>
<i>Thesis specialis 21. de Epistola Urbani.</i>	<i>ead.</i>	<i>Nostra sententia confirmatio.</i>	<i>ead. seq.</i>	12. quod agnoscere coguntur, non nisi ex Historia Ecclesiastica scribi posse, hoc vel illud Concilium esse à Papa confirmatum, & per conseq. non potuisse errare.	180
<i>Antithesis.</i>	<i>ead.</i>	<i>Eidem suffragatur, 1. quod continet ea, qua Pontificiis non probantur.</i>	169	13. Concilia V. Test. errare potuisse.	181
<i>Nostra sententia confirmatio.</i>	<i>ead.</i>	2. quod quidam continet, qua extant in Epistola Agapeti.	<i>ead.</i>	14. Conciliorum Decreta non esse sacris Scripturis æquiparanda.	<i>ead.</i>
<i>Eidem suffragatur, 1. quod de ejus autore dubitant.</i>	166	3. quod multa ex Epistola Leonis I. describit.	<i>ead.</i>	15. libros Conciliorum esse negligenter conservatos & multis vitiis scaterere.	182
2. quod Historia repugnat.	<i>ead.</i>	<i>Thesis specialis 33. de duabus Epistolis Marcellini.</i>	<i>ead.</i>	16. quod ipsmet Pontificiis varia quarunt essentia, quando Concilium alicujus Decretum ipsi obicitur.	184
3. quod Urbanus in ea Sacramentum Confirmationis instituit.	<i>ead.</i>	<i>Antithesis.</i>	<i>ead.</i>	Argum. Advers. 1. Matth. 18. v. 20 Vbi duo vel tres congregati in meo nomine &c.	<i>ead.</i>
4. quod Baronius eam prætermittit.	<i>ead.</i>	<i>Nostra sententia confirmatio.</i>	<i>ead.</i>	2. Ioh. 14. v. 16. Spiritus sanctus manet cum Apostolis in æternum.	185
<i>Thesis specialis 22. de duabus Epistolis Pontiani.</i>	<i>ead.</i>	<i>Eidem suffragatur, quod Baronius secunda non meminit.</i>	<i>ead.</i>	3. Ioh. 14. v. 26. Spiritus sanctus suggeret vobis omnia, quacunque dixerero vobis.	186
<i>Antithesis.</i>	<i>ead.</i>	<i>Thesis specialis 34. de duabus Epistolis Marcellini.</i>	<i>ead.</i>	4. Act. 15. v. 22. Visum est Spiritui sancto & nobis.	<i>ead.</i>
<i>Nostra sententia confirmatio.</i>	<i>ead.</i>	<i>Antithesis.</i>	<i>ead.</i>	5. Si Concilia generalia possent errare, nullum in Ecclesia esset firmum iudicium, quo controversa componi possent.	<i>ead.</i>
<i>Eidem suffragatur, 1. quod de ejus autore dubitant.</i>	166	<i>Nostra sententia confirmatio.</i>	<i>ead.</i>	CAP. XI. de Ecclesia infallibilitate.	187
2. quod Historia repugnat.	<i>ead.</i>	<i>Eidem suffragatur, 1. quod secunda concedit, Pastorem errantem ab omnibus posse reprehendi.</i>	170	<i>Thesis.</i>	<i>ead.</i>
3. quod Urbanus in ea Sacramentum Confirmationis instituit.	<i>ead.</i>	2. quod Bellarm. de tertia dubitat.	<i>ead.</i>	Extr.	<i>ead.</i>
4. quod Baronius eam prætermittit.	<i>ead.</i>	3. quod continet quadam, qua non probantur Pontificiis.	<i>ead.</i>	<i>Antithesis.</i>	<i>ead.</i>
<i>Thesis specialis 23. de Epistola Anteri.</i>	<i>ead.</i>	4. quod Antonius August. quadam in ea improbat.	<i>ead.</i>	<i>Nostra sententia confirmatio.</i>	188
<i>Antithesis.</i>	<i>ead.</i>	<i>Thesis specialis 35. de tribus Epistolis Eusebii.</i>	<i>ead.</i>	<i>Eidem suffragatur, quod quidam agnoscunt, 1. Pont. Rom. errare posse.</i>	<i>ead.</i>
<i>Nostra sententia confirmatio.</i>	<i>ead.</i>	<i>Antithesis.</i>	<i>ead.</i>	2. Ecclesiam posse errare.	<i>ead.</i>
<i>Eidem suffragatur, qua in genere de Decretalibus dicta.</i>	<i>ead.</i>	<i>Nostra sententia confirmatio.</i>	<i>ead.</i>	3. Ecclesiam esse astrictam verbo Dei.	189
<i>Thesis specialis 24. de tribus Epistolis Fabiani.</i>	<i>ead.</i>	<i>Eidem suffragatur, 1. quod Bellarm. de ea dubitat.</i>	<i>ead.</i>	4. non esse credendum in Ecclesiam.	<i>ead.</i>
<i>Antithesis.</i>	<i>ead.</i>	2. quod Historia repugnat.	<i>ead.</i>	5. Ecclesiam Israëliticam V. T. errare potuisse.	<i>ead.</i>
<i>Nostra sententia confirmatio.</i>	<i>ead.</i>	3. quod continet quadam, qua non probantur Pontificiis.	<i>ead.</i>	6. Ecclesiam particularem quacunque sola Romana excepta, errare posse.	190
<i>Eidem suffragatur, 1. quod Baronius agnoscit primam esse spuriam.</i>	<i>ead.</i>	CAP. X. de Conciliis.	<i>ead.</i>	7. quod de corruptelis doctrina & vita in Rom. Ecclesia publicè grassantibus multa extent querela.	<i>ead.</i>
2. quod Binnius agnoscit eam esse corruptam.	<i>ead.</i>	<i>Thesis.</i>	<i>ead.</i>	8. quod quidam statuunt, tempore passionis Christi rotam visibilem Ecclesiam errasse.	<i>ead.</i>
3. quod Bellarminus quorundam idem statueri agnoscit.	<i>ead.</i>	E. Extr.	<i>ead.</i>	9. quod in hac quæstione de infallibilitate Ecclesie circulum committunt.	<i>ead.</i>
4. quod in secunda omnibus conceditur, pastorem errantem reprehendere.	<i>ead.</i>	<i>Antithesis.</i>	<i>ead.</i>	10. quod in probanda Romana Ecclesia infallibilitate topice tantum, non apostolice disputant.	<i>ead.</i>
5. quod à quibusdam ut Apocrypha rejicitur.	<i>ead.</i>	<i>Nostra sententia confirmatio.</i>	<i>ead.</i>	11. quod agnoscunt, tempora Antichristi seculuram esse pene universalem quandam apostasiam.	191
6. quod pro sola hæresi Episcopum deponendum dicit.	<i>ead.</i>	<i>Eidem suffragatur, quod quidam agnoscunt, 1. unius etiã privati hominis sententiam Scripturæ sacre conformem præferendam esse Decreto Concilii Scripturæ minus conformi.</i>	171	12. Episcopos in Conciliis congregatos errare posse.	<i>ead.</i>
7. quod omnia in Decretis Sixti III. habentur, qua in tertia proponuntur.	167	2. Concilia posse errare & de factis quadam errasse.	<i>ead.</i>	Argum. Advers. 1. Esai. 59. v. 21. Spiritus meus, qui est in te, & verba mea, qua posui in ore tuo non recedent de ore tuo.	<i>ead.</i>
8. quod Historia repugnat.	<i>ead.</i>	3. Scripturam sacram esse normam juxta quam Conciliorum Decreta & formari & iudicari debeant.	172	2. Matth. 16. v. 18. Porta inferorum non prævalent adversus Ecclesiam.	<i>ead.</i>
9. quod tribus vicibus in anno communicandum statuit.	<i>ead.</i>	4. Conciliorum veterum auctoritatem posterioribus esse præferendam.	173	3. Matth. 18. v. 17. Si Ecclesiam non audierit, sit tibi velut Ethnicus &c.	<i>ead.</i>
<i>Thesis specialis 25. de duabus Epistolis Cornelii.</i>	<i>ead.</i>	5. Concilium legitimum errare posse in iis, qua non legitime agit.	<i>ead.</i>	4. Ioh. 14. v. 16. Spiritus S. manet cum Apostolis in æternum, cap. 16. v. 13. docebit vos omnem veritatem.	192
<i>Antithesis.</i>	<i>ead.</i>	6. ex Concilio Apostolorum Hierosolymitan. Concilia alia formam suam sumere debere.	<i>ead.</i>	7. Eph. 1. v. 22. cap. 4. v. 4. cap. 5. v. 23. Ecclesia est Christi corpus & sponsa.	<i>ead.</i>
<i>Nostra sententia confirmatio.</i>	<i>ead.</i>			6. 1. Tim.	
<i>Eidem suffragatur, 1. quod Bellarm. de ea dubitat.</i>	<i>ead.</i>				
2. quod quadam continet cum praxi Papali pugnantia.	<i>ead.</i>				

6. 1. Tim. 3. v. 13. Ecclesia est columna & firmamentum veritatis.	ead.	4. de lapsu Diabolorum.	ead.	Victorini Commentarius in Apocalypsin.	ead.
7. Ecclesia errans non sancta, imò ne Ecclesia quidem nomen meretur.	193	5. de regno Chilastico.	ead.	Lactantii Carmen de resurrectione.	ead.
8. Rom. 1. v. 8. Fides vestra annuntiatur in toto mundo.	ead.	6. an fidelium anima ante diem iudicii Deum vivit.	210	Athanasii liber de salutari adventu.	ead.
CAP. XII. de Ecclesia consuetudine.	ead.	7. de Natura cæli.	ead.	liber contra omnes hæreses.	ead.
Thesis.	ead.	8. de causa prædestinationis.	ead.	Sermo in illud, profecti in pagum, qui ex adverso est.	ead.
Expositio.	ead.	9. an Episcopi Presbyteris pares.	ead.	Epistola de interpretatione Psalmorum.	216
Antithesis.	ead.	10. de matrimonio & virginitatis comparatione.	ead.	Liber de Virginitate.	ead.
Nostra sententia confirmatio.	154	11. de adventu Antichristi.	ead.	Liber de communi essentia Patris & Filii & Spiritus sancti.	ead.
Eidem suffragatur, quod quidam agnoscunt.	ead.	12. de pœna Damonum.	ead.	Sermo de sanctissima Deipara.	ead.
1. Ecclesiam astrictam esse ad Dei verbum.	ead.	13. de Samuelis apparitione.	ead.	Sermo in passionem & crucem Domini.	ead.
2. quod verum & genuinum Scriptura sensum ex ipsis Scriptura verbis eruendum esse.	ead.	14. de Natura & essentia Angelorum.	ead.	Sermo in illud Evangelii, Quicumque dixerit &c.	ead.
3. quod consuetudinem Scriptura suffragio desinitam in rebus fidei nihil valere agnoscunt.	ead.	15. de Pœnitentia effectu.	ead.	Homilia de semente.	ead.
4. quod agnoscunt, consuetudinem veritati in verbo revelata ac novitatem vera antiquitati cedere debere.	ead.	16. de viribus liberi arbitrii in naturalibus.	ead.	Liber de Incarnatione.	ead.
5. quod ipsimet ab antiqua consuetudine in quibusdam discedunt.	195	17. de Christi cognatione.	211	Libellus de diversis qq. sacra Scriptura ad Antiochum Principem.	ead.
6. quod consuetudinem subiciunt Ecclesia Rom. hoc est. Pontificis iudicio.	196	18. de genealogia Christi.	ead.	Liber de passione Imaginis Christi.	ead.
7. quod agnoscunt, antiquitatem non esse certam & infallibilem veritatis notam.	ead.	19. de Satisfactione.	ead.	Epistola Athanasii & Ægyptiorum Episcoporum ad Marcum Papam.	217
CAP. XIII. de Patribus.	ead.	20. de genere Antichristi.	ead.	Epistola Athanasii & aliorum Episcoporum in Synodo Alexandrina congregatorum ad Felicem II.	ead.
Thesis.	ead.	21. de matrimonio post votum.	ead.	Commentarii in omnes Epistolas Pauli.	ead.
Expositio.	ead.	22. de pœna infantium non baptizatorum.	ead.	Vita Antonii Abbatis.	ead.
Antithesis.	ead.	23. de rebaptizandis ab hæreticis baptizatis.	ead.	Marci Papa Epistola ad Athanasium.	ead.
Nostra sententia confirmatio.	197	24. de interitu mundi.	ead.	Julii I. Epistola ad Orientales Episcopos.	ead.
Eidem suffragatur, 1. quod agnoscunt, Scripturam esse normam & regulam, cui Patrum scripta subicienda & ad eam exigenda.	198	25. de fructu Circumcisionis.	ead.	Ejundem Julii Epistola 2. contra Orientales præ Athanasio.	ead.
2. quod ipsimet Patrum scripta iudicio Ecclesia, hoc est, Pontificis Rom. submitunt.	200	6. quod in expositione Scriptura à majori Patrum parte quandoque discedunt.	ead.	Felicis II. Epistola 1. ad Episcopos Ægypti.	218
3. quod agnoscunt, Patres sapius errasse.	201	7. quod agnoscunt Patres in multis capitibus non solum à se invicem, sed etiam à semetipsis dissentire.	ead.	Epistola Damasi ad Aurelium Episcopum Carthaginensem.	ead.
4. quod ipsimet Pontifici multis, etiam præclarissimis Ecclesia veteris Doctoribus & Historicis in specie errores quosdam tribuunt, vel certe auctoritatem eorum elevant.	202	8. interpretationem à consensu veterum de verisam non esse statim adulterinam.	216	Epistola Damasi de Chorepiscopis ad Numidia Episcopos.	ead.
utpote 1. Iustini Martyris.	ead.	9. Patribus nondum omnia pietatis mysteria fuisse cognita.	ead.	Epistola Damasi ad Stephanum.	ead.
2. Irenæi.	ead.	10. consensum veterum in Scripturis interpretandis quandoque reprehensum fuisse.	ead.	Epistola Damasi ad Episcopos Italiæ.	ead.
3. Tertulliani.	ead.	11. multa veterum scripta hodie non amplius existare.	ead.	Epistola Stephani Archiepiscopi Mauritania.	ead.
4. Clementis Alexandrini.	203	12. in scriptis Patrum & Historicorum multa esse adulterina.	ead.	Anastasi Epistola 1.	ead.
5. Origenis.	ead.	Nam 1. concedunt, multa sub augusto Patrum nomine in ipsorum scriptis legi, quæ sunt adulterina.	ead.	Innocentii I. Epistola ad Decentium.	ead.
6. Cypriani.	204	2. id ipsum patet ex praxi.	217	Epistola ad Villricium.	ead.
7. Dorothei.	ead.	3. quandoque ex illis Patrum & Historicorum libris Pontifici contra nostram sententiam quadam proferant, quos quidam ex ipsorum numero supposititios esse agnoscunt.	219	Epistola ad Exuperium.	ead.
8. Lactantii.	ead.	Canonibus & Constitutionibus Apostolorum.	ead.	Epistola ad Concil. Carthaginense.	ead.
9. Eusebii Casariensis.	ead.	Liber Abdia.	ead.	Epistola ad Concilium Milevitanum.	ead.
10. Basilii.	ead.	Liber de passione Andrea.	ead.	Cælestini I. Epistola 1.	ead.
11. Epiphani.	ead.	Decretales Epistola Pontificum.	ead.	Bonifacii II. Epistola ad Eulaliam.	ead.
12. Ambrosii.	ead.	Libri Hermæ.	ead.	Iohannis III. Epistola ad universos Episcopos Germaniæ & Galliæ.	ead.
13. Philastrii.	ead.	Historia Prochæri.	ead.	Vilarii Epistola ad Apram filiam.	219
14. Amphilocho.	ead.	Lini de passione Petri & Pauli.	210	Viti Bostrensis Commentarius in Lucam.	ead.
15. Hieronymi.	ead.	Libri 10. Recognitionum Clementis.	ead.	Eusebii Emissemi homilia 52.	ead.
16. Gregorii Nysseni.	205	Iosephi Ben Gorionis de bello Iudæico.	ead.	homilia in Evangelia.	ead.
17. Ruffini.	ead.	Libri Dionysii Areopagita.	ead.	Cyrilli Hierosolymitani Epistola ad Augustinum de miraculis Hieronymi.	ead.
18. Prudentii.	ead.	Dua Epistola Martialis.	221	Quinque Catecheses Mystagogica.	ead.
19. Chryostomi.	ead.	Vita Martialis.	ead.	Testamentum Ephrem.	ead.
20. Autoris imperfecti operis.	ead.	Epistola Ignatii.	ead. seq.	Nazianzeni Tragedia, Christus patient.	ead.
21. Augustini.	206	Iustini Quæstiones & Responsiones ad orthodoxy.	222	Basilii liber de Spiritu sancto.	230
22. Severi Sulpitii.	ead.	Liber de 12. Patriarcharum Testamentis.	ead.	Asctica.	ead.
23. Theodoret.	ead.	Hippolyti Oratio de consummatione mundi & Antichristo.	ead.	Regula contrahiores seu quæstiones compendio explicata.	ead.
24. Eusebii Emissemi.	ead.	Theophili Antiocheni Comment. in Evangelia.	223	Homilia de jejunio.	ead.
25. Iohannis Cassiani.	ead.	Tertulliani liber de Pœnitentia.	ead.	Commentarius in cap. 9. Esaiæ.	ead.
26. Socratis & Sozomeni.	207	de Trinitate.	ead.	Liturgia.	ead.
27. Procopii.	ead.	definitionibus Ecclesiæ dogmatum.	ead.	Epistola ad Iulianum Imperatorem.	ead.
28. Liberati.	ead.	Origenis homil. 16. in Levit.	ead.	Ambrosii liber ad Virginem lapsam.	ead.
29. Gregorii Magni.	ead.	libri 3. Comm. in Iobum.	ead.	Libri de vocatione gentium.	231
30. Damasceni.	ead.	homilia 9. in Psal. 36. 37. 38.	ead.	Epistola 82. Ambrosii.	ead.
31. Iona Aurelianensis.	ead.	Comment. in Cant. Cantic.	ead.	Epistola 84. ad Demetriadem.	ead.
32. Haymonis.	ead.	Lamentum.	ead.	Epistola 85. de inventione corporum sanctorum Gervasii & Protasii.	ead.
33. Photii.	ead.	homilia 10. in div. Evang. loc.	ead.	Sermones 92.	ead.
34. Moysi Barcephæ.	108	Cornelii Epistola 1. de translatione corporum Petri & Pauli.	224	Orationes duæ preparantes ad Missam.	232
35. Petri Damiani.	ead.	Cypriani liber de Exhortatione Martyrii.	ead.	Exhortatio ad Pœnitentiam.	ead.
36. Theophylacti.	ead.	de disciplina & bono pudicitia.	ead.	Liber de Tobia.	ead.
37. Oecumenii.	ead.	de laude Martyrii.	ead.	Commentarius in Epistolas Pauli.	ead.
38. Mariani Scoti.	ead.	de cardinalibus operibus Christi.	ead.	Commentarius in Apocalypsin.	ead.
39. Sigeberti.	ead.	de aleatoribus.	ead.	Damasi Pontificale.	233
40. Euthymii.	ead.	de singularitate Clericorum.	ead.	Amphilocho narratio de vita S. Blasii.	ead.
41. Ruperti Tuitiensis.	ead.	de duplici Martyrio.	225	Hieronymi Tractatus de Actis Apostolorum.	ead.
42. Bernhadi.	ead.	de duodecim abusibus seculi.	ead.	Commentarius in Lamentat. Ieremia.	ead.
43. Guidonis Carmelita.	ead.	Methodii de revelationibus.	ead.	Commentarius in Marcum.	ead.
1. quod agnoscere coguntur, multos Patres simul conjunctim in uno eodemque puncto errasse.	ead.	Dorothei Synopsis.	ead.	Commentarii in Psalmos.	ead.
utpote in quæstione	ead.	Arnobii Commentarii in Psalmos.	ead.	Commentarii in omnes Epistolas Pauli.	234
1. de libris Canonicis & Apocryphis.	ead.			Commentarii in Iobum.	ead.
2. de immaculata Virgine conceptione.	ead.			Commentarii in Proverbia.	ead.
3. de Eucharistia danda infantibus.	109			Epistola ad Demetriadem Virginem.	ead.

S C H E M A T I S M U S

Epistola ad Damasum de Explanatione Symboli.	ead.	Liber de vita Christiana.	ead.	Alum aliquod opponitur, quod ipsorum sententia minus congruit.	252
Epistola de celebratione Pascha.	ead.	Liber de cognitione verae vite.	ead.	eadem Patrum scripta fide non bona tractant.	253
Epistola de vera Circumcisione ad Thera- tiam.	ead.	Tractatus de assumptione B. Mariae.	ead.	1. alienum sensum ipsis affingendo.	ead.
Sermo de nativitate Domini.	ead.	Tractatus de obedientia & humilitate.	ead.	2. dicta ipsorum mutilata ac falso citando.	ead.
Sermo de Quadragesima.	ead.	Tractatus de Deo diligendo.	ead.	3. in Patrum editionibus quadam mutando.	256
Sermo in Vigilia Pascha de esu Agni.	ead.	Tractatus de laudibus caritatis.	ead.	CAP. XIV. de iure Canonico.	258
Epistola de vinculis Petri ad Eustochium.	ead.	Libri de Visitatione infirmorum.	ead.	Thefis.	ead.
Epistola de diversis gradibus leprosum.	239	Tractatus de relicitudine Catholica conver- sationu.	ead.	Expositio.	ead.
Homilia de corpore & sanguine Christi.	ead.	Liber de Antichristo.	ead.	Antithesis.	259
Epistola ad Oceanum de vita Clericorum.	ead.	de utilitate poenitentiae.	ead.	Nostre sententia confirmatio.	ead.
Epistola ad Damasum.	ead.	Praefatio in Iohannem.	ead.	Eidem suffragatur, quod agnoscunt, 1. Pontifices in Decretalibus sua potentia & avaritia veli- ficari.	ead.
Epistola altera ad Damasum de oblationi- bus altaris.	ead.	Sermo 28. de verbis Domini.	ead.	2. quadam eorum, quae in iure Canonico habentur, non esse verbo Dei, vel veritati ac aequi- tati conformia, ac quadam à posteris refutata.	260
Tractatus de Regula Monachorum.	ead.	Sermo 15. de verbis Apostoli.	242	3. Decretales à doctrina & disciplina in Decreto contenta degenerare.	ead.
Epistola de nativitate Mariae ad Chroma- tium & Heliodorum.	ead.	Sermo 17. de verbis Apostoli.	ead.	4. Ius Canonicum esse confusam & indigestam variarum sententiarum & sanctionum sine iudicio congestarum sarraginem.	ead.
Liber de vita Patrum.	ead.	Sermo 32. de verbis Apostoli.	ead.	5. Canones iuri divini ac naturali contrarios esse repudiandos.	ead.
Prologus in libros Maccabaorum.	ead.	Libri 50. Homiliarum.	ead.	6. quasdam Canones sibi invicem adversari.	ead.
Prologus in Evangel. secundum Iohan- nem.	ead.	Sermones 256. de tempore.	ead.	7. errores & falsitates in iure Canonico conti- neri.	ead.
Epistola Eusebii de morte Hieronymi ad Dama- sum.	ead.	Sermones 51. de Sanctis.	ead.	8. Gratianum ex supposititiis & corruptis Pa- trum libris multa citare.	261
Ruffinus in Praefatione Recognit. Clementis.	ead. seq.	Homilia 76. ad fratres in Exemo.	ead.	CAP. XV. de Scholasticis.	262
Commentarius in LXXV. Psalmos.	236	Philonis Carpathii Commentarius in Canticum Canticorum.	ead.	Thefis.	ead.
Gregorii Nysseni libri octo de Philosophia.	ead.	Marci Eremita Opuscula Theologica.	ead.	Antithesis.	ead.
Epistola ad Latynum de Canonicis pecca- torum remediis.	ead.	Sermo maximi de Martyribus Tauricis.	ead.	Nostre sententia confirmatio.	ead. seq.
Iohan. Chrysostomi sermo de Adam & Eva.	ead.	Cyrilli Alexandrini in Iohannem.	ead.	Eidem suffragatur, 1. quod quidam illam mi- sericordiam de Deo, quae improbant.	264
Sermo de intermissione arboru ad Adam.	ead.	Theodoretii Historia sanctorum Patrum.	ead.	2. quod agnoscunt, Scholasticos doctrina Christi- ana simpliciter corruptis, à Scriptura re- gula & Patrum dictis discessisse, atq. hac rati- one magnum Ecclesiae nocentem dedisse.	265
Sermo in Psal. 14.	ead.	Libri octo Gracarum affectionum.	ead.	3. illorum auctoritatem non esse infallibilem & authenticam.	266
Sermo in Psal. 22.	ead.	Epistola.	ead.	4. errores in Scholasticorum scriptis contineri.	ead.
Sermo in Psal. 95.	ead.	Philippi Presbyteri opus in Iobum.	ead.	5. Scholasticos non solum à Scriptura sacra & Patribus, sed etiam à seipsis in vicem sapius dissidere.	267
Sermo super illud Esai. 1. Si volueritis.	ead.	Eucherii Episcopi Lugdunensis Commentarii in Genesis & libros Regum.	ead.	6. illos quaestiones otiosas, curiosas, superstitiosas, absurdas, & impias in disputationis campum adducere.	268
Sermo in Beatos Iob & Abraham.	ead.	Sexti III. Papa libri tres.	ead.	7. illos Scripturas in alienum sensum detorque- re.	269
Sermo de tribus pueris.	ead.	Epistola ad omnes Orientales.	ead.	8. quaestiones in sacris literis non revelatas ab ipsis temere defini.	ead.
Sermo de Susanna.	ead.	Acta.	ead.	9. obscuritatibus illos omnia involvere.	270
Ex sermonibus de variis locis apud Mar- tham.	ead.	Ambrosii vita descripta à Paulino.	ead.	10. illos notitia linguarum desitini, ac propterea in Scriptura expositione sapius hallucinari.	ead.
Homilia 14. in Marcum.	ead.	Prosperi libri tres de promissionibus & prae- dictionibus Dei.	244	CAP. XVI. de Legendis Sanctorum.	ead.
Homilia de nativitate Domini.	ead.	Fausti Regiensis de gratia & libero arbitrio.	ead.	Thefis.	ead.
Homilia in Iohannem.	ead.	Vigili libri quinque contra Eurychen.	ead.	Expositio.	ead.
Homilia de cruce & latrone.	ead.	Casarii Arelatensis homilia 48.	ead.	Antithesis.	ead.
Sermo de fide, spe & caritate.	237	Fulgentii sermo de laudibus Mariae.	ead.	Nostre sententia confirmatio.	ead.
Dua Expositiones in Symbolum Apostolo- rum.	ead.	Iustiniani Epistola ad Iohannem II. Papam.	ead.	Eidem suffragatur, 1. quod quidam agnoscunt. Legendas illas mendacis contaminatas esse.	ead.
Homilia ad baptizandos.	ead.	Primasii Commentarius in Epistol. ad Hebraeos.	ead.	2. Legendas illas non esse certae & infallibilis ve- ritatis.	271
Liturgia.	ead.	Anastasio Niceni Episcopi Responsio ad interro- gationes Orthodoxorum aliquorum de diversis capitibus Ecclesiasticis.	ead.	3. quasdam Sanctorum Historias esse supposititias & confictas.	ead.
Oratio encomiastica in Principes Apostolo- rum Petrum & Paulum.	ead.	Gregorii Turonensis libri.	ead.	In specie, Legendam 1. D. Christophori.	272
Sermo in adorationem venerabilium cate- narum & gladii sancti Petri.	ead.	Gregorii Magni Commentarii in libros Regum.	ead.	2. D. Georgii.	ead.
Homilia 80. ad populum Antiochenum.	ead.	Expositio in Canticum Canticorum.	ead.	3. S. Catharinae.	ead.
Opus imperfectum in Martham.	ead. seq.	Epistola ad Iohannem Syracusanum.	245	4. S. Annae.	ead.
Augustini Epistola 38. ad Latum.	238	Privilegium Monasterii Medardi.	ead.	5. S. Margaretae.	ead.
Epistola 187. ad Bonifacium.	ead.	Additamentum ad finem Dialogorum Gre- gorii.	ead.	6. trium Regum.	ead.
Epistola 189. ad eundem.	ead.	Isidori Hispalensis de vita & morte Sanctorum.	ead.	7. Longini.	ead.
Epistola ad Cyrillum de vita & gestis B. Hieronymi.	ead.	Praefatio de origine Conciliorum.	ead.	8. Petronilla.	273
Libri de mirabilibus scripturae.	ead.	Sophronii Patriarcha Hierosolymitani Pratum spirituale.	ead.	9. Septem dormientium.	ead.
Liber de spiritu & anima.	ead.	Leonis II. Epistola ad Constantinum Imperat.	ead.	10. aliorum Sanctorum.	ead.
Liber de benedictionibus Patriarcharum.	ead.	Damaseni liber de iis, qui in fide migraverunt.	ead.	4. Autores, qui Historias Sanctorum conscripse- runt, vulgi rumoribus ac suu affectibus ni- mium indulsisse.	ead.
Liber de Ecclesiasticis dogmatibus.	239	Historia de Barlaam & Iosaphat.	246	5. Legendas Sanctorum esse corruptas.	274
Liber de fide ad Petrum.	ead.	Oratio 3. de Imaginibus.	ead.	CAP. XVII. de revelationibus & apparitioni- bus.	ead.
Liber de bono viduitatis.	ead.	Turpini Historia de rebus gestis Caroli Magni.	ead.	Thefis.	ead.
Liber quaestionum 65.	ead.	Simeonis Metaphrasta vita Sanctorum.	ead.	Expositio.	ead.
Liber viginti & unius sententiarum.	ead.	Anselmi Commentarius in Epistol. Paulinas.	ead.	Antithesis.	ead.
Liber de 99. V. & N. Test.	ead.	Commentarius in Martham.	ead.	Nostre sententia confirmatio.	ead.
Liber de vera & falsa poenitentia.	240	Opusculum de excellentia B. Virginis.	ead.	Eidem suffragatur, 1. quod quidam agnoscunt. Legendas illas mendacis contaminatas esse.	ead.
Liber de salutaribus documentis.	ead.	Epistola ad Coepiscopos Anglia.	ead.	2. Legendas illas non esse certae & infallibilis ve- ritatis.	271
Liber de continentia.	ead.	Oecumenii Commentarius.	ead.	3. quasdam Sanctorum Historias esse supposititias & confictas.	ead.
Concio ad Catechumenos.	ead.	Bernhardi sermo de Coena Domini.	ead.	In specie, Legendam 1. D. Christophori.	272
Liber de altercatione Ecclesiae & Synagoga.	ead.	Coronidis loco agitur de	ead.	2. D. Georgii.	ead.
Liber contra Felicianum Ariannum.	ead.	Epistola Salvatoris ad Abagarum.	247	3. S. Catharinae.	ead.
Liber de Epicurais & Stoicis.	ead.	Epistolae Pauli ad Senecam & Seneca ad Paulum.	247	4. S. Annae.	ead.
Libri hypognosticon.	ead.	Commentarius Bedae in Epistolae Pauli.	ead.	5. S. Margaretae.	ead.
Liber contra Fulgentium Donatistam.	ead.	Exceptio Adversariorum, si vel maxime non sint eorum libri, quorum nomina pra se ferunt, esse tamen antiquorum & Catholicorum Doctro- rum scripta.	ead.	6. trium Regum.	ead.
Liber de praedestinatione & gratia.	ead.	13. quod agnoscunt, in genuinis Patrum scriptis multa esse corrupta & depravata.	248	7. Longini.	ead.
Liber de aedificatione.	ead.	14. multos ex Patribus necessariis Scripturae in- terpretanda mediis fuisse desitutos.	250	8. Petronilla.	273
Mannale Augustini.	241	15. quosdam Patres legitima interpretatione re- gulas non semper ac perpetuo observasse, quan- doq. etiam sermore disputationis, vel studio rhetoricandi in partem alteram nimium pro- pendisse.	251	9. Septem dormientium.	ead.
Liber Saliloquiorum.	ead.	Effugia Adversariorum, quando ex Patribus di-	ead.	10. aliorum Sanctorum.	ead.
Explicatio Apocalypsoe.	ead.			4. Autores, qui Historias Sanctorum conscripse- runt, vulgi rumoribus ac suu affectibus ni- mium indulsisse.	ead.
Liber de triplici habitaculo.	ead.			5. Legendas Sanctorum esse corruptas.	274
Scala Paradisi.	ead.			CAP. XVII. de revelationibus & apparitioni- bus.	ead.
Liber de cataclysmo.	ead.			Thefis.	ead.
				Expositio.	ead.
				Antithesis.	ead.
				Nostre sententia confirmatio.	ead. seq.
				Eidem suffragatur, quod quidam agnoscunt.	275

LIB. I. CONFESS. CATHOL.

1. ejusmodi revelationibus, visionibus & apparitionibus non esse statim fidem habendam, sed juxta regulam verbi eius esse examinandas.	275	4. non decere Ecclesia Doctores, ut sanguinis iudicio intersint.	296	10. quod agnoscunt, Christum noluisse uti potestate coactiva adversus renitentes.	ead.
2. Veteres hereticos ad Revelationes provocasse, ac per falsas revelationes deceptos fuisse.	276	5. seductus esse parandum, nec eodem loco cum seductoribus eos esse habendos.	ead.	11. Apostolos nec accepisse, nec exercuisse potestatem temporalem coactivam.	ead.
3. Demones Angelorum & animarum apparitionem quandoque mentiri.	ead.	6. quod in propugnatione sua theses sibi contradicunt.	ead.	Argum. Adversar. 1. Paulus 1. Cor. 6. v. 4. iussit constitui à Christianis novos iudices causarum temporalium, ne cogentur causam dicere coram iudice persecutore.	ead.
4. Animas mortuorum ordinario in his terris non apparere.	277	7. quod impertinentibus Scriptura dicitur hereticorum occisionem probant.	ead.	2. Vxor infidelis libera est ab obligatione manendi cum conjugate infideli, quando iste non vult manere cum conjugate Christiana sine injuria fidei.	ead.
5. quod ipsimet quaedam revelationes & apparitiones repudiant.	278	Argum. Advers. 1. ex dictis Vet. Testam. in quibus Pseudo-Propheta iubentur occidi. Exod. 21. v. 20. Deuter. 13. v. 1. cap. 17. v. 12. cap. 18. v. 10.	296	3. Quando Reges & Principes ad Ecclesiam veniunt, ut Christiani fiant, recipiuntur cum pacto expresso vel tacito, ut sceptrum suum Christo subjiciant, & polliceantur, se Christi fidem servaturos & defensores, etiam sub poena regni perdendi.	ead.
6. quod agnoscunt, non fuisse animam Samuelis, sed spectrum Satanicum, quod Sauli apparuit.	279	2. ex Elia, Iosia, Iehu, & aliorum, qui falsos Prophetas occiderunt, exemplis, 3. Reg. 18. 4. Reg. 10. & 23.	ead.	Secutio posterior, de medio fraudulentia.	313
7. difficulter discerni posse, qui sint boni, qui vero mali Spiritus hominibus apparentes.	280	3. ex Zach. 13. v. 3. Non vires, quia mendacium locutus es.	297	Antithesis enumerans fraudum genera, quibus quidam ex Pontificiis, praesertim Iesuitis, religionem suam propagare nituntur, utpote quod 1. notoria mendacia defendunt.	ead.
8. à mortuis non esse inquirendam veritatem.	ead.	4. ex Matth. 18. v. 17. Si Ecclesiam non audierit, sit tibi velut Ethnicus.	ead.	2. scripta supposititia & spuria pro genuinis venditant.	ead.
9. quod fidem illorum, qui apparitiones animarum annotarunt, ipsimet in dubium vocant.	ead.	5. ex Iohan. 6. v. 44. Nemo venit ad me, nisi pater traxerit eum.	ead.	3. genuina veterum scripta fide non bona tractant.	ead.
10. quod quaedam de apparitionibus Historia se metipsas sua absurditate resellunt.	281	6. ex II. Imperialibus.	ead.	4. mendacissimi convitiis & calumniis Evangelica doctrina Confessores, praesertim defensores, enerant.	ead.
CAP. XVIII. de ratione naturali.	ead.	7. ex collatione hereticorum cum lupis, furibus & latronibus, Matth. 7. Ioh. 10. Act. 20. item canro. 2. Tim. 2.	ead.	Cum primis vero Lutherum.	ead.
Thesis.	ead.	Thesis tertia. Fides diversa religioni addictis hominibus, adeoque etiam hereticis, data, est servanda.	ead.	Errores Anabaptistarum, Zuinglianorum, Flacianorum, Servetianorum &c. nobis tribuunt.	314
Extrius.	ead.	Extrius.	ead.	5. Verum & genuinum questionis statum involvunt & falsam sententiam nobis tribuunt.	ead.
Antithesis.	ead.	Antithesis.	ead.	6. Equivocationes, hoc est, artificiosa mendacia approbant.	315
Nostri sententia confirmatio.	282, seq.	Nostri sententia confirmatio.	298	7. aequa & aequiva scripta in publicum edunt, ut liberius conviciantur.	316
Eidem suffragatur, 1. quod agnoscunt de rebus fidei ex proprio fidei principio, ex Scriptura sacra, necesse iudicandum esse.	283	Eidem suffragantur, 1. Imperatores, Reges, Principes.	ead.	8. religionem suam pro re nata caute dissimulant.	ead.
2. quod in mysteriis fidei rationem audiendam esse negant.	ead.	2. quidam ex Theologis.	299	9. dicta Lutheri mutando ac mutilando, in alium plane sensum contra auctoritatem detorquent.	ead.
3. quod agnoscunt, credenda esse non solum ea, qua sunt supra rationem, sed etiam ea, qua si rationis iudicio subjiciantur, videantur rationi adversari.	ead.	3. Iuriconsulti.	ead.	10. in religionis articulis obscuris & ambiguis loquendi formulis usi, cum veritate se consentire simulant.	ead.
4. quod optant, in Academia Biblia potius quam Aristotelem & Thomam audiri.	285	4. quod fidem etiam hostibus & fidem non servantibus servandam esse docent.	ead.	11. censent, Concilium posse phrasibus ambiguis doctrinam Catholicam comprehendere, ut illa pro se maneat salva, videatur autem conformis doctrinae Lutheranae, qua ratione dissidia religionis componi possunt.	317
5. quod agnoscunt, rationem ad confirmanda & dijudicanda fidei mysteria esse insufficientem.	ead.	5. quod pudore suffunduntur, quoties mentionem faciunt violatae fidei Turca, vel alia data.	ead.	Nostri sententia fraudibus istis contraria confirmatio.	ead.
6. Philosophicas conclusiones à Theologia corrigi, ac Philosophiam esse Theologiae pedisequam.	ead.	Thesis quarta. Pacificatio Passaviensis sancte & inviolate est servanda.	ead.	Eidem suffragatur, 1. quod mendacia & fraudes esse in numero eorum, qua per se mala sunt; agnoscunt.	ead.
7. rationem humanam minus recte inter Theologiae principia referri.	286	Extrius.	ead.	2. quod convitiis, calumniis & contumeliis in dissertationibus de fidei articulis ipsimet improbant.	ead. seq.
8. quod Bellarminus ex regula prudentia argumentum ducit.	ead.	Antithesis.	ead.	3. quod fabulae pro religione consilia repudiandas esse docent.	318
CAP. XIX. de mediis, per qua religio Romano-Catholica propagatur.	ead.	Nostri sententia confirmatio.	301	4. quod antiquum hereticorum artificium esse agnoscunt fraudulentis, equivocationibus & dissimulationibus in negotio religionis uti, ead.	ead.
Secutio prior, de medio violentia.	ead.	Eidem suffragantur, 1. Imperatores Augustissimi, Principes & Status Romano-Catholici.	303	Appendix libri prioris generalis complectens Adversariorum	ead.
Thesis prima. Subditi non sunt ad religionem à Magistratu multis, caverebus & excitiis cogendi.	287	1. Theologi & Politici Romanae fidei addicti, ead. seq.	305	I. Quereles.	319
Extrius.	ead.	Argum. Advers. 1. Pacificatio Passaviensis sublatam est per Concilium Tridentinum.	305	Conqueruntur Pontifici falso sibi tribui, 1. quod libidinibus fumentum praebant.	ead.
Antithesis.	ead.	2. Quotquot Imperii Status tempore Transalpinu Passaviensis Ann. 1552. vel tempore Pacificationis Augustanae Ann. 1555. librum Interimisticum amplexi sunt, beneficio Pacificationis exciderunt.	306	2. quod Pontifices quidam fuerint Epicurai, qui Evangelium habuerint pro fabula, ac animarum immortalitatem negaverint.	ead.
Nostri sententia confirmatio.	ead.	Thesis quinta. Subditi non debent praetextu religionis contra ordinarium suum Magistratum insurgere, bello eum invadere, vel etiam clamulum à medio tollere, etiam si Rom. Pontifex à iuramento eos absolvat.	ead.	3. quod Indici blasphemias contra Christum Salvatorem permittant.	ead.
Eidem suffragatur, quod agnoscunt, 1. religionis non esse ad religionem cogere.	288	Extrius.	ead.	4. Iesuita conqueruntur, falso sibi tribui, quod sint turbatores pacis & stabella seditionum.	320
2. Magistratum conscientiam non debere, nec posse dominari.	289	Antithesis.	ead.	5. quod praeter seditionis accusationem varia & exarata falsissime ipsi intentantur.	ead.
3. in reliquis negotio vi & coactione nihil profici.	ead.	Nostri sententia confirmatio.	308	II. Calumnias:	323
4. Magistratum Reipubl. statu ita exigente diverjam à sua religionem tolerare posse.	290	Eidem suffragatur, quod agnoscunt, 1. ex mandato Christi, Prophetarum & Apostolorum, etiam Ethnico & impio Magistratui obtemperandum ac pro illo orandum esse.	ead. seq.	1. Generales;	ead.
5. coactionem ad religionem ac persecutionum violentiam esse falsa Ecclesia & hereticorum propriam.	291	2. Ecclesiam Christianam primitivam Imp. etiam Ethnico obedientiam praestitisse & praestillorasse, nequaquam vero de solo eoi datur basse.	309	1. in Lutheri libris, ut haeretica, damnantur, qua in Patrum libris, ut pia, leguntur.	ead.
6. praetextu illius coactionis propria commoda ab Inquisitoribus & persecutoribus plerumque quaeri.	ead.	3. Pontificem malum tolerandum, nequaquam vero deponendum esse.	310	2. tribuunt nobis, quod Patres penitus repudiemus.	ead.
7. coactionem ad religionem non congruere praxi Apostolicae & primitivae Ecclesiae.	ead.	4. Imperatorem, Reges ac Principes in temporalibus non esse iurisdictioni Papa subditos.	ead.	3. quod majores nostros condemnemus.	ead.
Argum. Advers. Luc. 14. Compelle intrare.	292	5. absolutiones illas subdituram à iuramento fidelitatis pessime cessisse.	311	4. tribuunt nobis contemptum matris Dei, sanctarum templorum, Sacerdotii, Sacramentorum, & rerum omnium sacrarum.	ead.
Thesis secunda. Haeretici non sunt corporali supplicio afficiendi.	293	6. quod in Concilio Constantiensi assertio illa, quod Reges & Principes Tyranni sint regno depellendi, tanquam erronea in fide & in moribus scandalosa fuit reprobata.	ead.		
Extrius.	ead.	7. quod assertioni de Regibus & Principibus è solo deturbandi addunt hanc limitationem, si viribus sufficientibus ad illud praestandum subditi sint instructi.	ead.		
Antithesis.	ead.	8. quod agnoscunt, assertionem illam cum fide pugnare & Reipubl. turbare.	ead.		
Nostri sententia confirmatio.	ead.	9. quod disertis verbis quandoque improbant thesin illam, Tyrannum (& qui eodem ipso loco est & haeticum) à privato occidi posse.	312		
Eidem suffragatur, quod agnoscunt, 1. religionis non esse ad religionem cogere & Magistratum non debere nec posse conscientiam dominari & in religionis negotio vi & coactione nihil profici;	294				
Magistratum, Reipubl. statu ita exigente, diverjam à sua religione tolerare posse; coactionem ad religionem & persecutionum violentiam esse falsa Ecclesiae propriam.	294				
2. occisionem hereticorum non convenire doctrinae Christi & Apostolorum.	ead.				
3. occisionem hereticorum cum praxi Ecclesiae primitivae pugnare.	295				

5. accusant nostros, quod rapinam honorum Ecclesiasticorum approbent. 323
 6. cum hareticis damnatis nos coniungunt. 324
 7. maiorem flagitiorum licentiam ac minorem ad omne facinus verecundiam unà cum nostra doctrina regionibus inferri asserunt. 325
 8. accusant nos, quod Orationem tanquam penitus inutilem rejiciamus. ead.
 9. Iohannem Saxonia Electorem ante finem ab Augustana Confessione secessionem fecisse negantur. ead.
 10. Philippum Augustana Confessionis autorem faciunt, eamque Canonicis libris à nobis exquiri asserunt. ead.
 11. mendacium Electoribus, Principibus & Statibus Aug. Conf. additū tribuunt. ead.
 12. per contemptum vocant nos Pradicantes 326
 13. Calumniantur, in parte posteriore August. Confess., minus recte abusus inter fidei dogmata numerari. ead.
 14. accusant nos, quod ne quidem Ecclesiasticis personis, nedum aliis, Patrum lectionem permittamus. ead.
 15. Denatistarum haresin nobis tribuunt, propterea, quod in quorundam Ecclesiasticorum mores invehantur. ead.
 2. speciales, Lutheri personam, doctrinam & vitam concernentes. ead.
 1. personam insectantur, dum
 1. ex incubo ipsum progenitum esse nugantur. ead.
 2. arguunt ipsum, quod irritis ac frustraneis successu miracula edere fuerit conatus. ead.
 3. accusant ipsum ruditatis & inscitiae. 327
 4. fabulantur de ipso, quod infami avaritiae morte perierit. ead.
 5. quod corpus ipsius post mortem intolerabilem factorem emisserit. 328
 2. doctrinam insectantur, dum
 77. errorum & haresin ipsum reumpungunt. ead. qua ἔχληματα in singulis articulis lib. 2. special. depelluntur.
 Prater illa ἔχληματα tribuunt ipsi
 78. quod veteres hareses ex orco revocaverit. 329
 79. quod scientias speculativas dixerit esse errores. ead.
 80. quod omnes gradus Academicos sustulerit. ead.
 81. quod Spiritum tenebrarum habuerit propterea, à quo in negotio Eucharistia sit institutus. ead.
 82. quod deus, qua docuit, ipse fuerit incertus. 330.
 83. quod fuerit inconstans, ac singulis ferme annis Confessionem mutaverit. ead.
 3. vitam insectantur, dum
 1. ipsi tribuunt, quod vita improbitate fuerit infamis. ead.
 2. quod ex avaritia & invidia Papales Indulgentias primum oppugnare cepit. ead.
 3. quod Damonis familiaritate usus fuerit. 331
 4. quod Maximilianus I. Imperator in Comitibus Vormationensibus viderit Damonem, forma corporea Lutheri humeris insidentem. ead.
 5. quod fuerit homo contentiosus, perinax, vehementis ingenii, & qui, nisi per omnia sibi consentientes, ferre non potuerit. ead.
 6. quod fuerit superbus & ad adae. ead.
 7. quod Monialem in uxorem ducendo sacrilegium commiserit. ead.
 8. quod ex timiditate intra Saxonia angustias se contineret, nec cum Evangelis suis praedicatione ad alteros excurreret. ead.
 Convicia illa cum maxima ex parte ex Colloquiis Lutheri mensalibus sint deprompta, idcirco quid de illis statuendum sit, exponitur. ead.
 3. Assertiones erroneas & absurdas.
 1. Patres consentientes non posse errare, probant ex dicto Christi, ubi fuerit corpus, illuc congregantur aquila. 332
 2. Numerum articulum fidei progressu temporis autum esse statuunt. ead.
 3. Exorcismos Ecclesiasticos ex opere operato valere asserunt. ead.
 4. Irenaeo tribuunt, quod hareses ex solis Scripturis finiri posse negat. ead.
 5. Superstitiosam Evangelii in collo gestationem approbant. ead.
 6. Historiam passionis Dominica scenica quadam actione repraesentant. 340.
 7. Astrologia esse licitam, statuunt. ead.
 8. Iguatium Loyolam Mosis & Christo comparant. ead.

9. Loyolita se vocant Iesu Socios. eod. seq.
 10. usitatum de controversiis fidei disputandi modum repudiant. 333
 11. cum hareticis disputandum esse, negant. ead.
 12. ex Scripturis cum hareticis disputandum esse, negant. ead.
 13. reformationem verbis jurant, re nunquam praestant. ead.
 14. nec Deum Patrem posse esse solum Dominum Christianorum, nec etiam Iesum Christum posse esse solum illum Dominum, de quo loquitur Paulus, asserunt. ead.
 15. religionem esse nostra electionis, negant. ead.
 16. Si major pars orbis consentiret, Circumcisionem posse assumi asserunt. ead.
 17. hareticis locum in Coemeteriis denegant. ead.
 18. ex Ethnicismo multa in Ecclesiam Romanam introducta esse, fatentur. 334
 19. multa ex Iudaismo in Ecclesiam suam introducta esse, agnoscunt. ead.
 20. ab ipsius Diaboli informatione argumenta probationis adducere non verentur. ead.
 21. ad Protestantes applicant dictum Propheticum: Ab Aquilone pandetur omne malū. ead.

S C H E M A T I S M U S
 PARTIS I. LIBRI II. SPECIALIS.
 ARTICULI I.
 DE VERBO DEI.

CAP. I. de librorum Canonicorum & Apocryphorum in V. T. discrimine. 341
 Sectio Prior, de libris V. T. Canonicis & Apocryphis in genere. ead.
 Thesis. ead.
 Exhesis. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. ead.
 Eidem suffragatur, 1. quod discrimen illud non solum in Ecclesia primitiva, sed etiam posterioribus Ecclesia temporibus usque ad Lutheri aetatem diligenter fuerit observatum. ead.
 2. quod ubi aetate Lutheri non solum ante, sed etiam post Concilium Tridentinum quidam ex adversariis discrimen hoc observandum esse docuerint. 343
 3. quod Adversarii concedant, Israeliticam Ecclesiam ante Christi adventum eloquia divina sibi concedita fideliter custodivisse. 344
 4. quod Bellarminus statuit, eandem constituisse Canonem Hebraeorum, quem annumerat Prophetas. 345
 quod referendum 1. quod idem Scripturam distribuit in libros Propheticos & Apostolicos. 2. quod agnoscat, libros V. T. Canonicos scriptos esse lingua Hebraea. ead.
 5. quod Hieronymi sententiam in discernendis Ecclesiasticis scriptis Romana Ecclesia sequitur. ead.
 6. quod Prologus galicatus Hieronymi omnibus Bibliorum editionibus Latinis praefigitur. ead.
 7. quod iidem argumentis, quibus adversarii probant, quosdam V. T. libros pro Apocryphis habendos, probari etiam potest, controversos illos libros pro Apocryphis censendos esse. 346
 8. quod primitiva Ecclesia, Apostolorum temporibus vicina, suffragium nobis largiantur. ead.
 9. quod controversos illos libros minoris auctoritatis esse agnoscunt, quam illos, qui sunt in Canone Hebraeorum. 347
 10. quod non consentiunt, quo tempore Canon sit constitutus. 348. seq.
 Exceptiones Adversariorum. 349
 1. Tempore eo, quo Patres nobiscum facientes vixerunt, nondum fuisse Canonem publico Ecclesia iudicio definitum. ead.
 2. Patres, qui controversos illos libros à Canone excludunt, loqui de Canone Hebraeorum, non Christianorum. ead.
 3. Duplicem vel etiam triplicem fuisse Iudaorum Canonem. ead.
 4. Concilium Laodicenum non quidem recepisse controversos illos libros, non tamen eos repudiavisse. ead.
 5. Concilium Carthaginense esse majoris auctoritatis quam Laodicenum. 350
 Argumenta Adversariorum. ead.
 1. Patres antiquissimi controversos hosce libros vocant sacros, divinos & Canonicos. ead.
 2. Patres controversos illos libros allegant. ead.
 3. In controversis illis libris quidam articuli fidei egregie confirmantur. 351

4. Controversi illi libri publici olim legebantur in Ecclesia. 352
 5. Concilium Carthaginense III. controversos illos libros in Canonem recepit. ead.
 6. Augustinus controversos illos libros vocat Canonicos & inter Hagiographa eos recenset. ead. seq.
 7. Concilium Tridentinum controversos illos libros in Canonem recepit. 353
 Sectio Posterior de libris V. T. Apocryphis in specie. ead.
 Thesis prima, Septem postrema capita libri Esther non sunt Canonica. ead.
 Exhesis. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. ead.
 Eidem suffragatur, 1. quod quidam disertis verbis hoc Supplementum à Canone remouent. ead.
 2. quod quidam agnoscunt, autorem huius Supplementi non fuisse Prophetam. 354
 3. quod suffragium primitiva Ecclesia in hac quaestione nobis largiuntur. ead.
 4. quod Bellarminus Canonicam eius auctoritatem frigidè probat. ead.
 Argumenta Bellarmini. ead.
 1. Concilia & Patres, quando librum Esther in Canonem referunt, de eo volumine sunt locuti, quo tum ipsi, tum Ecclesia universa eo tempore utebatur. ead.
 2. Origenes in Epist. ad Iulium Africanum hanc ipsam partem libri Esther, qua in Hebraeorum voluminibus non habetur, sacram & Canonicam esse demonstrat. 355
 Thesis secunda, Liber Baruch non est Canonicus. ead.
 Exhesis. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. ead.
 Eidem suffragatur, 1. quod quidam disertis verbis ex Canone eum remouent. ead.
 2. quod quidam de Canonica eius auctoritate dubitant. ead.
 Thesis tertia, Additamenta Danielis, videlicet Oratio Azariae, Hymnus trium puerorum, Historia Susanna, Historia Belis & Draconis non sunt Canonica. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. ead.
 Eidem suffragatur, 1. quod quidam hac Additamenta diserte repudiant. ead.
 2. quod suffragium veterum nobis largiuntur. 356
 3. quod Bellarminus concedit, Daniele, cuius mentio fit in Additamentis, esse alium ab eo, cuius mentio fit in Canonico Danielis libro. ead.
 4. quod fateri coguntur, hac Additamenta non haberi in Hebraeo. 357
 Exceptio Adversariorum. Quando Hieronymus ista capitula vocat fabulas, loquitur ex opinione Iudaorum, ac nomine fabularum non res factas, sed veras narrationes intelligit. ead.
 Thesis quarta, Liber Tobia non est Canonicus. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. ead.
 Eidem suffragatur, 1. quod quidam à Canone eum excludunt. ead.
 2. quod magnis se involvunt difficultatibus, qui veritati per omnia conformia in hoc libro contineri asserunt. 358
 3. quod primitiva Ecclesia suffragium nobis largiuntur. ead.
 4. quod Ecclesia Israelitica suffragium nobis largiuntur. ead.
 5. quod versio Latina multis in locis pugnat cum editione Graeca. ead.
 Argum. Adversar. Hieronymus dicit, hunc librum inter Hagiographa à Iudaeis numerari. 359
 Thesis quinta, Liber Iudith non est Canonicus. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. ead.
 Eidem suffragatur, 1. quod quidam à Canone eum excludunt. ead.
 2. quod à tempore, quo hac Historia contrigerit, plurimum discrepant. ead.
 3. quod Gracam huius libri editionem modo approbant, modo reprobant. ead.
 4. quod concedunt, veteres temporibus Apostolorum

PART. I. LIBRI II. SPECIALIS.

vum vicinos, nobiscum in hac quaestione idem sensisse.	ead.	vrupta statuunt, alii à corruptelis libera esse pronunciant.	ead.	6. Constat, quodam in omnibus Codicibus Græci inveniri, quæ non sunt partes divina Scriptura; ut Matth. 6. v. 13. clausula orationis Dominica.	ead. seq.
Argum. Advers. Hieronymus testatur, librum Iudith egregium testimonium habere in Synodo Nicena.	360	4. quod Masoretarum diligentiam in conservanda Scripturae autoritate commendant.	ead.	7. Luc. 1. v. 35. omittuntur verba, &c. v. 382	ead.
Thesis sexta, Liber Sapientia non est Canonicus.	ead.	5. quod agnoscunt, Ecclesia necessaria esse Scripturas incorruptas.	ead.	8. Iob. 7. v. 39. legendum, Nondum erat Spiritus datus.	ead.
Ex hinc.	ead.	2. quod ad fontes Hebraeos in V. & Græcos in N. T. provocari posse agnoscunt.	372	9. Iohan. 8. v. ult. adduntur superflua.	ead.
Antithesis.	ead.	Argum. Adversar. 1. Multi ex veteribus statuunt, Iudæos quosdam erasisse ex Hebrais Codicibus, quosdam in odium Christianorum corrupisse.	ead.	10. Rom. 11. v. 6. redundant, ei dicitur, &c.	ead.
Nostra sententia confirmatio.	ead.	2. Iudæi passim affirmant, multa à quibusdam suis Sapientibus mutata esse in sacris libris, quas mutationes vocant Tikkum Sophrim.	ead.	11. 1. Cor. 15. v. 49. legendum, portemus.	383
Eidem suffragatur, 1. quod quidam à Canone hunc librum excludunt.	ead.	3. Post Hieronymi aetatem Scripturas depravatas esse, Hieronymus, si viveret, non negaret.	ead.	12. 1. Cor. 15. v. 51. legendum, Omnes quidem resurgemus, sed non omnes immutabimur.	ead.
2. quod Adversarii, autorem huius libri esse Prophetam, indubitato asserere non possunt.	ead.	4. Varia corruptionis exempla occurrunt.	ead.	13. 1. Iob. 4. v. 3. legendum, Omnium Spiritus, qui solvit Iesum, ex Deo non est.	ead.
Argum. Adversar. 1. Salomonem esse huius libri autorem, patet ex cap. 9.	361	1. Genes. 8. Corvæ non revertebatur.	ead.	Thesis quarta, Græca V. T. versio, quæ LXX. Interpretibus tribuitur, non est authentica, nec certo constat, an, quæ hodie extat, sit illa ipsa LXX. Interpp. versio.	384
2. Citatur hic liber nomine Salomonis à Patribus.	ead.	2. Psal. 13. Desunt octo versiculi.	ead.	Ex hinc.	ead.
3. Melito hunc librum in Catalogo SS. Scripturarum posuit.	ead.	3. Esai. 9. Vocabit, legitur, pro vocabitur.	ead.	Antithesis.	ead.
4. Concilium Sardicense ex eo probat, Filium Dei esse verum omnium effectorem.	ead.	4. Ierem. 23. Vocabit in singulari pro plurali.	373	Nostra sententia confirmatio.	ead.
5. Paulus Rom. 11. & Hebr. 11. ex hoc libro sententias allegat.	ead.	5. Psal. 22. tanquam leo.	ead.	Eidem suffragatur, 1. quod ipsius Pontificii LXX. Interpp. erroris & discessionis à textu Hebræo arguunt.	ead.
Thesis septima, Liber Siracidis non est in Canone.	362	6. Psal. 19. linea eorum.	ead.	2. quod statuunt, Iudæos post aliquot ab assumpto in cælum Christo annos editionem LXX. Interpp. depravasse.	385
Antithesis.	ead.	7. Exod. 2. deest integra sententia.	ead.	3. quod agnoscunt, LXX. non habuisse immediatam Spiritus sancti assistentiam.	ead.
Nostra sententia confirmatio.	ead.	8. Dictum Hebr. 1. Adoret eum Angeli, nupiam extat in Hebræo.	ead.	4. quod agnoscunt, versionem LXX. Interpp. hodie non nisi corruptam extare.	ead.
Eidem suffragatur, 1. quod quidam hunc librum à Canone excludunt.	ead.	9. Genes. 4. desunt verba, Egrediamur foras.	ead.	5. quod Hieronymianam translationem ei præferunt.	386
2. quod quidam agnoscunt, autorem huius libri esse Siracidem.	ead.	10. Gen. 6. Non contendet Spiritus meus.	ead.	Thesis quinta, Autor Latina versionis vulgata non est Hieronymus.	ead.
3. quod agnoscere coguntur, quosdam in hoc libro contineri, quæ veritati fidei minus congruunt.	ead.	11. Gen. 49. Qui mittendus est.	374	Ex hinc.	ead.
4. quod Ecclesia primitiva suffragium nobis largiuntur.	ead.	12. Deut. 23. expunctus integer versiculus.	ead.	Antithesis.	ead.
Arg. Advers. Multi ex veteribus hunc librum Salomoni tribuunt.	ead.	13. Ios. 21. itidem deest versiculus.	ead.	Nostra sententia confirmatio.	ead.
2. Petrus & Iacobus cap. 1. suarum Epistolarum ex cap. 14. Ecclesiastici testimonia proferrunt.	ead.	14. Iud. 18. Gerson filius Moisis.	ead.	Eidem suffragatur quidam ex Pontificiis.	ead.
Thesis octava, Liber primus & secundus Macchabæorum non sunt Canonici.	ead.	15. Iudic. 19. Fornicata contra illum.	ead.	Thesis sexta, Vulgata versio Latina non est authentica.	387 seq.
Ex hinc.	ead.	16. 2. Sam. 5. desunt duo verba.	ead.	Ex hinc.	ead.
Antithesis.	ead.	17. 2. Paral. 21. Iosaphat Rex Israel.	ead.	Antithesis.	ead.
Nostra sententia confirmatio.	ead.	18. Paral. 26. dua litera transposita.	375	Nostra sententia confirmatio.	ead.
Eidem suffragatur, 1. quod quidam hosce libros à Canone excludunt.	ead.	19. Psal. 37. desunt illa verba, Injusti punientur.	ead.	Eidem suffragatur, 1. quod agnoscunt, solum textum Hebraicum in V. & Græcum in N. T. esse authenticam.	ead.
2. quod fatentur, Esdræ constituisse V. T. Canonem.	ead.	20. Psalm. 96. deest, regnavit à ligno.	ead.	2. quod quidam Codd. Latinos ex Hebræo in Vet. & in N. Testam. ex græco corrigunt.	392
3. quod agnoscunt, non posse de autore horum librorum affirmari, ipsum fuisse Prophetam.	ead.	21. Esai. 40. omissum est, salutare Dei.	ead.	3. quod quidam agnoscunt, versionem Latinam esse corruptam & multis modis depravatam, eandemque à fontibus discedere ac dissidere.	393
4. quod quorundam veteris Ecclesiæ Doctorum suffragia nobis largiuntur.	ead.	22. Esai. 53. illis legitur pro illis.	ead.	Exempla corruptionis specialia.	394
5. quod tales profertur hypotheses, ex quibus Canonica horum librorum autoritas labefactatur.	ead.	23. Hof. 9. Caro mea ex ipsis.	ead.	4. quod eos laudant ac commendant, qui ex fontibus Scripturam in Latinum sermonem transferunt, quam v. versiones illa non verbis solum, sed etiam sensu à vulgata Latina discrepent.	396
6. quod in asserenda Canonica horum librorum autoritate sibi ipsis invicem non consent.	364	24. Zachar. 9. Salvatus pro Salvatore.	ead.	5. quod res ipsa testatur, vulgatam versionem erroneis hæreticorum opinionibus sumentam suppeditare.	ead.
Exceptiones Adversariorum 1. autorem non erratorum, sed minus polita orationis veniano petere.	ead.	25. ibid. Emisisti vinculos tuos.	ead.	6. quod agnoscunt, eam non esse satis Latinam.	397
2. non esse eundem Antiochum, de quo primus & secundus liber agunt.	ead. seq.	5. In Codices Hebræos negligentia & ignorantia librariorum irrepserunt quidam errores.	ead.	7. quod de autoritate vulgata editionis non consentiunt.	ead.
3. annos supputari non more Græcorum, sed Hebræorum.	365	6. In Codices Hebræos ignorantia Rabinorum, qui puncta addiderunt, errores irrepserunt.	ead.	8. quodam hypotheses Adversariorum.	ead.
4. bis factam fuisse templi purgationem.	ead.	7. Rabini, qui Masoram scripserunt, post obitum Hieronymi, sive ex ignorantia, sive ex malitia in quibusdam locis corruerunt genuinas voces Hebræas.	376	Argum. Bellarmin. 1. Vulgata illa editio longo multorum seculorum usu in Ecclesia probata est, à tempore enim Gregorii per annos fere mille omnis Ecclesia Latina hac una editione usa est.	399
CAP. II. de variis Scripturarum editionibus.	ead.	Coronidis loco ostenditur, quomodo Adversarii in hac quaestione sese mutuo oppugnent.	ead.	2. Hac vulgata versio aut est Hieronymi vel antiqua illa communis, quam Augustinus vocat Italam. Si est illa antiqua, magnum habet testimonium ab Augustino. Si est Hieronymi, habet testimonium omnium veterum, qui eam videre potuerunt.	ead.
Thesis prima, Hebraica V. T. editio in conflagratione templi & urbis Hierosolymæ à Chaldaei excitata non fuit incendio consumpta, ut ab Esdrâ per miraculum eam restitui necesse fuit.	ead.	Thesis tertia, Græca N. T. librorum editio non est corrupta.	377	3. Hebræi & Græci habuerunt authenticam Scripturam, æquum igitur fuit, ut Latina Ecclesia haberet etiam sua lingua authenticam Scripturam.	ead. seq.
Ex hinc.	ead.	Ex hinc.	ead.	4. In Conciliis generalibus aut paucissimi aut interdum nulli inveniuntur Hebræica lingua petiti.	400
Antithesis.	ead.	Antithesis.	ead.	5. Hæretici diversas & inter se dissentientes editiones cudunt, ut nihil certi ex illis haberi possit.	ead.
Nostra sententia confirmatio.	366	Nostra sententia confirmatio.	ead.	Thesis septima, Expedit, divinarum Scripturarum usum communem esse in lingua vulgata.	ead.
Eidem suffragantur multi ex ipsis Adversariis.	ead.	Eidem suffragatur, 1. qui textus Græci integritatem nobiscum agnoscunt.	378		
Thesis secunda, Hebraica librorum V. T. editio non est corrupta.	367. seq.	2. qui ad Græcos fontes recurri posse agnoscunt.	379		
Ex hinc.	ead.	3. suffragatur & hoc nostra sententia, quod ex traditionibus defectum restituere possunt.	ead.		
Antithesis.	ead.	Argum. Advers. 1. Negligentia librariorum aliqui errores in Græcos Codices irrepserunt.	ead.		
Nostra sententia confirmatio.	368	2. Multi ex veteribus testantur, Græcos Codd. ab hæretico esse corruptos, ac Latinos Codices esse Græci emendatioris.	ead.		
Eidem suffragatur 1. quod fontium integritatem nobiscum quidam agnoscunt.	369	3. Dantur exempla quosdam corruptionis in textu Græco.	ead.		
Huc pertinet 1. quod multorum Pontificiorum suffragium nobis largiuntur.	ead.	1. In plerisque exemplaribus deest clausula Rom. 16. v. 25.	ead.		
2. quod Patrum suffragium nobis largiuntur.	371	2. 1. Cor. 15. v. 47. legendum, secundus homo de cælo cælestis.	380		
3. quod loca illa, quæ Pontificii quidam cor-		3. 1. Cor. 7. v. 33. legendum, quomodo placeat uxori, & divinus est.	ead.		
		4. Rom. 12. v. 11. legendum, Domino servientes.	ead.		
		5. In plurimis Codd. Græci desunt multa vera Scriptura partes, ut Historia adultera, Iob. 8. v. 1. ultimum caput Marci & testimonium Trinitatis, 1. Iob. 5. v. 7.	381		

vulgari & propria uniuscujusque regionis.	ead.	5. Scripturas ita comparatas esse, ut etiam rudes & Laici ea, qua sunt necessaria ad salutem, intelligere & discernere ex illis possint.	ead.	vali, sed etiam mystico Scriptura sensu argumenta ducunt.	427
Expositio.	ead.	6. Scripturas ex eventu accidentario in necessariis ad salutem fieri quibusdam obscuras.	416	Theſis quinta, In fidei articulis etiam consequentia ex Scriptura sacra deducta sunt admittenda.	428
Antithesis.	ead.	7. quaedam hypotheses Adversariorum, Exceptiones Adversariorum.	ead.	Expositio.	ead.
Nostra sententia confirmatio.	401	1. ad locum Psal. 19. v. 9. agi ibi tantum de praeceptis Dominicis.	ead.	Antithesis.	ead.
Eidem suffragatur, 1. quod quidam Laici Scriptura lectionem concedendam esse statuunt.	ead.	2. ad locum Psal. 119. v. 105. eodem modo excipiunt.	ead.	Nostra sententia confirmatio.	ead.
1. quod prohibitionem translationum quidam improbant.	ead.	3. ad locum Matth. 5. v. 14. agi ibi de luce exemplorum.	ead.	Eidem suffragatur quidam ex Adversariis.	ead.
2. quod translationes illas certa ratione approbandas esse, ex propriis hypothesis convinci possunt.	ead.	4. ad locum 2. Corinth. 4. v. 3. agi de cognitione & fide in Christum, quam Apostoli predicabant.	417	CAP. IV. de Scriptura Canonica integritate.	429
3. quod translationes illas certa ratione approbandas esse, ex propriis hypothesis convinci possunt.	ead.	Argumenta Adversariorum, 1. Psal. 119. v. 34. orat David, Da mihi intellectum &c.	ead.	Theſis prima, Libri à Prophetis & Apostolis in Canonem relati & ab Ecclesia in Canonem recepti adhuc omnes extant.	ead.
4. quod quidam agnoscunt, in Ecclesia primitiva varias Scriptura translationes in linguas vernaculas extitisse.	402	2. Osea 14. v. 10. Quis sapiens & intelliget ista?	ead.	Expositio.	ead.
Argum. Bellarm. 1. A temporibus Esdra desit in populo Dei lingua Hebraica esse vulgaris, & tamen Hebraicè solum Scripturas in templo aut Synagogis publicè legebant.	403	3. 2. Petr. 3. v. 16. in quibus sunt quaedam difficultates intellectu.	ead.	Antithesis.	ead.
2. Apostoli per totum orbem predicarunt Evangelium & Ecclesias constituerunt, & tamen non scripserunt Evangelia aut Epistolas linguas earum gentium quibus predicabant, sed tantum Hebraicè & Graecè, & ut quidam volunt, Latine.	404	Rationes Adversariorum, 1. à mysteriorum, qua in Scripturis traduntur, sublimitate.	ead.	Nostra sententia confirmatio.	ead. seq.
3. Univerſa Ecclesia semper his tantum linguis, Hebraea, Graeca & Latina usa est in communi & publico usu Scripturarum, cum tamen jamàndum desierint esse vulgares.	ead.	2. à Scriptura dignitate.	ead.	Eidem suffragatur, 1. quod quidam disertis verbis docent, nullos libros Canonicos propriè & specificè sic dictos perisse.	430
4. Convenit unitati Ecclesiae, ut Scripturarum usus publicus esset in lingua communissima, alioqui communicatio Ecclesiarum tolleretur.	ead.	3. à commentariorum copia.	ead.	2. quod iudicium de libris illis deperditis suspendere jubent.	ead.
Theſis octava, Laici non solum à Scriptura lectione non sunt arcendi, sed etiam ad eam invitandi.	405	4. ex controversa Scriptura interpretatione.	ead.	3. quod agnoscunt, Hebraicam Mosaicorum & Prophetarum scriptorum editionem in conflagratione templi & urbis, à Chaldaeis excitata, non fuisse incendio consumptam.	431
Expositio.	ead.	Theſis secunda, Scriptura sensus ex ipsa Scriptura eruendus, & optima Scriptura interpretatio ea est, qua ex ipsa Scriptura petitur.	418	4. quod agnoscunt, Ecclesiam Israeliticam fuisse fidelem custodem eloquiorum divinatorum sibi concreditorum.	ead.
Antithesis.	ead.	Expositio.	ead.	5. quod probant, Codd. Hebraeos non esse in unum versum & omnino corruptos.	ead.
Nostra sententia confirmatio.	406	Antithesis.	ead.	6. quod consequens foret, nec ipsos Pontificios perfectum fidei Canonem habere.	ead.
Eidem suffragatur, 1. quod quidam disertis verbis docent, Laicos à Scriptura lectione minime arcendos vel prohibendos esse, eosque ad lectionem Scripturae hortantur.	ead.	Nostra sententia confirmatio.	ead.	Argum. Adversariorum, constans enumeratione librorum, qui videntur à Canone deperditi.	ead.
2. quod agnoscunt, Prophetas & Apostolos omnibus scripsisse.	408	Eidem suffragatur, quod agnoscunt, 1. ea, qua in uno Scriptura loco obscurius proponuntur, in alio clarius exponi.	419	utpote 1. liber Iustorum.	ead.
3. Prophetas & Apostolos, itemque primitiva Ecclesia Patres, omnes hortari ad Scripturas legendas, & studium Scripturarum etiam in Laicis approbare.	ead.	2. Scripturam esse ex Scriptura explicandam.	ead.	2. liber bellorum Domini.	ead.
4. lectionem Scripturae esse utilem ac salutarem, contra verò lectionis neglectum existalem.	409	3. Scripturam sine alieno lumine seipsam interpretari.	420	3. Gesta Davidis, Salomonis, Abia Regis & Iosaphati.	ead.
5. Laicos de doctrina Pastorum suorum iudicium ferre & posse & debere.	410	4. ex literalis Scriptura sensu in fidei articulis efficacia argumenta duci.	ead.	4. Parabola Salomonis.	432
6. lectionem Scripturae fuisse Christianis in Israelitica & primitiva Christiana Ecclesia familiarem & quotidianam.	ead. seq.	5. Scripturam sacram non tantum ratione litera, sed etiam ratione sensus considerandam esse.	ead.	5. Iudai quaedam perdidit, quaedam incendunt.	ead.
7. quaedam hypotheses Adversariorum.	411	6. Scripturam non esse aliter intelligendam, quam sensus Spiritus S. in Scripturis loquentis postulat.	421	6. Ex N. Test. periit Epistola ad Laodicenses.	ead.
Exceptiones Adversariorum.	ead.	Argum. Adversariorum. Si sensus Scriptura non est ab Ecclesia petendus, deducuntur homines ad iudicium Spiritus privati.	ead.	7. Epistola prima ad Corinthios.	438
1. ad locum Iob. 5. v. 39. verba illa accipienda in modo indicativo.	ead.	Theſis tertia, Unus tantum est cuiusque loci Biblici sensus literalis.	ead.	Theſis secunda, Evangelista & Apostoli mandatum scribendi divinitus acceperunt.	ead.
2. ad locum Act. 17. v. 11. fuisse illos viros excellentes & primarios.	ead.	Expositio.	ead.	Expositio.	ead.
3. ad locum Coloss. 3. v. 16. agi ibi de recognoscenda & ruminanda verbi predicatione.	412	Antithesis.	422	Antithesis.	ead.
4. ad locum 2. Petr. 1. v. 19. attendi Scripturas, quando per vocem predicantis Ecclesia exponuntur.	ead.	Nostra sententia confirmatio.	ead.	Nostra sententia confirmatio.	438
Argum. Adversariorum, 1. Populus non intelligit Scripturas, si vel maximè eas legat.	ead.	Eidem suffragatur, 1. quidam ex Scholasticis.	ead.	Eidem suffragatur, quod agnoscunt, 1. Scripturam esse in se ac per se divinam, & omnino auctentam, & divinam.	ead.
2. Ex Scripturis malè intellectis populus facile incidit in errores fidei.	ead.	2. quidam ex recentioribus.	ead.	2. majorem esse Scriptura quam Ecclesia auctoritatem.	440
3. Ex Scripturis malè intellectis populus facile occasionem accipiet errandi in praeceptis fidei ac morum.	ead.	3. oblique & timidè, sicut idem nobiscum statuit Becanus.	423	3. Ecclesiam tantum manifestare Scriptura auctoritatem ac de ea testari, non autem Scriptura auctoritatem conferre.	441
CAP. III. de Scriptura perspicuitate & interpretatione.	413	4. definitio sensus literalis ab Adversariis tradita.	ead.	4. quod negant, fidem nostram ultimè deservisse auctoritatem Ecclesiae.	442
Theſis prima, Articuli fidei ad salutem omnibus scitu necessarii, & praecepta morum perspicuè in Scriptura sacra exponuntur.	ead.	Argum. Adversariorum, 1. Autor Scriptura Deus est, qui iudem verbis, eodemque tempore diversa nobis potest significare.	ead.	5. quod agnoscunt, in testificatione de auctoritate Scripturae majorem esse primitivam quam praesentis Ecclesiae auctoritatem.	443
Expositio.	ead.	2. Patres unum eundemque Scriptura locum diversimodè, etiam respectu sensus literalis, interpretantur.	ead.	6. quod admittunt, ex sola Ecclesiae auctoritate non posse probari Scriptura auctoritatem.	444
Antithesis.	414	3. Multa sunt Scripturae testimonia, in quibus plures sensus literales dantur, utpote	ead.	7. quod agnoscunt, testimonium Ecclesiae non esse absolute & simpliciter necessarium ad Scriptura auctoritatem nobis persuadendam.	ead.
Nostra sententia confirmatio.	ead.	1. 1. Paral. 17. v. 13. Ego ero ei in Patrem.	ead.	8. Scripturam sacram esse primum & summum principium	ead.
Eidem suffragatur, quod agnoscunt, 1. Scripturam esse lucernam.	ead.	2. Psal. 2. v. 7. Ego hodie genui te.	424		
2. dogmata fidei ad salutem omnibus scitu necessaria & praecepta vita satè perspicuè in Scripturis proponi.	415	3. Esai. 53. v. 4. Verè languores nostros ipse tulit.	ead.		
3. Deus in Scripturis de negotio salutis perspicuè nos informare & voluisse & potuisse.	ead.	4. Esai. 53. v. 8. Generationem ejus qui enarrabit.	ead.		
4. ea, qua in uno Scriptura loco obscurius proponuntur, in altero manifestè explicari.	ead.	5. Dan. 9. v. 27. Erit in templo abominatio desolationis.	ead.		
		6. Iohan. 11. v. 50. Expediit nobis, ut unus moriatur pro populo.	ead.		
		7. Hab. 2. v. 3. Si moram fecerit Dominus, expecta.	ead.		
		8. Psal. 61. v. 12. Semel locutus est Deus, duo hac audi vi.	425		
		Theſis quarta, Ex solo sensu Scripturae literalis ducuntur firma & efficacia argumenta.	ead.		
		Expositio.	ead.		
		Antithesis.	ead.		
		Nostra sententia confirmatio.	ead.		
		Eidem suffragatur quidam ex Adversariis.	426		
		Argum. Adversariorum, Apostoli non solum ex lite-	ead.		

principia ex scientiis in religione Christiana.	ead.	1. Dux posteriores Esdra libros in Canonem recipiendos.	ead.	reticos, non quia Scripturis non credunt, sed quia non credunt Ecclesia.	ead.
2. quod auctoritatem Ecclesia probant ex dictis Scriptura. Matt. 18. v. 17. 1. Tim. 3. v. 15. ead.	ead.	3. Sacrorum librorum reverentiam id requirere, ne passim omnibus legenda tradantur.	ead.	49. Matthaum Evangelium suum scripsisse Hebraicè	ead.
Exceptions Advers. 1. Scriptura pendet ab Ecclesia, quoad explicationem & quoad nos.	ead.	4. Medium intelligendi Scripturam esse fidem praviam.	ead.	50. Magna arcana in numeris latere.	ead.
2. nomine Prophetarum Eph. 2. v. 20. intelligi Prophetas N. T.	ead.	5. Multa loca ab Evangelistis afferri per quandam applicationem.	ead.	51. Paulum pradicasse Evangelium secundum literam, non secundum spirituales intelligentiam.	ead.
Argum. Advers. 1. Propter solum & unicum Ecclesia testimonium credimus Scriptura.	445	6. Omnem Scriptura locum mystico constare sensu.	456	52. Diclum Eliphazi Job. 5. v. 13. à Paulo adductum 1. Cor. 3. v. 19. esse hominis insipientis sapientia dictum.	ead.
2. Ecclesia est notior Scripturis.	ead.	7. Quercum, in qua pependit Absolon, fuisse crucis Dominica figuram.	ead.	53. Ecclesiam recipere nova dogmata.	ead.
3. Augustinus dicit contra Epist. Fundam. cap. 5. Evangelio non crederem, nisi me Ecclesia moveret auctoritas.	ead.	8. Falsum esse, quod parabola non sint subtilius interpretanda.	ead.	54. Paresiores hareses fuisse exorturas, si nulla extitisset Scriptura.	ead.
Appendix hujus articuli.	447	9. Scripturas esse ad tempus adaptatas & varie intellectas.	ead.	55. Aqua benedicta & lectio Evangelii Johannis Satanam fugari.	ead.
I. Querela.	ead.	10. Scripturam tum demum esse Dei vocem, quando Ecclesia illam loquitur.	ead.	56. S. Lucam ex discipulorum solum relatione scripsisse.	462
Conqueruntur sibi tribui 1. Papam posse pro suo arbitrio librum Canonicum facere de non Canonico.	ead.	11. Determinationem Ecclesia appellari Evangelium.	457	57. Possè à Æthià caelestem purius conservari per traditionem, quam per Scripturam.	ead.
2. quod Scripturam sine Ecclesia auctoritate comparent fabulis Æsopi.	ead.	12. Non esse ullum argumentum collectum ex Actis Apostolorum.	ead.	58. Scripturam contineri partim in Bibliis sacris, partim in Epistolis Decretalium Pontificum.	ead.
3. quod ideo versionem vulgatam defendant, quia ipsorum erroribus saveat.	448	13. Nisi Evangelista adhibuissent omnem diligentiam, non asstisisset illis Spiritum sanctum.	ead.	59. Quod in Deuteronomio decernitur, non debere in N. Test. observari.	ead.
4. Ecclesiam Roman. prohibere vulgares translationes.	ead.	14. Paulum pra timore, ne à veritatis linea aberraret, iussit ad conferendum cum Petro.	ead.	60. Gracas literas non requiri necessario ad dogmata intelligenda vel judicanda.	ead.
5. quod Scripturam statuam literam mutam & mortuam.	449	15. Ut Alcorano, ita Scriptura de se testificantia non adhiberi fidem.	ead.	61. Rectè dictum esse à Cusano, alio modo Scripturam pro temporis ratione posse accipi.	ead.
6. quod Scripturam vocent nasum cereum.	ead.	16. Sufficere in Confessione, si quis dicat, se esse Catholicum.	ead.	62. Petrum 2. Epist. 1. v. 15. memoria lapsum esse.	ead.
7. quod Scripturam subjiciant Conciliis.	450	17. Institutionem Catechetica in lingua Latina approbandam.	ead.	Coronidis loco adducuntur quadam exempla supina negligentia in citandis & applicandis Scriptura dictis in Adversariorum scriptis occurrentia.	ead.
8. quod statuam, Evangelistas potuisse memoria labi & falli.	ead.	18. Statuta Patrum indifferenter recipienda.	ead.		
9. quod traditiones praeferant Scriptura.	ead.	19. Scripturam secundum literam occidere.	ead.		
10. quod Laicis Scriptura lectio interdicitur.	ead.	20. Absque Ecclesia auctoritate dubitari posse, an Marcus & Lucas sint testes infallibiles.	ead.		
II. Calumnia.	ead.	21. Si vera & antiqua fides esset, qua in sacris Bibliis comprehenditur, tunc omnes hareses & superstitiones esse veram fidem.	ead.		
I. Generales.	ead.	22. Verbum Scriptum esse tantum obiectum & materiam, non causam fidei.	ead.		
1. quod Protestantes librum Ruth à Canone sacro eraserint.	ead.	23. Apostolorum scripta non praesse fidei ac religioni, sed potius subesse.	ead.		
2. quod librum Estheris à Canone excludant.	ead.	24. Ecclesiam praesentem librum Herma sive Pastorii posse in Canonem recipere.	458.		
3. quod solum Lutheri versionem habeant authenticam.	ead.	25. Scriptum verbum, si verè & proprie loquimur, non esse verbum.	ead.		
4. quod laicis permittant Scripturas imperiose tractare.	ead.	26. Verbi Evangelici Naturam à scripto abhorere.	ead.		
5. quod statuam, Scripturam totam à quovis rudi & simplici homunculo intelligi posse.	451	27. Christum noluisse, Ecclesiam pendere à charitace scriptis.	ead.		
6. quod statuam, expresse in verbo Dei scripto omnia necessaria contineri.	ead.	28. Scripturam esse literam mutam & mortuam.	ead.		
7. quod parvi faciant argumenta ab allegoriis ducta.	ead.	29. Ecclesiam habere potestatem super Scripturam.	ead.		
8. quod in Origenem propter usum allegoriarum debacchantur.	ead.	30. Scriptura in corde Ecclesia exarata praesentiam multis partibus superare Scripturas, quas in membranis Apostoli nobis reliquerunt.	459		
9. quod cum Arianis traditiones rejiciant.	452	31. Synonyma esse Ecclesiam, fidem Ecclesia, pradicatorem Ecclesia, verbum Dei ab Ecclesia pradicatum, veritatem Dei ab Ecclesia pradicatam.	ead.		
10. quod omnes omnino traditiones rejiciant.	ead.	32. Germanica Lutheri Biblia esse exurenda.	ead.		
11. quod Moysen non agnoscant, nec Maccabaeos recipiant.	ead.	33. Ex verbis Christi, Verbi datum est nosse mysteria &c. probari posse, Laicis non dari intelligentiam Scriptura.	ead.		
12. quod sint Scripturarii, Bibliista, Theologi aramentales, Verbi Dei.	ead.	34. Verba Psalmi 109. contra aliquem pronuntiata interitum ei asserre.	ead.		
13. quod nihil vulgatae versionis nimium tribuant editioni Hebraica.	ead.	35. Scripturam esse materiam litu.	ead.		
14. quod originale authenticum Scriptura sacra se habere iactent.	ead.	36. Verba Job. 21. v. 24. hic est discipulus &c. in dubium vocari posse.	ead. seq.		
15. quod libros doctrina sua repugnantes habeant pro rejectis.	ead.	37. Libros Regum ratione Chronologia esse corruptos.	460		
16. quod cum Iudaei Canonem Ecclesia Israelitica sequantur.	ead.	38. Caput 16. Marci non esse Canonicum.	ead.		
17. quod circulum committant, probantes sensum Scriptura ex Spiritu cuiuslibet fidelis, & rursus hunc ex illa.	ead.	39. Historiam de Angelo Christum confortante Luc. 22. non esse partem Canonica Scriptura.	ead.		
18. quod Ecclesia testificationem de Scriptura auctoritate repudient.	453	40. Historiam adultera Job. 8. esse Apocrypha.	ead.		
19. quod cum Marcione eadem Scripturarum confecerint.	ead.	41. Lucam unam generationem superfluum ad iocisse cap. 3. v. 35.	ead.		
II. Speciales.	ead.	42. A LXX. Interpp. versione non posse discendi.	ead.		
1. quod Lutherus Christum opponat Scripturis.	ead.	43. Marcum Evangelicam suam Historiam scripsisse Latine.	ead.		
2. quod negaverit, Moysen & Moisaica scripta esse summe auctoritatis.	ead.	44. Gen. 3. v. 15. legendum ipsa in saximino.	ead.		
3. quod Canonica auctoritati libri Job detrahat.	ead.	45. Scripturas locum habere tantummodo testium non iudicum.	ead.		
4. quod Canonica auctoritati Ecclesia detrahat.	454	46. Per fermentum Pharisaorum Matth. 16. non intelligi falsam eorum doctrinam.	ead.		
5. quod neget Cantici Cantorum Canonicam auctoritatem.	ead.	47. Ecclesiam sine Scriptura posse consistere, non autem sine traditionibus.	461		
6. quod nullam Evangelistam agnoscat prater unum Johannem.	ead.	48. Novatianum, Sabellium, Arium &c. esse hereticos, non quia Scripturis non credunt, sed quia non credunt Ecclesia.	ead.		
7. quod Biblia pessima fide converterit.	ead.				
8. quod pro omnibus Conciliis & Patribus, imò pro omnibus divinis literis haberi voluerit.	ead.				
9. quod neget consequentiam ex Scriptura deductam.	ead.				
III. Assertionones erronea, falsa & absurda.	455				
1. Recipiendum esse in Canonem tertium Maccabaeorum.	ead.				

ARTICVLVS II. DE CHRISTO.

CAP. I. De communicatione divinorum idiomatum Christo secundum humanam Naturam facta.	463
Section Prior, de communicatione divinorum idiomatum in genere.	ead.
Thesis. Christo secundum humanam Naturam vi unionis personalis & exaltationis ad DEI dextram dona verè divina & infinita, itemq; maiestas & gloria verè divina & infinita, verè ac realiter sunt communicata.	ead.
Expositio.	ead.
Antithesis.	ead.
Nostri sententia confirmatio.	ead.
Eidem suffragatur, 1. quod Episcopi Romani Christum secundum humanam Naturam exaltatum esse agnoscerint.	464
2. quod Bernhardus idem docet.	ead.
3. quod tempore exhibitæ Conf. Augustana Pontificis in nostra de persona & officio Christi doctrina nihil desiderabant.	ead.
4. quod statuam, unionem hypostaticam consistere in communicatione subsistentiæ Verbi.	ead.
5. quod Bellarminus concedit, ex unionis hypostaticæ sequi communicationem idiomatum.	465
6. quod idem statuit, Christum in ipsa conceptione fuisse Spiritu sancto unctum.	ead.
7. quod agnoscerint, Christum secundum humanam Naturam gloria verè divina & infinita glorificatum.	ead.
8. quod agnoscerint, ea, qua Christo in tempore data dicuntur, secundum humanam Naturam ipsi esse data.	466
9. quod quorundam Pontificiorum suffragium in hac questione nobis largiantur.	ead.
10. quod statuam, Christi humanitatem esse causam efficientem Physicam & instrumentalem gratia nostra sanctificantis.	ead.
Argum. Bellarm. 1. Ex communicatione idiomatum sequitur, vel Nestorianismus, vel Eutychianismus.	ead.
2. Ex eadem sequitur, duo esse in mundo omnipotentia, immensa & infinita.	ead.
3. Si idiomata communicantur, non sunt amplius proprietates.	ead.
4. Ut unio est reciproca, ita quoque communicatio, iam vero reciproca communicatio locum tantum habet in concreto, sive in persona, non autem in Naturis.	ead.
Section Posterior de communicatione divinorum idiomatum in specie.	467
Thesi prima, Christo homini, sive secundum humanam Naturam, data est potentia verè divina & infinita.	ead.
Antithesis.	ead.
Nostri sententia confirmatio.	ead.
Eidem	ead.

Eidem suffragatur, quod agnoscunt, 1. Christo datum esse dominium omnium.	ead.	Eidem suffragatur, 1. quod ab objecto adorationis assumptam Christi naturam, quatenus est <i>Αὐτῷ</i> unita, non esse excludendam agnoscunt.	ead.	7. quodam hypothese Adversariorum.	ead.
2. Christo homini omnem potestatem in caelo ac terra esse datam.	ead.	2. quod de adoratione Christo homini deferenda invicem non consentiunt.	480	8. quod agnoscunt, recentiorum duntaxat Theologorum, non veterum Ecclesiae Doctorum sententiam esse, quod sinus Abrahae, per quem limbum intelligunt, sit intra terram.	ead.
3. Christum secundum Naturam assumptam habere & dominum universorum factum esse.	ead.	3. quod imaginem Christi cultu <i>λατρίᾳ</i> adorandam esse statuunt.	481	9. quod articulum 17. Aug. Conf. approbant.	490
4. humanitatem Christi esse <i>ἄρᾳ</i> <i>ἐκτισμένην</i> & efficaciam divinam actionum.	468	CAP. II. de scientia anima Christi.	ead.	Argum. Advers. 1. Genes. 15. v. 15. ibi ad Patres tuos.	ead.
5. Christo, ut homini, omnia à Patre in manus data esse.	ead.	Thesis. Anima Christi in naturali & habituali scientia <i>ἴστω</i> & vere profecit, cum è <i>Αὐτῷ</i> & omnisciam divinam suam omniscientiam assumpta Natura verè & realiter in primo conceptionis momento communicatam in statu exinanationis non perpetuo ac semper per assumptam humanam Naturam exeruerit, sed ratione plenarii usus retraxerit.	ead.	2. Genes. 17. v. 35. Descendam lugens ad filium meum in infernum.	ead.
6. quod Maria Virgini & Sancti in Caelo tribuunt iurisdictionem in caelo ac terra potestatem.	ead.	Expositio.	ead.	3. 1. Sam. 28. v. 13. anima Saulis de terra ascendere visa est.	ead.
Thesis secunda. Christo homini, siue secundum humanam Naturam data est verè divina & infinita scientia siue omniscientia.	ead.	Antithesis.	ead.	4. Psal. 24. v. 7. Astollite portas, Principes vestras	ead.
Antithesis.	ead.	Nostra sententia confirmatio.	ead.	5. Osea. 13. v. 14. De manu inferni liberabo eos.	ead.
Nostra sententia confirmatio.	ead.	Eidem suffragatur, 1. quod agnoscunt, Christum verè in diebus carnis sua scientia profecisse.	482	6. Zachar. 9. v. 11. Eduxisti sanguine Testamenti tui vitulos de lacu.	491
Eidem suffragatur, 1. quod Gregorius Episcopus Rom. Agnoscat refellit.	ead.	2. quod acquistam scientiam in anima Christi statuunt.	ead.	7. Eccles. 24. Penetrabo omnes inferiores partes terra.	ead.
2. quod quidam agnoscunt, Christum hominem omnia scire per communicatam sibi omniscientiam.	ead.	3. quod agnoscunt, infusam istam scientiam, quam Christo à primo conceptionis momento tribuunt, non esse divinam partem.	483	8. Matth. 11. v. 3. Tu es, qui venturus es?	ead.
Thesis tertia. Christo homini, siue juxta humanam Naturam, data est potestas <i>ἐπιμαρτυροῦν</i> siue miracula faciendi; <i>ὁμοιωθῆναι</i> siue vivificandi; <i>ὁμοιωθῆναι</i> siue mundandi à peccatis, ac potestas <i>κρίνειν</i> siue iudicium faciendi.	469	4. quod fatentur, quosdam ex Patribus statuere, Christum in scientia verè profecisse.	ead.	9. Matth. 12. v. 39. Filius hominis in corde terra.	ead.
Antithesis.	ead.	Argum. Advers. 1. Agnoeta heretici docebant, Christum ignorasse diem iudicii.	ead.	10. Luc. 16. v. 26. Chasma inter nos firmatum.	492
Nostra sententia confirmatio.	ead.	2. Christum aliqua ignorantia laborasse, idem est, ac si diceret, cum originis vitio sordidatum fuisse.	quod	11. Luc. 16. v. 21. per sinum Abrahae intelligitur limbus Patrum.	ead.
Eidem suffragatur, quod quidam agnoscunt.	ead.	3. Esai. 45. Ait. 4. & 10. docetur, Christi animam ab ipsa sua creatione ita repletam fuisse scientia & gratia, ut nihil postea didicerit, quod antea nesciverit.	ead.	12. Luc. 23. v. 43. Hodie tecum eris in Paradiso, hoc est, in limbo.	ead.
1. Christo datam esse potestatem <i>ἐπιμαρτυροῦν</i> .	ead.	4. Christus accepit gratiam sine mensura.	ead.	13. Iohan. 12. v. 32. Cum exaltatus fuero à terra, omnes traham ad meipsum.	493
2. Christo datam esse potestatem <i>ὁμοιωθῆναι</i> .	470	5. Patres ita docent.	484	14. Ait. 2. v. 27. David non ascendit in caelum.	ead.
3. Christo datam esse potestatem <i>ὁμοιωθῆναι</i> mundandi à peccatis, eademq. remittendi.	471	CAP. III. de descensu Christi ad inferos.	ead.	15. Rom. 10. v. 7. Quis descendit in abyssum?	ead.
4. Christo datam esse potestatem <i>ὁμοιωθῆναι</i> mundandi à peccatis, ac potestatem <i>κρίνειν</i> siue iudicium faciendi.	ead.	Thesis prima. Metaphoricus Christi ad inferos descensus in eo consistit, quod Christus tempore passionis sua dolores verè infernales in sanctissima sua anima senserit.	ead.	16. Ephes. 4. v. 8. Ascendens in altum captivum duxit captivitatem.	ead.
Thesis quarta. Christo homini, siue juxta humanam Naturam data est omnipresens, hoc est, praesens ac potens in caelo ac terra dominium, insuper etiam illud humanae ipsius Naturae datum, ut vi unionis personalis & exaltationis ad dextram Dei possit esse simul in pluribus locis praesens.	ead.	Expositio.	ead.	17. Eph. 4. 9. Descendit in inferiores partes terra.	494
Antithesis.	ead.	Antithesis.	ead.	18. Ephes. 4. v. 10. ut impleret omnia. Phil. 2. v. 10. ut stetur omne genu.	ead.
Nostra sententia confirmatio.	ead. seq.	Nostra sententia confirmatio.	ead.	19. Coloss. 2. v. 15. Exspolians Principatus & potestates.	ead.
Eidem suffragatur, quod agnoscunt, 1. humanitatem Christi non esse à divinitate post factam unionem separandam.	472	Eidem suffragatur, quod quidam agnoscunt, 1. Christum iram Patri coelestis, peccati humani generis debitam, in se suscepisse, nec solum mortem, sed etiam infernales dolores persensisse.	485	20. Hebr. 6. v. 20. Visq. ad interiora velaminis, ubi praecursor noster pro nobis introit Iesus.	495
2. Christum suo corpore simul & semel in pluribus, imò in omnibus locis praesentem esse posse.	ead.	2. Christum non solum in inferiore, sed etiam superiore anima parte tristitiam sensisse.	486	21. Hebr. 9. v. 8. Nondum propalata fuit via Sanctorum.	ead.
3. Christum per suam in caelos ascensionem praesentiam humanam suam Naturam non penitus subtraxisse.	474	3. Christi tristitiam & dolorem fuisse omnium maximum.	ead.	22. Hebr. 11. v. 39. Non sunt consecuti promissiones, ut non sine nobis consummarentur.	ead.
4. Christum suo corpore & sanguine verè ac realiter in sacra Cena, simul pluribus in locis administrata, esse praesentem.	ead.	4. Christum sensisse se à Deo derelictum.	ead.	23. 1. Petr. 3. v. 19. Christus praedicavit in, qui in carcere erant, Spiritibus.	496
5. quod sanctos defunctos statuunt pluribus in locis simul praesentes.	ead.	5. Christum in parte anima inferiore nullam sensisse consolationem, nec à parte anima superiore, nec à Deo.	ead.	24. 1. Petr. 4. v. 6. Etiam mortuis Evangelizatum est.	497
6. quod Christum secundum humanam Naturam ad dextram Dei volentem esse contendunt, eamque deserviunt per potentiam & dominium super omnia.	ead.	Argum. Adversar. 1. Si Christus ad expianda peccata nostra dolores infernales sustinere debuit, tum in aeternum gehenna cruciatus & infinitum poenarum numerum sustinere debuisset.	487	25. Patres docent, Christum ideo ad infernum descendisse, ut Patriarchas V. T. ex eo liberaret.	ead.
7. quod Pontificii in Comitibus Augustanis Anno 1530. approbavit tertium August. Confessionis articulum.	475	2. Si Christus dolores inferni sensisset, aut desperasset, aut affectionum inordinationem sensisset.	ead.	26. Sicut Paradisus terrestris fuit clausus Patribus, Patrumque posteris post lapsum: sic & caelum itaque ad ascensionem eius, qui vocatur clavius David.	ead.
8. quod unionem hypostaticam sic describunt, ut adductum carnis ad <i>Αὐτῷ</i> & <i>Αὐτῷ</i> ad carnem praesentiam hypostaticam negare non possint.	476	3. Patres describunt descensum Christi ad inferos, ut descensum victoris & triumphatoris, non ut rei.	ead.	CAP. IV. de officio Christi Mediatorio.	ead.
9. quod quidam agnoscunt, non involvere contradictionem, si dicatur, posse unum corpus in pluribus locis esse praesens.	ead.	Thesis secunda. Christus non descendit eo fine ad inferos, ut Patrum sanctorum animas ex limbo liberaret, sed ut se victorem ac triumphatorem maligni Spiritibus potenter demonstraret.	ead.	Thesis prima. Christus est Mediator noster secundum utramque Naturam divinam & humanam.	ead.
Argum. Advers. 1. Verum humanum corpus salva essentia sua veritate, non potest esse in omnibus locis praesens.	ead.	Expositio.	ead.	Antithesis.	ead.
2. sequeretur ex omnipresens, Christi corpus & sanguinem in Eucharistia ad distributionem moveri non posse.	477	Antithesis.	ead.	Nostra sententia confirmatio.	498
3. negari per eam veritatem mortis Christi.	ead.	Nostra sententia confirmatio.	ead. seq.	Eidem suffragatur, 1. quod quidam agnoscunt, in operibus officii Mediatorii Christum secundum utramque Naturam agere.	ead.
4. sequeretur, nos non egere Eucharistia, ut corpus Domini habeamus.	ead.	Eidem suffragatur, 1. quod quidam agnoscunt, limbum deserti Scripturae suffragio.	488	2. solius Naturae humanae actiones & passiones non potuisse esse satisfactorias pro totius mundi peccatis, ac meritorias bonorum caelestium humani generis impetrandum.	500
5. Ioh. 12. v. 3. inquit Christus, me non semper habebitis.	ead.	2. omnes aequaliter à Christo esse redemptos.	ead.	3. Christum Mediatorem esse Deum & hominem, non tantum ratione personae, sed etiam ratione officii.	ead.
Thesis quinta. Christo homini competit cultus religiosus adorationis.	478	3. Sanctos V. Test. aequè ac nos sibi in Christum fuisse iustificatos.	ead.	4. Patres Christum secundum utramque Naturam Mediatorem statuere.	501
Expositio.	ead.	4. animas iustorum ante Christi ad inferos descensum demortuorum non fuisse sub Diaboli potestate.	ead.	5. quod in hac controversia inter se non conveniunt.	ead.
Antithesis.	ead.	5. pios etiam in V. Test. statim à morte ad Deum & in caelum venire.	ead.	6. quod agnoscere coguntur, esse Nestorianum errorem, si Christus tantum secundum humanam Naturam Mediator statuatur.	ead.
Nostra sententia confirmatio.	ead.	6. Augustinum de limbo non fuisse certum.	489	Exceptio Bellarm. Christus est Mediator, per substantialem mediationem, non per operationem.	ead.
				Argum. Bellarm. 1. ex Scriptura 1. Tim. 2. Vult Deus, unus Mediator Dei & hominum, homo Christus Iesus.	ead.
				2. ex Patribus, Cyrillus, Chrysostomus, Augustinus & Fulgentius Christum secundum utramque	manus

manam Naturam tantum Mediatorem statuunt. 502
 3. ex rationibus, 1. ex definitione & conditionibus Mediatoris. ead.
 2. Si Christus esset Mediator secundum utramque Naturam, esset Mediator sui ipsius. ead.
 3. Omnes tres persona Deitati essent Mediatores. ead.
 4. Sacrificare non potest Christo convenire secundum divinitatem. ead.
 5. Sequeretur confusio operationum & consequenter Naturarum. 503
Thesis secunda. Christus solus est noster Mediator apud Deum.
Expositio.
Antithesis.
Nostra sententia confirmatio. 504
Eidem suffragatur. 1. quod quidam agnoscunt, soli Christo Mediatoris nomen in N.T. tribui. ead.
 2. quod talem Mediatoris definitionem proponunt, qua soli Christo competit. 505
 3. quod agnoscunt, Patres Christum solum vocare Mediatorem. ead.
 4. quod de nomine Mediatoris se nolle disceptare dicunt, an soli Christo tribuendum sit. 506
 5. quaedam hypothese Adversariorum. ead.
 6. quod in hac quaestione sibi contradicunt. ead.
Argum. Adversar. 1. Apoc. 8. v. 3. Angeli preces nostras Deo offerunt. ead.
 2. Gal. 3. v. 19. Moyses vocatur Mediator inter Deum & populum Israeliticum. 507
Thesis tertia. Christus non sibi, sed nobis glorificationem est promeritus.
Expositio.
Antithesis.
Nostra sententia confirmatio. ead.
Eidem suffragatur. 1. quod quidam negant, Christum sibi aliquid promeruisse. ead.
 2. quod Lyranus per ipsam unionem Christum super omnem creaturam constitutam esse agnoscit. 508
 3. quod Catechesis Tridentina solius meritis pro nobis, nullius pro Christo meminit. ead.
 4. quod de illis, qui Christus sibi meruit, non consentiunt. ead.
Argum. Adversar. 1. Philip. 2. v. 6. propterea Deus ipsum superexaltavit. ead.
 2. Hebr. 2. v. 9. Videmus Iesum propter passionem mortis gloria coronatum. ead.
 3. Melius est cateris paribus habere aliquid ex merito, quam sine merito. 509
Thesis quarta. Sine cognitione Christi & fide ipsius meritum amplectente nullus unquam ullo tempore fuit salvatus, proinde gentilibus extra Ecclesiam salus tribui nequit.
Expositio.
Antithesis.
Nostra sententia confirmatio. 510
Eidem suffragatur. 1. quod quidam gentilibus extra Ecclesiam disertis verbis salutem derogant. ead.
 2. quod tales afferunt hypothese, ex quibus inferri potest, gentilibus extra Ecclesiam salutem esse derogandam.
 1. afferunt, absque vera in Christum fide nemini salutem contingere. 511
 2. extra Christum & gratiam Christi nemini contingere salutem. 512
 3. extra Ecclesiam nemini contingere salutem. ead.
 4. opera, quae non fiunt ex fide, Deo non place- re. ead.
 5. negant, gentilibus extra Ecclesiam vera virtutes tribui posse. 513
 6. agnoscunt, gentiles vera & salvifica veri Dei cognitione fuisse destitutos. ead.
CAP. V. de sine incarnatione.
Thesis. Si homo non fuisset lapsus, Filius Dei non fuisset incarnatus.
Antithesis.
Nostra sententia confirmatio. ead.
Eidem suffragatur. 1. quidam Episcopi Romani. ead.
 2. quidam ex Scholasticis. 514
 3. Glossa ordinaria. ead.
 4. quidam ex recentioribus Pontificis. ead.
Appendix huius articuli. ead.
 1. Quaerela. Conqueruntur falso sibi tribui, 1. quod sinceritatem articuli de Trinitate personarum in divinis labefactent. ead.
 2. quod doceant, Christum tantum pro peccato originali satisfecisse. ead.

3. quod dignitatem meriti Christi labefactent. ead.
 4. quod statuant, articulum de descensu Christi non posse probari ex scripturis. ead.
 5. quod negent, solum Christum esse Mediatorem nostrum. ead.
II. Calumnias. ead.
 1. in articulo de Deo. ead.
 1. Generales, Tribuunt nobis 1. haeresin Serveti & Samosatensium. ead.
 2. haeresin Arianorum. 515
 3. quod statuamus, esse duas essetias divinas. ead.
 2. Speciales contra Lutherum, 1. quod scripserit, Anima mea odit verbum quod vivis. ead.
 3. quod in gratiam Arianorum submoverit ex Bibliis 1. Iob. 5. v. 7. Tres sunt &c. ead. seq.
 4. quod Esai. 9. v. 6. **HN reddiderit per Kraft.** 516
 2. In articulo de Christo. ead.
 1. Generales, Accusant nos 1. quod propter doctrinam de communicatione idiomatum simus vel Eutychiani, vel Nestoriani. ead.
 2. quod confundamus humanam Christi Naturam cum divinitate. ead.
 3. quod destruamus Christi divinitatem per doctrinam de officio Christi Mediatoris. ead.
 4. quod humanitatem Christi vertamus, cum extra creaturas collocando. ead.
 5. quod fingamus, Christum non verè, sed simulatè esse passum. ead.
 6. quod Physicam idiomatum communicationem in Christo statuamus. ead.
 7. quod carnem Christi statuamus esse immensam. ead.
 8. quod negemus realem Christi ad inferos descensum. ead. seq.
 2. Speciales contra Lutherum & Brentium. Lutherum 1. Eutychianismi accusant, propterea quod scripserit, divinitatem esse passivam. 517
 2. quod docuerit, Christi animam apud inferos poenam damnatorum exsolvisse. ead.
 3. quod gentiles cognitione Christi destitutos salutem tribuerit. ead.
 4. Brentium, Nestorianismi accusant, quod scripserit, Filium Dei assumpsisse Filium hominis. ead.
 5. quod scripserit, descendere ad inferos esse penitus interire. ead.
III. Opiniones absurda & errantia. 518
 1. in articulo de Deo, 1. negant, mysterium Trinitatis ex sola sacra litera demonstrari posse. ead.
 2. absolutam & simplicissimam per sonarum Trinitatis aequalitatem oblique labefactant. ead.
 3. Deum sub genus Legicum reducunt. ead.
 4. Spiritum sanctum dicunt, cadere ad Patris sinistram. ead.
 5. Trinitatem exprimunt hac figura, ut uni corpori addantur tres facies, quae invicem respicientes. 519
 6. negant, Dei nomen esse Deo proprium. ead.
 7. nomen Iehovah etiam creaturae in Scriptura tribui afferunt. ead.
 8. negant, rudioribus notitiam mysterii de Trinitate esse necessariam. ead.
 9. negant, ex Ioh. 10. v. 30. quod veritas apodictice probari posse. ead.
 10. negant, ex voce Elohim pluralitatem in divinis probari posse. ead.
 11. perstringunt modum loquendi, Sic Deo nostro gratia. ead.
 2. in articulo de Christo. 1. Fundamenta Deitatis Christi oblique labefactant. ead.
 1. corruptela loci Iohann. 1. v. 1. erat apud Deum, hoc est, refertur ad Deum. ead.
 2. docendo, Christum à Deo diminutum fuisse secundum esse substantiae. ead.
 2. de unionis personali mysterio nimis tenuiter sentiunt. ead.
 1. docendo, carnem existere in Verbo, ut brachium in corpore, ut ramus inseritur arbori &c. ead.
 2. propositiones personales minus recte explicando. ead.
 3. statuendo, Deum posse sibi suppositare lapidem, asinum &c. ead.
 4. negando rectè dici, quod Deus sit passus. ead.
 5. negando, quod ignis penetret totum ferrum per seipsum. 520
 6. docendo, unionem factam per communicationem solius substantiae. ead.
 3. insitiam Christi habitalem & actualem labefactant. ead.

1. derogando Christo iustitiam originalem. ead.
 2. statuendo, non repugnare, Deum peccare per assumptam Naturam. ead.
 3. in appetitu Christi sensitivo fuisse fomitem peccati. ead.
 4. De actionibus & passionibus Christi **quod** minus commode loquuntur. ead.
 1. Christi naturam ex Gentiliacis divinationibus praeisci potuisse. ead.
 2. Gestis Christi ab anno duodecimo ad Baptismum usque sciri non posse, probant ex Prov. 30. Viam viri in adolescentia. ead.
 3. Luc. 4. v. 30. tantum significari, Christum securum sine fuga per medios hostes transiisse. ead.
 4. Luc. 22. v. 43. Angelum idè missum, ut fortitudinem Christi laudaret. ead.
 5. Vinum myrrhatum commiserationis causa Christo fuisse datum. ead.
 6. Corpus Christi mortui vocant cadaver. ead.
 7. Articulum de descensu Christi ad inferos ab alio esse Symbolo adiectum. ead.
 8. Christum non realiter, sed tantum quoad effectum ad inferos descendisse. ead.
 9. Christum ut minorem & inferiorem ad dextram Dei sedere. 521
 10. in phrasi, sedere ad Dei dextram, nullum esse tropum. ead.
 11. Christum nunquam in propria & naturali forma à caelo descendisse. ead.
 12. non ipsum Christum, sed Angelum Paulo apparuisse. ead.
 5. de merito & satisfactione Christi, adeoq. de Sacerdotali Christi officio incommode loquuntur & erroneas fovent opiniones. ead.
 1. Christi in opere Redemptionis, Mediationis ac Salvationis adiungunt B. Mariam Virginem. ead.
 2. Contritionem capitis serpentini B. Virginis tribuunt. 522
 3. Negant, Christi satisfactionem simpliciter ad redemptionem & salutem nostram fuisse necessariam. ead.
 4. Praecium satisfactionis à Christo praestita in nuda Patris acceptatione statuunt. ead.
 5. negant, Christi meritum esse perfectam satisfactionem. 523
 6. negant passionem Christi esse ieram & totale causam nostrae justificationis & salutis. ead.
 7. Christum non solum hominem, sed etiam Angelorum Mediatorem & redemptorem statuunt. ead.
 8. negant, Christum in caelo pro nobis orare. ead.
 6. Contra Propheticum Christi officium docent, Christum non fuisse Praelatum. ead.
 7. Contra Regium Christi officium statuunt, Christum nonnam plenam ac perfectam gloria possessionem adivisse. ead.

ARTICULUS III. DE PONTIFICE ROMANO.

CAP. I. de Monarchico Ecclesia regimine. ead.
Thesis. Necessitas in N. T. vel à Christo, vel ab Apostolis est institutum, ut Monachicum totius Ecclesia regimen ac summus Principatus sit penes unum hominem in his terris, qui sit eiusdem visibile caput, & authenticus controversarum iudex.
Expositio. ead.
Antithesis. ead.
Nostra sententia confirmatio. ead.
Eidem suffragatur. 1. quod quidam Episcopi Romani Monarchicum Ecclesia dominatum repudiarunt. ead.
 2. quod Primatus in quibusdam Canonibus citatis à Gratiano improbat. 526
 3. quod solum Christum Universalis Ecclesia caput esse agnoscunt, ac talia munia Ecclesia capiti assignant, quae nemini nisi soli Christo competunt. 527
 4. quod agnoscunt, Monarchicum Papa dominatum non nisi iure divino. 528
 5. quod tales formant hypothese, ex quibus inferri potest, Monarchicum Ecclesia dominatum non esse alicui prater Christum divinitus commissum. ead.
 6. quod agnoscunt, Universalem & Monarchicum totius Ecclesia dominatum esse nisi homini, qui est merus & nudus homo, impossibilem. ead.
Argum. Adversar. 1. Optimum regimen est Monarchicum. At Christus Ecclesia regimen voluit esse optimum. 529

S C H E M A T I S M U S

2. Synagoga fuit umbra Ecclesie, At illa habuit unum caput, ead.

3. Vnus Ecclesia non potest consistere, absque vili alio capite, ead seq.

4. Inter Angelos prater Deum est vnus, qui alio omnibus praeft, §30

5. Ecclesia comparatur exercitui ordinato, mulieris pectore, regno, orili, domui, arca Noe. Ergo in ea debet esse vnus caput, ead.

6. Ephes. 1. v. 20. Super adificati sumus super fundamentum Prophetarum & Apostolorum, ead.

CAP. II. de Primatu Petri, §31

Thesis, Petrus non fuit à Christo constitutus Ecclesia Monarcha, nec pro eo sese gessit, ead.

Ex hinc, ead.

Antithesis, ead.

Nostri sententia confirmatio, ead.

Eidem suffragatur, 1. quod quidam Petro Primatum & dominatum Monarchicum derogant, ead.

2. quod agnoscunt, Paulum Apostolum non fuisse Petro inferiorem, §33

3. quod tales ponunt hypotheses, qua cum Monarchico Petri Primatu conciliari non possunt, ead.

4. quod in asserendo Petri Primatu non consentiunt, §35

5. quod agnoscunt, Petrum recte à Paulo fuisse reprehensum, ead.

Argum. Adversar. 1. Matth. 16. v. 18. Super hanc petram aedificabo Ecclesiam, ead.

2. Ioh. 21. v. 17. Pisce oves meas, §39 seq.

3. Luc. 22. v. 21. Ergo rogavi pro te, ne deficiat fides tua, §40 seq.

4. Primatum Petri probant varia eiusdem praerogativa, §41

1. mutatur ei nomen, ead.

2. semper primo loco ponitur, §42

3. solus cum Domino ambulat super aquas, ead.

4. soli Petro facta peculiaris revelatio, Matth. 16, ead.

5. specialiter ipsi promissum, Sedem eius non ruituram, ead.

6. Dominus iubet solvi tributum pro se & Petro, Matth. 17, ead.

7. in utraque naui Luc. 5. & Ioh. 21. Petrus princeps invenitur, §43

8. Christus peculiariter pro fide Petri rogavit, ead.

9. Christus post resurrectionem primo omnium apparuit Petro, ead.

10. Petrus primus fuit, cui Dominus pedes lavit, ead.

11. Christus soli Petro mortem crucis praedixit, ead.

12. Petrus tanquam Paterfamilias in unum colligit ceterum discipulorum, Act. 1. ead.

13. Primus post acceptum Spiritum sanctum promulgat Evangelium, Act. 2, ead.

14. Petrus primum miraculum edidit, ead.

15. Tanquam divinus iudex agnovit Anania hypocritam, Act. 5, ead.

16. Transit per omnes Ecclesias, Act. 9, §44

17. Primus gentilibus praedicavit, Act. 10, ead.

18. Insigni miraculo ex carcere liberatus est, Act. 12, ead.

19. In Concilio primus loquitur, Act. 15, ead.

20. Paulus Hierosolimam ascendit, videre Petrum, Gal. 1, ead.

21. Christus suis manibus solum Petrum baptizavit, ead.

22. Solus Petrus à Christo ordinatus fuit Episcopus, ead.

23. Primus haereticum Simonem detexit, §45

24. Roma potissimum Sedem de vino iussu collocavit, ead.

25. Sub finem vitae Christus ipsi apparuit, ead.

26. Sola illa Ecclesia Patriarchales habita, quas Petrus fundavit, ead.

27. Publicè celebratur festum in honorem cathedrae Petri, ead.

28. In literis formatis antiqui post nomen Patris & Filii & Spiritus sancti nomen Apostolorum Principis adijungebant, ead.

5. Alia Petri praerogativa prater superiores à Bellarmino allata, ead.

1. Christus de praestantiori caritate eum interrogat, Ioh. 21, §46

2. Dominus Petrum sibi primum Apostolum elebat, ead.

3. Solum Petro dicitur, Tibi dabo claves regni caelorum, ead.

4. Petrus Paulo dedit licentiam praedicandi, ead.

CAP. III. de Sede Papali Roma à Petro erecta, ead.

Thesis, B. Petrum Apostolum Roma Papalem Sedem creasse, eandemque per viginti quinque annos rexisse, gratis dicitur, ead.

Ex hinc, ead.

Antithesis, ead.

Nostri sententia confirmatio, ead.

Eidem suffragatur, 1. quod quidam negant, Petrum fuisse Ecclesia Monarcham, §47

2. quod negant, Petrum per 25. annos Roma Episcopum egisse, ead.

3. quod agnoscunt, Apostolatam ab Episcopatu differre, §49

4. quod in asserendo Romano Petri Episcopatu ac in assignando tempore, quo Petrus Romam venerit, non consentiunt, ead.

5. quod agnoscunt, Episcopos Romanos non solum Petri, sed etiam Pauli Successores esse, ead.

Arg. Adversar. 1. Romana Ecclesia semper habitata est prima & praecipua omnium aliarum, ead. seq.

2. Si non fuit Petrus Episcopus Roma usque ad mortem, exponant adversarii, ubi Petrus sederit ab eo tempore, quo reliquit Antiochiam, §50

CAP. IV. de Successione in Sede Petri, ead.

Thesis Pontifex Romanus non est verus Petri Successor, ead.

Ex hinc, ead.

Antithesis, ead.

Nostri sententia confirmatio, ead.

Eidem suffragatur, 1. quod quidam agnoscunt, successionem personalem & localem nihil valere absque successionem doctrinalem, §51

2. quod quidam agnoscunt, Pontifices Romanos nec in doctrina puritate, nec in vita sanctitate Petro verè succedere, §52

3. quod fatentur, Episcopum Rom. Petro in Sede Papali non succedere iure divino, nec posse illam successionem ex Scripturis probari, nec praerogativam illam Sedis Romanae esse praeside alligatam, §54

4. quod agnoscunt, de proximis Petri in Sede Romana Successoribus nihil certi constare, §56

5. quod agnoscere coguntur, successionem illam lapsam fuisse interruptam, & quidem, per diuturnam vacationem, §57

2. per Anti-Papam dissensionem, ead.

3. per haeticam à vera fide discessionem, §58

4. per illegitimam occupationem, ead.

utpote 1. per Simoniacam largitionem, ead.

2. per vim & factiones, §59

3. per fraudes ac dolos, §60

4. per artes Magicas, ead.

5. per operam meretricum, ead.

6. quod agnoscere coguntur, successionem per Iohannem Papissios iurpiter deformatam, ead.

7. quod quidam agnoscunt, Petrum nec primum, nec solum Episcopum Roman. fuisse, §63

8. quod ex hypothesis concedunt, Petrum non fuisse Roma mortuum, ead.

9. quod fatentur, successionis ordinem non certè constare ex Historicis, §64

Argum. Adversar. 1. Petrus Domino iubente Romam venit & Martyrium ibi percutit, ead.

2. Nemo gessit se pro successore Petri, nisi Episcopus Romanus, ead.

CAP. V. de Ecclesiastico Romani Pontificis Principatu, ead.

Thesis, Pontifex Roman. de iure divino non habet Monarchicam potestatem in universam Ecclesiam, ead.

Ex hinc, ead.

Antithesis, ead.

Nostri sententia confirmatio, ead.

Eidem suffragatur, 1. quod quidam ex ipsis Romanus Episcopus agnoscunt, iure divino sibi non competere Universalem ac Monarchicam in totam Ecclesiam potestatem, ead.

2. quod in iure Canonico citantur decreta quorundam Conciliorum, in quibus Monarchica potestas Romano Episcopo derogatur, §66

3. quod quidam agnoscunt, Monarchicam illam Papa potestatem esse sacri literis & ordinati- ni divina adversam, vel certè, non esse de iure divino, §67

4. quod fatentur, ante Constantini tempora Romanos non habuisse Primatum, §70

5. quod quorundam Conciliorum & Patrum iusfragii nobis in hac quaestione largiuntur, ead.

6. quod agnoscunt, Constantinum Sylvestro, Phocaem Bon factu Primatum dedisse, §71

7. quod agnoscunt, Primatum Pontificis ab Ecclesiis quibusdam iam olim fuisse contraditum, ead.

8. quod tales preferunt hypotheses, ex quibus Primatus Monarchica potestatis Pontificia everti potest, §72

9. quod agnoscunt, nullam in N. T. vel à Christo vel ab Apostolis in futurum esse, ut Monarchicum totius Ecclesia regimen ac summum Principatum sit penes unam hominem in his terris, §73

10. quod negant, esse de fide, credere Romanum Pontificem esse caput Ecclesia, ead.

11. quod tales concedunt hypothesis, ex quibus inferri potest, Papam non esse caput Ecclesia, ead.

12. quod obedientiam Romano Pontifici praestandam concedunt esse mutabilem, §74

Argum. Adversar. 1. Esai. 28. v. 16. Ecce ponam in fundamentis Sion lapidem in fundamento fundatum, ead.

2. Ezech. 37. v. 21. Rex vnus erit omnibus imperans, ead. seq.

3. Ose. 1. v. ult. Ponent sibi caput vnus, §75

4. Matth. 16. v. 18. Tu es Petrus, & super hanc petram aedificabo Ecclesiam, ead.

5. Luc. 12. v. 42. Quis putat esse fidelis servus & c, ead.

6. Ecclesia est vnus ovile & in ea vnus Pastor, Ioh. 10, §76

7. Ioh. 21. v. 17. Pisce oves meas, ead.

8. 1. Cor. 12. v. 21. Non potest dicere caput pedibus, non est mihi necessarii, ead.

9. Philip. 4. v. 3. Rogo te germane compar, ead.

10. 1. Petr. 1. v. 15. Dabo operam & frequenter habere vos post obitum meum, §77

11. Concilium Nicenum Romano Pontifici Primatum tribuit, ead.

12. Concilium Sardicense statuit, unicuique Episcopo licere provocare ad Pont. Rom. ead.

13. Primatum Romani Pontificis confirmant testimonia primorum Romana Ecclesia Episcoporum, ead.

14. Ad potestatem Romani Pontificis omnes Patres confugebant, §78

15. Episcopus Romanus iam olim confirmavit reliquos Episcopos, ead.

16. Quicumque non consensus olim cum Rom. Episcopo, non fuit habitus Catholicus, ead.

17. Papa tribuuntur talia nomina, qua Monarchicum eius Primatum arguunt, ead.

Vocatur enim 1. Papa, ead.

2. Pater patrum, §79

3. Princeps Sacerdotum, ead.

4. Rector domus Dei, ead.

5. Pater sanctus, ead.

6. Universalis, §80

7. Pontifex & Doctor omnium Christianorum, ead.

8. Christi Vicarius, ead.

9. Ecclesia Sponsus, ead.

10. Munus Rom. Episcopi vocatur Apostolatus, ead.

11. Sanctitas Rom. Episcopi caput omnium Ecclesiarum dicitur, §81

CAP. VI. de Antichristo, ead.

Thesis, Pontifex Romanus post factam apostasiam est Antichristus ille magnus, de quo Daniel, Paulus & Iohannes fuere vaticinati, ead.

Ex hinc, ead.

Antithesis, ead.

Nostri sententia confirmatio, ead.

Eidem suffragatur, 1. Sibyllarum oracula, qua Bellarmin. Prophetici aequiparat, §83

2. Gregorius Magnus, qui titulum Universalis Episcopi, quo Pontifex Romanus hodie gloriatur, pro Antichristiano habet, §84

3. quidam Imperatores, Reges, Principes, Scriptores Historici ac Politici, quin & Episcopi ac Theologi ante Lutherum, §85

4. qui tempore Lutheri & post Lutheri tempora docuerunt, in regno Papali Antichristianos errores & impietatem dominari, ac per Babylonem in Apocalypsi intelligendam esse Romanam Papalem, §86

Exceptiones Adversariorum contra hac testimonium, §86

5. suffragatur & hoc nostri sententia, quod tribuuntur Antichristo, qua Romano Pontifici competunt, ead.

6. quod in doctrina de Antichristo variis sententiarum diversorum invicem pugnant, §87

7. ut in definienda Antichristi conceptione, ead.

1. v. 1. 6 loci, in quibus dicitur Antichristus ead.

3. ratione

1. ratione miraculorum.	ead.	7. quod negant, transgressionem legum Ecclesiasticarum, si absit contentus, esse peccatum mortale.	ead.	5. Cum Petro dictum est, Pasce oves meas, Ioh. 21, data est illi facultas omnis, qua ad tuendum gregem Pastori est necessaria.	ead.
4. ratione praliorum.	599	Argum. Advers. 1. Deut. 17. v. 12. Qui superbi- erit, nolens obedire imperio Sacerdotis, morietur.	ead.	6. Pontifices apud deposuerunt Imperatores.	ead.
5. ratione interitus.	ead.	2. Prov. 6. v. 20. Ne dimittas legem matris tuae.	ead.	7. Leo III. Imperium à Gracis ad Romanos tran- stulit.	ead.
Argum. Bellarm. 1. Antichristi nomen signi- ficat hostem & amulum Christi, Romanus au- tem Pontifex se Christi famulum & Christo in omnibus subiectum fateatur.	ead.	3. Matth. 16. v. 19. Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum in caelis.	ead.	8. Gregorius V. sanctionem edidit de Imperatore e- ligendo per septem Germaniae Principes.	665
2. Antichristus erit una tantum persona, Ponti- fices autem multi fuerunt & erunt.	602	4. Ioh. 20. v. 21. Sicut misit me Pater, & ego mit- to vos.	ead.	Argum. Bellarm. quibus probare conatur, quod non pugnet cum verbo Dei ut nans homo sit Princeps Ecclesiasticus & Politicus simul.	ead.
3. Antichristus nondum venit. Pontifex jam du- dum venit. Ergo non est Antichristus.	ead.	5. Ioh. 21. v. 15. Pasce agnos meos.	629	1. Praesentia sunt exempla sanctorum, qui fuerunt simul Principes & Pontifices, ut Melchisedec, primogeniti V. T. Moyses, Heli, Maccabaei.	ead.
4. Nondum cessarunt omnes publica religionis Ceremoniae.	612	6. Act. 15. v. 29. Apostoli novam legem condunt.	ead.	2. Potestas Ecclesiastica & Politica non sunt con- traria, sed utraque bona, utraq; à Deo, utraq; laudabilis & una alteri servit.	ead. seq.
5. Papa regnavit in Ecclesia plusquam mille quingenti annis.	614	7. Rom. 13. v. 1. Omnis anima potestatibus subli- mioribus subdita sit.	ead.	3. Qui dona verunt Episcopo Romano aliisq; E- piscopis Principatus temporales, pii homines fuerunt &c. 666 ubi de donatione Constian- tina ex professo agitur.	ead.
6. Papa regnavit diu ante mundi finem.	614	8. 1. Corint. 4. v. 21. Quid vultis in virga veni- am ad vos?	630	4. Etsi absint fore praestaret, Pontifices tratta- re solum spiritualia, tamen propter malitiam temporum experientia clamat, non solum utiliter, sed etiam necessario & ex singulari Dei provi- dentia donatos fuisse Pontifices aliisq; Episcopis temporales aliquos Principatus.	668
7. Antichristus venisset, & esset Romanus Pon- tificex, certo constaret de eius nomine à Iohan- ne praedicto. At de nomine Antichristi adhuc maxima controversia est.	ead.	9. Ioh. 21. v. 15. Pasce agnos meos.	629	5. Si vel maxime nullo alio, tamen praescriptionis jure, Pontifex Romanus illa regna & provin- cias quibus dominatur, obtinet.	ead.
8. Antichristus nascetur ex Iudaeis, videlicet ex tribu Dan. Gen. 29. v. 16. Ier. 8. v. 16. Apoc. 7. circumcidetur, observabit Sabbatum, à Iu- daeis pro Messia recipietur, Ioh. 5. At hac non conveniunt Romano Pontifici.	616	10. Ioh. 21. v. 15. Pasce agnos meos.	629	Appendix huius articuli	ead.
9. Antichristi Sedes erit templum Hierosolymita- num, 2. Thessal. 2. v. 4. Pontifici Sedes est Ro- ma.	618	11. Ioh. 21. v. 15. Pasce agnos meos.	629	I. Querela.	ead.
10. Antichristus negabit Iesum esse Christum, & proinde oppugnabit omnia Salvatoris nostri instituta, docebit, nondum cessasse circumcisonem & alias legis Ceremonias 1. Ioh. 2. asse- ret, se esse verum Christum in lege & Prophe- tis promissum, Ioh. 5. affirmabit, se Deum esse & pro Deo coli vult, 2. Thess. 2. ac se non solum Deum, sed etiam solum se Deum esse dicit, & oppugnabit omnes alios Deos. At hac non con- veniunt Rom. Pontifici.	622	12. Ioh. 21. v. 15. Pasce agnos meos.	629	1. quod omnis religio dependeat ex autoritate Papae.	ead.
11. Patres alium Antichristum agnoscunt, quam Rom. Pontificem.	ead.	13. Ioh. 21. v. 15. Pasce agnos meos.	629	2. quod Papa succedat Christo in tota potentia.	ead.
CAP. VII. de potestate Papa & Pralatorum in ferendis legibus Ecclesiasticis.	626	14. Ioh. 21. v. 15. Pasce agnos meos.	629	3. quod Papa requirat ab Imperatore servitium in tenendo stapede.	669
Thesis. Pontifex Rom. & Episcopi non sunt tales Principes Ecclesiastici, qui possint sua autori- tate, etiam sine plebis consensu, vel Presbytero- rum consilio leges ferre, qua in conscientia ob- ligent.	ead.	15. Ioh. 21. v. 15. Pasce agnos meos.	629	4. quod Papa instigavit Henricum V. filium ad- versus Henricum IV. Imp. pa rem.	ead.
Ex His.	ead.	16. Ioh. 21. v. 15. Pasce agnos meos.	629	5. quod Pontifices non curent Evangelium.	ead.
Antithesi.	ead.	17. Ioh. 21. v. 15. Pasce agnos meos.	629	6. quod Pontificum auctoritatem & decreta ver- bo Dei praeferaat.	ead.
Nostra sententia confirmatio.	627	18. Ioh. 21. v. 15. Pasce agnos meos.	629	7. quod ex Caesare exemplo infallibilitatem Pon- tifici Romano colligant.	670
Eidem suffragatur, 1. quod quidam agnoscunt, Pontifici non competere Monarchicum in Ec- clesiam universam dominatum.	ead.	19. Ioh. 21. v. 15. Pasce agnos meos.	629	8. quod Pontifici liberam potestatem relaxandi iuramenta tribuant.	ead.
2. quod quidam conquerrunt, Ecclesiam co- pia & veritate in iurium, imò noxiarum traditionum & constitutionum gravari.	ead.	20. Ioh. 21. v. 15. Pasce agnos meos.	629	9. quod Papa Alexander III. collo Imperatoris Erikerici I. pedem imposuerit.	ead.
3. quod quidam Canones negant prater id, quod in Scripturis continetur, esse aliquod vel praecipuum vel prohibendum.	ead.	21. Ioh. 21. v. 15. Pasce agnos meos.	629	10. quod Pontifici venissent potestatem conden- di novos fidei articulos.	ead.
4. quod agnoscunt, Apostolis non fuisse datam potestatem novarum legem ferendarum.	628	22. Ioh. 21. v. 15. Pasce agnos meos.	629	11. quod Papa imperet Angeli, ut animas Romi- petarum caelo inferant.	ead.
5. quod conquerruntur de multitudine festo- rum.	ead.	23. Ioh. 21. v. 15. Pasce agnos meos.	629	12. quod Zozimus Papa corruperit astra Niceni Concilii.	ead.
6. quod agnoscunt, fideles non debere fieri ser- vos hominum.	ead.	24. Ioh. 21. v. 15. Pasce agnos meos.	629	11. Columnia, ead. Tribuunt nobis	ead.

16. Caipham verum iudicium protulisse. ead.
 17. Papam posse novos fidei articulos condere. ead.
 18. Deoqulationem pedum Pontificiorum probari ex Esai. 61. ead.
 19. Penes Pontificem esse auctoritatem dispensandi contra ius naturale. 673
 20. Potestatem Pontificis supremam in temporalibus probari ex Jerem. 1. v. 10. ead.
 21. Non convenire, ut Pontifex intersit Concilio extra Romam celebrato, quia non convenit, ut caput sequatur membra. ead.
 22. Pontificem se non posse submittere Concilio, quia praestat agrum caput habere quam nullum. 674
 23. Papam etiam in casu intolerabilis erroris non esse publice reprehendendum. ead.
 24. Indirectam Pontifici in temporalibus potestatem competere. ead.
 25. Pontificem esse Apostolorum heredem. ead.
 26. Christum non fuisse solum discretum, nisi unicum post se reliquisset Vicarium. ead.
 27. Petrum nominasse Clementem Successorem, sed Clementem recusasse. ead.
 28. Aeternum fuisse haereticum habitum propterea quod negaverit Pontificis Primatum. ead.
 29. Papam posse mutare materiam iuris naturalis. ead.
 30. Pontificem humeris hominum circumferendum. ead.
 31. Ordinem pompae à Samosateno acceptum non improbandum. ead.
 32. Ab executione contra Lutheranos tanquam laesa Majestatis reos procedendum. ead.
 33. Capitali supplicio afficiendos esse qui Papam Antichristum vocant. 675.
 34. Papam esse Universali Ecclesiae Sponsam. ead.
 35. Verba Christi, fiet unum ovile & unus Pastor, de Pont. Rom. esse accipienda. ead.
 36. Capellanos Pontificis esse loco quatuor Patriarcharum. ead.

ARTICVLVS IV.
DE CONCILIIIS.

CAP. I. de auctoritate indicendi Concilium. ead.
 Thesis, Ius atque auctoritas indicendi Concilia generalia sive oecumenica non est penes Pontificem, sed penes Imperatorem. ead.
 Expositio. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. 676
 Eidem suffragatur. 1. quod Episcopi Romani ab Imperatoribus petierint, Synodos illorum potestate & auctoritate congregari. 677
 2. quod Episcopi Romani, se Imperatoribus Romanis in temporalibus subiectos esse, confessi fuerunt. 673
 3. quod agnoscunt, prima quatuor oecumenica, atque insuper etiam alia Concilia potestate & auctoritate Imperatorum esse congregata. ead.
 4. quod fasentur, potestatem convocandi Concilia ad Imperatores, Reges & Principes pertinere, eosque etiam invito Pontifice, Concilia convocare posse. 679
 5. quod Imperatores Romanae Ecclesiae additi potestatem convocandi Concilia sibi vendicaverunt. 680
 6. quod quidam agnoscunt, ad Politicos Magistratus curam Ecclesiae & rerum Ecclesiasticarum pertinere. 681
 7. quod tales concedunt hypotheses, ex quibus, nostra sententia confirmari potest. ead.
 Argum. Adversar. 1. Concilium Ecclesiae non est legitimum, nisi congregetur in nomine Christi, Matth. 18. Congregari autem in nomine Christi, est congregari ab eo qui habet auctoritatem congregandi à Christo, b. e. à Pont. Rom. ead.
 2. Eius est Concilia generalia congregare, qui potest omnes cogere. At Imperator non potest omnes cogere. 682
 3. Epistola Decretales Pontificum idem probant. ead.
 4. Sylvester suo mandato coegit Concilium Nicaenum, & Damasus Constantinopolitanum. ead.
 CAP. II. de Afferendis Concilio. ead.
 Thesis, Non solum Episcopi & Fratres ius habent definiendi in Concilio, sed ex quorvis hominum ordine petri eruditi eligi possunt, qui ad Concilium mittantur, ac suam in eo liberè pronuntiant sententiam. ead.
 Expositio. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. 683

Eidem suffragatur. 1. quod agnoscunt, Synodus etiam Imperatores & Magistratus Politicos interfuisse & interesse debere. ead.
 2. Praeter Episcopos etiam Presbyteros & Laicos ad Concilium admittendos esse. 684
 3. quod ejusmodi ponunt hypotheses, ex quibus inferri potest, Laicos non esse simpliciter à Concilio excludendos. ead.
 Argum. Advers. Definire in Concilio ea, quae sunt credenda, vel agenda proprium est Pastorum munus. At Pastores sunt solum Episcopi, 686
 Exceptio Advers. Ex aliis Clericis, praeter Episcopos, aliqui viri docti interdum ad Concilium vocantur, qui in disputando, non in iudicando juvent, interim solum Episcopi habent vocem decisivam. ead.
 CAP. III. de Praeside Concilii. ead.
 Thesis, Praesides Concilii non est necessarius Episcopus Romanus, vel ejus Legatus, sed is, qui per suffragia Episcoporum ad illud eligitur. ead.
 Expositio. 687
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. ead.
 Eidem suffragatur. 1. quod agnoscunt, Imperatores quibusdam Concilio non solum interfuisse, sed etiam praesuisse. 688
 2. quibusdam Concilio non praesuisse Rom. Pontificem nec per se, nec per Legatos, sed alios potius Episcopos. 690
 3. in Concilio Apostolico Act. 15. non praesedis Petrum, Papali auctoritate & Monarchica potestate. ead.
 4. quod tales concedunt hypotheses, ex quibus inferri potest, ius praesidendi in Concilio per absolutam quandam necessitatem non competere Rom. Pont. 691
 Argum. Bellarm. 1. Summus Pontifex est Pastor & Pater Ecclesiae universae, adeo ut etiam Episcopi & principes omnes respectu summi Pontificis oves & sui dicantur. Sed Patres filii & Pastores ovis praesidere debent. ead.
 2. In Concilio Apostolico Act. 15. praesedit Petrus. ead.
 3. In Concilio Oecumenico praesedit Pontifex Romanus. ead.

CAP. IV. de auctoritate Concilii supra Papam. ead.
 Thesis, Concilium est supra Pont. Rom. 692
 Expositio. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. 693
 Eidem suffragatur. 1. quod quidam disertis verbis asserunt, Concilium esse supra Papam. ead.
 2. quod quidam ex ipsis Pontificibus, se Concilio subiectos agnoverunt. 698
 3. quod Concilia superioritatem in Pontif. Rom. exercuerunt. 699
 4. quod in nullo Concilio adhuc definitum sit, Papam esse supra Concilium, contrarium verò, videlicet Concilium esse supra Papam, in tribus Conciliis Papisticis Pijano, Constantiensi & Basiliensi definitum fuit. 700
 5. quod tales ponunt hypotheses, ex quibus inferri potest, Concilium esse supra Papam. ead. seq.
 6. quod in asserenda Pontificis potestate supra Concilium sibi non consent, sed variis modis dissentiant. 702
 Appendix huius articuli. ead.
 I. Querela, p. ead. Conqueruntur sibi tributis, 1. quod Scripturam subiciant Concilio. ead.
 2. quod Concilium Tridentinum non fuerit liberum. ead.
 II. Calumnia. 704
 1. Generales, p. ead. Tribuunt nobis, 1. quod Ecclesiastica iudicia fugiamus & Conciliorum auctoritatem vilipendamus. ead.
 2. quod statuamus ex omni hominum genere Concilio debere interesse eos, qui eruditi sunt, & omnes debere esse iudices. 705
 3. quod in variis Conventibus & Synodis non potuerit pax inter nos sanciri. ead.
 4. quod per pios & doctos viros ad Concilium mittendos, non nisi nostra Secta homines intelligamus. ead.
 5. quod frustratos Concilia olim coacta fuisse statuamus. ead.
 2. Speciales, p. ead. Luthero tribuunt, 1. quod omnium Conciliorum auctoritatem abiecerit. ead.
 2. quod videatur reprehendere Concilium Apostolicum, Act. 15. ead.
 3. Brentio tribuunt, quod statuerit, Concilium non nisi ex verè piis & electis constare debere. ead.

III. Opiniones absurda & erronea. ead.
 1. Unius ac solius Pontificis decisionem Conciliorum decisioni praefendam. ead.
 2. Episcopos in Concilio ad amissum sequi debere sententiam Romani Pontificis. ead.
 3. Pontificem, ut Principem Ecclesiae, posse retrahere iudicium majoris partis in Concilio. 706
 4. Sententiam in Concilio Pharisaeorum & Sacerdotum contra Christum prolata fuisse veram. ead.
 5. Spiritum S. adesse Concilio illorum Episcoporum, qui sunt corde haeretici. ead.
 6. Iniquam esse conditionem, ut in Concilio ex Scriptura divina sententia ferantur, non ex traditionibus aut canonibus. ead.
 7. Concilium Apostolicum, Act. 15. non fuisse Oecumenicum. ead.
 8. Verbum Ecclesiae, hoc est, Concilii vel Pontificis, docentis ex cathedra, non esse omnino verbum hominis sed aliquo modo verbum Dei. ead.
 9. Credendum quatuor Conciliis, quemadmodum quatuor Evangelii. ead.
 10. Concilium Chalcedonense non sine fraude & absentibus Legatis Romanis decretum de Episcopo Constantinopolitano exaquando Romano fecisse. ead.

ARTICVLVS V.
DE ECCLESIA.

CAP. I. de materia Ecclesiae, hoc est, de illis, ex quibus constat Ecclesia. 707
 Thesis generalis, Ecclesia proprie est congregatio Sanctorum. ead.
 Expositio. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. ead. seq.
 Eidem suffragatur. 1. Gregorius Episcopus Romanus. 708
 2. Bernhardus. ead.
 3. Quidam Canones & capitula Iuris Canonici. ead.
 4. quaedam pronuntiata Scholasticorum. ead.
 5. quaedam Conciliorum, etiam recentiorum pronuntiata. 709
 6. quorundam recentiorum Scriptorum, qui non solum ante, sed etiam post Lutherum docuerunt, pronuntiata. ead.
 Argum. Adversar. 1. 1. Cor. 10. v. 17. unus panis unum corpus multi sumus. 711
 2. Ecclesia, quam Paulus persequatur erat vera Ecclesia. 712
 Exceptio Bellarm. Membra considerari possunt, 1. ut sunt res quaedam secundum se, sive secundum essentiam ac substantiam suam. 2. ut sunt instrumenta operativa. ead.
 Thesis specialis prima, Catechumeni vera fide praediti etiam ante Baptismum perceptum sunt vera & viva Ecclesiae membra. ead.
 Expositio. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. ead.
 Eidem suffragatur quaedam hypotheses Adversariorum: ead.
 1. Catechumenos esse de Ecclesia Catholica, qua comprehendit omnes fideles. ead.
 2. Catechumenos esse de anima Ecclesiae, & unio Christi capiti interiori. ead.
 3. Alphonsum à Castra nobis esse quod dicitur. 713
 4. Catechumenos, si cum contritione & voto Baptismi obeunt, salvari. ead.
 5. Catechumenos esse in Ecclesia potentia. ead.
 Argum. Bellarm. Catechumeni non habent jus ad illa Sacramenta, neque ad alia, quae sunt communia universae Ecclesiae. Ergo non sunt actu & proprie de Ecclesia. ead.
 Thesis specialis secunda, Haeretici occultis, antiquari per objectionem & pertinaciam ab Ecclesia separantur, sunt adhuc in Ecclesia visibilibus. ead.
 Expositio. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. ead.
 Eidem suffragatur quaedam hypotheses Adversariorum. ead.
 1. haeticos esse partes & membra Ecclesiae. ead.
 2. haeticos quaedam ratione ad Ecclesiam pertinere. ead.
 3. Ecclesiam esse ceterum hominum ejusdem fidei Christiana professione & eorum Sacramentorum communione colligatum &c. ead.
 4. haeticos in conspectu Dei ab Ecclesia separari. ead.
 5. haeticos externo quodam modo in Ecclesia societate existere. ead.
 6. bapti-

6. baptizatos ab hæreticis non esse rebaptizandos.	9. quod agnoscunt, ante finem mundi tempore Antichristi Ecclesiam defectionem vel maxime passuram.	725	6. quod tales afferunt hypotheses, ex quibus inferre possumus, nomen Catholicum non posse Ecclesia nostra derogari.	ead.
<i>Thesis specialis tertia.</i> Schismatici ab hæretico Episcopo, vel ipso etiam Romano Pontifice in hæresin prolapsi, secessionem facientes non desinunt esse membra Ecclesia, modo in Christi fide perseverent.	10. quod reliquas Ecclesias particulares omnes deficere posse concedunt, Romanam vero Ecclesiam solam deficere posse negant.	726	<i>Argum. Bellarmin.</i> 1. Cum in aliquam urbem veneris, ubi varia Secta conveniunt, quarumque ubi sit Ecclesia Catholica, nullus hæreticus suam Ecclesiam ostendet.	737
<i>Expon.</i>	<i>Arg. Advers.</i> 1. Matth. 16. v. 18. Porta inferorū non prævalēbunt adversus Ecclesiam.	ead.	2. ex 1. Cor. 1. v. 12. cap. 3. v. 4. apparet, schismaticos tempore Pauli nomina ad hominibus sumisse.	ead.
<i>Antithesis.</i>	1. 1. Tim. 3. v. 13. Ecclesia est columna & firmamentum veritatis.	727	<i>Thesis specialis secunda.</i> Antiquitas non est genuina & infallibilis Ecclesia nota.	738
<i>Nostra sententia confirmatio.</i>	3. Matth. 28. v. ult. Ecce ego vobiscū sum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi.	ead.	<i>Expon.</i>	ead.
<i>Eidem suffragatur.</i> 1. quod fatentur, quosdam Catholicos idem nobiscum affirmare.	4. Ephes. 4. v. 11. Dedit quosdam Apostolos etc. ad consummationem sanctorum.	ead.	<i>Antithesis.</i>	ead.
2. quod Glorians scribit, seclatōres schismatis ad Ecclesiam pertinere.	5. Esai. 61. v. 8. Fœdus perpetuum feriam cum eis etc.	ead.	<i>Nostra sententia confirmatio.</i>	ead.
3. quod Ius Canonicum docet, Ecclesiam illam deserendam esse, qua veram fidem deseruit.	6. Si aliquando sola maneret in mundo Ecclesia invisibilis, aliquando etiam salus esset impossibilis in, qui sunt extra Ecclesiam.	ead.	<i>Eidem suffragatur.</i> 1. quod agnoscunt, consuetudinem Scriptura ac veritatis suffragio destitutam nihil quicquam in rebus fidei & cultu divino valere.	ead.
4. quod quidam concedunt, Papam posse in hæresin incidere.	7. Homines illi occulti, si non profitentur fidem, non sunt Ecclesia.	ead. seq.	2. gentiles ab antiquitate ad fidei & Ecclesia veritatem falso argumentari.	ead.
5. quod concedunt, licitum esse quandoque Pontifici vi & armis resistere.	8. Si aliqua fuisset Lutheranorum Ecclesia ante Lutherum, prædicante Lutero mox cognoscere socios suos & ad eos currere debuissent, etiam non vocati. At non ita factum est.	728	3. Samaritanos & Phariseos ad antiquitatem provocasse.	ead.
<i>Thesis specialis quarta.</i> Injustè excommunicati non desinunt esse membra Catholica Ecclesia, etiamsi è visibili & particulari Ecclesia ejiciantur.	CAP. IV. de notis Ecclesia.	ead.	4. Antiquitatem sacrarum Scripturarum suffragio destitutam nihil valere, neque quidquam veritatis derogare.	739
<i>Expon.</i>	<i>Thesis generalis prima.</i> Nota vera Ecclesia sunt pura verbi prædicatio, & legitima Sacramentorum administratio.	ead.	5. novitatis crimen doctrina Christi & Apostolorum obiectum fuisse.	ead.
<i>Antithesis.</i>	<i>Expon.</i>	ead.	6. Ecclesiam Christianam aliquando non fuisse antiquam, utpote tempore infantia.	ead.
<i>Nostra sententia confirmatio.</i>	<i>Antithesis.</i>	729	7. Ecclesiam Romanam non esse antiquissimam, sed esse aliam ea antiquiorem.	ead.
<i>Eidem suffragatur.</i> 1. quidam Canonici.	<i>Nostra sententia confirmatio.</i>	ead.	8. in Ecclesia Rom. multa esse nova, qua ab antiquitate Ecclesia & fidei Apostolica degenerant.	ead.
2. Lombardus.	<i>Eidem suffragatur.</i> quod quidam concedunt, puram verbi prædicationem & legitimum Sacramentorum usum esse veram & propriam veram Ecclesia notam.	ead.	9. doctrinam Ecclesiarum nostrarum non esse novam, proinde etiam Ecclesiam ipsam non esse novam.	740
3. quadam hypotheses Bellarmini.	2. quod agnoscunt, Ecclesiam Apostolicam ex his notis pro vera Ecclesia fuisse agnitam.	ead. seq.	10. quadam ex Iudaismo & Ethnicismo in Ecclesiam Rom. esse translata.	ead.
<i>Thesis specialis quinta.</i> Infideles & hæretici occulti sunt in Ecclesia, non autem de Ecclesia; Sunt in Ecclesia particularibus, ead ad Ecclesiam Catholicam xpiam & propriè sic dictam non pertinent.	3. quod quidam concedunt, ex Scripturis discernendum, quam sit vera Ecclesia.	730	11. quod nostras Ecclesias accusant, in ea antiquas hæreses propugnari.	ead.
<i>Expon.</i>	4. quod agnoscunt, fidei veritatem & rectum Sacramentorum usum esse propria & inseparabilia Ecclesia bona.	ead.	12. quod antiquitas non fundata in ipsa origine per decreta Romanorum Pontificum ex Ecclesia præscripta.	741
<i>Antithesis.</i>	5. doctrina falsitas esse notam falsæ Ecclesia.	731	<i>Argum. Bellarmin.</i> In omni insigni mutatione religionis demonstrat: possunt. 1. autor. 2. dogma aliquod novum. 3. tempus. 4. locus. 5. quicquam oppugnaverit. 6. exiguus aliqui coetus, unde palatium altu accidentibus capis. At nihil horum de Papistica Ecclesia post tempora Apostolorum demonstrari potest.	ead.
<i>Nostra sententia confirmatio.</i>	6. veros Ecclesia Doctores à falsis Doctores per sanam & incorruptam doctrinam distinguendos esse.	ead.	<i>Thesis specialis tertia.</i> Duratio diuturna non est genuina & infallibilis Ecclesia nota.	ead.
<i>Eidem suffragatur.</i> 1. qui agnoscunt, Ecclesiam propriè dictam esse congregationem sanctorum.	7. Iudæos ex Scripturis & potuisse & debuisse Christum Ecclesia caput cognoscere.	732	<i>Expon.</i>	ead.
2. qui fatentur, Ecclesiam certo respectu posse dici invisibilem.	8. Ecclesiam esse unam unitatem fidei.	ead.	<i>Antithesis.</i>	ead.
3. quadam hypotheses Bellarmini.	<i>Argum. Adversar.</i> 1. Nota debent esse propria, non communes. Sed sincera verbi prædicatio est communissima omnibus Sectis, saltem opinione earum.	ead.	<i>Nostra sententia confirmatio.</i>	ead.
4. quadam hypotheses aliorum Pontificiorum.	2. Nota debent esse notiores ea re, cuius sunt nota.	ead.	<i>Eidem suffragatur.</i> 1. quid agnoscunt, duratorem diuturnam etiam Iudaismo & Paganismo ac quibusdam hæresibus competere.	ead.
<i>Argum. Adversar.</i> 1. Non potest proferri, vel unicus locus, ubi nomen Ecclesia tribuatur congregationi invisibili.	3. Vera nota sunt inseparabiles à vera Ecclesia. Sed Ecclesia Corinthiorum & Galatarum, ad quas scribebat Apostolus, vera Ecclesia erant, & tamen non erat ibi aliqua pura prædicatio verbi.	733	2. Antichristi Synagogam longo tempore durasse & duraturam usque ad finem mundi.	ead. seq.
2. Ps. 19. v. 5. In sole posuit tabernaculū suū.	<i>Thesis gener. secunda.</i> Nota Ecclesia à Pontificis assignata sunt nota fallaces & incerta.	ead.	3. durationem diuturnam ac nunquam interruptam non esse inseparabilem ab Ecclesia.	742
3. Esai. 2. v. 1. Dan. 2. v. 35. Mich. 4. v. 1. Ecclesia comparatur monti magno & conspicuo, qui nullo modo potest latere.	<i>Expon.</i>	ead.	4. Ecclesiam ante mundi finem insignem defectionem passuram, imo ipsam Romanam aliquando sedem Antichristi fore.	ead.
4. Matth. 5. v. 14. Non potest civitas abscondi supra montem posita.	<i>Antithesis.</i>	ead.	5. quod nostra Ecclesia nec respectu temporis præteriti, nec respectu temporis futuri durationem derogare possunt.	ead.
5. Parabola Evangelicæ de arca, de reti, de ovili, de convivio etc. omnes ostendunt, Ecclesiam veram, qua est regnū calorū, esse visibilem.	<i>Nostra sententia confirmatio.</i>	ead.	<i>Thesis specialis quarta.</i> Multitudo si ve amplitudo non est genuina & infallibilis Ecclesia nota.	ead.
<i>Item,</i> tenemur omnes, sub periculo aeterna mortis vera Ecclesia nos adungere. Ad hoc fieri non potest, si Ecclesia est invisibilis.	<i>Eidem suffragatur.</i> 1. quod Adversarii non consentiunt in assignandis vera Ecclesia notis.	ead.	<i>Expon.</i>	ead.
CAP. III. de quaestione, an Ecclesia possit deficere.	2. quod agnoscere coguntur, eas non esse proprias, certas, adequatas, perpetuas & infallibiles, adeoque essentielles vera Ecclesia notis.	734	<i>Antithesis.</i>	ead.
<i>Thesis.</i> Ecclesia potest deficere.	3. quod agnoscunt, metas illas non omnes necessarid & semper Ecclesia convenire.	ead.	<i>Nostra sententia confirmatio.</i>	ead.
<i>Expon.</i>	<i>Thesis specialis prima.</i> Nomen Catholicum non est genuina & infallibilis Ecclesia nota.	ead.	<i>Eidem suffragatur.</i> 1. quod agnoscunt, paucos quandoque esse veritatis confessores & Ecclesiam in angustiis reagi.	ead.
<i>Antithesis.</i>	<i>Expon.</i>	735	2. ex sola multitudine doctrina coelestis veritatis destituta non posse argumentum dari vel pro Ecclesia, si ad sit, vel contra Ecclesia, si absit.	743
<i>Nostra sententia confirmatio.</i>	<i>Antithesis.</i>	ead.	3. Christo in terra docenti paucos credidisse.	744
<i>Eidem suffragatur.</i> 1. quod quidam agnoscunt, Ecclesiam certo modo deficere posse.	<i>Nostra sententia confirmatio.</i>	ead.	4. ab Ecclesia Rom. magnam secessionem ac defectionem esse factam, ut de pristina amplitudine gloriam nequaquam amplius possit.	ead.
2. quod Ecclesia statum variabilem cum phasibus Luna conferunt.	<i>Eidem suffragatur.</i> 1. quod quidam agnoscunt, nomen Catholicum & Christianum etiam cætus hæreticorum sibi arrogasse.	ead.	<i>Item,</i> Antichristo, quicunque tandem ille sit futurus, majorem partem ad hæresim quam Ecclesia Catholica.	ead.
3. quod agnoscunt, Ecclesiam V. T. deficere potuisse.	2. Orthodoxum nomen Catholicum ab hæretico fuisse derogatum.	ead.	5. Ecclesiam nostram esse longè lateque propagatam.	ead.
4. quod fatentur, Ecclesiam Israeliticam tempore V. T. cum primis temporibus Regum Israel defecisse.	3. nomen sine re nihil valere.	ead.	6. quod Bellarminus disputat, fidem non ideo habere	745
5. quod agnoscunt, Ecclesiam tempore passionis Dominica defecisse.	4. cum nomine Catholico fidei Catholica veritatem conjungi oportere, si debeat esse genuina & propria Ecclesia nota.	ead.		
6. Ecclesiam tempore decem persecutionum defecisse.	5. Ecclesiam Christianam à Patribus dictam fuisse Catholicam, ut distingueretur à Synagoga Iudaicorum, & ab illis hæreticis, qui Ecclesiam uni loco affixam esse putarunt.	736		

<p>bere certitudinem, quia tota Ecclesia communis est, sed quia nititur auctoritate Dei, 745</p> <p>7. quod agnoscunt, Ecclesiam nondum esse per totum terrarum orbem propagatam. ead.</p> <p>Argum. Adversar. ex Psal. 18. In omnem terram exivit sonus eorum. ead.</p> <p>Thesis specialis quinta. Successio Episcoporum non est genuina & infallibilis Ecclesia nota. ead.</p> <p>Ex hinc. ead.</p> <p>Antithesis. ead.</p> <p>Nostra sententia confirmatio. ead.</p> <p>Eidem suffragatur, 1. quod agnoscunt, successione personalem ac localem nihil valere abique successione doctrina. 746</p> <p>2. a successione ad demonstrandam Ecclesia Veritatem non posse procedi affirmativè. ead.</p> <p>3. Successionem localem & personalem non convenire Ecclesia perpetuè ac semper, nec soli vera Ecclesia convenire. ead.</p> <p>4. Successionem in Ecclesia Rom. aliquoties fuisse interruptam. ead.</p> <p>Argum. Adversar. Sola Sedes Romana mansit sine hæresibus, cum Constantinopolitana, Alexandrina, Antiochena & alia Ecclesia variis hæresibus fuerint contaminata. 747</p> <p>Thesis specialis sexta. Conspiratio in doctrina cum Ecclesia antiqua non est genuina & infallibilis Ecclesia nota. ead.</p> <p>Ex hinc. ead.</p> <p>Antithesis. ead.</p> <p>Nostra sententia confirmatio. ead.</p> <p>Eidem suffragatur, 1. quod agnoscunt, discrimen esse inter Scripturam sacram & Patrum scripta, illamque esse normam, cui Patrum scripta subjicienda. ead.</p> <p>2. quod ipsimet Patrum scripta iudicio Ecclesie, h. e. Rom. Pont. submitunt. ead.</p> <p>3. quod agnoscunt, Patres sapius errasse. ead.</p> <p>4. quod multis, etiam præclarissimis veteris Ecclesie Doctoribus, in specie errores quosdam tribuunt, vel certe eorum auctoritatem elevant. ead.</p> <p>5. quod agnoscere coguntur, Patres multos in uno puncto simul errare. ead.</p> <p>6. quod in expositione Scriptura à majori parte Patrum quandoque discedunt. ead.</p> <p>7. quod agnoscunt, Patres à semetipsis quandoque dissentire. ead.</p> <p>8. in scriptis Patrum esse multa suppositicia & adulterina. ead.</p> <p>9. in genuinis Patrum scriptis multa esse corrupta & depravata. ead.</p> <p>10. quosdam Patres legitimam interpretationis regulas non semper observasse. ead.</p> <p>11. multa fidei Papali dogmata assensu Patrum destituta. ead.</p> <p>12. quod ex ipsis Pontificiis Scriptoribus demonstrari potest, Romanam Ecclesiam multas in doctrina & ritibus novitates forere, ac quædam ex gentilismo, quædam ex Iudaismo, quædam ab hæreticis mutatas esse. ead.</p> <p>13. quod Bellarminus aliquoties ab illorum Patrum, qui primis quingentis post Christum natum seculis vixerunt, doctrina discedit. ead.</p> <p>Thesis specialis septima. Unio membrorum inter se & cum Rom. Pontifice, tanquam capite, non est genuina & infallibilis Ecclesia nota. ead.</p> <p>Ex hinc. 748</p> <p>Antithesis. ead.</p> <p>Nostra sententia confirmatio. ead.</p> <p>Eidem suffragatur, 1. quod agnoscunt, non omnem unitatem & pacem esse piam & approbandam, sed eam tantum, quæ cum verbo Dei consentit, & fidei unitatem includit. ead.</p> <p>2. unitatem non esse Ecclesia propriam, sed cum cæteris hæreticis communem. ead.</p> <p>3. unitatem non esse Ecclesia perpetuam. ead.</p> <p>4. ad unitatem Ecclesia requiri duntaxat unitatem in fundamento doctrina, licet diversitas sententiarum esse possit circa fundamentum, sive in questionibus fidei fundamentum minime concernentibus. 749</p> <p>5. ab unitate non posse duci argumentum affirmativè ad probandam Ecclesia veritatem. ead.</p> <p>6. Ecclesia unitatem sub uno Papa esse tantum externam. ead.</p> <p>7. Pontificem posse errare & in hæresim incidere. ead.</p> <p>8. Sede vacante non habere locum unionem cum Pontifice. ead.</p> <p>9. Pontificum decreta sapè invicem pugnare, ac Scholasticos in multis à se invicem dissentire. ead.</p>	<p>10. inter affectas Romana Ecclesia dissensiones. ead.</p> <p>11. quosdam non semper habuisse unionem cum Pont. Romano & tamen in unione Ecclesia Catholica mansisse. 751</p> <p>utpote 1. Polycratem, Irenæum & alios Orientales Ecclesia Episcopos. ead.</p> <p>2. Cyprianum. 752</p> <p>3. Athanasium. ead.</p> <p>4. Hieronymum. ead.</p> <p>5. Ambrosium. 753</p> <p>6. Augustinum. ead.</p> <p>7. Hilarium. ead.</p> <p>8. Ecclesiam Græcam. ead.</p> <p>9. Ecclesiam Britannia antiquas. ead.</p> <p>10. Syros, Armenos, Georgianos &c. ead.</p> <p>11. Henricum VIII. Anglia Regem &c. ead.</p> <p>12. Iacobum Vchansky Archiepiscopum in Polonia. ead.</p> <p>12. quod disertis verbis fatentur, unionem cum Rom. Pontifice non esse simpliciter ad salutem necessariam. ead.</p> <p>13. quod agnoscunt, unionem cum Rom. Pontificibus quandoque fuisse noxiam. 754</p> <p>14. in Rom. Ecclesia sapius exorta fuisse schismata. ead.</p> <p>15. Concilia & imperatores quosdam Pontifices deposuisse. ead.</p> <p>Thesis specialis octava. Sanctitas doctrina non est genuina & infallibilis Ecclesia nota. ead.</p> <p>Ex hinc. ead.</p> <p>Antithesis. ead.</p> <p>Nostra sententia confirmatio. ead.</p> <p>Eidem suffragatur, 1. quod quidam agnoscunt, doctrinam Ecclesia ad normam Scriptura esse exigendam. ead.</p> <p>2. quod statuunt, puram doctrinam in falsa Ecclesia locum habere posse. ead.</p> <p>3. quod multi de corruptelis doctrina in Rom. Ecclesia fuere conquesti. ead.</p> <p>4. quod in doctrina Rom. Ecclesia occurrunt quadam minus sancta. ead.</p> <p>5. quod olim variis hæreticis venenata sua doctrina semina per Italiam, cum primis Roma, sparserint. 755</p> <p>6. Si sanctitas doctrina esset nota Ecclesia, sequeretur, Theologiam naturalem esse veram religionem, & ejus professores esse veram Ecclesiam. ead.</p> <p>Arg. Bellarm. Duo in Ecclesia Lutheranorum docentur, quæ cum doctrina sanctitate pugnant, cum sint contra omnem rationem. 1. Iustificatio per solam fidem specialem & ex ea orta gratia certitudo. 2. Infantum baptizatorum fides. ead.</p> <p>Thesis specialis nona. Efficacia doctrina non est genuina & infallibilis Ecclesia nota. ead.</p> <p>Ex hinc. ead.</p> <p>Antithesis. ead.</p> <p>Nostra sententia confirmatio. 756</p> <p>Eidem suffragatur, 1. quod agnoscunt, paucos quandoque esse veritatis confessores, & Ecclesiam in angustium redigi. ead.</p> <p>2. Ecclesiam Israeliticam tempore V. Test. fuisse in angustum redactam, Item quo Ecclesiam Christianam tempore passionis Christi, tempore decem persecutionum, ac tempore dominantis Arianismi eandem sortem fuisse expertam. ead.</p> <p>3. Etiam hæreticos falsam suam doctrinam multos ad se pertrahere. ead.</p> <p>4. quod gloriam Martyrii Confessoribus nostris denegare vix possint. ead.</p> <p>Argum. Adversar. Efficaciam doctrina sua ex eo potissimum probant, quod gentiles in novo orbe ad Ecclesiam Romanam convertant. ead.</p> <p>Thesis specialis decima. Sanctitas vita non est genuina & infallibilis Ecclesia nota. 758</p> <p>Ex hinc. ead.</p> <p>Antithesis. ead.</p> <p>Nostra sententia confirmatio. ead.</p> <p>Eidem suffragatur, 1. quod agnoscunt, ex sanctitate vita externa non posse, nec debere iudicium geri de doctrina & Ecclesia veritate, ac vice versa, ex vita improbitate non esse iudicandum de doctrina falsitate. ead.</p> <p>2. veram sanctitatem esse internam & invisibilem, quin & multi infirmitatibus tollam. ead.</p> <p>3. Sanctitatem non esse Ecclesia notam, vel certè non infallibilem notam. 759</p> <p>4. etiam hæreticos, cum primis Antichristum & ejus satellites simulare ac profiteri sanctitatem. ead.</p> <p>5. notam hanc non perpetuè convenire Ecclesia. ead.</p>	<p>6. quod docent, sãtem veram & Catholicam posse esse ab omnibus bonis operibus separatã. ead.</p> <p>7. quod agnoscunt, vitam sanctam cum corruptelis doctrina non posse simul consistere. ead.</p> <p>8. quod ipsi conqueruntur de invalescente in Ecclesia Romana vita impietate & corruptelis omnium Statuum. ead.</p> <p>9. quod nostra Ecclesia hominibus externa sanctitatis studium tribuunt. 762</p> <p>Argum. Adversar. 1. Lutherus erat insignis meribubulus, contentiosus, pertinax, vehementis ingenii, impatiens, incestuosus. ead.</p> <p>2. Lutherus, Musculus, Erasmus, Jacobus Andrea &c. de corruptelis vita & morum in Ecclesia Evangelicis graviter conqueruntur. 763</p> <p>3. Lutherus fatetur, mundum nunc esse deteriore, quàm sub Papatu. ead.</p> <p>4. Maximilianus I. Imperator in Comitatu Vormaciensibus Anno 1518. vidit Cacodæmonem forma corporea Lutheri humeris insidentem. ead.</p> <p>Thesis specialis undecima. Miracula non sunt genuina & infallibilis Ecclesia nota. 764</p> <p>Ex hinc. ead.</p> <p>Antithesis. ead.</p> <p>Nostra sententia confirmatio. ead.</p> <p>Eidem suffragatur, 1. quod agnoscunt, quandoque etiã gentiles & hæreticos miracula facere. ead.</p> <p>2. potestate & illusionis Dæmonis tam miracula fieri posse, ut ea non possint externo aspectu à veris miraculis discerni. 767</p> <p>3. Antichristi miracula futura vel vera vel cerise veris similia. 768</p> <p>4. Miracula nec edi, nec necessario requiri omnibus Ecclesia temporibus. 769</p> <p>5. veram fidem & miracula non esse perpetuè conjuncta. 771</p> <p>6. miracula sine doctrina veritate nihil valere vel probare. ead.</p> <p>7. in extraordinariis tantum vocatione miracula requiri. 772</p> <p>8. viros quosdam summius extraordinariè & immediate à Deo vocatis non fecisse miracula. ead.</p> <p>9. Pontifices Romanos non facere miracula. 773</p> <p>10. magnum esse miraculum, conversionem tot hominum, per verbu sine miraculis factum. ead.</p> <p>11. Legendas Sanctorum multis contaminatas esse mendaciis. ead.</p> <p>12. quod miracula, qua in Rom. Ecclesia celebrantur, quadam sunt fallacia & mendacia. fraudibus hominum conficta, quadam opinione duntaxat talia, quadam absurda & pudentia, quadam Magica, quadam ludicra & puerilia, plerumque omnia idololatria confirmanda causa vel facta vel excogitata. ead.</p> <p>13. quod ipsimet Pontifici excusant defectum miraculorum per Europam. 776</p> <p>14. quod fidem suu miraculis ipsimet derogant. ead.</p> <p>Arg. Adversar. Provocant ad miracula, qua Iesuita in novo orbe faciunt, & ex his doctrina & Ecclesia Papalis veritatem probare satagunt. ead.</p> <p>Thesis specialis duodecima. Lumen Propheticum non est genuina & infallibilis Ecclesia nota. 777</p> <p>Ex hinc. ead.</p> <p>Antithesis. ead.</p> <p>Nostra sententia confirmatio. ead.</p> <p>Eidem suffragatur, 1. quod agnoscunt, miracula non esse genuinam & infallibilem Ecclesia notam. 778</p> <p>2. etiam Ethnicos, hæreticos ac homines impii dno prophetia quandoque instructos fuisse. ead.</p> <p>3. prophetias præter & extra verbum prolatas juxta regulam verbi esse examinandas & sine verbo nihil valere. ead.</p> <p>4. donum prophetia non esse Ecclesia perpetuè. ead.</p> <p>5. veras prophetias à falsis difficultè distinguere. 779</p> <p>6. in prophetiis ejusmodi fraudes Satanicas sapius deprehensas. ead.</p> <p>Circa applicationem hujus nota observanda. ead.</p> <p>Thesis specialis decima tertia. Confessio Adversariorum non est genuina & infallibilis Ecclesia nota. ead.</p> <p>Ex hinc. ead.</p> <p>Antithesis. ead.</p> <p>Nostra sententia confirmatio. ead.</p> <p>Eidem suffragatur, 1. quod in gentilibus quædam approbent, cum tamen gentilissimum non approbent. ead.</p> <p>2. quod</p>
--	--	--

2. quod in haereticis quaedam approbent, cum tamē haeresin non approbent. ead.
 Circa applicationem huius nota observanda 780
 Thesis specialis decima quarta. Infelix exitus Adversariorum non est genuina & infallibilis Ecclesia nota. 781
 Expositio. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. ead.
 Eidem suffragatur. 1. quod negare non possunt, quosdam Pontifices Romanos Tragicum habuisse exitum. ead.
 2. quod multa exempla afferri possunt eorum, qui nostram doctrinam & Ecclesiam oppugnaverunt, vel ab ea defecerunt, ac Tragicè postmodum perierunt. 782
 Argum. Adversar. Lutherus, postquam vesperatus ac sanus opiparā cenam sumpsisset, ac facietis suis ad rivum omnes provocasset, repentina morte sublatus est. ead.
 Thesis specialis decima quinta. Felicitas temporalis non est genuina & infallibilis Ecclesia nota. 783
 Expositio. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. ead.
 Eidem suffragatur. 1. quod agnoscunt, veram Ecclesiam & vera ejus membra in hac vita cruci esse subiecta. ead.
 2. ex felicitate temporalis non posse argumentum divina gratia vel vera religionis infallibile depromi. 784
 3. argumentum à felicitate temporalis ductum fuisse ab Ethnicis olim Christianis objectū. ead.
 4. Catholicos quandoque infelices, haereticos contra felici praelio dimicasse. 785
 Argum. Adversar. 1. Deus volens sententiam suam contra Concilium Basileense ostendere, tantum terribili peste Basileam tunc affligebant, ut major pars eorum Patrum, qui ibi erant, extinguit vel secedere coacti sint. ead.
 2. In felix fuit exitus belli Germanici, quod Elector Sax. cum Carolo V. gessit. 786
 Appendix huius articuli. ead.
 I. Querela. p. ead. Conqueruntur sibi tribus. 1. dissensiones, ead.
 2. quod statuunt, Ecclesiam posse novos fidei articulos condere. ead.
 II. Calumnia. 787
 1. In genere. p. ead. Tribuunt nobis ead.
 1. quod nostra de Ecclesia confessio constata sit ex haeresi Pelagianorum, Novatianorum ac Donatistarum. ead.
 2. quod duas Ecclesias fingamus. ead.
 3. quod imitatio Ecclesiam in visibilem fecerimus. ead.
 4. quod ab Ecclesia illos tantum peccatores excludamus, qui non vere credunt. ead.
 5. quod statuamus, Ecclesiam absolutè loquendū non posse deficere. ead.
 6. quod de notu Ecclesia in vicē dissentiamus. ead.
 7. quod statuamus, Ecclesiam, ut est vera & Spiritus S. discipula, errare posse. ead.
 8. quod Ecclesia nostra sit haeretica, cum à Lutheranis denominetur Lutheranā. ead.
 9. quod Ecclesia nostra Doctores & socii omnes sint indocti. 788
 10. quod Sordiosi nostrarum Academiarum sint moribus effrenes. ead.
 11. negant, nos esse Christianos. ead.
 2. Specialis. p. ead. Lutheri tribuunt, ead.
 1. quod notas Ecclesia in Symbolo Constantino-politano assignatas repudiaverit. ead.
 2. quod in Symbolo Apostolico mala fide loco Ecclesia Catholica posuerit Christianam. ead.
 III. Opiniones absurda & erroneae. 789
 1. Credendum esse in Ecclesiam. ead.
 2. Ecclesia nomine solum Pontificem Romanum intelligi. ead.
 3. primos parentes, cum duo tantum fuerint, non fuisse Ecclesiam. ead.
 4. Lupanaria publica toleranda esse. ead.
 5. Ecclesiam esse notiorē & priorem Scriptura. ead.
 6. Posse esse doctrinam ab omni errore puram in falsa Ecclesia. ead.
 7. Ecclesiam nunquam consringendam ad unā aliquam partem aut nationem. ead.
 8. Miracula fieri: vel ad confirmandam fidem, vel ad illustrandā alicuius Sancti gloriā. ead.
 9. Librum Interimisticum esse recipiendum. 790
 10. Haereticum esse, qui non obdit Statutis Romanae Sedis. ead.

11. Ecclesia vocem significare locum, in quo fideles congregantur. ead.
 12. Populum V.T. propriè dici Synagogam, populum N.T. nunquam sic vocari. ead.
 13. Ecclesiam dici sanctam, quia nemo in eam ingreditur, nisi per Baptismum ablutus & sanctificatus. ead.
 14. non constare, quod miracula, quibus Scriptura divinitas probata, sine vera. ead.
 15. In V.T. tantum promissiones temporales fuisse. ead.
 16. Nomen haereseos non fuisse Apostolorum temporibus infame. ead.

S C H E M A T I S M U S
 PARTIS II. LIBRI II. SPECIALIS.
 A R T I C V L V S VI.
 D E C L E R I C I S.

CAP. I. De vocatione Ministrorum Ecclesia. 791
 Thesis. Electio & vocatio Ministrorum iure divino ad universam spectat Ecclesiam; nec potest legitime fieri sine populi consensu & suffragio. ead.
 Expositio. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. ead.
 Eidem suffragatur. 1. Canon Apostolicus 36. 796
 2. Pontificū quorundā Epistola & Statuta. ead.
 3. Quaedam Conciliorum decreta, Pontificum Romanorum rescripta, & Patrum dicta in Ius Canonicum relata. ead.
 4. Quod agnoscunt, claves toti Ecclesia esse traditas. 798
 5. à vocatione Ministrorum Magistratū Christianum & populum olim non fuisse exclusos. ead.
 6. Concordata Gallia. 800
 7. Quaedam hypothèses ab Adversariis concessae. ead.
 Argum. Adversar. Christus misit Apostolos sine populi suffragio, loh. 20. 801

CAP. II. De septem Ordinibus Clericorum. ead.
 Thesis. Septem Ordines Clericorum Scriptura sacra & primitiva Ecclesia sunt ignoti. ead.
 Expositio. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. 802
 Eidem suffragatur. 1. Quod agnoscunt, septuagintium Ordinum numerum Apostolica & primitiva Ecclesia fuisse ignotum. ead.
 2. Ex Iudaismi & gentilitatis imitatione Ordines illos in Ecclesiam Christianam introductos esse. 803
 3. Patres modo plures, modo pauciores Ordines, quàm septem numerare. 804
 4. Quod ipsimet de Ordinibus illis suis non consentiunt. ead.
 Dissentiunt enim, Primò. de Ordinum numero. ead.
 Secundò. de autore distinctionis Clericorum in septem Ordines. ead.
 Tertio. in quaestione, an omnes hi Ordines sint Sacramenta. 805

CAP. III. De Episcoporum & Presbyterorum discrimine. ead.
 Thesis. Episcopi, quoad potestatem jurisdictionis Presbyteris iure divino non sunt superiores. ead.
 Expositio. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. ead.
 Eidem suffragatur. 1. quidam Canones Iuris Canonici. ead.
 2. Scholastici. 806
 3. Cardinales Ecclesia Romanā. ead.
 4. Alii Scriptores Pontifici, tum ante, tum post Lutherum. ead.
 5. quod Apostolica & primitiva Ecclesia consensum nobis largiantur. 807
 6. quod quorundam Romano Catholicorum suffragium nobis largiantur. 808
 7. quaedam hypothèses Adversariorum. ead.
 8. Dissensiones Adversariorum. 809
 Argum. Adversar. 1. Solum Episcopus potest ordinaré. ead.
 2. Episcopi idem sunt in Ecclesia, quod erant Pontifices in V. T. ead.
 3. Patres docent, Episcopos succedere Apostolis. ead.
 4. Matth. 24. Quis putat, fidelis & prudens est servus, quem constituit Dominus super familiam suam? 810
 5. 1. Tim. 5. v. 19. Adversus Presbyterum non

accusationem suscipere, nisi sub duobus aut tribus testibus. ead.
 CAPUT IV. de conjugio Ministrorum Ecclesia. ead.
 Thesis. 1. Coelibatus non est iure divino sacri Ordinis annexus, ut in illis consistenti non possint matrimonium contrahere. ead.
 Expositio. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. ead.
 Eidem suffragatur. 1. Quidam canones Apostolorum. 810 seq.
 2. Quidam Canones iuris Pontifici. 811
 3. Gratianus & Glossator Iuris Canonici. 812
 4. Canonista. 813
 5. Pontifices Romani. ead.
 6. Cardinales & Episcopi. 815
 7. Scholastici. 818
 8. Imperatores, Reges, Principes & eorum Legati. ead.
 9. Historici ac Poetae. 819
 10. Theologi & Iuriconsulti. 822
 11. quod agnoscere coguntur, coactionem Sacerdotum ad coelibatum fructus afferre pessimos. 827
 12. quaedam hypothèses Adversariorum. 830
 13. in specie quadam Bellarmini hypothèses. 831
 14. Dissensiones Adversariorum. 832
 Exceptiones Adversariorum ad nostra argumenta. 1. ad locum Apostolicum 1. Tim. 3. v. 2. sensum esse, quod Episcopus debeat esse unius Ecclesia Pastor. 834
 2. unius uxoris virum intelligi, qui unam uxorem habuerit, non habeat. ead.
 3. intelligendos esse eos, qui à suis uxoris abstinuerunt. ead.
 4. in prima illa Ecclesia infantia Apostolos propter paucitatem calibum coactos fuisse, ut uxoratos viros in Episcopos eligerent. ead.
 5. conjugum plures simul uxores ducendi, tum non amplius locum habuisse. ead. seq.
 6. in loco parallelo 1. Tim. 5. v. 9. non posse intelligi unius mariti uxorem. 835
 7. Solum Theodoretum sic interpretari, quod Episcopus non debeat duas uxores habere uxores. ead.
 2. ad locum 1. Tim. 4. v. 2. 1. Ecclesiam non simpliciter prohibere Clericis matrimonium, sed sub conditione, si velint esse Sacerdotes. ead.
 2. notari eos, qui conjugium absolutè damnant, ac primis Ecclesia temporibus vixerunt. ead.
 3. Apostolum loqui de absoluta & simplici prohibitione conjugii absque ulla exceptione in omni tempore & in omni genere personarū. ead.
 3. ad locum 1. Cor. 9. v. 5. etc. Apostolum non loqui de uxoris, sed de puri fornicatione, quae sequentur Apostolos & eis ministrabant. ead.
 4. ad locum 1. Cor. 7. v. 2. etc. 1. Apostolum loqui de conjugatis, qui, cum in paganismo uxores duxissent, post conversionem ad fidem dubitabant, an uxoris uti deberent. ead.
 2. Apostoli verba intelligenda de illis, qui non sunt vinculis veterum ligati. 836
 5. ad locum Hebr. 13. v. 2. etc. Apostolum non inditandum, sed imperandum hac dixisse. ead.
 6. ad argum. quod coactio ad coelibatum causam det nefarii libidinis, extip. non tot concubinariorum & impurore esse inter Ecclesiasticos, quos haeretici dicunt. ead.
 7. ad exemplum Apostolorum, etc. Apostolos omnia reliquisse, & in omnibus etiam uxores. ead.
 Argum. Adversar. 1. ex Luc. 21. v. 34. Videte, ne corda vestra graventur curis huius vitae. ead.
 2. ex Deut. 33. v. 9. Qui dixerunt patri suo & matri necio vos, & filios ignoraverunt. ead.
 3. ex 1. Tim. 3. v. 8. Oportet Episcopum esse continentem. 837
 4. ex 2. Tim. 2. v. 4. Nemo militans Deo implicat se negotiis secularibus. ead.
 5. ex 1. Cor. 7. v. 7. ubi conjugati iubentur vā. care ad tempus ab opere nuptiarum, ut orationi possint insistere. 838
 6. ex Matth. 19. v. 29. Qui reliquerit uxorem, centuplum accipiet, etc. Luc. 14. v. 26. Qui non oderit uxorem, non potest esse meus discipulus. 839
 7. In V. T. continentia requisita fuit ab iis, qui Deo propinquaturi, vel rem sacram tractaturi erant. Ex. 12. 19. 28. 1. Reg. 21. 1. Paral. 24. Luc. 1. ead.
 8. Conjugium vehementer impedit munia Ecclesiastica. ead.

9. ex 1. Tim. 3. v. 4. Episcopus debet habere filios subditos cum omni castitate.	840	ead.	14. maius est peccatum, si Sacerdos uxorem ducat, quam si cum brutis animantibus libidinem exercent.	ead.
10. ex Concilio Niconi can. 3. ubi Clericus prohibetur cohabitatio mulierum.	ead.	ead.	15. inferiores Ministros non esse proprios Pastores.	ead.
Thesis 2. Non sunt excludendi à Ministerio, qui defuncta priore conjugis nuptias iterant.	ead.	ead.	16. gubernationem Ecclesia faciliorem esse, quam gubernationem Reipubl.	ead.
Expositio.	ead.	ead.	17. Paulum fuisse consecratum, ordinatum & emissum per homines.	ead.
Antithesis.	ead.	ead.	18. Pontifices Romanos non aliud Sacerdotium habere, aut aliud sacrificium offerre, quam Christus habuit.	ead.
Nostra sententia confirmatio.	841	ead.	19. Principibus, non competere Pralatorum in vestituram.	ead.
Eidem suffragatur, 1. quod agnoscunt, non esse prohibitum Christianis, iterare nuptias post priore conjugis obitum.	ead.	ead.	20. dari Canonicos irregulares.	ead.
2. quodam hypothese Adversariorum.	ead.	ead.	21. eum, qui post ordinationem in lapsus ceciderit, nullum Sacerdotii gradum in posterum adipisci posse.	ead.
Argum. Advers. 1. Apostolus 1. Tim. 3. v. 2. requirit, ut Episcopus sit unius uxoris maritus.	842	ead.	22. pro fornicatione Ministrum non esse ab officio deponendum.	ead.
2. Nuptia secunda sunt signum incontinentia.	ead.	ead.	23. adhuc in N. T. decimas iure divino per se Ecclesiasticum deberi.	870
3. Clericos idem oportet à secundo nuptiis esse liberos, ut possint hortari ad continentiam.	843	ead.	24. Secundo matrimonio junctos non posse ad officium Ecclesiasticum promoveri; eos, qui concubinas habuerunt, promoveri posse.	ead.
4. Clericorum conjugium debet significare unitum Christi cum una Ecclesia conjunctionem.	ead.	ead.	25. longè præstare Christi Sacerdotes Regibus & Principibus.	ead.
5. Ecclesia ubique & semper hoc obferat, ut bigamos excluderet ab ordinatione.	ead.	ead.	26. tacitum & oscula in Laicis quidem, non autem in Clericis, esse praelibita incontinentia.	ead.
CAP. V. de exemptione Clericorum.	ead.	ead.	27. Exorcistarum Ordinem ab exorcismo Iudaorum probari posse.	ead.
Thesis. Persona Ecclesiastica à potestate civilis Magistratus non sunt absolute & simpliciter exempta, sed certo modo eidem subiecta.	ead.	ead.	28. ab initio Ecclesia Sacerdotes & Monachos coronatos & tonsos fuisse.	871
Expositio.	ead.	ead.	29. Christum idem ad nuptias venisse Ioh. 2. v. 2. ut Iohannem de sponsa unius, iudicem virginem abduceret.	872
Antithesis.	844	ead.	30. titulares Episcopos creari posse.	ead.
Nostra sententia confirmatio.	ead.	ead.	31. veros & legitimos Episcopos non posse errare.	ead.
Eidem suffragatur, 1. Quotquot agnoscunt, Pontifici Romano non competere summum dominium temporale in Imperatores, Reges & Principes, nec convenire Ecclesiasticis personis iurisdictionem politicam.	845	ead.	32. Ecclesiarum Doctores esse earundem rectoris & gubernatores.	ead.
2. Imperatores Reges & Principes.	846	ead.	33. definiendum esse certum annorum vitæ numerum in eis, qui ad Ministerium ordinandi.	ead.
3. Quidam Episcopi Romani.	ead.	ead.	ARTICVLVS VII. DE MONACHIS.	
4. Bernhardus.	ead.	ead.	CAP. I. de origine Monachorum.	873
5. Quadam Capitula Iuris Canonici, Gratianus & Glossator.	ead.	ead.	Thesis. Monachici, qualis in Papatu viget, est inventum humanum, non institutum divinum.	ead.
6. Praxis superiorum temporum.	847	ead.	Expositio.	ead.
7. Scholastici & recentiores Theologi.	ead.	ead.	Antithesis.	ead.
8. Iuris-Consulti & Historici.	848	ead.	Nostra sententia confirmatio.	ead.
9. Quadam hypothese Adversariorum præsertim Bellarmini.	849	ead.	Eidem suffragatur, 1. quod agnoscunt, Ordines Monachorum temporis, Christi & Apostolorum fuisse ignotos.	ead. seq.
10. quod insignium Icterum suffragium nobis largiuntur.	ead.	ead.	2. quod Pontifices Religionem illam confirmarunt, vel etiam reprobarunt ac novum institutum prohibuerunt.	874
11. Diffinitiones Pontificiorum.	850	ead.	3. quod agnoscunt, Monachorum institutum à genti lib. acceptum esse.	ead.
Exceptiones Advers. ad nostra argumenta, 1. ad exemplum Salomonis, exc. factum narrari, non probari.	ead.	ead.	4. ab Essens, Iudaorum Sæculari, hoc vitæ institutum promanasse.	ead.
2. ad exemplum Christi didrachmum solvantis Matth. 17. exc. intelligendum hoc de didrachmo, quod imposuerat Deus filius Israël in summo templi.	ead.	ead.	5. ab hæreticis Monachos quodam mutatos esse.	875
3. ad locum Apostolicum Rom. 13. v. 1. exc. Apostolum de omni potestate loqui, tam spirituali, quam seculari.	ead.	ead.	6. quod non consentiant, quo tempore caperit Monachatus in Ecclesia.	ead.
4. ad exemplum Pauli provocantis ad Casarem Act. 25. v. 10. exc. tum temporis Principes adhuc fuisse Ethnicos.	851	ead.	Argum. Advers. 1. Enos Patriarcha Gen. 4. insinuat peculiararem cultum & perfectionem supra religionem vulgi.	ead.
Argum. Advers. 2. Iosephi exemit Sacerdotes Egyptianorum Gen. 47. & Artaxerxes Sacerdotes Israëlitis. 1. Esdr. 7.	ead.	ead.	2. Nam, 6. habemus vota Nazæarum, qui se ipsos Domino consecrarunt.	ead.
2. Levita soli Pontifici fuisse subiecti, num. 3. ead.	ead.	ead.	3. Ierem. 35. v. 2. Rechabab Monachorum suam gesserunt.	ead.
3. Clerici pertinent ad familiam Christi; filii autem liberi sunt Matth. 17.	852	ead.	4. Monachici originem accepit ab Elia & Iohanne Baptistâ.	ead.
4. Potestas Ecclesiastica eo modo se habet ad secularem, quo modo Spiritus ad carnem.	ead.	ead.	5. Christus Matth. 16. v. 24. in vitas Religionis ad crucis vexillum.	ead.
5. Clerici ad obsequium solius Dei sunt consecrati.	ead.	ead.	6. Act. 4. v. 32. Primi Christiani vitam canonicam insinuerunt.	876
6. Sacerdotes vocantur Patres & Pastores.	ead.	ead.	CAP. II. de Monachici statu.	ead.
CAP. IV. de officio Clericorum.	ead.	ead.	Thesis. Monachatus non est status perfectionis.	ead.
Thesis 1. Episcopi debent ipsimet docere populum, sed et sua commissum, non conducitis Presbyteris ac Vicariis uti.	ead.	ead.	Expositio.	ead.
Expositio.	ead.	ead.	Antithesis.	ead.
Antithesis.	ead.	ead.	Nostra sententia confirmatio.	877
Nostra sententia confirmatio.	853	ead.	Eidem suffragatur, 1. quod agnoscunt, Monachatum non esse statum perfectionis.	ead.
Eidem suffragatur, 1. Quidam Canones Iuris Pontificii.	ead.	ead.	2. quodam hypothese Adversariorum.	878
2. Quidam Pontifices Romani & verbi & facti.	854	ead.	3. quod agnoscere coguntur, Monachatum hodiernum plurimum defecisse ab institutu veterum.	879
3. Concilia.	ead.	ead.	4. quod multorum publica querela testentur, statum Monachicum à prima origine plurimum degenerasse, ac multo magis corruptum esse.	884
4. Imperatores & status Imperii.	ead.	ead.	Argum.	
5. Bernhardus.	ead.	ead.		
6. Thomas de Aquino.	855	ead.		
7. Episcopi, Theologi & alii Scriptores recentiores.	ead.	ead.		
8. quod agnoscunt scientiam Scripturarum in Episcopo requiri.	857	ead.		
Thesis 2. Episcopi non debent bella gerere.	ead.	ead.		
Expositio.	ead.	ead.		
Antithesis.	ead.	ead.		
Nostra sententia confirmatio.	858	ead.		
Eidem suffragatur, 1. Canon Apostolicus 28.	858	ead.		
2. Pontifices Romani & Ius Canonicum.	859	ead.		
3. Concilia & Episcopi.	859	ead.		
4. Bernhardus.	ead.	ead.		
5. Scholastici.	ead.	ead.		
6. Dynastia politici.	ead.	ead.		
7. Varii Scriptores Ecclesiastici & politici.	860	ead.		
8. Infelix bellorum Episcopatum exitus.	860	ead.		
Appendix huius articuli, in qua continentur I. Querela.	861	ead.		
1. quod pro precio à Presbyteris soluto Episcopis concessant Concubinas.	862	ead.		
2. quod Ecclesiastica officia committant indignis.	862	ead.		
II. Calumnia. 1. Generales.	ead.	ead.		
1. quod finis Aertiani.	ead.	ead.		
2. quod Episcopis conjugium esse necessarium statuamus.	ead.	ead.		
3. quod Carolus primus apud nos uxorem duxerit.	863	ead.		
4. quod Marsilius Paduani sententiam amplectamur.	ead.	ead.		
5. quod nostri Ministri non sint veri Pastores, cum non sint ordinati ab Episcopo.	ead.	ead.		
6. sed sint ordinati ab hæretico.	864	ead.		
7. nec sint ordinati à tribus Episcopis.	ead.	ead.		
8. quod extraordinariam Vocacionem Luthero tribuamus.	ead.	ead.		
9. quod præceptum ab Apostolo statuamus, ut quisque uxorem habeat.	ead.	ead.		
10. quod in Ang. Conf. falso statuamus, ante annos quadringentos primum legery calibatus esse Clericis impostam.	865	ead.		
11. quod legem calibatus in nullo Concilio reperti falso statuamus.	865	ead.		
12. quod falsum discrimen potestatis Ecclesiastica & politica introducamus.	ead.	ead.		
13. quod ad pueros & mulierculas jus Sacerdotii transferamus.	ead.	ead.		
14. quod jus vocandi Ministros Ecclesia soli Magistratui tribuamus.	ead.	ead.		
15. quod novum nomen Superintendentis usurpemus.	ead. seq.	ead.		
16. quod doceamus homines, ut secundum Naturam vivant.	866	ead.		
17. quod cum Acephalo docemus, nullos superiores esse agnoscentes.	ead.	ead.		
18. quod nullam distinctionem inter Clerum & populum admittamus.	ead.	ead.		
19. quod nullam Ecclesiasticam superioritatem agnoscamus.	ead.	ead.		
2. Speciales contra Lutherum.	ead.	ead.		
1. quod potestatem docendi fecerit omnibus Christianis communem.	ead.	ead.		
2. quod Doctorem dignitatem, tanquam novam vocationis speciem excogitaverit.	867	ead.		
3. quod etiam feminas ad Ministerium eligi debere docuerit.	ead.	ead.		
4. quod ordinationem Ministrorum Ecclesia ad profanos Principes & Laicos Magistratus pertinere docuerit.	ead.	ead.		
III. Opiniones absurda, falsa & erronea.	ead.	ead.		
1. Scripturam Ministros Ecclesia vocare Clericos.	ead.	ead.		
2. Populum non debere in Pseudo Prophetas inquirere.	ead.	ead.		
3. Populum debere quidem inquirere in Ecclesia doctores, sed iuxta hanc regulam, an doceant prædecessorum sui conformiter.	ead.	ead.		
4. Pastori ordinario, etiam erranti, attendendum.	ead.	ead.		
5. per uxorem 1. Tim. 3. v. 2. intelligi Ecclesiam.	ead.	ead.		
6. 1. Cor. 9. v. 5. non agi de uxoribus.	868	ead.		
7. Quotquot Episcopi sanctissimi hactenus fuerunt, omnes fuisse continentes, h. e. calibes.	ead.	ead.		
8. Apostoli post vocationem ad Christum officio conjugali renunciassent.	ead.	ead.		
9. conjugium pugnat cum sanctitate & munditia à Ministri Ecclesia requisita.	ead.	ead.		
10. Ministros conjugatos per vim mundo per mulierem.	ead.	ead.		
11. Gravius peccare Sacerdotem, si uxorem ducat, quam si concubinetur aut docti concubinam alat.	ead.	ead.		
12. Conjugium Sacerdotum non esse conjugium, sed sacrilegium.	869	ead.		
13. In Episcopo magis prohiberi bigamiam, quam concubinatum & adulterium.	ead.	ead.		

Argum. Advers. 1. *Of.* 2. v. 14. Ducam eam in solitudinem & loquar ad cor eius. 893
 2. Per irra vota Monastica, paupertatis, continentia & obedientia, remouentur omnia impedimenta diuini amoris, concupiscentia carnis, concupiscentia oculorum & superbia uita. ead.
CAP. III. de Consilio Evangelicis. 894
Thesis. Nec Christus nec Apostoli praescripserunt in Evangelio noua consilia perfectionis. ead.
Extr. ead.
Antithesis. ead.
Nostra sententia confirmatio ead.
Eidem suffragatur. 1. quod quidam agnoscunt, legem Dei in huius uita infirmitate non posse a nobis perfecte impleri. ead.
 2. quod agnoscunt, bonis operibus rematorum aliquam imperfectionem & immunditiam adharere. ead.
 3. nos non tantum posse Deo reddere, quantum debemus. ead.
 4. quod Thomas, Anihelmus & Gerson in usitata doctrina illorum temporum de consilio quadam miuigarunt. ead.
 5. quod agnoscunt, quadam esse praeccepta, qua pro consilio uenduntur. 895
Argum. Advers. 1. ex concione Christi Matth. 5. ubi perfectiora opera a Christo praescribi uidentur, qua quae a Moise in lege fuerunt requisita. ead.
 2. ex *Ejat.* 56. v. 4. Non dicat Eunuchus, Ego lignum aridum. ead.
 3. ex *Sap.* 3. v. 13. Felix sterilis & incoquinata. ead.
 4. ex *Matth.* 13. v. 3. ubi inter fructum centesimi, sexagesimum, tricesimum distinguitur. 896
 5. ex *Matth.* 19. v. 12. Sunt Eunuchi, qui se castrant propter regnum caelorum. Qui potest capere, capiat. ead.
 6. ex eodem cap. v. 21. Vende, qua habes, & da pauperibus. ead.
 7. ex 1. *Cor.* 7. Bonum est homini, mulierem non tangere. Bonum est homini sic esse: Solutus et ab uxore, noli querere uxorem. 897
 8. ex 1. *Cor.* 9. ubi Paulus ostendit, se plus fecisse, quam praecipit sibi erat. 898
 9. ex *Apoc.* 14. Hi sunt, qui cum mulieribus non sunt coquinati. ead.
 10. ex *Iob.* 13. v. 34. Mandatum nouum do uobis, ut diligatis uos inuicem, sicut dilexi uos. 899
 11. ex *Luc.* 10. v. 35. Quodcumque supererogaueris, reddam. ead.
CAP. IV. de uota Monastica. ead.
Thesis generalis. Vota Monastica, qua hodie in Papatu uigent, non sunt approbata. ead.
Extr. ead.
Antithesis. ead.
Nostra sententia confirmatio. ead.
Eidem suffragatur. 1. Querela de corrupto Monastico hodierna statu. 900
 2. qui uota illa Monastica non admodum probant. ead.
 3. qui agnoscunt, uota illa Apostolica & primitiua Ecclesia fuisse ignota. ead.
 4. fiduciam gratia diuina & remissionis peccatorum non esse in uota illa Monastica collocandam. ead.
 5. quadam hypotheses Adversariorum. 901
 6. quod pugnantia docent, uidelicet paupertatem & uirginitatem esse consilia Evangelica, & tamen uota ad ea se obstringunt. ead.
Thesis Specialis 1. *Votum paupertatis Monasticum, prout hodie in Papatu uiget, non est approbandum.* ead.
Extr. ead.
Antithesis. ead.
Nostra sententia confirmatio. ead.
Eidem suffragatur. 1. quod Monachos Mendicantes plurimi iam olim insectati sunt. 902
 2. quod agnoscunt, Monachos paupertatem professos omnibus abundare, ac proinde Deo & hominibus illudere. ead.
 3. Mendicantes Reipubl. & cum primis ueris pauperibus esse onerosos. 903
 4. perfectionem non consistere in Monastica illa paupertate. ead.
 5. quadam hypotheses Adversariorum. ead.
Argum. Advers. 1. *Matth.* 5. Beati pauperes Spiritu. quoniam ipsorum est regnum caelorum. ead.
 2. *Matth.* 19. v. 9. Nolite possidere argentum nec aurum: &c. 904
 3. *Matth.* 19. Si uis perfectus esse, uade uende qua habes. 905
 4. Christus non habuit, ubi caput reclinaret. *Matth.* 8. v. 20. uixit ex elemosynis *Luc.* 8. v. 2. fuit mendicus & pauper. ead.
 5. *Luc.* 14. v. 33. Qui non renunciat omnibus, quae possidet, non potest esse meus discipulus. ead.

Thesis Specialis 2. *Votum obedientia Monasticum, prout hodie in Papatu uiget, non est approbandum.* 906
Extr. ead.
Antithesis. ead.
Nostra sententia confirmatio. ead.
Eidem suffragatur. 1. qui agnoscunt, Monasticum esse uentum uicium, non institutum diuinum. ead.
 2. qui uota Monastica non admodum probant. ead.
 3. quadam hypotheses Adversariorum. ead.
Argum. Advers. 1. *1. Ierem.* 35. v. 18. laudantur & remunerantur a Deo filii Ionadab, qui, ut obedirent patri suo, non bibebant uinum, non creabant agros, non habebant domos. ead. seq.
 2. *Matth.* 16. v. 24. Qui uult uenire post me, abneget seipsum. 907
 3. *Luc.* 10. 16. Qui uos audit, me audit. *Hebr.* 13. v. 17. Obedite Praepositis uestris. ead.
Thesis Specialis 3. *Votum calidatus Monasticum, prout hodie in Papatu uiget, non est approbandum.* ead.
Extr. ead.
Antithesis. ead.
Nostra sententia confirmatio. ead.
Eidem suffragatur. 1. quod quidam agnoscunt, continentia uirginalis donum non esse omnibus commune, sed illis, quibus peculiariter a Deo datur, proprium. 909
 2. quod de coactis ac uotui calidatus nefarius fructibus conuertuntur. ead. seq.
 3. quadam hypotheses Adversariorum. 910
Exceptio Adversariorum, ad locum 1. *Cor.* 7. v. 9. Paulum tentatum fuisse stimulo carnis, nec tamen uxorem duxisse. 911
Argum. Advers. 1. *1. Iepthia* filiam suam perpetua uirginitati deuotit. *Iud.* 11. v. 39. ead.
 2. 2. *Maccab.* 3. v. 19. mentio fit reclusarum uirginum in templo. ead.
 3. 2. *Maccab.* 14. v. 38. Razias multis temporibus continentia propositum tenuit in Iudaeismo. 912
 4. *Matth.* 19. Sunt Eunuchi, qui se castrauerunt propter regnum caelorum. ead.
 5. B. uirgo emisit uotum continentia, dicit enim uerum non cognosco. ead.
 6. *Act.* 21. v. 9. Philippo Evangelista fuerunt quattuor filiae uirgines. 914
 7. 1. *Cor.* 7. v. 37. Qui statuit, ser uare filiam suam uirginem, bene facit. ead.
 8. 1. *Tim.* 5. v. 11. Vidua uolens nubere primam fidem fecerunt iritam. ead.
 9. Promissio generalis data. *Luc.* 11. v. 9. Petite & accipietis. *Iob.* 14. v. 13. Quodcumque petierim Patrem in uacine meo, hoc faciam. ead.
Thesis Specialis 4. *Votum continentia in junioribus non est approbandum.* 915
Extr. ead.
Antithesis. ead.
Nostra sententia confirmatio. ead.
Eidem suffragatur. 1. quod quidam Pontifices & Concilia a Pontificibus approbata negant, in quacumque aetate licere uotum continentia suscipere, in qua sit usus liberi arbitrii. sed certos annos definitum. ead.
 2. quod quidam uota juniorum improbant. ead.
 3. quadam hypotheses Adversariorum. ead.
Argum. Bellarm. 1. *Thren.* 3. Bonum est homini, si potauerit iugum ab adolescentia. 916
 2. *Matth.* 19. Eunice paruos ad me uenire. ead.
Thesis Specialis 5. *Non licet fieri, in uita parentibus, religionem, ut uocant, sive uitam Monasticam uerere.* ead.
Antithesis. ead.
Nostra sententia confirmatio. ead.
Eidem suffragatur. 1. c. Si qui. *dist.* 30. 917
 2. Durandus Episcopus *Mimatensis.* ead.
 3. quadam hypotheses ab Adversariis concessa. ead.
Thesis Specialis 6. *Votum perpetua continentia in conjugatis probari nequit.* ead.
Extr. ead.
Antithesis. ead.
Nostra sententia confirmatio. ead.
Eidem suffragatur. 1. quod quidam agnoscunt, donum continentia non esse in potestate eorum omnium, qui illud petunt atque expectant. ead.
 2. quod quidam non obscure uotum perpetua continentia in conjugatis improbant. ead.
 3. quod concedunt, uotum continentia non posse tollere uinculum conjugii, sed tantum cohabitationem quoad thorum conjugalem excudere. ead.
 4. quod dicitur in textu Apostolico 1. *Cor.* 7. v. 5. nisi ex mutuo consensu, esse limitationem generalem, qua adhuc hodie locum habet. ead.
 5. quod Bellarminus probare nititur, matrimonium

ratum, etiam quoad uinculum, solui per religionis professionem. ead.
 6. quod dicitur Apostolicum 1. *Cor.* 7. v. 2. accipiunt de personis maritatis. ead.
 7. quod statuunt, per copulam conjugalem conjuges fieri carnem unam. ead.
Argum. Bellarm. Multis sanctorum exemplis uotum perpetua continentia in conjugis, confirmari potest. 919
Thesis Specialis 7. *Per uota solennia non soluitur matrimonium ratum.* ead.
Extr. ead.
Antithesis. ead.
Nostra sententia confirmatio. ead.
Eidem suffragatur. 1. quidam Canones Iurii Pontificii conjugata post uotum contracta dissolui prohibentes. ead.
 2. quidam recentiores Pontificii, istidem statuentes, connubia post uotum contracta non debere solui. 920
 3. quadam hypotheses Adversariorum. ead.
 4. quod fatentur, pro nostra sententia praesto esse grauissima argumenta. ead.
 5. quod nullo Scriptura dicto, sed solo Ecclesia testimonio Adversarii in hac quaestione nituntur. ead.
 6. quod infirmitatem argumentorum suorum ipsi agnoscunt. ead.
 7. quod fatentur, uota post matrimonium contracta, a ueteribus non fuisse habita pro irrita. ead. seq.
 8. dissensiones Adversariorum. 921
 9. quod ueteris Ecclesia suffragium nobis largiuntur. ead.
Appendix huius articuli, in qua continentur
 I. *Querela.* Conqueruntur Adversarii, sicut sibi tribui, quod statuunt, uitam Monasticam mereri justificationem & remissionem peccatorum, & comparari Baptismo, & applicatam alii eos saluare. ead.
 2. quod puella & adolescentes, priuquam iudicari possunt, persuadentur ad uouendum. ead.
 3. quod perfectionem collocent in deserendo officio ciuilibus. 922
 4. uerborum lenocinis ac blanditijs incautos ac rerum imperitos inescant, ut iudicio nondum maturo ac uiribus nondum sat exploratis ex libitum uoueant. ead.
 II. *Calumnia.* 1. *Generales.* ead.
 1. Mendacium esse, quod Monasteria olim fuerint Schola sacrarum literarum & aliarum disciplinarum. ead.
 2. Mendacium esse, quod Catholici dicantur asserere, uota Monastica & comparari, imo praeseri Baptismo. ead.
 3. Lampetianorum haeresim esse, quod docemus, uota esse libera. 923
 4. Vota in N. T. simpliciter a nobis statui prohibita. ead.
 5. Haeresim Circumcellionum a nobis seruari, propterea quod Religiosis liberum permittimus uxores ducere. ead.
 6. Affines nos esse Lucio Episcopo Ariano, qui bestiarum proprium esse dicebat, in desertis locis uivere & artem trigere. ead.
 7. quod Monasteria a nostris euerantur. ead.
 8. quod nemo prorsus inter nos habeat donum continentia. ead.
 2. *Speciales.* 1. quod Lutherus asserat, Ecclesiam primitiuam & N. T. in totum ignorasse cuiusuis rei uouenda usum. ead.
 2. quod Melanchthon falso asserat, tempore Augustini Monasteria fuisse libera. Collegia, non astricta ulli uoti. ead. seq.
 III. *Opiniones absurda & erronea.* 924
 1. Henochum fuisse Monachum, imo Archimandritam. ead.
 2. Heliam, Helisam ac Prophetarum filios fuisse in Ordine Monachorum. ead.
 3. Duos Monachorum Ordines, Franciscanum ac Dominicanum ex *Zach.* 11. v. 7. probari posse. ead.
 4. Promissionem Deo in Baptismo factam non esse uotum. ead.
 5. Apostolum tentatum fuisse magna & diuturni stimulis carnis. ead.
 6. Omne, quod fit ex uoto, etiam si alioqui non sit praecceptum a Deo, tamen esse uerum & proprium cultum Dei. ead.
 7. Sanguinem Christi expiasse & abluisse peccata nostra, non sine instrumentorum interuentu. in

in quibus & professionis religio externa in
 dicitur, ciliatum, vestitus Monasticus, non iura
 ead.
 8. Approbanda esse vota, si famina voveret, se in
 die Sabbathi ab omni opere servili cessaturam
 ob Deipara cultum, aut si votum faceret de
 non edendo carnibus, ob cultum S. Iohannis
 aut Laurentii, ead.
 9. Papam declarare posse, qua vota non obligent,
 ead.
 10. Monialibus permittitur concionari, ead.
 11. novos quotannis institui posse Monachorum
 Ordines, ead.
 12. Monachis licitum esse, urbes & pagos perre-
 ptare, ead.
 13. *ἰσχὺς* significare votum, *ἱερωτικὸν* oratio-
 nem, ead.
 14. Religiosum non posse claustrum exire ad subve-
 niendum patri, 925
 15. Eum, qui semel habitum Ordinis Monastici
 suscepit, non posse in fide errare aut deficere,
 ead.
 16. Holocausto V. T. succedere in nova lege pro-
 fessionem religionis approbata, ead.
 17. Monachorum sanctitatem esse vera Ecclesia
 notam, ead.
 18. Matrimonium ratum, non consummatum,
 per solennem religionis professionem alterius
 conjugum dirimitur, ead.
 19. Non esse locum saluti, nisi mundum relin-
 quamus, & in Monasterium ingrediamur, ead.
 20. Singulare meritum in eo esse, quod Recolletus
 & Capucini nudis pedibus ambulent, ead.
 21. Veneres Francisci tentationes propellere, ead.
 22. Cœcam Monachorum erga Abbatem obedi-
 entiam probandam, ead.
 23. Etiam post votum simplex aliquo modo majus
 malum esse nubere, quam fornicari, ead.
 24. Solus Monachus Religiosorum nomen compe-
 tere, ead.
 25. Monachos non posse ex Monasterio discedere,
 etiamsi ante discretionis annos huic vita ge-
 neri sese manciparint, ead.

ARTICVLVS VIII.
 DE LAICIS.

CAP. I. de officio Magistratus in negotio religio-
 nis, ead.
 Thesis, Magistratus Christianus ac pius non potest
 nec debet à cura sacrorum & iudicio de con-
 troversis religionis excludi, ead.
 Ex his, ead.
 Antithesis, 926
 Nostra sententia confirmatio, ead.
 Eidem suffragantur, 1. Pontifices Romani & Ius
 Canonicum à Pontificibus confirmatum, 927
 2. Imperatores, Reges ac Principes, ead.
 3. Scriptores Ecclesiastici & politici, 929
 4. quaedam hypothese Pontificiorum, 930
 5. quod quidam agnoscunt, convocacionem Con-
 ciliarum pertinere ad Magistratum, ead.
 6. Magistratum Christianum non posse nec debe-
 re à vocatione Ministrorum Ecclesie excludi,
 7. Christianis non solum permittitur, sed etiam
 mandatum esse, ut ex Scriptura sacra de do-
 ctrina Pastorum iudicent, ead.
 Argum. Advers. 1. Principes & Magistratus se-
 culares vendicantes sibi cognitionem de reli-
 gionis doctrina sunt similes Vsa, qui adolendo
 thymiana iram Domini contra se succendit,
 & lepra percussus est, 2. Reg. 15. ead.
 2. Principes collocantur in ovium numero, ead.

CAP. II. de abolitione librorum hæreticorum, ead.
 Thesis, ead.
 Antithesis, 931
 Nostra sententia confirmatio, ead.
 Eidem suffragantur quaedam hypothese Adver-
 sariorum, ead.
 ut pote, 1. Ecclesiam uti hæreticis ad probationem
 doctrina sua, ead.
 2. Nec à Rom. Pontificibus, nec ab ulla Synodo
 unquam fuisse omnino prorsusque prohibitum,
 ne hæreticorum scripta legerentur, ead.
 3. Gentilium libros posse legi in Ecclesia, ead.
 4. quod hæreticorum nomine appellant omnes,
 qui doctrina Rom. Ecclesia quoquo modo con-
 tradicunt, 932
 5. quod status Pontificii in abolitionem librorum
 Lutherianorum non simpliciter conserint, ead.
 6. Hæreticorum errores aliunde quam ex eorum
 libris integrè aut certò cognosci non posse, ead.
 7. quod Iob. Hæsus prolixè probat, libros hæreti-
 corum non esse simpliciter abolendos, ead.

8. quod in Luthero combustionem Iuru Pontifi-
 cii improbant, 933
 9. quod concedunt, tempore Hieronymi nondum
 fuisse receptum ut Catholici à legendis hæreti-
 corum libris in unum sum arcerentur, 934
 10. Diffensiones Pontificiorum, ead.
 Appendix huius articuli, in qua continentur
 I. Querela, Conqueruntur Adversarii, 1. per ca-
 lumniam sibi tribui contentum Magistratus
 politici, ead.
 2. quod doceant, hæreticis non esse fidem ser-
 vandam, 935
 II. Calumnia, 1. Generales, ead.
 1. quod obedientiam Principibus secularibus
 & Imperatoribus derogemus, ead.
 2. quod præsumta Spiritus unctio docuerit Lu-
 theranos, non esse parendum Imperatori Ferdi-
 nando, II, 936
 2. Speciales, 1. quod Anabaptista erroris de ci-
 vili Magistratu occasionem sumserint ex
 verbis Lutheri in lib. de capt. Babyl. ead.
 2. quod Lutherus bellum contra Turcas gravi im-
 probaverit, ead.
 3. quod autor fuerit belli rusticorum, 937
 4. quod Magistratus obedientiam denegandam
 esse docuerit, ead.
 5. quod docuerit, non licere Christianis petere co-
 ram Iudice injuria reparationem, ead.
 6. quod docuerit, Concilii iudicionem non com-
 petere Rom. Imp. ead.
 7. quod Georgium Saxoniam Ducem durissimè tra-
 hæverit, nec Carolo Imperatori pepercerit, ead.
 8. quod Magistratum contempserit, 938
 III. Opiniones absurde & erronee, ead.
 1. bellum genere non esse licitum, ead.
 2. Laicos non proprii, sed alieni Episcoporum o-
 culis debere videre, ead.
 3. Iudicem non peccare, si aliquem damnet iuxta
 legem, licet sciat, eum esse innocentem, ead.
 4. Ob salutem Reip. posse me mihi præscindere,
 nares, aures & labia, ead.
 5. Monachum contra Abbatem, filium contra
 parentem, servum contra Dominum ad mor-
 tem se posse defendere, ead.
 6. Licere occidere eum, qui falsis testibus fidei
 criminationibus coram Iudice vita mea in-
 stituit, 939
 7. montem pietatis esse approbandum, ead.
 8. lupanaria esse o. eranda, ead.
 9. Laica persona non licere de fide Catholica di-
 sputare, ead.
 10. hæreticos non facilè admittendos ad disputa-
 tionem de fide & religione, ead.
 11. Laicos à iudicio de religionis controversis
 prorsus excludendos esse, ead.
 12. Magistratum secularem non esse immediatè
 à Deo institutum, ead.
 13. iuram non esse prorsus illicitam, ead.
 14. Tantum præstare Sacerdotem Regi, quantum
 homo præstat bestia, ead.
 15. Reges & Duces ab eis habuisse principium, qui
 Deum ignorantes superbia, rapinis, perfidia,
 homicidiis super pares dominari affectave-
 runt, ead.
 16. pertinaciam non esse necessariam ad hæresin,
 ead.

ARTICVLVS IX.
 DE PURGATORIO.

Thesis, Purgatorii dari non est fidei articulus, 940
 Thesis, ead.
 Antithesis, ead.
 Nostra sententia confirmatio, ead.
 Eidem suffragatur, 1. quod quidam agnoscunt,
 Purgatorium non gaudere Scriptura suffragio, 941
 2. Purgatorium destitui Ecclesia primitiva ac
 Græca Orientalis Ecclesia suffragio, 942
 3. Purgatorio à multis in Ecclesia fuisse omni
 tempore contraditum, 943
 4. Purgatorium esse dogma Ethnicum Iudaicum
 & Turcicum, 944
 5. Christum pro culpa & pœna satisfecisse, ead. seq.
 6. pius in hac vita perfecte remitti peccata, 945
 7. homines non posse pro peccatis suis satisfacere,
 ead.
 8. animas piorum post mortem recta in caelum
 ferri, ead.
 9. duo tantum dari animarum post hanc vitam
 receptacula, 946
 10. conversum tatonem absque Purgatorio in-
 teruentu statim in Paradisum fuisse transla-
 tum, ead.

11. in hac duntaxat vita esse locum pœnitentiæ,
 post hanc vitam nec satisfactioni, nec redempti-
 oni locum dari, ead.
 12. qualis unusquisq; in morte corporali à Chri-
 sto invenitur, talem quoque ab eodem iudica-
 tum iri, 947
 13. per Indulgentias Papales obtingere homini plen-
 nariam relaxationem à pœnis peccatorum, pro
 quibus vel in hac vita, vel in Purgatorio erat
 satisfaciendum, ead.
 14. Papa jurisdictionem esse illimitatam, & ex-
 tendere se in Purgatorium, ita ut animabus
 in Purgatorio astantibus Indulgentias per
 modum absolutionis communicare possit, ead.
 15. in Purgatorio non amplius merito esse locum,
 948
 16. animas in Purgatorio non posse peccare, pro-
 inde nec pœnitentiam agere, ead.
 17. quod Purgatorii dogma perpetuis laboret con-
 tradictionibus, Dissentiunt enim Primò, in no-
 mine Purgatorii, ead.
 II. in probandi principio, ex quo Purgatorii do-
 gma stabilisendum, 949
 III. in assignanda preparati Purgatorii causa, 950
 IV. in doctrina de receptione Purgatorii in Eccle-
 siam, ead.
 V. in objecto, sive personis in purgatorium re-
 ligandis, ead.
 VI. in quaestione de ministro, seu tortore & carni-
 fice Purgatorii, 951
 VII. in quaestione in animabus, tempore descensus
 Christi ad inferos in purgatorio astantibus,
 ead.
 VIII. in quaestione de medio purgationis, ead.
 IX. in quaestione de statu animarum in Purgato-
 rio, 952
 X. in quaestione de loco Purgatorii, 953
 XI. in quaestione de tempore Purgatorii, 954
 XII. de gravitate pœnarum in Purgatorio, ead.
 XIII. de apparitione animarum in Purgatorio
 existentium, 955
 XIV. de liberatione animarum ex Purgatorio, ead.
 Exceptiones Adversariorum, 1. ad locum Apot.
 14. v. 13. 1. non significari à morte uniuscu-
 jusque, sed ab extremo iudicio, 956
 2. loqui Iohannem de viris perfectis ac præsertim
 de sanctis Martyribus, ead.
 3. sensum esse, ut requiescant à laboribus huius
 vita, ead.
 2. ad locum Eccl. 9. v. 6. sermonem esse de bonis
 huius vita, quod mortui non sciunt, quid aga-
 tur de rebus, quas hic reliquerunt, ead.
 3. ad argumentum à liberatione damnatorum
 exc. constitutos in inferno esse extra statum
 gratia, ead.
 4. ad argumentum à promissione converso laicis
 facta Luc. 23. v. 43. excip. verba sic distin-
 guenda esse, Amen dico tibi hodie, mecum eris
 in Paradiso, ead.
 Argum. Adversar. 1. ex V. T. 1. Gen. 3. v. ult.
 Deus collocavit ante Paradisum Cherubim
 & flammeum gladium, ead.
 2. Gen. 15. v. 17. Cum sol occubisset, facta est ca-
 ligo tenebrosa & apparuit clypeus fumans &
 lampas ignis, 957
 3. Gen. 24. v. 63. Isaac egressus est in agrum, ut
 oraret, ead.
 4. Gen. 47. v. 29. cap. 50. v. 25. Patriarcha desi-
 derabant sepeliri in terra promissionis, ead.
 5. 1. Sam. 2. v. 6. Dominus deducit ad inferos &
 reducit, 958
 6. 1. Sam. 25. v. 29. Anima Davidi ligata erit
 in fasciculo viventium, ead.
 7. 1. Sam. 31. v. ult. in ca. Gabes-Gilead & Da-
 vid cum suis planxerunt, & ieiunaverunt se-
 pte diebus super Saul & super Ionathan, ead.
 8. Psalm. 6. v. 1. Ps. 38. v. 1. Domine ne in furore
 tuo arguas me, neque in ira tua corripas me,
 ead.
 9. Psalm. 39. v. 12. Si reprehensionibus pro ini-
 quitate castigas quempiam, requiescere facies,
 ut timeam, desiderium ejus, 959
 10. Ps. 49. v. 16. Deus redemit animam de manu
 inferi, ead.
 11. Ps. 66. v. 12. Transivimus per aquam & ignem,
 & eduxisti nos in refrigerium, ead.
 12. Ps. 68. v. 14. Eruxisti animam meam ex infer-
 no inferiore, ead.
 13. Ps. 107. v. 14. Reduxit eos de tenebris & um-
 bra mortis, 960
 4. Eccles. 4. v. 14. De carcere interdum egredi-
 tur quis ad regnum, ead.

15. Esai. 4. v. 3. Abluit Dominus sordes filiarum Sion, & sanguinem Ierusalem lavabit in Spiritu iudicii & Spiritu ardoris. ead.
16. Esai. 9. v. 18. Succensa est quasi ignis impiecia &c. ead.
17. Dan. 7. v. 9. Fluvius igneus progrediebatur a facie eius. 963
18. Mich. 7. v. 8. Ne lateris inimica mea super me. Cum sederis in tenebris, Dominus lux mea est. ead.
19. Zach. 9. v. 11. Tu quoque in sanguine Testamenti sui emisisti vinclis de lacu, in quo non est aqua. ead.
20. Zach. 13. v. 8. Ducam tertiam partem per ignem & uram eos, sicut uritur argentum & probabo eos sicut probatur aurum. ead.
21. Mal. 3. v. 2. Ipse erit quasi ignis confians & emundans argentum & purgabit filios Levi. ead.
22. Mal. 4. v. 1. Ecce dies veniet succensa quasi caminus, & erunt omnes superbi & omnes sapientes impietatem stipula. 962
23. Tob. 4. v. 18. Panem tuum & vinum tuum super sepulchrum iusti constitue. ead.
24. Sir. 7. v. 37. Mortuo non prohibeas gratiam. ead.
25. 2. Mac. 12. v. 45. Sancta & salubra est cogitatio pro defunctis orare, ut a peccatis solvantur. ead.
2. ex N. T. 1. Matth. 3. v. 11. Qui post me venturus est, ipse vos baptizabit Spiritu & igne. 963
2. Matth. 5. v. 22. Quia scitur fratri suo, veis erit iudicio. 964
3. Matth. 5. v. 25. Non exiis inde, donec solveris novissimum quadrante. ead.
4. Matth. 12. v. 31. Qui dixerit contra Spiritum Sanctum, non remittetur ei, neque in hoc seculo, neque in futuro. 966
5. Matth. 12. v. 36. Dico vobis, de omni verbo otioso, quod locutus fuerint homines, rationem reddent in die iudicii. ead.
6. Luc. 12. v. 47. Servus, qui non cognovit voluntatem Domini sui &c. ead.
7. Luc. 16. v. 9. Facite vobis amicos de Mammona. ead.
8. Luc. 16. v. 23. Mitte Lazarum, ut refrigeret liquam meam. ead.
9. Luc. 23. v. 42. Domine, memento mei, cum veneris in regnum tuum. ead.
10. Act. 2. v. 24. Deus suscitavit Christum solutus doloribus inferni. ead.
11. Rom. 12. v. 13. Necesse est vobis sanctos communicantes. ead.
12. 1. Cor. 3. v. 14. Salvus eris, sic tamen quasi per ignem. ead.
13. 1. Cor. 15. v. 29. Quid faciunt, qui baptizantur pro mortuis. 969
14. Phil. 2. v. 10. In nomine Iesu floctatur omne genus caelestium, terrestrium & inferorum. 981
15. 2. Tim. 1. v. 16. Det illi Dominus invenire misericordiam a Domino in die illa. ead.
16. 1. Petr. 3. v. 19. In quo & in, qui in carcere errant, Spiritu veniens predicavit, qui increduli fuerant aliquando. 982
17. Hebr. 10. v. 25. Voluntario peccantibus nobis post acceptam notitiam veritatis non relinquatur hostia pro peccato. ead.
18. 1. Iob. 5. v. 16. Est peccatum ad mortem, non pro illo dico, ut roget quis. ead.
19. Apoc. 5. v. 3. & 13. creatura sub terra dant Deo benedictionem. ead.
20. Apoc. 6. v. 9. Sub altari vidi animas Martyrum. ead.
21. Apoc. 17. v. 2. Vidi tanquam mare vitrum, mixtum igni. ead.
3. ex Patribus. ead.
4. ex rationibus. 1. ab orationibus pro defunctis. 985
2. a reliquiis peccati originalis. 986
3. a reliquiis peccatorum venialium. ead.
4. a debuis poenarum, temporalium post culpam remissionem. 987
5. ex consequente incommodo. ead.
6. ab exemplis eorum, qui in hanc vitam revocati. 988
Appendix huius articuli, in qua continentur.
1. Querela, Conqueruntur enim per mendacium sibi tribui, 1. quod ex Platonica Philosophia doctrinam Purgatorii hauserint. 988
2. quod pecunia aucupanda causa tam acriter Purgatorium propugnent. ead.
II. Calumnias. 1. generales. Arianos nec esse, propterea quod negant orationes pro defunctis. ead.
2. Purgatorium in Aug. Conf. esse approbatum. ead.
3. Prostantes non uti religiosis Cremonis in funere suorum. 989
4. mortuos suos abjicere, ut asinos aut mortuos equos abjiciunt. ead.
5. ipsos tria aut quatuor animarum domicilia statuisse. ead.

6. negari, quod iudicium sit metuendum. ead.
2. Specialis. 1. Lutherum in doctrina de Purgatorio sibi non constituisse. ead.
2. Lutherum purgatorium in mortem eorum credidisse. ead.
3. infernum statuisse merum somnium & inventum humanum. ead.
4. animarum immortalitatem negasse. ead.
5. Iohannem Hussum sicut purgatorii tenuisse, & Missas pro defunctis celebrasse. 990
6. Brentium negasse animarum immortalitatem. ead.
7. eundem docuisse, quod in caelo sint inferi cum Satana & Angelis eius. ead.
III. Opiniones absurda & erronea. 1. Purgatorium probari ex communi opinione omnium gentium Hebraeorum, Mahometanorum, gentilium. ead.
2. Animas ex omnibus receptaculis, praeterquam ex limbo purtorum egredi posse & egressas esse. ead.
3. Conditionem divitis quam pauperis in comparandis suffragiis esse meliorem. ead.
4. non esse peccatum, si quis ab aliquo petat, ut post mortem sibi appareat. ead.
5. ex Esai. 8. v. 19. preces pro defunctis posse colligi. ead.
6. morem gestandarum secularium in processionebus exequalibus Ethnicis usitatum in Ecclesia probandum esse. ead.
7. Lazarum resuscitatum de statu anima post hanc vitam multa hominibus enarrasse. ead.
8. Animam Traiani Imp. Ethnicis precibus Gregorius, 1. ex inferno fuisse liberatam. ead.

ARTICULVS X. DE BEATITUDINE ET CULTU SANCTORUM.

CAP. I. de Canonizatione Sanctorum. 990
Thesis Canonizatio Sanctorum, qua auctoritate Rom. Pontifici peragitur, Scriptura sacra conformis non est, proinde etiam approbati minime potest. ead.
Extr. ead.
Antithesis. 591
Nostra sententia confirmatio. ead.
Eidem suffragatur. 1. quod quidam canonizationem illam sanctorum, praesertim novorum improbant. ead.
2. quod quidam agnoscunt, canonizationem illam sanctorum non habere in Scriptura mandatum vel probatum exemplum. ead.
3. canonizationem illam sanctorum ignotam fuisse primitiva Ecclesiae Apostoli vicina. ead.
4. canonizationem sanctorum ab Ethnicorum ritibus originem duxisse. 992
5. Pontificem in canonizatione sanctorum errare posse. ead.
6. ex miraculis non posse evidens & immotum argumentum sanctitatis sumi. ead.
7. quandoque canonizari eos, qui revera non sunt sancti. ead.
8. quandoque canonizari eos, qui nunquam in rerum Natura extiterunt. ead.
9. sanctos non esse religiose invocandos. ead.
10. Pontifices ipsos quandoque non esse sanctos. ead.
11. consuetudinem Ecclesiae non esse certum ac firmum argumentum, ut aliqui pro vere sancto habeantur & colatur. 993

CAP. II. de religioſa Sanctorum invocatione. ead.
Thesis Sancti non sunt religioſe invocandi. ead.
Extr. ead.
Antithesis. 994
Nostra sententia confirmatio. ead.
Eidem suffragatur, 1. quod quidam abusus, qui per invocationem Sanctorum in Ecclesia introducti, reprehenderunt, & arguerunt, ac sanctos non esse religioſe invocandos, docuerunt. 995
2. quod quidam agnoscunt, invocationem Sanctorum non esse simpliciter necessariam nec fati tutam. 998
3. soli Deo cultum religioſa invocatione deberi. ead.
4. solum Christum esse Mediatorem nostrum, in cuius nomine Deum invocare debeamus, sanctos autem non esse Dei & hominum Mediatores. 999
5. sanctos non esse omnipotentes, nec quodlibet, nec in particulari scire, quia in his terris gerantur. ead.
6. sanctos non esse omnipresentes. 1001
7. sanctos non esse omnipotentes, nec largitores beneficiorum corporaliu & spiritualium. 1002
8. Sanctos non esse praesides ac gubernatores rerum humanarum. ead.
9. in sanctos non esse fiduciam cordis collocandam. ead.
10. Angelos non esse religioſe invocandos. 1003
11. invocationem sanctorum nullam habere in Scripturis sacris Dei mandatum. ead.
12. invocationem sanctorum non fuisse in P. T. vel in ordinatione vel usitatum. 1004

13. invocationem sanctorum desitui probatu exem- plus. ead.
14. invocationem sanctorum desitui unanimi primitiva Ecclesia, Apostolorum temporibus vicina, suffragio. 1005
15. invocat omnes Sanctorum ad superstitionem & imitationem gentilium accedere. ead.
16. coli pro sanctis eos, de quibus certum non est, an unquam in rerum Natura extiterint. 1006
17. invocationem Angelorum, cui gemella est invocatio Sanctorum ab Ethnicis originem duxisse. 1007
18. quod in hoc dogmate de invocatione Sanctorum sibi variis modis contradicant. ead.
Exceptions Adversariorum, 1. ad argum. Solus Deus est invocandus &c. etc. distinguenda esse inter vultus & laudes. 1008
2. ad argumentum, quod solus Christus sit noster Mediator & Intercessor etc. sanctos non esse intercessores immediatos. 1009
3. ad argum. quod invocatio sanctorum dereget gloria Dei, etc. dictum esse jurato per creaturam abiq; gloria divina diminutione. ead.
4. ad locum Es. 63. v. 16. etc. sensum esse, Abraham & Israel nunc videntur nosse soluti. ead.
5. ad locum Col. 2. v. 18. etc. Paulum damnare iheresim Simonis Magi. ead.
6. ad locum Apoc. 22. v. 10. etc. Angelum prohibuisse se adorari, & reverentiam Christi. ead.
7. ad argum. Matth. 6. v. 9. etc. Orationem Dominicam ad solum Patrem referri & tamen licere invocare Filium & Spiritum S. 1010
Argum. Advers. 1. Compellamur invocari, eiq; adoramus, ut pro nobis orent. 1. Reg. 18. 2. Reg. 2. ead.
2. Sancti cum Christo regnantes orant pro nobis. ead.
3. Gen. 28. v. 16. Angelus, qui eruit me de cunctis malis, benedicat pueris istis. ead.
4. Gen. 28. v. 16. Invocetur super eos nomen meum. ead.
5. Ex. 32. v. 13. Recordare Domine Abraham, Isaac & Israel servorum tuorum. 1011
6. Iob. 5. v. 1. Vocat si quis est, qui tibi respondeat, & ad aliquem sanctorum convertere. ead.
7. Iob. 33. v. 23. Si fuerit Angelus loquens pro eo, unus de millibus, miserabitur eius. ead.
8. Iob. 42. v. 8. Ita adjectum meum Iob, & orabit pro vobis. 1012
9. Ps. 139. v. 17. Mibi autem honorificati sunt amici tui Deus. ead.
10. Ier. 15. v. 1. Si fuerint Moyses & Samuel coram me, non est anima ad populum istum. ead.
11. Luc. 1. v. 28. Ave Maria, gratia plena. ead.
12. Luc. 16. v. 27. Deus spulo orat pro fratribus suis. 1013
13. 2. Petr. 1. v. 15. Dabo operam & frequenter habere vos post obitum meum, ut horum memoriam faciat. ead.
14. Apoc. 4. v. 4. Gratia vobis & pax a septem spiritibus, qui in throno sedent coram me. ead.
15. Apoc. 5. v. 8. Viginis quatuor. Seniores in caelo coram Dei throno praesidentes habent pbiai au-renti plenas adoramentorum, qua sunt orationes Sanctorum. ead.
16. Apoc. 6. v. 9. Anima Sanctorum sub altari clamant. 1014
17. Apoc. 8. v. 3. Angelus statit ante altare, habens thuribulum aureum. ead.
18. Sanctorum invocatio nititur visionibus ac revelationibus. ead.
19. Sanctorum invocatio confirmatur miraculis. ead.
20. Honor matris redundat in Filium, honor sanctorum in Deum. ead.
21. Sanctorum invocatio confirmari potest testimoniis Patrum. 1015
Argum. Advers. specialia, quibus probant.
1. Quid sancti in particulari sciant, qua in terris geruntur, probant ex eo.
1. quod sancti dicuntur in ayaylay, Luc. 20. v. 36. ead.
2. quod Elias post suum in caelos ascensum miser literas ad Pegen Iherosolimitanum Ioramum. 2. Paralip. 21. v. 12. ead.
2. Quid sancti sint in terris praesentes probant ex Apoc. 14. v. 4. ead.
3. Quid sancti sint praesides ac gubernatores rerum humanarum, praesertim Ecclesiae, probant. 1. ex Ps. 45. v. 17. Constituet eos Principes super omnem terram. 1016
2. ex Ps. 139. v. 5. Gladius ancipites in manibus eorum ad faciendam vindictam in nationibus. ead.
3. Matth. 14. v. 47. Super omnia bona sua constituet eum, ead.
4. ex

4. ex Apoc. 2. v. 16. Qui vicerit, dabo illi potestatem super gentes. ead.
5. ex Apoc. 3. v. 12. Qui vicerit, faciam eum columnam in templo Dei meo. 1017
6. ex Luc. 16. v. 9. Facite vobis amicos ex Mammona. ead.
4. Quod in sanctos spes & fiducia cordis collocari possit, probant.
1. ex Job. 5. v. 44 ubi Iudaei dicuntur in Mose sperasse. ead.
2. ex Philem. v. 5. audiens caritatem tuam & fidem, quam habes in Dominum Iesum & ad omnes sanctos. ead.
7. Quod sancti in specie prae nobis orant, probant
1. ex Ierem. 15. v. 1. ead.
2. ex 2. Maccab. cap. ult. ead.
3. ex Luc. 16. v. 27. ubi dives epulo orat pro fratribus. 1018
4. ex communiione, qua est inter militantem & triumphantem Ecclesiam. ead.
6. Quod merita sanctorum defunctorum Deo in precibus fuerint propensa & propter illa exauditio fuerit petita, probant 1. ex Ex. 32. v. 13. ead.
2. ex Ps. 132. v. 1. Memento, Domine, David. ead.
3. ex Psalm. eisdem v. 10. Propter David servum tuum non avertas faciem Christi tui. ead.
7. Quod Angeli sint religiosi in vocandi, probant ex Act. 27. v. 23. Assuit mihi hac nocte Angelus Dei, cuius sum & cui servo. ead.
- Appendix huius articuli, in qua continentur
1. Querele, Conqueruntur Adversarii sibi tribui, 1. quod Virginem Mariam Deum constituent. ead.
2. quod omnipotentiam in caelo & terra Maria Virgini tribuant. 1019
3. quod plus favoris & gratia à Maria expectent, quam ab ipso Christo. ead.
4. quod in invocatione sanctorum & cultu statuarum cum Ethnicis conveniant. 1020
5. quod sancti divinitatem tribuant. ead.
6. quod sancti tribuant vim agnoscendimentium cogitationes. 1021
7. quod dicuntur rogare Virginem, ut Filium suum jubeat facere, quod petimus. ead.
8. quod sanctos invocent ut opitulatores. 1022
9. quod singulis sanctis singulas provincias commissis esse doceant. ead.
10. quod sancti divinum honorè deferant. 102
11. Calumnia, 1. Generales. 1024
1. quod cum Cajanus & Eunomianus doceamus nefariam contumtionem & sacrilegam despicentiam Sanctorum. ead.
2. quod non sapiat nobis articulus Symboli Apostolici de communiione Sanctorum. ead.
3. quod dogmata Manichæa, Helvidiana, Ioviniana, Vigilantiana pestifera spargamus, & detestabilia adversus Virginem Deiparam, adversus sanctos Angelos, adversus sanctos Patriarchas & alios Vet. Test. sanctos, adversus Iob, Baptistam, adversus Apostolos & Evangelistas, adversus sanctos Ecclesia sancta Episcopos ac doctores, denique adversus omnes sanctos. ead.
4. quod simus Hagiomastiges more gigantum caliculis bellum indicantes. ead.
5. quod doceamus, sanctos non esse peculiari honore colendos. ead.
6. quod sanctos omni honore spoliemus. ead.
7. quod evocamus in omnes cœlites horribiles blasphemias. ead.
8. quod nullum honorè S. Maria deferamus. ead.
9. quod sanctos cum Christo regnantes dicamus mortuos. ead.
10. quod cum Manichæis statuamus, Abrahamum aliquando fuisse idololatram. ead.
11. quod statuamus, Iosephum Maria sponsum B. Virginem adulterii suspectam habuisse. 1025
12. quod renovemus antiquam hæresin Eustachii de non colendis sanctis. ead.
13. quod Aug. Conf. mendaciter asserat, nihil à nobis doceri contra Ecclesia Catholica confessionem, cum tametsi oppugnet sanctorum invocationem. ead.
14. quod negemus distinctiones Angelorum Ordines. 1026
15. quod statuamus, animas electorum ante novissimum iudicium non frui aeterna beatitudine seu caelesti gaudio. ead.
16. quod Petrum & Paulum nunquam appellamus sanctos. ead.
2. peccatales, 1. quod Lutherus statuat, animas omnes sanctorum usque ad ultimum iudicium servari in quibusdam abditis receptaculis, ubi nec Deum videant, nec beata dici possint, nisi in spe. ead.
2. quod Lutherus convitietur, nos omnes aque sanctos ac iustos esse, atque est ipsa Virgo Maria. ead.
3. quod Lutherus per maledicentiam scribat Paulum quasi per contumeliam Virginem, Filii Dei matrem, mulierem tantum appellare. ead. seq.
- III. Opiniones erroneae & absurda. 1027
1. neminem, dum vivit, posse vocari sanctum. ead.
2. posse orari etiam animas, qua sunt in Purgatorio. ead.
3. Orationem Dominicam posse fundi sanctis. ead.
4. Angelicam salutationem alius sancti recitari, ut eam pro nobis Virgini representent. ead.
5. non opus esse, refugere ad Christum, ut ipsum habeamus intercessorè, sed solum ad Deum. ead.
6. esse injuriam, contumeliam & irreligiosam blasphemiam, quando Christus ita invocetur. Ad vocare nos ora pro nobis Deum. ead.
7. orationem illam, qua fit per sanctos meliorem esse, qua est ea, qua fit per solum Christum. ead.
8. Cordi nostri interiore penitentiam apertam esse Angelis & aliis caelestibus spiritibus. ead.
9. sensum dicti Mosaici, Non est bonum homini esse solum, hunc esse, non sufficit unus advocatus vel Mediator homini in caelo. ead.
10. verissimum esse, quod corpus B. Mariae sit in caelum assumptum. ead.
11. non esse dubium, quin divina revelatione cognoscant sancti, qua ad ipsorum gloriam promovendam à nobis aguntur. ead.
12. non frustra invocari sanctos, etiamsi detur, eos non audire neque cognoscere preces nostras. ead.
13. Iosephum autoritative postulare, tanquam patrem Christi. ead. seq.
14. Mariam pallio misericordia sua eos tegere in quos Christus iridi insidens jacula projicit. 1028
15. defunctos ad nos posse scribere & nos vicissim ad illos. ead.
16. concludi posse hoc modo: Christum licet invocare. E. etiam sanctos. ead.
17. à matre Dei nos introduci ad thronum divinae maiestatis. ead.
18. lac Mariae cum sanguine Christi conjugendum. ead.
19. Sanctos defunctos adhuc vivere, quoad corpus, & nequaquam esse mortuos. ead.
20. multa hominum millia fuisse damnata, nisi Maria pro illis intercessisset. ead.
21. posse jurari per Virginitatem Mariae. 1029
22. intercessionem Sanctorum probari posse ex Ps. 32. Pro hac orabit ad te omnis sanctus. ead.
23. Christum fuisse parentibus subditum. Ergo recte orari: Maria iure matris impera. ead.
24. Aureolam futuram Doctoribus in ore, Virginitatem in illa parte corporis, Martyribus in castribus. ead.
25. Aureolam Martyrum probari ex 2. Tim. 2. Virginitatem ex Sap. 4. Doctorum ex Prov. 4. ead.
26. divino instinctu ab Interprete Latino vocem Græcam χάρις Luc. 1. redditam esse per Ave, non per gaudere. ead.
27. Rosaria esse approbanda. ead. seq.
28. Jesuitarum patronum esse Ignatium, cuius ipsi prius fuerit apud Pontificem Patroni, ut in numerum sanctorum referretur. 1030
29. Inter Christum & Franciscum nullum esse discrimen, nisi ratione vestis. ead.
30. Sanctos esse nostros apud Deum Mediatore. ead.
31. ex Ierem. 44. probari posse, quod Maria sit Regina caeli. ead.
32. salis aut forte quapiam alia singulorum mensibus de tutelari aliquo sancto sortitionem posse institui. ead.
33. ritum accendendi cereos in honorem sanctorum ab Ethnicis & Iudæis mutuatum esse approbandum. ead.
34. ritum suspendendi in templis anathemata & tabellas vitruas ab Ethnicis mutuatum esse approbandum. ead.
35. ritum suspendendi imagines cereas lazarum, post sanatarum corporum partium ab Ethnicis mutuatum, esse approbandum. ead.
36. ritum parentationum anniversariarum in honorem sanctorum instituendarum ab Ethnicis originem ducentem esse approbandum. ead.
37. ritum supplicationum à gentilibus mutuatum esse approbandum. ead.
- CAP. III. de Reliquiis Sanctorum. 1031
- Thesis. Reliquia Sanctorum non sunt religiose cultu veneranda. ead.
- Expositio. ead.
- Antithesis. ead.
- Nostra sententia confirmatio. 1032
- Eidem suffragatur, 1. quod quidam religiosum reliquiarum cultum improbant. ead.
2. quod agnoscunt, cultu reliquiarum fuisse in Ecclesia contradicendum. 1033
3. quod novitatem huius cultus tacite concedunt. ead.
4. quod quidam agnoscunt, multiplices fraudes & imposturas ostentationi reliquiarum subesse, ac proinde etiam cultum reliquiarum periculo idololatriæ minime carere. 1034
5. quaedam hypotheses Adversariorum. 1036
- Argum. Adversar. 1. Gen. 47. v. 29. Cap. 50. v. 25. Exod. 13. v. 19. Patriarcha voluerunt in terra Canaan sepeliri. 1037
2. Deus ipse corpus Moysi honoravit, dum illud propriis manibus sepelivit. Deut. ult. Ossa Elisai, cum tetigissent mortuum holierunt, continuo illum ad vitam revocarunt. 2. Reg. 13. ead.
3. Ps. 34. v. 21. Custodit Deus omnia ossa sanctorum. ead.
4. Matth. 9. Mulier hamorrhosa fimbriam Christi fideliter tetigit & sanata est. 1038
5. Act. 5. umbra Petri & Act. 19. Pauli strophilæ ac semicinctia agris medelam attulerunt. ead.
6. Multa miracula per reliquias sunt facta. ead.
7. Hieronymus de reliquiarum veneratione librum adversus Vigilantium scripsit. ead.
- CAP. IV. de imaginibus sanctorum. ead.
- Thesis. Imagines sanctorum non sunt religiose colenda. ead.
- Expositio. ead.
- Antithesis. 1039
- Nostra sententia confirmatio. 1040
- Eidem suffragatur, 1. quod quidam religiosum cultum Imaginum improbant. ead.
2. quod quidam agnoscunt, cultum Imaginum non posse probari ex sacris literis. 1041
3. imaginum usum in cultu V. T. simpliciter fuisse Iudæis prohibitum. 1046
4. non esse Imaginem aliquam Dei fabricandam vel pingendam. ead.
5. Imaginè crucifixi non esse latræ colendam. 1047
6. cultum Imaginum fuisse primitiva Ecclesia Apostolorum temporibus vicina, ignota. 1048
7. gentiles per suas Imagines Deum ipsum seu prototypum colere voluisse. 1049
8. quod quidam taxant præposterum Imaginum ornatum ac cultum, & usurarum Dei imaginum, h. e. pauperum neglectum. Item, quod copiam Imaginum redarguunt. 1050
9. quod quidam agnoscunt, circumgestationem Imaginum ab Ethnicis & Iudæis originem duxisse. ead.
10. religiosum Imaginum cultum ab Ethnicis originem duxisse. ead.
11. quod de genere cultus, qui Imaginibus deferri debet, opinionibus invicem variant. ead. seq.
12. quaedam hypotheses adversariorum. 1053
- Exceptions Adversariorum, 1. ad argum. ex Ex. 20. v. 3. Non facies tibi sculptas v. 4. non adores illud exc. istam tantum Imaginem prohiberi, qua idolum dici potest. 1054
2. ad arg. quod per cultum Imaginum committatur idololatria exc. cultum illum non Imaginibus sed prototypo deferri. ead.
3. ad idem arg. exc. quod aliud sit Imago, aliud idolum. 1055
4. ad idem arg. exc. Imaginem dici veram rei similitudinem, idolum falsam similitudinem. ead.
5. ad idem arg. exc. idololatriam esse cultum, quo honor divinum tribuitur creatura alicui sicut Deo. ead.
6. ad arg. ex Synodi Francofurt. decreto exc. Concilium illud Francofurtense non damnasse Nicenum secundum, sed Constantinopolitanum sub Copronymo. 1056
- Argum. Advers. 1. in V. T. imagines Cherubim super arcam existentes necessario adorabantur ac tu, qui arcam adorabant Ex. 25. Serpens quoque aeneus non poterat non honorari, cum in loco iubi à Deo positus fuisset, & salutem miseris in se afficientibus adferret. Num. 21. ead.
2. Scriptura docet, creaturas religiose honorandas propter solam relationem ad Deum Ps. 95. Matth. 5. 107

3. Scriptura docet, creaturas dici sacras propter relationem ad res sacras, Ex. 3. c. 12. c. 28. 2. Tim. 3. 1058

4. Hebr. 11. v. 21. de Iacobo Patriarcha dicitur, Ad oravit fastigium virga. ead.

5. Multa miracula facta sunt per Imagines Christi & sanctorum. 1059

6. Homo dignus est veneratione, quia imago Dei est. Ergo etiam Christi & sanctorum Imagines veneratione digna sunt. ead.

7. Imago Regis venerabilis est honore quodam crucis. Ergo Imagines Christi & sanctorum sunt honorabiles cultu religioso. ead.

8. Imago est capax injuria & contumelia. Ergo & honoris ac cultus. ead.

9. Patres Imaginibus, praesertim Christi crucifixi, virtutem divinatam adscribunt. 1060

10. Iustinianus Nov. 5. v. 5. dicit *εὐσεβῆτες καὶ τίμιοι ὄντες* suscipit. ead.

CAP. V. de Peregrinationibus ad loca sanctorum. ead.

Thesis. Peregrinationis ad loca Sanctorum sub opinio singularis cuiusdam cultus ac meriti suscepta non sunt probanda. ead.

Exdicit. ead.

Antithesis. ead.

Nostra sententia confirmatio. ead.

Eidem suffragatur. 1. quod quidam peregrinationis illas improbant, vel elevant. 1061

2. quod quidam agnoscunt, peregrinationes illas esse non solum otiosas, sed etiam periculosas, & multo modo perniciosas. 1062

3. locum non sanctificare hominem. ead. seq.

4. peregrinationes illas non fuisse in Ecclesia primitiva Apostolica proxima usitatas. 1063

5. peregrinationes illas non habere mandatum divinum, nec Scriptura sacra suffragium. ead.

6. peregrinationes ejusmodi esse Turcarum & Ethnicorum superstitioni communes. ead.

7. quod peregrinationes illas Ecclesia Iudaica ritibus stabilire conatur. ead.

8. quod agnosce coguntur, hunc cultum Satan auctore fuisse in Ecclesiam introductum & confirmatum. 1064

9. quod quidam agnoscunt, sanctus non esse vovendum. ead.

10. Sanctos non esse religiose invocandos. ead.

11. quod in propagnatione illarum peregrinationum sibi contradicunt. ead.

Argum. Advers. 1. Esai. 11. vers. 10. de sepulchro Domini praelatum, quod futurum sit gloriosum. ead.

2. Esai. 60. v. 13. locum pedum meorum glorificabo. ead. seq.

CAP. VI. de votis, quae fiunt sanctis, & de juramentis, quae per sanctos praestantur, de templis, quae in honorem sanctorum eriguntur, ac de festis, quae in honorem sanctorum celebrantur. 1065

Thesis. Nec sanctus est vovendum, nec per sanctos jurandum, nec templa & altaria sancti erigenda, nec festa in honorem sanctorum celebranda. ead.

Exdicit. ead.

Antithesis. ead.

Nostra sententia confirmatio. ead.

Eidem suffragatur. 1. quoad vota. 1. quod quidam agnoscunt, votum esse cultum soli Deo debitum. 1066

2. morem vovendi sanctis ex Iudaismo & Ethnicismo originem trahere. ead.

3. quod in quaestione, an sanctis sit vovendum, non consentiunt. 1067

2. quoad juramenta, quod quidam agnoscunt, non esse jurandum per creaturas. ead.

3. quoad templa & altaria. 1. quod quidam fatentur, erectionem templorum & altarium pertinere ad cultum latrici soli Deo debitum. ead.

2. morem extruendi templa in honorem sanctorum esse novum. ead.

3. esse ab Ethnicis profectum. ead.

4. quoad festa. 1. quod quidam agnoscunt, festa ad religiosum cultum institui & celebrare esse honorem soli Deo debitum. 1068

2. quod novitatem hujus rei tacite concedunt. ead.

3. quod quidam agnoscunt, morem celebrandi festa in honorem sanctorum esse ab Ethnicis profectum. ead.

4. quod quidam multitudinem festorum improbant. ead.

CAP. VII. de aqua lustrali. 1069

Thesis. Aqua lustralis usus non est ab Apostolis in-

stitutus, nec habet spirituales aliquam efficaciam. ead.

Antithesis. ead.

Nostra sententia confirmatio. 1070

Eidem suffragatur. 1. quod quidam agnoscunt, benedictionem & usum aquae lustralis non ex Christi, vel Apostolorum, sed Alexandri I. Pont. Rom. institutione descendere. ead.

2. Usum lustralis aquae à Iudaorum gentium ritibus originem trahere. ead.

3. Quod aqua illius lustralis usum & efficaciam frigidum arguunt probant. 1071

4. Quod ab usum aquae lustralis quidam reprehendant. ead.

5. Quod aqua lustralis usum olim nihil aliud fuisse concedunt, quam memoriale Baptismi. ead.

6. Quod de efficacia hujus aquae non consentiant. ead.

7. Quod agnoscunt, multos jam olim virtutes aquae benedictae negasse. ead.

8. Nullam haberi promissionem, quod Deus velit per aquam benedictam spirituales effectus operari. ead.

9. Quod agnoscunt usum aquae lustralis haereticis fuisse usitatum. ead.

CAP. VIII. De signo crucis. ead.

Thesis. Signo crucis non est tribuenda spiritualis quaedam efficacia. ead.

Exdicit. ead.

Antithesis. ead.

Nostra sententia confirmatio. 1072

Eidem suffragatur. 1. Quod signum crucis pro signo significanti, non operante quidam habendum esse agnoscunt. ead.

2. Quod signum crucis super cibo faciendum ex Diabolo didicerunt. ead.

3. Quod agnoscunt superstitiosum esse, uti rebus ad eos effectus assequendos, quorum illa res neq. causa sunt, neq. legitima secundum naturalem vel divinam institutionem signa. ead.

Appendix hujus articuli, in qua continentur.

1. Querela. Conquerantur Adversarii, sibi tribui, 1. Quod reliquias divini honoribus colant. ead.

2. Quod Imaginibus divinum honorem exhibeant, ac praesentibus idolatriam committant. 1073

3. Quod Imaginibus, quae vocantur Agnus Dei, divinos effectus tribuant. ead. seq.

11. Calumnias, 1. Generales. 1074

Tribuant nobis 1. Quod Vigilantii haeresim excitaverimus. ead.

2. Quod cum Messalianis crucis signum ludibrio habeamus. ead.

3. Quod negemus, dici quosdam pra aliis peculiariter observari debere. ead.

2. Speciales. Tribuant Luthero, 1. Quod Apostolorum & aliorum Sanctorum in terris memoriam voluerit abolitam. ead.

2. Quod Lutherus fuerit juratus sancta crucis hostis. ead.

3. Opiniones erroneae & absurdae. ead.

1. De Reliquiis. ead.

1. Ante faciem Veronicae oranti dari decem millium dierum indulgentiam. ead.

2. Ex planctu, super Stephanum habito Act. 8. v. 3. cultum reliquiarum probari posse. 1075

3. Venerationem persona Christi etiam ad ipsam corrigiam calcamenti, & ad ipsum terra pulverem, quem calcabat, sese extendere. ead.

4. Eum, qui per altum officium Eli ai in vitam revocatus est, fuisse illum Prophetam, qui iussit, se eo loci sepelire. ead.

5. Cum ad corpus S. Agnetis visendum & venerandum Catharina Senensis accessisset, plurimum celestis rosis, instar mannae, super utramq. divinitus descendisse. ead.

6. Presum ipsana sacra Virgini fuisse veneratum. ead.

7. Constatuam gestandi reliquias, collo appensas non esse improbandam. ead.

3. De imaginibus. ead.

1. Ex imaginum contemplatione simplices ac idiotae divina miracula & opera facile & breviter discere, quae ex sacris libris aut vix, aut nunquam percipere valent. ead.

2. Imaginem Rochi circumgestatam pestem propellere. ead.

3. Imaginem crucifixi esse Dominum fortem in praesidio. ead.

4. Colubam cum igne & aqua à sublimi laqueari dimissam esse S. S. ead.

5. Imaginem B. Mariae operari plura miracula, quam sunt ea, quae Christus ipse fecit. ead.

6. Nisi metuenda irrisio infidelium, asinum ut crucem adorari posse. ead.

7. Per imaginem hominis cum tribus faciebus exprimi posse Trinitatem. ead.

8. Mosem pingi posse cornutum. ead. seq.

9. Israelitas *μεγαλόθεος* existimasse, summum Deum esse illum titulum, quia viderant titulum illum in Aegypto in summo honore. 1076

10. Gentiles non voluisse verum Deum caeli & terrae creatorem colere per illum, quem simulacra sua deferbant, honorem. ead.

11. Esse quendam licitum simulachrorum cultum. ead.

12. Mandatum in lege adversus imagines fuisse tantum temporale. ead.

13. Lignum crucis honorari debere latricia. ead.

14. Imagines à sanctis viris factas, ut Luca, Nicodemus & alii peculiariter mereri devotionem. ead.

3. De peregrinationibus, jaculum & baculum peregrinantium Hierosolymam vel Compostellam peculiariter modo benedicti. ead.

4. De templis. 1. In consecratione templorum duodecim crucis pingendis, immunditatem christi matu adhibendam &c. ead.

2. In consecratione templorum multa fuisse gentilibus cum praetatu cultoribus similia. ead.

3. Praesentia in templo iactantes esse, faciliusq. exaudiri propter praesentiam Dei & Mediatoris Christi in Eucharistia. ead.

4. Praesentia anima, quod corpus in loco sacro suspensum. 1077

5. Peccare in Spiritum Sanctum illum, qui templum edificare vellet, in quo adoratur frons vestis Occidentem conversa. ead.

6. Ornatum templorum esse partem divini cultus & epus quoddam meritum. ead.

7. Cereis in templis etiam interitum agnoscendum. ead.

8. Altaria, in quibus nulla Martyrum reliqua, esse evertenda. 1078

9. Tempa debere esse domum celeratorum a Iuda. ead.

10. Campanas in turribus templorum adversus vim Satanae & insistantium praesentibus. ead.

11. Ceremoniam incensae lege Evangelica fuisse usitatam ab initio. ead.

12. Processiones cum Sacramento & reliquis Sanctorum instituendas. ead.

13. Reversiones barbarum, cineris, olei &c. esse approbandas. ead.

5. De festis. 1. Festum assumptionis B. Mariae Virginis in caelum esse in Ecclesia celebrandum. 1079

2. Dies festis in Novo Testamento esse partem cultus divini. ead.

3. Idque probari posse ex capite vigesimo Exodi. ead.

ARTICULVS XI. DE SACRAMENTIS.

CAP. I. De Sacramento quae essentia. 1080

Thesis. Intentio Ministri non requiritur ad essentiam & integritatem Sacramenti. ead.

Exdicit. ead.

Antithesis. ead.

Nostra sententia confirmatio. ead.

Eidem suffragatur. 1. quod quidam agnoscunt, intentionem Ministri actualem vel virtualem non requiri necessario ad integritatem Sacramenti. ead.

2. In verbis, quae proferuntur à Ministro Sacramenti, exprimi intentionem Ecclesiae, quae ad perfectionem Sacramenti sufficit. 1081

3. Christum, utpote summum Sacerdotem, sufficere, quod Sacramento desit, si Minister intentionem subtrahat. ead.

4. Quaedam hypoteses Adversariorum. ead.

5. Dissensiones Adversariorum. 1082

Argum. Advers. Requiritur aliquid, quo determinetur indifferentia forma. At nihil horum potest, quo determinetur hac indifferentia forma, nisi intentio Ministri. 1083

CAP. II. De Sacramento quae effectus sive efficientia. ead.

Thesis prima. Sacramenta sunt sigilla promissionum Evangelicis propriam ob signantia. ead.

Exdicit. ead.

Antithesis. ead.

Nostra sententia confirmatio. ead.

Eidem suffragatur. 1. Bernbardus. 1084

2. Scotus & Thomas. ead.

3. Lyranus. ead.

4. Quod quidam concedunt, Sacramenta esse divinarum promissionum sigilla. ead.

1. Dicitur aliquod Pererit. ead. seq. 1
 2. Bellarmini quadam hypotheses. 1085
 3. Dicitur aliquod Cornelii à Lapide. ead.
 Thesis secunda. Sacramenta non conferunt gratiam ex opere operato, sed ex parte utentis requiritur fides. 1086
 Ex hinc. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. ead.
 Eidem suffragatur. 1. Quod agnoscunt, fidem ad salutarem Sacramentorum n. um requiri. ead.
 2. Sacramenta instrumentaliter tantum in offerenda & conferenda gratia agere. 1087
 3. Sacramenta sine fide usurpata, non solum utentibus non prodesse, sed etiam obesse. 1088
 4. Parum de opere operato Scripturam sacra & primitiva Ecclesia Doctoribus esse ignota. ead.
 5. Quod de efficacia Sacramentorum ex opere operato variis modis invicem dissentunt. ead.
 Argum. Advers. Baptismus infantibus prodest, cum tamen fide dejecti sint. 1090
 Thesis tertia. Etiam Veteris Testamenti Sacramenta fuerunt efficacia media gratia, remissionis peccatorum & salutis hominib. offerenda ac credentibus conferenda. ead.
 Ex hinc. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. ead.
 Eidem suffragatur. 1. Quod quidam agnoscunt, Sacramenta Vet. Test. fuisse efficacia media & sigilla gratia. 1091
 2. Circumcisionem fuisse efficacem remedium peccati originalis, ac remedium gratia & salutis. ead.
 3. Sacrificia fuisse salutaria gratia media & peccati remedia. 1093
 4. Sacramenta Veteris Testamenti illud fuisse olim Israeliticum, quod nobis hodie sunt Baptismus & Eucharistia. ead.
 5. Quod de efficacia Sacramentorum Veteris Testamenti variis modis invicem dissentunt. 1094
 Exceptiones Advers. 1. Ad argum. ex promissione federali Circumcisioni addita, exc. verbis illis. Ego Deus tuus, nec remissionem peccatorum, nec vitam aeternam, sed tantum quandam peculiarem protectionem promitti. ead.
 2. Ad argum. ex coniunctione Circumcisioni addita, exc. verba illa intelligenda non de infantibus, sed de solis adultis. ead.
 Argum. Advers. 1. Rom. 4. Apostolus probat. Abrahamum non in Circumcisione, sed in praepio fuisse iustificatum. ead.
 2. 1. Cor. 7. Circumcisio nihil est. Gal. 6. Nec praepium. ead. eq.
 3. Nullum potest dari Sacramentum Vet. Testam. quod habeat annexam promissionem gratia. 1095
 4. Lex non iustificat. Ergo nec Sacramenta Vet. legis iustificat. ead.
 5. Deus in Vet. T. dicitur noluisse sacrificia. Psal. 40. Psal. 51. Esai. 1. ead.
 6. Philo Circumcisionis fines ex professo recensens, non memorat, Circumcisionem peccate modolam attulisse. ead.
 Thesis quarta. Sacramenta quadam N. Test. characterem indelebilem imprimere dubium est & incertum. ead.
 Ex hinc. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. ead. seq.
 Eidem suffragatur. 1. Quod quidam fatentur, characterem lubrico atque incerto nisi fundamento. 1096
 2. Quod de characteris diversis, imò ad versus invicem propugnant opiniones. 1097
 Vt pote, Primò de characteris quidditate. ead.
 Secundò, de causis excogitari characteris. ead.
 Tertio, de objecto characteris. 1098
 Quarto, de subiecto characteris. ead.
 Quintò, de effectibus characteris. ead.
 Sextò, de causis, propter quas character ille sit indelebilis. ead.
 Septimò, de quaestione, an etiam Circumcisio impresserit characterem. ead.
 3. Quod peregrina Scriptura dicitur characterem probant. ead.
 Argum. Advers. 1. 2. Cor. 1. v. 21. Qui unxit vos & signavit vos. Ephes. 1. ver. 13. in quo & creatus est vas. 2. 4. cap. 4. v. 30. Nolite contristare Spiritum Sanctum, in quo & signati estis. 1099
 2. Circumcisio fuit figura Baptismi, Col. 2. Ar illa relicta quoad in corpore quoddam cauterium,

quo prafiguratus fuit character in anima baptizati. ead.
 3. Esai. 66. v. 18. Omnes gentes & lingua venient, & videbunt gloriam meam, & ponam in illis signum. ead.
 4. Ezech. 9. v. 4. Signa Tau in frontibus gementium & dolentium. 1100
 5. 1. Tim. 4. v. 14. Noli negligere gratiam Dei, quae in te est, quae data est tibi per Prophetiam cum impositione manuum Presbyteri. ead.
 6. Non potest dari alia causa, cur Baptismus non sit iterandus. ead.
 7. Ordinatio non est iterabilis. Ergo in primis characterem. 1101
 8. Patres mentionem faciunt characteris. ead.
 CAP. III. De numero Sacramentorum. ead.
 Thesis. Duo tantum sunt Novi Testamenti Sacramenta proprie sic dicta, Baptismus & Eucharistia. ead.
 Ex hinc. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. ead.
 Eidem suffragatur. 1. Quod quidam agnoscunt, esse tantum duo N. Test. Sacramenta. 1102
 2. quod quidam negant, Confirmationem, Penitentiam, Extremam unctionem, Ordinem & Matrimonium esse Sacramenta proprio dicta. ead.
 3. quod quidam talem tradunt definitionem, quae non composit quinque Sacramenta, Baptismo & Eucharistia superadditis. 1103
 4. Quod agnoscunt, institutionem Sacramentorum esse solius Dei propriam. ead.
 5. Per aquam & sanguinem ex latere Christi profluentem Ioh. 19. v. 35. denotari duo Ecclesia Sacramenta. ead.
 6. Septenarium Sacramentorum numerum non posse ex Scripturis probari, sed ex traditione descendere. 1104
 7. quod in Concilio Tridentino quidam censebant, non esse definiendum, Sacramenta vera ac propria, neq. plura esse, neque pauciora, quam septem. ead.
 8. Quod frivolas & jejunas ratiunculas pro asserendo septenario Sacramentorum numero adducant. ead.
 Arg. Advers. Patres plura numerant Sacramenta, quam Baptismus & Eucharistiam. 1105
 Appendix huius articuli, in qua continentur
 1. Quarela, Conqueruntur enim Adversarii falso sibi tribui, 1. Quod Concilium Tridentinum definiit, intentionem finis esse necessariam in eo, qui Sacramentum administrat. ead.
 2. quod statuatur, conferre gratiam ex opere operato esse idem, quod conferre gratiam peccatori sine fide & bono motu utentis. ead.
 3. Quod affirmant, opus operatum significare operum meritum, seu dignitatem operis ex parte Ministri vel suscipientis. 1106
 4. quod Florent. & Trid. Concilia definiiverint, Veteres Patres non habuisse gratiam Dei ex merito Christi, aut habuisse eam sine ullo organo vel medio applicante. ead.
 2. Calumnia 1. Generales. Tribuunt enim nobis,
 1. Quod omnia Sacramenta virtute & efficacia spoliemus. 1107
 2. quod in constituenda Sacramenti definitione dissentiamus. ead.
 3. quod in quaestione de numero Sacramentorum novem diversas opiniones fore vemus. ead.
 4. quod statuamus, Sacramenta immediate non habere ullam efficientiam respectu gratia, sed esse nuda signa. ead.
 5. quod inepte allegemus dictum Christi Matth. 23. v. 2. ad probandum, licere uti Sacramentis per malos Ministros administratis. ead.
 2. Speciales, 1. Quod Lutherus docuerit, quemvis hominem baptizatum potestatem & sui habere administrandi Sacramenta. ead.
 2. Non requiri certa verba in Sacramentis. 1108
 3. quod in initio à nomine Sacramenti abhorruerit. ead.
 4. quod cum Anabaptistis in quaestione de effectu Sacramentorum consentiat. ead.
 5. quod rideat Patrum sententiam de sacrificio Abelis igne coelitus delapso inflammato. ead.
 III. Opiniones erroneae & absurdæ. ead.
 1. Non omnia Sacramenta esse à Christo instituta. ead.
 2. Christo ut homini competere potestatem quandam mediam inter divinam & humanam, iuxta quam ad Sacramentorum institutionem concurrat. ead.

3. Abrahamum fuisse justum ante susceptam Circumcisionem, proinde Circumcisioni non fuisse additam promissionem de remiss. peccatorum. ead.
 4. Verba absolutionis esse externa signa in penitentia. ead.
 5. Ioh. 3. Nisi quis renatus fuerit, esse comminationem. 1109
 6. Salutem hominum esse in arbitrio impij Ministri positam. ead.
 7. Sacramentis non competere efficientiam fidei. ead.
 8. Eph. 5. probari, quod matrimonium sit Sacramentum. ead.
 9. Sacramenta non dirigi ad personas institutas. ead.

ARTICVLVS XII.
 DE BAPTISMO.

CAP. I. De Baptismi necessitate. 1109
 Thesis. Baptismi receptio non est tam practice & absolute necessaria, ut omnes, etiam parentum fidelium infantes, absq. eo mortui, sint aeterna salute simpliciter exclusi. ead.
 Ex hinc. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. 1110
 Eidem suffragatur. 1. Quod quidam spem salutis infantibus fidelium absque Baptismo decedentibus faciunt. ead.
 2. quod quidam tales hypotheses proferunt, quae nostram confirmare possunt sententiam, utpote, quod
 I. agnoscunt, gratiam Dei non esse absolute & simpliciter Sacramentis alligatam. 1112
 II. prater Baptismus fluminis etiam statuunt Baptismus sanguinis & flaminis. 1113
 III. infantes ante Circumcisionem susceptam mortuos à salute aeterna non excludunt. ead.
 IV. Christum, utpote summum Sacerdotem supplere, quod Baptismi Sacramento deest, si Minister intentionem subtrahat. 1114
 V. infantes non habere fidem propriam, sed baptizari in fide parentum & Ecclesia. ead.
 VI. doctrinam de absoluta Baptismi necessitate esse haeticam. ead.
 VII. Deum neminem obligare ad impossibile. ead.
 3. Quod de statu infantum non baptizatorum post mortem opinionibus invicem plurimum discrepant. ead.
 4. Quod non conveniunt in quaestione, quando capere Baptismi necessitas. 1115
 Argum. Advers. 1. ex Ioh. 3. v. 5. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu, non intrabit in regnum caelorum. ead.
 2. Augustinus absolutam Baptismi necessitatem statuit. 1116
 CAP. II. De objecto Baptismi, videlicet de infantibus baptizatis, an credant. ead.
 Thesis. Infantes baptizati habent fidem propriam actualem. ead.
 Ex hinc. ead.
 Antithesis. 1117
 Nostra sententia confirmatio. ead.
 Eidem suffragatur. 1. Quod agnoscere coguntur, infantes habere fidem iustificantem & salvantem. ead.
 2. Parvulos illos, de quibus Christus dicit Matth. 19. Marc. 10. Luc. 18. Sinite parvulos ad me venire, non fuisse grandiores, sed infantes uirgationis adhuc dejectos. ead.
 3. Infantes spiritualiter manducare carnem Christi & bibere eius sanguinem. 1118
 4. In infantes cadere actualia peccata. ead.
 5. Quod in quaestione de fide infantum non consentiant. ead.
 Argum. Advers. Portatorum fides impetravit paralytico sanitatem, Matth. 9. v. 3. Ergo etiam aliena fidei infanti confert salutem. ead.
 CAP. III. De Baptismi effectu. ead.
 Thesis prima. Baptismus non ita tollit peccatum, ut in baptizatis nulla eius maneat reliquia. ead.
 Ex hinc. ead.
 Antithesis. 1119
 Nostra sententia confirmatio. ead.
 Eidem suffragatur. 1. Quod quidam agnoscunt, concupiscentiam post Baptismus in renatis adhuc reliquam esse peccatum. ead.
 2. In Baptismo peccata remitti, non autem funditus extirpari & radicibus deleri. ead.
 3. Post Baptismus adhuc manere carnium infirmitatem ac Natura vitiositatem. ead.
 Argu-

Argum. Advers. 1. Christus mundat Ecclesiam lavacro aqua in verbo, ut sit sine macula & ruga. 1120

2. Si peccatum maneret, Deus illud odisset. ead.

3. Scriptura de remissione peccatorum utitur vocabulis mundandi, lavandi, tollendi, delendi, auferendi. p. ead. Quod etiam quidam referunt Ps. 10. v. 15. Quaretur peccatum ejus, & non invenietur. ead.

4. Figura Baptismi docent, peccata penitus tolli. ead.

5. Non possunt simul habitare lux & tenebra. 1121

Thesis secunda. Baptismi efficacia extendit se non tantum ad prateritum, sed etiam ad futurum tempus. ead.

Extr. ead.

Antithesis. ead.

Nostri sententia confirmatio. ead.

Eidem suffragatur. 1. Quod quidam agnoscunt, efficaciam Baptismi se extendere etiam in futurum. ead.

2. Quadam hypotheses Adversariorum. 1122

CAP. IV. De Baptismi speciebus, an Baptismus Iohannis fuerit specie distinctum Sacramentum à Baptismo Christi. ead.

Thesis. Baptismus Iohannis fuit Sacramentum divinitus institutum, ad remissionem peccatorum, efficacax. ead.

Extr. ead.

Antithesis. ead.

Nostri sententia confirmatio. 1123

Eidem suffragatur. 1. Quod quidam agnoscunt, Baptismus Iohannis fuisse à Deo institutum. ead.

2. Baptismus Iohannis habuisse spiritualem efficaciam. 1124

3. Baptizatos à Iohanne non debuisse necessario percipere Baptismum Christi. ead.

4. Christum ideo baptizari voluisse, ut Ecclesia Baptismum consecraret, & in eum finem aquas purgaret. ead.

5. quod opinionibus de Baptismo Iohannis & Scholasticis & recentioribus Pontifici plurimum discrepent. ead.

Argum. Bellarmini. 1. Vocatur Baptismus Iohannis. Ergo fuit ab homine tantum, videlicet ab ipso Iohanne institutus. ead.

2. Baptismus Iohannis non habuit invocationem Trinitatis, ac probabile est, quod Iohannes nulla verborum forma usus fuerit. ead.

3. Iohannes nihil docuit de passione & merito Christi. 1125

4. Iohannes erat praeursor Christi, & solum ad hoc venerat, ut pararet ejus vias. ead.

5. Rari admodum erant eo tempore non baptizati à Iohanne. Matth. 3. v. 5. At ipso die Pentecostes baptizati sunt tria millia. ead.

6. Act. 19. v. 5. baptizati à Iohanne iterum fuerunt baptizati ab Apostolo. ead.

7. Baptismus Christi vix potest ipse Christo tribui sine ejus injuria. 1126

8. Baptismus Iohannis vocatur Baptismus poenitentiae Matth. 3. v. 11. quia provocavit ad poenitentiam. Christi autem Baptismus supponit poenitentiam. ead.

9. Matth. 3. v. 11. Iohannes dicit, se baptizare aqua, Christum verò Spiritu S. & igni. ead.

10. Patres derogant Baptismo Iohannis spiritualem efficaciam. ead.

Appendix hujus articuli, in qua continentur,

1. Querela. Conqueruntur Adversarii, per calumniam sibi tribui, 1. Quod Baptismus in quo viliquore fieri posse autument. 1127

2. Quod in doctrina & administratione Baptismi sint superstitiones vel. ead.

3. Quod baptizent campanas. ead.

4. Quod Baptismus in nomine Mariae simul collatum, approbet. 1128

5. Quod statuant, cum quis peccat post Baptismum, etiam nisi debere propria contritione & satisfactione, ut redeat ad gratiam. ead.

II. Calumnias.

1. Generales. Tribuunt nobis. 1. Quod cum haereticis Originibus statuamus, peccata non tolli per Baptismum, sed solum legi. ead.

2. quod cum Pelagianis statuamus, infantes sine Baptismo salvari posse. ead.

3. quod Christi Baptismum deprimamus. ead.

4. quod cum Vlpiano ICto Echnico & Christianorum hoste doceamus, exortismos Ecclesia esse imposturam. ead.

5. Quod Anabaptista ex nobis orti fuerint. ead.

II. Speciales. 1. Quod Lutherus statuatur, quicquid balnei nomine nuncupari potest, illud esse aptum ad baptizandum. 1129

2. quod Lutherus & Brentius statuatur, ad Baptismi substantiam non esse necessariam certam verborum formam. ead.

3. quod Lutherus statuatur, infantibus nullam fidem in Baptismo esse necessariam. ead.

4. quod Lutherus semina Anabaptistici errorum sparserit, negando Padobaptismum ex Scripturis probari posse. ead.

5. quod Chemnicus scribat, Hyginum Chrysmum instituisse. ead.

III. Opiniones absurda & erronea. ead.

1. Baptismum aut absolute, aut sub conditione repetendum, si datur in nomine Christi aut unius Trinitatis persona sine expressione reliquarum. ead.

2. Parvulos non baptizatos mittendos esse in locum ignis, nec tamen inflammandos illo igne, aut cruciandos. ead.

3. Martyrium convenire cum Baptismo aqua in effectibus. ead.

4. Christianam ab ipso Christo in mari esse baptizatum. ead.

5. In lingua Germanica à nostris baptizatos, esse in Latina rebaptizandos. ead.

6. Aquam, qua ad Baptismum utimur, prius purandam & addito mystica benedictione consecrandam esse. 1130

7. Formulam Baptismi in Ecclesia nostris usitatam, Ego te baptizo in nomine Patris, Filii & Spiritus Sancti, ex solo Evangelio demonstrari non posse sed necessario ad traditiones esse recurrendum. ead.

8. Securus esse, ut baptizatus à Græco hac forma, Baptizetur servus Christi &c. iterum baptizetur. ead.

9. Apostolorum ad tempus ipsam essentialem verborum formam mutasse, quibus Christus Sacramentum Baptismi administratū voluerit. ead.

10. Vexilla baptizata Chrysmate innungi, adjurari, consecrari & benedici. ead.

11. Dormienti Baptismum conferri posse. ead.

12. Parvulos Iudeorum per vim parentibus eripiendos & baptizandos esse. ead.

13. De quibus dubium est, an baptizati fuerint, baptizandos esse hu verbis praemissis: Si baptizatus es, non te baptizo, sed si nondum baptizatus es, ego baptizo te. ead.

14. Gratiam Dei in Baptismo non requirere gemitum vel plangentium vel opus aliquod. ead.

15. Trinitatem meritionem esse necessariam. ead.

16. Pulsu campanarum baptizatarum malignos Spiritus abigi. 1131

17. Ecclesiam mutasse formam baptizandi à Christo traditam in formam baptizandi in nomine Christi. ead.

18. Infantem in utero esse baptizandum. ead.

19. Eadem parentum infantibus sine Baptismo posse applicari signo crucis vel invocata S. Trinitate. ead.

20. Baptismum proprie significare immersionem. ead.

21. Parvulum Iudaeum ante octavum diem mortuum sine circumcisione non potuisse salvari. ead.

22. Ceremoniam Baptismi utilem esse, gustum salis. ead.

23. Baptizati aures & nares salva tangendas, ac dicendum Ephata. 1132

24. Incertum esse, quando Baptismus sit institutus. ead.

25. In dicto Christi: Qui crediderit & baptizatus fuerit, salvus erit. Qui verò non crediderit, condemnabitur, negationem in membro posteriore, ex affirmatione in membro priore esse subintelligendam. ead.

26. Baptismum in nomine Patris & Filii & Spiritus S. & B. Mariae Virginis collatum esse legitimum. ead.

27. Agnos Dei baptizari per Pontificem. ead.

28. Non vitari formam Baptismi, si quid in eo apponatur superfluum. ead.

29. Qui lapsu baptizatus, eos verè baptizasse. ead.

30. Baptismatis undam cruce sanctificari. ead.

31. Padobaptismum non posse probari ex Scripturis. ead.

32. Infantem non habere perfectum Baptismum, quod in fide non sit institutus. ead.

33. Non esse verum Baptismum, si quis sic baptizaret: Ego Petrus baptizo te in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti. ead.

34. Iubilaum posse dici tertium Baptisma. ead.

ARTICVLVS XIII.

DE CONFIRMATIONE.

Thesis. Confirmatio non est Sacramentum Novæ Testamenti proprie dictum à Christo institutum, sed Ceremonia quadam Ecclesiastica, non efficiendi, sed significandi tantum vim obtinens. ead.

Extr. 1133

Antithesis. ead.

Nostri sententia confirmatio. ead.

Eidem suffragatur. 1. Quod quidam agnoscunt, Sacramentum hoc à Christo non esse institutum, vel certe ejus institutionem non posse ex sacris literis probari. ead.

2. Huic Sacramento jam olim fuisse à quibusdam contradictum. 1134

3. Sacramentū Confirmationis non esse aequè necessarium, ac est Baptismus & Eucharistia. ead.

4. Dissensiones Adversariorum labefactant hujus Sacramenti veritatem. ead.

Argum. Advers. 1. 2. Cor. 1. v. 21. Qui confirmavit nos vobiscum in Christum & qui unxit nos Deus, v. 22. qui & signavit nos & dedit pignus Spiritus in cordibus nostris. 1135

2. 1. Ioh. 2. v. 27. Vultio manet in vobis. ead.

3. Apostoli imposuerunt manus baptizatis, & per illam impositionem manuum contulerunt Spiritum Sanctum. ead.

4. Cum Dominus Iesus sit Messias unctus & nos ab eo Christiani dicamur, decuit sanè, ut ille nobis unctioem sacram institueret Chrysmatis, ut & non inuncti perfecti sic demum efficeremur Christiani. 1136

5. Hebr. 6. v. 2. mentio fit impositionis manuum, eademque conjungitur cum Baptismo, cum fide, cum poenitentia: aliusque rebus, qua pertinent ad salutem, imò ad fundamenta religionis. ead.

6. Fuit Novatianorum error, negare Confirmationis Sacramentum. ead.

7. Patres per impositionem manuum describunt Confirmationis Sacramentum. ead. seq.

8. Patres sæpe mentionem faciunt Chrysmatis ac nullionis. 1136

ARTICVLVS XIV.

DE SACRAMENTO EUCHARISTIAE.

CAP. I. De appellatione hujus Sacramenti. ead.

Thesis. Sacramentum Eucharistia velè vocatur Cæna Dominica. ead.

Extr. ead.

Antithesis. ead.

Nostri sententia confirmatio. 1138

Eidem suffragatur. 1. Quod quidam Sacramentum hoc sine scrupulo vocant Cænam Dominicam, sacram, mysticam. ead.

2. quod agnoscunt, Apostolum 1. Cor. 11. v. 20. nomine dævon Κοινωνία intelligere, Sacramentum Eucharistia. ead.

3. à Patribus in Ecclesia primitiva hanc appellationem fuisse Eucharistia Sacramento attributam. 1139

4. hanc appellationem non esse simpliciter prohibitam sed certa ratione usurpari posse. ead.

Argum. Advers. 1. Nec Scriptura, nec pia antiquitatis exemplo gaudet hac appellatione. ead.

2. Cæna Domini generaliter comprehendit typicam & vulgarem, spirituales & caelestes epulas, quibus Christus Apostolos aut populum paravit, aut se reserendum beatos metaphorice pollicetur. ead.

3. Christus consecravit & dedit Apostolis suum corpus manducandum Cæna jam facta. Luc. 22. Ioh. 13. 1. Cor. 11. ead.

CAP. II. De Symbolarum externorum, panis scilicet & vini, transubstantiatione. ead.

Thesis. Panis Eucharisticus non transubstantiatur in corpus Christi, nec vinum Eucharisticum transubstantiatur in sanguinem Christi. ead.

Extr. ead.

Antithesis. ead.

Nostri sententia confirmatio. ead.

Eidem suffragatur. 1. Quod quidam transubstantiationem repugnant, vel hypotheses transubstantiationis contrarias amplectuntur. ead.

2. quod quidam fatentur, transubstantiationem non posse probari ex sacris literis. 1143

3. Trans-

3. Transubstantiationem desinitu primitiva Ecclesia suffragio. ead.	Argum. Advers. 1. Christus in prima Eucharistia institutione usus est azymo, ac dixit: Hoc facite. Ergo necessarius est azymi in Eucharistia usus. ead.	4. quod communionem sub una specie ab hereticis in Romanam Ecclesiam descendisse, tacite fatentur coguntur. ead.
4. In Concilio Lateranensi Anno 1215, sub Innocentio tertio transubstantiationem pro fidei articulo definitam. 1144	2. Panis azymus significat puritatem & sinceritatem corporis Christi, vel eam, quam habere debent, qui ad Sacramentum accedunt. ead.	5. quod inanibus ac frivolis ratiunculis communionem sub una specie probant. ead.
5. quod tales proferunt hypotheset, ex quibus transubstantiatio everti potest. ead.	CAP. V. De mixtione aqua cum vino Eucharistico. ead.	Exceptiones Advers. ad nostra argumenta, 1182
6. quod frigidas ac omnino tales pro transubstantiatione rationes afferunt, qua dogma illud magis suspectum reddunt, quam ut illud probent. ead.	Thesis. Mixtio aqua cum vino in administratione Cæna Dominica non est absolute necessaria. ead.	1. Ad argum. ex verbis Institutionis petendum, exc. Christum instituisse quidem Eucharistia usum sub utraque specie, non autem preceptum de ea edidisse. ead.
7. quod varias de modo conversionis invicem fuerunt opiniones. ead.	Ex hinc. ead.	2. Verbis illis, Bibite ex eo omnes, non præcepisse Christum omnibus sumtionem poculi, sed duodecim illis, qui cum Christo accubant, & quos ipsi representaverant, videlicet Clericis, non autem Laicis. ead.
8. quod præsupposito conversionis modo per transubstantiationem nihilominus variis de ea opinionibus invicem discrepant. 1146	Antithesis. ead.	3. Verba, hoc facite, continere tantum invitationem ad sumendum & ad solos Sacerdotes pertinere. 1183
Exceptiones Adversariorum ad nostra argumenta. 1150	Nostri sententia confirmatio. ead.	4. Apostolos à Christo in Eucharistia institutione & administratione factos fuisse Sacerdotes, ideoque sub utraque specie Eucharistiam ipsis fuisse administratam, ut consciendi ritum discerent. ead.
1. Ad argumentum, quod panis Eucharisticus post consecrationem vocatur panis, exc. sic vocari, vel quia ex pane factus est, vel quia figuram panis externam retinet, vel quia habet effectus & proprietates panis, vel quia more Hebraico omnis cibus vocatur panis. ead.	Eidem suffragatur, 1. Quod quidam agnoscunt, ex verbis institutionis non posse probari mixtionis illius necessitatem. ead.	5. Præceptum Domini nullibi inveniri à Domino traditum, nisi respectu Sacramenti sub specie panis tantum. 1184
2. Ad argumentum, quod inventia in subiecto pertinet ad essentiam accidentis exc. lucem primogeniam tribus diebus fuisse absq; vehiculo. 1151	2. Non ex præcepto Christi, sed ex Pontificis Romani institutione & Ecclesia consuetudine aquam vino misceri. 1161	6. Ad argum. quod Legatum Testamento constitutum non debeat subdaci Legatarii, exc. negando, calicem Eucharisticum esse Testamenti à Christo instituti partem. ead.
Argum. Adversariorum, 1. Verba illa. Hoc est corpus meum, necessario inferunt, aut veram mutationem panis, aut mutationem metaphorice. Consequens Lutherani non admittunt. Ergo antecedens amplecti debent. 1152	3. Mixtionem illam aqua non esse necessariam ad integritatem Sacramenti. ead.	7. Ad arg. petendum ex dicto Christi Matt. 19 v. 6. Quod Deus conjunxit, homo ne separet, exc. locum esse particularem de matrimonio, non Universalem. ead.
2. Ex cap. 6. Ioh. probari potest transubstantiatio. 1154	4. Consuetudinem vinum aqua miscendi, non esse Universalem nec omnium temporum nec locorum. ead.	8. Ad arg. ab exemplo Christi, sub utraque specie Eucharistiam administrantis, petendum, exc. non exemplis, sed legibus esse iudicandum. ead.
3. Patres à tempore Apostolorum usq; ad Concilium Lateranense transubstantiationem agnoverunt. 1155	5. quod impertinentibus & peregrinis Scriptura dicit mixtionem illam aqua cum vino probant. ead.	9. Ad argum. ex verbis Apostoli 1. Cor. 11. Accipi à Domino, quod & tradidi vobis, exc. traditionem descripti, non præceptum. 1185
4. Manna non saporem tantum, sed etiam substantiam ad vitam comedentiam mutavit. Fuit ergo typus transubstantiationis. ead.	6. quod mixtionis illius origo ab hereticis videri potest descendere. 1162	Argum. Advers. 1. Totus Christus est sub una specie. ead.
5. Non est rationi consentaneum, ut maneat simul cibus mentis & ventris. ead.	7. quod opinio de necessitate mixtionis inextricabiles questionum labyrinthos peperit. ead.	2. Tota Sacramenti ratio sub una specie invenitur. 1186
CAP. III. De panis Eucharistici repositione & asservatione. 1156	Argum. Adversariorum. 1. Christus vinum aqua mixtum, consecravit, non ex more regionis potissimum, sed ut idem à nobis in Eucharistia administratione faciendum ostenderet. ead.	3. Non major utilitas sumitur ex communione sub utraque specie, quam sub una. ead. seq.
Thesis. Panis Eucharisticus non est corpus Christi extra usum à Christo institutum, & per consequens repositio & asservatio Sacramenti probari nequit. ead.	2. Ex latere Christi profuit sanguis & aqua. ead.	4. Etiam una specie passio Dominica representari potest. 1187
Ex hinc. ead.	3. Pro v. Venite, comedite panem meum & bibite vinum, quod miscui vobis. ead.	5. Qualibet species est distinctum Sacramentum ab altera. ead.
Antithesis. ead.	4. Calix Eucharistia non solum figuratus fuit in V. Test. per vinum, sed etiam in aqua, qua fluxit ex petra. ead.	6. In Oratione Dominica petere docemur panem istum supersubstantialem, b. e. panem corporis Christi, & nulla fit alterius speciei mentio. 1188
Nostri sententia confirmatio. ead.	5. Aqua vino miscetur ad significandam duarum Naturarum in Christo unionem. ead.	7. Pleraque figura Eucharistia manducationem sub una specie significant. ead.
Eidem suffragatur, 1. Quod quidam agnoscunt, repositionem & asservationem Sacramenti non esse Dominica institutioni conformem. 1157	CAP. VI. De fine & fructu Eucharistia. ead.	8. Quando Christus Iohan. 6. de fructu Eucharistia loquitur, non semel, sed quater unam speciem sufficere docet ad salutem. 1189
2. Asservationem in primitiva Ecclesia non fuisse usitatam. ead.	Thesis. Finis & fructus Eucharistia est obsequatio promissionis de remissione peccatorum. ead.	9. Luc. 24. Christus cum discipulis in Emmaus e panem fregit, atque eipso unam speciem sufficere testatur est. 1190
3. Panem non esse corpus Christi, si extra intentionem Christi instituentis adhibeatur. 1158	Ex hinc. ead.	10. Act. 2. per fractionem panis Eucharistia describitur. 1191
4. Sacram Eucharistiam definiendam esse per actionem. ead.	Antithesis. ead.	11. Act. 20. v. 7. & 11. Paulus dicitur panem fregisse. ead.
Exceptiones Adversariorum ad nostrum argum. quod repositio panis & vini fiat præter institutionem, exc. non esse promissionem additam præcepti. ead.	Nostri sententia confirmatio. ead.	12. Act. 27. v. 35. Paulus sumens panem gratias egit Deo in conspectu omnium, & cum fregisset, cepit manducare. ead.
Argum. Advers. 1. In Eucharistia non est aliqua actio, sed sola res permanens, qua dicitur & est Eucharistia. ead.	Eidem suffragatur, 1. Quod quidam communionem, sub una specie improbant, eandem nec verbis institutionis Dominica, nec exemplo primitiva Ecclesia conformem esse agnoscunt, vel certe tales hypotheset proferunt, ex quibus communicatio sub una specie impugnari & everti potest: Faciunt hoc	13. 1. Cor. 10. v. 17. Unus panis & unum corpus multi sumus, quia omnes de uno pane participamus. ead.
2. Vnus cuiuslibet rei posterior est ejus essentia. ead.	I. Episcopi Romani. 1166	14. 1. Cor. 11. vers. 27. Quisquis manducaverit indigne, aut biberit. 1192
3. Reservationes multa dantur exempla in primitiva Ecclesia. 1159	II. Ius Canonicum. 1167	15. In Ecclesia Apostolica Iudai noviter conversi Nazarae, Rechabita non fuerunt usi vino in sacrificiis. ead.
4. Iudai ita suscepit hoc Sacramentum, ut partem absumeret, partem ad servaret. ead.	III. Glossator & Canonista. 1168	16. In primitiva Ecclesia communicatio sub una specie fuit licita. ead.
5. Ex reservatione manna probari potest reservatio Eucharistia. ead.	VI. Qui floruerunt à seculo nono usq; ad aetatem Scholasticorum. 1169	17. Asservatio Sacramenti in primitiva Ecclesia usitata non habuit locum, nisi tantum in specie panis. ead.
CAP. IV. De usu panis azymi. ead.	V. Scholastici. ead.	18. Communicatio domestica in primitiva Ecclesia usitata, tantum sub specie panis fuit facta. 1193
Thesis. Vfus panis azymi in Eucharistia administratione non est simpliciter necessarius. ead.	VI. Concilia Papistica. 1171	19. Communicatio infantum in primitiva Ecclesia usitata, tantum sub specie panis fuit facta. ead.
Ex hinc. ead.	VII. Imperatores, Reges, Principes & eorum Legati, sive Oratores. ead.	20. Communicatio a proterorum ut plurimum olim sub una specie fuit facta. ead.
Antithesis. ead.	VIII. Scriptores Pontificii ante, tum post Lutheri tempora, tum ipsis B. Lutheri temporibus. 1173	21. Vfus communionis Laicae pœna loco Clericis olim imposta, probat communionem sub una specie. ead.
Nostri sententia confirmatio. ead.	2. Quod Adversarii communionem sub una specie ita propugnant, ut variis modis sibi invicem contradicant. 1178	
Eidem suffragatur, 1. Quod Latina Ecclesia aliquandiu panis fermentato fuisse usa. ead.	3. quod tales concedunt hypotheset, ex quibus communicatio sub utraque specie probari potest. 1180	
2. Quod non damnant Ecclesiam Græcam propter usum panis azymi. ead.		
3. quod veteris Ecclesia Rom. consuetudinem suam utendi azymo sic defendit, ut Græcos contrarium morem observantes, non damnarit. 1160.		
4. quod panis azymi necessarius usum ex Leviticis Ceremoniis probant. ead.		

22. Manichaei tempore Leonis Papa in caetu Christianorum sese occultarunt, & de Sacramento etiam participarunt, ita tamen, ut accepta panis specie de poculo non biberent. 1194

23. In Graeca Ecclesia fuit usitatum, tempore quae aragissima tantum diebus Saturni & Solis consecrationem fieri, reliquis diebus Sacerdotibus & Laicis communicabant sub una specie ex hostiis primae consecrationis & retervatis. 1195

24. In locis Septentrionalibus non potest tanta copia haberi, quanta ad communionem totius populi requiritur. ead.

25. In Concilio Ephesino approbata communio sub una specie. ead.

26. In Concilio Constantiensi communio sub una specie fuit sancita, ut vim legis perpetua atque Universalis teneret. 1196

27. Ecclesia potuit mutare usum calicis. ead.

28. Metuenda irreverentia, si Laici calix exhibeatur. ead.

29. 1. Sam. 2. v. 36. Dimitte me, obsecro, ad unam partem Sacerdotalem, ut comedam buccellam panis. ead.

CAP. VIII. De adoratione Eucharistiae.

Thesis. Quamvis Christus in Eucharistia praesens, religiosae adorationis sit, tamen adoratio non est dirigenda ad terrena Elementa panis & vini, ne quidem in usu sacrae Coenae, multo minus extra usum, quando panis consecratus in processionalibus circumgestatur. ead.

Exhibet. ead.

Antithesis. ead.

Notra sententia confirmatio. 1197

Eidem suffragatur. 1. quod quidam agnoscunt, substantiam panis etiam post consecrationem manere. ead.

2. Quod quidam negant, adorationem ad symbola externa dirigi debere. ead.

3. Quod quidam agnoscunt, adorationem & circumgestationem panis consecrati non posse probari ex sacra Scriptura. ead.

4. In panis consecrati adoratione magnum subesse periculum. 1198

5. Adorationem & theatricam circumgestationem Eucharistiae non fuisse in primitiva Ecclesia usitatum. ead.

6. Circumgestationem illam panis consecrati ab Ethnicorum ritibus originem duxisse, vel certe magnam cum illis convenientiam habere. ead.

7. Circumgestationem illam panis consecrati à ritibus Iudaicis originem duxisse. 1199

8. quod Urbanus Papa, qui festum corporis Christi instituit, ad usum, non ad ostentationem, vel circumgestationem sacrarum Symbolorum illud instituerit. ead.

9. Quod quidam improbant ea, quae in circumgestatione theatraica apud Pontificios hodie sunt usitata. ead.

Exceptio Adversariorum. Ad argum. quod per panem Eucharistici adorationem committatur idololatrya, etc. Symbola externa per se & proprie non esse adoranda cultu latra, sed solum veneranda cultu quodam minore, qui omnibus Sacramentis convenit. ead.

Argum. Advers. 1. Arca faderis, qui Eucharistia typus, in V. T. fuit circumgestata, 1. 6. v. 4. 1. Sam. 4. v. 1. &c. 1200

2. Ps. 22. v. 27. Edent pauperes & saturabuntur, & laudabunt Dominum, qui requirent eum. ead.

3. Ps. 71. v. 16. Erit framentum in terra in summu montium. ead.

4. Dionys. part. 3. Hierarch. c. 3. dicit: O divinisimum & sacrosanctum Sacramentum. ead.

ARTICVLVS XV. DE MISSA.

CAP. I. de sacrificio Missae.

Thesis. 1. Eucharistia non est externum, visibile ac proprie dictum sacrificium, in quo corpus & sanguis Domini sub visibili specie panis & vini vere ac proprie Deo offerantur. ead.

Exhibet. ead.

Antithesis. ead.

Notra sententia confirmatio. 1201

Eidem suffragatur. 1. quod quidam negant, Missam esse sacrificium externum proprie sic dictum. ead.

2. quod quidam agnoscunt, Missa sacrificium non posse probari ex Scriptura sacra. 1202

3. quod nondum certi sunt, utrum Christus in prima Coena sacrificari. ead.

4. Quod quidam agnoscunt, non posse ex verbis Insti-

zutionis abiq; traditione probari, quod Christus in prima Eucharistia administratione corpus & sanguinem suum sub specie panis & vini Patri coelesti obtulerit. ead.

5. Missam ideo vocari sacrificium, quia est commemoratio unius sacrificii in ara crucis à Christo oblata. ead.

6. Quod quidam tales ponunt hypothefes, ex quibus Missa sacrificium ceteritur. 1204

7. Quod variis modis dissentiant, sibi, invicem contradicunt, qui Missaticum sacrificium propugnant. p. 1205, ubi triginta novem dissensiones enumerantur. ead. & seqq.

Argum. Advers. 1. Melchisedecus obtulit panem & vinum Gen. 14. v. 18. Christus est Sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedec, Ps. 110. v. 4. Ergo & ipse debuit sub specie panis & vini sacrificari. 1210

2. Agnus paschalis fuit typus Eucharistiae, is vero primus fuit immolatus & Deo in sacrificium oblatus, antequam manducaretur. 1212

3. Dan. 8. 9. & 12. de Anti-Christo praedictum, quod oblaturus sit iuge sacrificium, id est, Missaticum. 1213

4. Mal. 1. v. 11. In omni loco offerat nomini meo oblatio munda. 1214

5. Matth. 26. Marc. 14. Luc. 22. In verbis Institutionis Christus dicit, Hoc est corpus meum, quod pro vobis datur. hoc sanguis meus, qui pro vobis effunditur. Verba haec praesentia temporu significant, corpus dari & sanguinem effundi Deo in sacrificium. 1215

6. Verbum, Hoc, in clausula Institutionis, Hoc facit, refertur ad corpus Christi. Ergo Christus mandavit illud sacrificari. 1216

7. Verbum facite in Institutione S. Coenae quidam exponunt, sacrificare. ead.

8. Job. 4. v. 23. Veri adoratores adorabunt in Spiritu & veritate. 1217

9. Act. 13. v. 2. Ministrantibus illis Domino, id est, sacrificantibus. 1218

10. 1. Cor. 10. v. 18. Sacra Coena opponitur altari bus gentium & mensis Leviticis. Ergo est sacrificium. ead.

11. 1. Cor. 11. v. 24. Hoc est corpus meum, quod pro vobis frangitur. Est phrasia ista incrementorum Sacrificiorum propria, deumta ex ritu, quo Sacerdotes legi ex mandato Dei utebantur in immolatione sacrificiorum incrementorum. ead.

12. Hebr. 5. v. 1. Omnia Pontifex ex hominibus assumuntur pro hominibus. constituitur, in eis, quae sunt ad Deum, ut offerat dona aut sacrificia pro peccatis. 1219

13. Hebr. 7. v. 3. Christus est aeternus Sacerdos, At si non offerat quotidie sacrificium externum, non esset aeternus Sacerdos. ead.

14. Hebr. 13. v. 10. Habemus altare, de quo non habent edenas potestatem, qui tabernaculo deseruiunt. Vbi vero altare, ibi sacrificium. ead.

15. Vbi Sacerdotes, ibi sacrificium. At in N. T. quidam constituntur Sacerdotes. Eja. 61. v. 4. & 66. v. 21. 1. Petr. 2. v. 9. Apoc. 1. v. 6. 1220

16. In quatuor, Republ. bene constituta indissolubili nexu inter se derivant, lex, sacrificium, Sacerdotium. ead.

17. Solum sacrificium representat mortem Christi, non Sacramentum. ead.

18. Corpus & sanguis sunt in Coena, ut sibus & potus. At caro & sanguis non sunt apta ad cibum, nisi animal prius moriatur. ead.

19. Patre sacrificium Missa confirmant, ead.

Thesis. 2. Missa non est sacrificium propitiatorium vere & proprie sic dictum, sed tantum commemoratio sacrificii propitiatorii, in ara crucis à Christo oblata. 1221

Antithesis. ead.

Notra sententia confirmatio. 1222

Eidem suffragatur. 1. quod quidam agnoscunt, Missam ideo vocari sacrificium, quia est commemoratio unius sacrificii in ara crucis à Christo oblata. ead.

2. Missam esse potius applicationem propitiatorii sacrificii, quam propitiatorium sacrificium proprie sic dictum. ead.

3. Missam non delere peccata, nec prodesse ex opere operata. ead.

4. Quod ex abrogato Iudaismo probare satagunt, Missam esse propitiatorium sacrificium. 1223

5. Quod variis modis in hac quaestione inter se dissentiant. ead.

Argum. Advers. 1. Antiquissimo Ecclesia voce sit

commemoratio defunctorum in celebratione Missae. ead.

2. Hebr. 5. v. 1. Omnia Pontifex ex hominibus assumuntur &c. ead.

Thesis. 1. Missa non debet offerri pro defunctis. 1224

Exhibet. ead.

Notra sententia confirmatio. ead.

Eidem suffragatur. 1. quod Carolus Magnus in legibus suis Ecclesiasticis inter alia, superstitiones in mortuorum exequiis eradicari voluit. ead.

2. Quod negant, mortui auxilium ferri posse. ead.

3. Quod quidam agnoscunt, oblationem pro defunctis defuncti mandato divino. ead.

4. Oblationes illas potius fuisse gratulatorias & Eucharisticas, quam propitiatorias ac liberatorias. ead.

5. Oblationes illas pro defunctis in Ecclesia primitiva Apostolica vicina non fuisse usitatas. ead.

6. Oblationes & orationes pro defunctis à gentilibus originem ducere. ead.

Argum. Beza. 2. Maccab. 12. Iudaei Maccabaeae iussu offerri sacrificium pro peccatis mortuorum, quod factum creatura laudat. 1225

CAP. II. de Missa solitaria.

Thesis. Missa solitaria, sive privata, in quibus solus Sacerdos communicat, & ex illa communione fructus aliquis ad populum redire statuitur, non sunt approbandae. ead.

Exhibet. ead.

Antithesis. ead.

Notra sententia confirmatio. ead.

Eidem suffragatur. 1. quod quidam agnoscunt, olim non fuisse celebratam Eucharistiam, nisi adessent, qui una cum Sacerdote consecrante communicarent. ead.

2. Ex Christi institutione ad legitimum Eucharistiae celebrationem requiri etiam distributionem. 1227

3. Quod quidam privatas illas Missas improbant. ead.

4. Quod nundationes istarum privatarum Missarum taxant. 1228

5. Quod agnoscere coguntur, Ecclesiam Graecam non celebrare privatas Missas. 1229

6. Quaedam hypothefes Adversariorum. ead.

Argum. Advers. Chrysostr. homil. 3. in Epist. ad Eph. dicit. Incausum assistimus altari: nullus, qui communicetur. 1230

CAP. III. de lingua genere.

Thesis. Administratio Eucharistiae usitato & communicantibus nota lingua genere peragenda. ead.

Exhibet. ead.

Antithesis. ead.

Notra sententia confirmatio. ead.

Eidem suffragatur. 1. quod quidam agnoscunt, sacra Ecclesiastica lingua vulgari esse peragenda. ead.

2. Apud multos populos, praesertim Ecclesiae primitivae temporibus, sacra fuisse vernacula ac vulgari lingua celebrata. 1231

3. Paulum 1. Cor. 14. usum vulgari lingua in publicis Ecclesiae precibus ac sacris requirere. 1232

4. praeter, quae sunt in lingua vulgari, esse magis fructuosas. ead.

5. quaedam hypothefes Adversariorum. ead.

6. Dissensiones Adversariorum. ead.

Argum. Advers. Titulus crucis Christi tribus tantum linguis fuit scriptus, ac Christus sacrificium incrementum celebrans ait: Eli Eli lama sabachthani, lingua Romanis & Indaei pariter ignota. 1234

CAP. IV. de vocis genere.

Thesis. In sacra Coena administratione Minister Ecclesiae articulata & clara voce uti debet. ead.

Exhibet. ead.

Antithesis. ead.

Notra sententia confirmatio. ead.

Eidem suffragatur. 1. quod Iustinianus Imp. Sacra Ecclesiastica clara voce peragi constituit. ead.

2. quod Thomas fatetur, Christum verba consecrationis manifeste protulisse. ead.

3. quod quidam agnoscunt, in primitiva Ecclesia Sacra olim fuisse clara voce peracta. ead.

4. quod Bellarmus fatetur, non esse per se illicitum, etiam Missam alta voce celebrare. 1235

5. quod agnoscunt, inter divinos licitum esse voces joannico Missa celebratione. ead.

6. quod Liturgia Petri, Marci, habeat pro legitimitate, ead.
 Argum. Adversus. Vtile est ad reverentiam tanti mysterii, ut non omnia alta voce dicantur. ead.
 2. Habemus exemplum antiqua Liturgia tum Græca, tum Latine. ead.
 3. Miraculum de pane in carnem converso. ead.
 4. Hoc silentium homines reddit attentos Deo, occludit etiam auditus sensuum atque animam quieti reddit. ead.
 CAP. V. de Canone Missæ.
 Thesis. Recitatio Canonis non est simpliciter necessaria ad legitimam Sacra Cœna administrationem ac multa in eo iure desiderantur. ead.
 Exordium. ead.
 Antithesis. 1236
 Nostra sententia confirmatio. ead.
 Eadem suffragatur. 1. quod quidam agnoscunt, Apostolos in administratione Eucharistia tantum recitatione orationis Dominica ac verborum Institutionis usus fuisse. ead.
 2. quod quidam singulas partes à singulis Pontificibus Missæ additas enumerant. 1237
 3. quod jam olim quidam in canone illo aliquo desiderarunt. ead.
 4. quod novitatem Canonis ipsimet agnoscunt. ead.
 5. quod agnoscunt, Canonem à Gelasio demum compositum. 1238
 6. quod fatentur, Officium Gregorianum non sine contradictione fuisse ab Ecclesiâ receptum. ead.
 Argum. Bellarm. 1. Canon Missæ est Apostolica origini. ead.
 2. Liturgia Jacobi probat Canonem. ead.
 Appendix Articuli de Eucharistia & de Missa in qua continentur
 1. Querela. Conqueruntur enim Adversarii, sibi falso tribui.
 1. quod Ecclesia Romano-Catholica hoc præcipui intendat in missione aqua, ut non solus Christus, sed etiam populus Deo sacrificet. 1239
 2. quod multum inter se disputent, quibus verbes sit Eucharistia conficienda. ead.
 3. quod tribuant Missæ sacrificio ex opere operato remissionem peccatorum mortalium, & summationi Eucharistia solum remissionem venialium, etiam non sine periculo utentis. ead.
 4. quod Missa proficit ex opere operato. ead.
 5. quod Christus passione sua sacrificet solum pro peccato originis, pro actualibus autem instituerit Missam. ead.
 6. quod virtutem quandam Magicam in verbis consecrationis statuatur. 1240
 7. quod doceant, Sacerdotem esse creatorem sui creatoris. ead.
 8. quod committant arcolatriam. ead.
 9. quod exerceant nundinationes Missarum. ead.
 10. quod statuatur, Missam non debere in lingua vulgari celebrari. ead.
 11. quod contra institutionem Christi unam speciem in Eucharistia defendant. ead.
 12. quod per rō est in verbis Cœna intelligant transubstantiatur. ead.
 13. quod rō facere exponant per sacrificare. 1241
 14. quod Missam ad quæstum conferri debere doceant. ead.
 15. quod doceant, Missam esse applicandam pro injusis & impœnitentibus, ut eis mereatur remissionem culpa & pœna. ead.
 16. quod Sacerdos mortis Christi virtutem & efficacitatem & meritum alteri applicet per Missam. ead.
 II. Calumnia. 1. Generales.
 Tribunt nobis Adversarii, 1. quod damnamus privatam communionem agrorum. ead.
 2. quod fermentatum panem aptiorem esse censamus ad Sacramentum conficiendum, quam azymum. ead.
 3. quod quidam ex nostris, ubi vinū deest, loco vini aquam, vel cerevisiam administrant. ead. seq.
 4. quod Eucharistia finem solum atque unicum statuamus peccatorum remissionem. 1242
 5. quod ab negatam concomitantiam statuere cogamur, non solum sumi cada ver, sed etiam, quoties Cœna administratur Christum reipsa occidi. ead.
 6. quod Eutyches cum sua hæresi clam in Aug. Conf. irrepserit, propterea quod vera eaq. simplici doctrina de præsentia corporis & sanguinis Christi in Eucharistia repudiata, aliis fundamenta quaserverimus. ead.

7. quod nolimus corporis & sanguinis Christi Sacramentum Eucharistiam vocare. ead.
 8. quod repudicemus consecrationem. ead.
 9. quod ab Evangelistis descriptam institutionem repudemus. ead.
 10. quod in Apostolo subsistamus, & non ad ipsum Christum veniamus. ead.
 11. quod ioca Scriptura, in quibus de benedictione Eucharistia est sermo, ipsi eripere cogitemus. 1243
 12. quod in artic. de Missa Aug. Conf. & Schmalcaldici articuli sibi invicem contradicant. ead.
 13. quod mendaciter asseramus, veteres ante Gregorium non facere mentionem private Missæ. 1244
 14. quod assertionem necessaria communionis sub utraque specie damnemus totam Ecclesiam, qua fuit ante Lutheri tempora. 1245
 15. quod ob repudiatam transubstantiationem ab Aug. Conf. secessionem fecerimus. ead.
 16. quod ob repudiatam Eucharistia adorationem cum Begardis & Beguinis hæreticis nos conjunxerimus. ead.
 2. Speciales. Lutherum accusant, 1. quod semina erroris Sacramentarii sparserit. 1246
 2. quod statuat, verum Sacramentum ab eo accipi, qui hostiam non consecratam accipit. ead.
 3. quod statuat Christum impanatum. ead.
 4. quod in questione de utraque specie sibi non confiterit. ead.
 5. quod docuerit, ad dignam Eucharistia præparationem non requiri pœnitentiam & propositum non peccandi. ead.
 6. quod scripserit, optimam dispositionem esse eam, qua quis pessime est dispositus. ead.
 7. Bucero tribunt, quod primus fuerit autor illius sententia, Sacramentum Eucharistia non esse rem permanentem, sed actionem transeuntem. ead.
 III. Opiniones absurde & erroneæ. ead.
 1. Sacramentum hoc Eucharistiam dici, quia est bona gratia. ead.
 2. Esse accidentia panis, qua manducantur & comminuntur perdentes. ead.
 3. Panem consecratum ab omnipotente Deo fieri rationabilem. ead.
 4. Si canis vel porcus deglutiat hostiam consecratam integram, corpus Domini simul trajecteretur in ventrem canis vel porci. ead.
 5. corpus Christi evomi, quando species Sacramentales evomuntur. ead.
 6. Papam dispensare posse, ut in solo vino fiat consecratio. ead.
 7. Sacerdotem, quia potest ex pane corpus Christi facere, posse etiam ex perdicibus, facere pisces. 1247
 8. Laicos idem debere esse contentos una specie, quia dentes equi donari non sint insipienti. ead.
 9. jumentum adorasse Sacramentum Eucharistia. ead.
 10. Adorationem etiam pertinere ad Symbola externa panis, quatenus apprehenduntur, ut quid unum cum ipso Christo, quem continent. ead.
 11. proprium actum Sacerdotii Christi consistere in perpetua oblatione corporis & sanguinis in Eucharistia. ead.
 12. Sacrificium Christi in cruce oblatum non fuisse secundum ordinem Melchisedeci, sed secundum ordinem Aaronis. ead.
 13. Sacrificium crucis non justificasse efficienter. ead.
 14. Sacrificium crucis non continuè habuisse suum effectum. ead.
 15. Oblationem in cruce factam non esse Christi æternum Sacerdotium. ead.
 16. Diabolum credidisse, transubstantiationem esse possibilem, quando ad Christum dixit, Si Filius Dei es, dic ut lapides isti panes fiant. ead.
 17. Christum ipse dispensatione Eucharistia idem ad Apostolos dixisse, Ibidem ex eo omnes, ut intelligeret primus, non totum sibi exhauriendum esse, sed tantum relinquendum, quod omnibus sufficeret. ead.
 18. Magi lucrari, qui, ut Ecclesia obediat, communicat sub una, quam qui sub duabus, sine illa ingenti obedientia fructu. ead.
 19. Per rationem transubstantiationis creaturam pistoris in Deum creatorem transmutari & adorari pro Deo. ead.
 21. Virginem Mariam cedere Hierarchis in commissi ministerii executione. ead.

12. Purgationis modum per sunctionem Eucharistia esse probandum. ead.
 23. Ordinem memorandorum in Missa per sex casus Grammaticales declinationis exprimi. ead.
 24. Christum bis instituisse Eucharistiam, primum Hierosolymis ante suam passionem sub utraque specie, deinde Emaus sub una specie. 1248
 25. Benedictionem, gratiarum actionem & consecrationem idem esse. ead.
 26. Fractionem hostia consecrata in tres partes in administratione Eucharistia esse necessariam. ead.
 27. Fractionis causam esse representationem passionis Christi. ead.
 28. Eucharistiam communicantibus in manus dare nefas esse. ead.
 29. Ecclesiam à Patribus doctrinam intellexisse, utramque speciem convenire Sacerdotibus, Laicos solo pane contentos esse posse. 1249
 30. Verbi substantivi ingenium & Naturam esse, ut quoties res diversarum Naturarum que Latinis dicuntur disparata, unit & copulat, ibi necessario ad figuram & tropum recurrendum sit. ead.
 31. Non apparere ex Evangelio coactivum aliquid ad intelligendum verba Eucharistia proprie. ead.
 32. Missam boni Sacerdotis, orantis etiam in persona Ecclesia ut ejus instrumentum, plus valere, quam mali ad impetrandam gratiâ. ead.
 33. Negato sacrificio Missatico, consequens esse, quod vetus Sacerdotium & proinde lex nondum desierit. ead.
 34. Norvegis usum alterius liquoris pro vino ab Innocentio III, rectè concessum fuisse. ead.
 35. Sacramento corporis Christi sumto à Sacerdote & quolibet alio, ore clauso, in cœlum corpus Christi rari. ead.
 36. Ad vitandum scandalum in certo casu posse dari hostiam non consecratam. ead.
 37. Abusum hostia consecrata ad Magiam quidam Sacerdotes approbarunt. ead.
 38. Tabernaculum, in quo Eucharistia fuit reposita, valere ad expulsionem Dæmonis. 1250
 39. Oculum Christi non videre suum corpus, quatenus est in Eucharistia, propterea quod est inextensum. ead.
 40. Calicem Eucharisticum esse certis ritibus consecrandum. ead.
 41. In celebratione Eucharistia peculiaribus vestibus Sacerdotes induendos esse. ead.
 42. Christum ipsum in Eucharistia suum corpus manducasse & sanguinem suum bibisse. ead.
 43. Per hostiam consecratam explorari posse, ad quem pertineant regna. ead.
 44. Nullam faminam præsumere debere, ut accedat ad altare, aut intra cancellos stet vel sedeat. ead.
 45. Præcipuam divini cultus & pietatis partem sitam esse in audiendâ Missis.

S C H E M A T I S M U S
 PARTIS III. LIBRI II. SPECIALIS.

ARTICVLVS XVI.
 DE PœNITENTIA.

CAP. I. De genere pœnitentiæ. pag. 1254
 Thesis. Pœnitentia non est Sacramentum proprie & specialissimè sic dictum. ead.
 Exordium. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. ead.
 Eadem suffragatur. 1. Quod quidam agnoscunt duo duntaxat esse Novi Test. Sacramenta proprie sic dicta. Baptismum scilicet & Cœnam Domini. ead.
 2. Quædam hypothèses Adversariorum. ead.
 3. Dissensiones Adversariorum. 1255
 Dissentiunt invicem 1. de subiecto questionis. ead.
 2. De institutione hujus Sacramenti. ead.
 3. De materia hujus Sacramenti. ead.
 4. De forma hujus Sacramenti. 1256
 5. Manuum impositionem quidam volunt esse externum Elementum in hoc Sacramento, & tamen negant, eam esse de essentia vel necessitate hujus Sacramenti. ead.
 6. De efficacia hujus Sacramenti. ead.
 7. De necessitate hujus Sacramenti. ead.
 8. De Pœnitentia ut est virtus. ead.
 Argumenta Adversariorum. 1. Matth. 4. v. 17. Agite pœnitentiam. 1257
 2. Joh. 1.

2. <i>Job. 20. v. 23. Quorumcumque remisistis peccata, remissa erunt.</i> ead. 1258	CAP. IV. De Confessione. 1266	<i>Thesis. In Confessione coram Sacerdote non est necessaria omnium peccatorum enumeratio.</i> ead.	<i>Thesis. pro omnibus peccatorum poenitentiam temporaliibus, quam aeternis satisfecit, ac proinde credentibus in Christum & culpa & poena, non solum aeterna, sed etiam temporalis remittitur.</i> ead.
3. <i>Quia ab alutionem sequitur efficaciter gratia infusio.</i> ead. 1258	<i>Thesis.</i> ead.	<i>Thesis.</i> ead.	<i>Thesis.</i> ead.
4. <i>1. Tim. 5. v. 22. Manus nemini cito imposueris, neque communica veru peccatu alienis.</i> ead.	<i>Antithesis.</i> ead.	<i>Antithesis.</i> ead.	<i>Antithesis.</i> ead.
5. <i>Impositio manuum est externum huius Sacramenti symbolum.</i> ead.	<i>Nostri sententia confirmatio.</i> 1267	<i>Nostri sententia confirmatio.</i> 1267	<i>Nostri sententia confirmatio.</i> ead.
6. <i>Montanistarum & Novatianorum error fuit, negare poenitentia Sacramentum.</i> ead.	<i>Eidem suffragatur. 1. Quod quidam agnoscunt, necessitatem specialis peccatorum enumerationis non posse probari ex verbo Dei.</i> ead.	<i>Eidem suffragatur. 1. Quod quidam agnoscunt, Christum non solum pro culpa, sed etiam pro poena satisfecisse.</i> ead.	<i>Eidem suffragatur. 1. Quod quidam agnoscunt, Christum non solum pro culpa, sed etiam pro poena satisfecisse.</i> ead.
CAP. II. De partibus poenitentia in genere, 1259	2. <i>Quod quidam agnoscunt, specialem illam peccatorum enumerationem non esse necessariam.</i> 1268	2. <i>Quadam hypothese Adversariorum.</i> 1280	2. <i>Quadam hypothese Adversariorum.</i> 1280
<i>Thesis I. Dua sunt essentialis vera ac salutaris poenitentia partes, Contritio & Fides.</i> ead.	3. <i>Quod quidam agnoscunt, eam non fuisse in primitiva Ecclesia usitatam, vel certe non necessariam iudicatam.</i> 1269	<i>Thesis III. Nec pro culpa, nec pro poena Deo satisfacere possumus.</i> ead.	<i>Thesis III. Nec pro culpa, nec pro poena Deo satisfacere possumus.</i> ead.
<i>Ex Dicit.</i> ead.	4. <i>Quod quidam agnoscunt, confessionem auricularem ex publica Exomologesi originē ducere.</i> ead.	<i>Ex Dicit.</i> ead.	<i>Ex Dicit.</i> ead.
<i>Antithesis.</i> ead.	5. <i>Quod quidam agnoscunt, ante confessionem verē poenitentibus peccata coram Dei iudicio remitti.</i> ead. seq.	<i>Antithesis.</i> 1281	<i>Antithesis.</i> 1281
<i>Nostri sententia confirmatio.</i> ead.	6. <i>Quod quidam agnoscunt, confessionem illam auricularem, qualis hodie requiritur, conjunctam esse cum magnis incommodis.</i> 1270	<i>Nostri sententia confirmatio.</i> ead.	<i>Nostri sententia confirmatio.</i> ead.
<i>Eidem suffragatur 1. Quod quidam duas poenitentia partes esse agnoscunt, Contritionem & Fidem.</i> ead.	7. <i>Quod quidam agnoscunt, confessionem illam specialem, qualis hodie exigitur, degenerasse ab ea, qua in primitiva Ecclesia erat recepta, atque ad eandem esse revocandam.</i> 1271	<i>Eidem suffragatur. 1. Quod quidam agnoscunt, nos non posse Deo pro peccatu vel peccatorum poenitentia satisfacere.</i> 1282	<i>Eidem suffragatur. 1. Quod quidam agnoscunt, nos non posse Deo pro peccatu vel peccatorum poenitentia satisfacere.</i> 1282
2. <i>Quod quidam agnoscunt, fidem in Christum, sive, quod idem est, fiduciam misericordiam divina in Christo & propter Christum promissa, ad salutarem poenitentiam requiri.</i> 1260	8. <i>Quod quidam agnoscunt, confessionem illam, qualis hodie urgetur, esse animarum carnificinam.</i> ead.	2. <i>Quod quidem agnoscunt, fiduciam remissionis peccatorum in sola Christi satisfactione collocandam esse.</i> ead.	2. <i>Quod quidem agnoscunt, fiduciam remissionis peccatorum in sola Christi satisfactione collocandam esse.</i> ead.
3. <i>Quod quidam agnoscunt, poenitentiam Iuda propterea non fuisse salutarem, quia defuit ei fides in Christum.</i> ead.	9. <i>Quod quidem Romano-Catholici approbant articulum XI. Augustinae Confessionis, in quo negatur necessitas specialis peccatorum enumerationis.</i> 1272	3. <i>Quod quidam agnoscunt, Deum non requirere aliam satisfactionem, quam fidem in Christum, & ex ea proficiens bene agendi propositum, ac patientem crucis imposta tolerantiam.</i> 1283	3. <i>Quod quidam agnoscunt, Deum non requirere aliam satisfactionem, quam fidem in Christum, & ex ea proficiens bene agendi propositum, ac patientem crucis imposta tolerantiam.</i> 1283
<i>Thesis II. Contritio Confessio & Satisfactio non sunt essentialis vera poenitentia partes.</i> ead.	10. <i>Quod quidam agnoscunt, confessionem illam non debere esse nimis scrupulosam, nec tam de integritate confessionis, quam de sinceritate contritionis & fidei verē poenitentis debere esse sollicitos.</i> ead.	4. <i>Quod quidam agnoscunt, calamitates reconciliatis a Deo imponi, non ut sint satisfactiones pro peccatis sed sine longe alio.</i> ead.	4. <i>Quod quidam agnoscunt, calamitates reconciliatis a Deo imponi, non ut sint satisfactiones pro peccatis sed sine longe alio.</i> ead.
<i>Ex Dicit.</i> ead.	11. <i>Quadam hypothese Adversariorum.</i> ead.	5. <i>Quod quidam agnoscunt, opera poenitentia fuisse olim ab Ecclesia imposita, non ob satisfactionem coram Deo, sed sine longe alio.</i> ead.	5. <i>Quod quidam agnoscunt, opera poenitentia fuisse olim ab Ecclesia imposita, non ob satisfactionem coram Deo, sed sine longe alio.</i> ead.
<i>Antithesis.</i> ead.	12. <i>Dissensiones Adversariorum.</i> 1273	6. <i>Quod quidam agnoscunt, Deum verē in Christum credentibus perfecte remittere peccata.</i> 1284	6. <i>Quod quidam agnoscunt, Deum verē in Christum credentibus perfecte remittere peccata.</i> 1284
<i>Nostri sententia confirmatio.</i> 1261	<i>Argum. Advers. 1. In veteri Test. varii exant huius confessionis typi.</i> 1274	7. <i>Quod quidam agnoscunt, vero poenitentibus & in Christum credentibus sine satisfactione propria remissa esse peccata & peccatorum poenam.</i> ead.	7. <i>Quod quidam agnoscunt, vero poenitentibus & in Christum credentibus sine satisfactione propria remissa esse peccata & peccatorum poenam.</i> ead.
<i>Eidem suffragatur. 1. Quod quidam agnoscunt, vera & salutaris coram Deo poenitentia partes esse duas, Contritionem & Fidem.</i> ead.	2. <i>Gen. 3. Exigit Deus confessionem peccati ab Adamo & Eva, & quidem per Angelum in forma humana apparentem.</i> ead.	8. <i>Quod Bellarm. lib. 4. de Poenit. c. 3. scribit, poenas temporales huius vita interdum non posse redimi, sed necessario perpetendas esse.</i> 1285	8. <i>Quod Bellarm. lib. 4. de Poenit. c. 3. scribit, poenas temporales huius vita interdum non posse redimi, sed necessario perpetendas esse.</i> 1285
2. <i>Quod quidam agnoscunt, tres illos actus Ecclesiastica poenitentia, non autem poenitentia coram Deo competere.</i> ead.	3. <i>Levit. 5. divinitus mandatur peccatorum confessio.</i> ead.	9. <i>Quod quidam agnoscunt, etiam Eschicorum Sacerdotes imponere satisfactiones poenitentiam adultorum agentibus.</i> ead.	9. <i>Quod quidam agnoscunt, etiam Eschicorum Sacerdotes imponere satisfactiones poenitentiam adultorum agentibus.</i> ead.
3. <i>Quod quidam agnoscunt, Iuda poenitentiam tres illos actus includere, qua tamen non fuit vera & salutaris poenitentia.</i> ead.	4. <i>Levit. 13. iudicium de lepra commissum fuit Sacerdotibus, quod Christus approbat Matth. 8. Luc. 17. remittens leproso ad Sacerdotes.</i> ead.	10. <i>Quod quidam approbant artic. 12. Confess. Aug. in quo satisfactiones propria negantur esse causa remissionis peccatorum.</i> ead.	10. <i>Quod quidam approbant artic. 12. Confess. Aug. in quo satisfactiones propria negantur esse causa remissionis peccatorum.</i> ead.
4. <i>Quadam hypothese Adversariorum.</i> ead.	5. <i>Matth. 3. Marc. 1. Qui ad Baptismum Iohannis accesserunt, in specie peccata sua confessi sunt.</i> 1275	11. <i>Quod quidam agnoscunt, satisfactiones posterioribus demum seculis in Ecclesiam introductas esse.</i> ead.	11. <i>Quod quidam agnoscunt, satisfactiones posterioribus demum seculis in Ecclesiam introductas esse.</i> ead.
5. <i>Dissensiones Adversariorum.</i> ead.	6. <i>Ioh. 11. Apostoli iubentur Lazarum a vinculis funeralibus solvere.</i> ead.	12. <i>Satisfactiones Pontificia etiam hoc nomine improbantur, quod conjugum cum meretricibus inter opera satisfactoria numerant.</i> ead.	12. <i>Satisfactiones Pontificia etiam hoc nomine improbantur, quod conjugum cum meretricibus inter opera satisfactoria numerant.</i> ead.
CAP. III. De Contritione. ead.	7. <i>Ioh. 10. v. 23. Quorum remisistis peccata remittuntur eis, & quorum retinueris, retenta sunt.</i> ead.	13. <i>Quod quidam fateri coguntur, satisfactiones illas arbitrarias destitui iussu Script. ead.</i>	13. <i>Quod quidam fateri coguntur, satisfactiones illas arbitrarias destitui iussu Script. ead.</i>
<i>Thesis I. Contritio ex lege oritur, & est cordis quaedam passio, videlicet terror conscientia, dolor & compunctio.</i> ead.	8. <i>Act. 19. Multi credentium confitebantur & annuntiabant actus suos, ubi per eos ἀναγινώσκον specialis enumeratio intelligitur.</i> 1276	14. <i>Quod in Concilio Tridentino quidam negarunt, fieri posse, ut Confessarius certum de poena peccata alicuius debita iudicium ferat.</i> ead.	14. <i>Quod in Concilio Tridentino quidam negarunt, fieri posse, ut Confessarius certum de poena peccata alicuius debita iudicium ferat.</i> ead.
<i>Ex Dicit.</i> ead.	9. <i>2. Cor. 5. Deus nobis aedit ministerium reconciliationis, pro Christo ergo legatione fungimur.</i> 1277	15. <i>Dissensiones Adversariorum.</i> ead.	15. <i>Dissensiones Adversariorum.</i> ead.
<i>Antithesis.</i> ead.	10. <i>Iacob. 5. Confitemini in vicem peccata vestra.</i> ead.	<i>Exceptiones Advers. 1. Ad argumentum ex gratuita peccatorum condonatione petendum, respondent ex Psal. 15. v. 11. & 18.</i> 1288	<i>Exceptiones Advers. 1. Ad argumentum ex gratuita peccatorum condonatione petendum, respondent ex Psal. 15. v. 11. & 18.</i> 1288
<i>Nostri sententia confirmatio.</i> 1262	11. <i>1. Ioh. 1. Si confiteamur peccata nostra, fidelis est & iustus, ut remittat nobis peccata.</i> ead.	2. <i>Ad exempla eorum, quibus Christus peccata remisit, nec tamen poenas satisfactorias imposuit, etc. illos non vi Sacramentalis, sed absolute potestate a peccatis absolutos.</i> ead.	2. <i>Ad exempla eorum, quibus Christus peccata remisit, nec tamen poenas satisfactorias imposuit, etc. illos non vi Sacramentalis, sed absolute potestate a peccatis absolutos.</i> ead.
<i>Eidem suffragatur. 1. Quod quidam agnoscunt, fidem esse unicum illud medium, per quod promissionem de gratuita peccatorum remissione amplectimur, & coram Deo iustificamur.</i> ead.	12. <i>Proverb. 27. v. 23. Agnosce vultum peccati tui.</i> ead.	3. <i>Distinguentiam esse inter reconciliationem & remissionem.</i> 1289	3. <i>Distinguentiam esse inter reconciliationem & remissionem.</i> 1289
2. <i>Quod quidam agnoscunt, bona opera nostra non esse proprie dicta merita.</i> ead.	13. <i>Pro v. 26. v. 13. Qui absconderit scelera sua, non dirigitur; qui autem confessus fuerit & reliquerit ea, misericordiam consequetur. Si rael. 2. v. 31. Non confundaris confiteri peccata tua.</i> 1278	4. <i>Argum. Advers. 1. Dan. 4. v. 24. Peccata tua redime Eleemofynis.</i> ead.	4. <i>Argum. Advers. 1. Dan. 4. v. 24. Peccata tua redime Eleemofynis.</i> ead.
<i>Thesis II. Contritio est necessaria in vere poenitentibus, ratione ordinis, non respectu cuiusdam meriti vel medii, per quod Deo reconciliamur.</i> ead.	14. <i>Conclia & Patres testantur de specialis illa Confessione.</i> ead.	5. <i>Luc. 11. v. 41. Date eleemofynā, & tunc omnia vobis erunt mundata.</i> ead.	5. <i>Luc. 11. v. 41. Date eleemofynā, & tunc omnia vobis erunt mundata.</i> ead.
<i>Ex Dicit.</i> ead.	CAP. V. De Satisfactione. ead.	6. <i>Matth. 3. v. 8. Facite ergo fructum poenitentia dignum, cui par allelus locus Act. 26. v. 20.</i> ead.	6. <i>Matth. 3. v. 8. Facite ergo fructum poenitentia dignum, cui par allelus locus Act. 26. v. 20.</i> ead.
<i>Antithesis.</i> ead.	<i>Thesis I. Christus non solum pro Originali sed etiam pro Actualibus peccatis satisfecit.</i> ead.	7. <i>Matth. 6. v. 12. petimus nobis peccata sive debita dimitti.</i> ead.	7. <i>Matth. 6. v. 12. petimus nobis peccata sive debita dimitti.</i> ead.
<i>Nostri sententia confirmatio.</i> ead.	<i>Thesis II. Christus non solum pro omnibus peccatis, sed etiam pro omnibus peccatorum poenitentiam temporaliibus, quam aeternis satisfecit, ac proinde credentibus in Christum & culpa & poena, non solum aeterna, sed etiam temporalis remittitur.</i> ead.	8. <i>Matth. 9. v. 6. Marc. 2. v. 9. Luc. 5. v. 24. Tolle leetum tuum.</i> 1290	8. <i>Matth. 9. v. 6. Marc. 2. v. 9. Luc. 5. v. 24. Tolle leetum tuum.</i> 1290
<i>Eidem suffragatur. 1. Quod non solum multi ex veteribus, sed etiam recentioribus Pontificis agnoscunt, Christum tum pro Originali, tum pro Actualibus peccatis nostris satisfecisse.</i> ead.	2. <i>Quadam hypothese Adversariorum.</i> 1279	9. <i>1. Cor. 11. v. 13. Si nos ipsos iudicaremus, non iudicaremur a Domino.</i> ead.	9. <i>1. Cor. 11. v. 13. Si nos ipsos iudicaremus, non iudicaremur a Domino.</i> ead.
2. <i>Quod quidam agnoscunt, confessionem illam non debere esse nimis scrupulosam, nec tam de integritate confessionis, quam de sinceritate contritionis & fidei verē poenitentis debere esse sollicitos.</i> ead.	<i>Thesis II. Christus non solum pro omnibus peccatis, sed etiam pro omnibus peccatorum poenitentiam temporaliibus, quam aeternis satisfecit, ac proinde credentibus in Christum & culpa & poena, non solum aeterna, sed etiam temporalis remittitur.</i> ead.	10. <i>2. Cor. 7. v. 11. Paulus inter fructus salutaris tristitia ponit vindictam.</i> ead.	10. <i>2. Cor. 7. v. 11. Paulus inter fructus salutaris tristitia ponit vindictam.</i> ead.
3. <i>Quod quidam agnoscunt, confessionem illam, qualis hodie urgetur, esse animarum carnificinam.</i> ead.	<i>Ex Dicit.</i> ead.	11. <i>Multa Scriptura loca significant, inter fidelis esse communicationem bonorum operum.</i> 2. Cor. 8. v. 14. Psal. 119. v. 63. ead.	11. <i>Multa Scriptura loca significant, inter fidelis esse communicationem bonorum operum.</i> 2. Cor. 8. v. 14. Psal. 119. v. 63. ead.
4. <i>Quod quidam agnoscunt, confessionem illam, qualis hodie urgetur, esse animarum carnificinam.</i> ead.	<i>Antithesis.</i> ead.	12. <i>Gal. 6. v. 2. Alter alterius oneratores.</i> 1291	12. <i>Gal. 6. v. 2. Alter alterius oneratores.</i> 1291
5. <i>Quod quidam agnoscunt, confessionem illam, qualis hodie urgetur, esse animarum carnificinam.</i> ead.	<i>Nostri sententia confirmatio.</i> ead.	13. <i>Eph. 5. v. 1. Effote imitatores Dei, sicut filii carissimi; & ambulatores in dilectione, sicut Christus dilexit nos & tradidit semetipsum pro nobis.</i> ead.	13. <i>Eph. 5. v. 1. Effote imitatores Dei, sicut filii carissimi; & ambulatores in dilectione, sicut Christus dilexit nos & tradidit semetipsum pro nobis.</i> ead.
6. <i>Quod quidam agnoscunt, confessionem illam, qualis hodie urgetur, esse animarum carnificinam.</i> ead.	<i>Eidem suffragatur. 1. Quod non solum multi ex veteribus, sed etiam recentioribus Pontificis agnoscunt, Christum tum pro Originali, tum pro Actualibus peccatis nostris satisfecisse.</i> ead.		

11. Quod remissa culpa maneat adhuc debitum luenda poena, probant ex variis exemplis eorum, qui post Baptismum calamitatis subiecti fuerunt. ead.

12. Reatus poena temporalis, qui remanet post amissionem cum Deo reformatam, bonis operibus recitari potest. ead.

13. In primitiva Ecclesia poenitentibus satisfactiones fuerunt impostae. 1292

14. Si opera iustorum vitam aeternam verè mereantur, etiam satisfaciunt pro reatu poena temporalis. ead.

15. Nullum opus Dei reperitur totum ex mera ipsius misericordia ita factum, ut ei iustitia sua nihil admiscerit, Ps. 25. v. 10. Psal. 85. v. 11. ead.

16. Peccatorum remissio non tollit poenam vel reatum poena, alias non esset discrimen inter eum, qui centum millibus nefariis, & qui uno tantum sese flagitio contaminasset. ead.

CAP. VI. De flagellationibus spontaneis. ead.

Theſis. Flagellationes spontanea Deo non probantur, nec sunt satisfactoria pro peccatis, vel mortis regni caelestis. ead.

Exſiſis. ead.

Antithesis. ead.

Noſtra ſententia confirmatio. 1293

Eidem ſuffragatur. 1. Quod quidam agnoſcunt, flagellationes primis 12. ſeculis Eccleſia fuiſſe ignotas, ac quamprimum uſurpate publice coeperunt, ab iſtis Pontificibus improbatas. ead.

2. Quod quidam agnoſcunt, flagellationes ab Ethnicis in Eccleſiam traductas. 1294

3. Quod Indis & Turcis flagellationes uſitatas fuiſſe agnoſcere coguntur. 1295

4. Quod flagellationes ab haereticis in Eccleſiam introductas eſſe ſateri coguntur. ead.

5. Quod flagellationes in Graecia Eccleſia non uiſe uſitatas ſatentur. ead.

6. Quod nullius Pontificis vel Concilii decretum afferre poſſint, in quo flagellatio ſpontanea fuerit approbata. ead.

7. Quaedam hypotheſes Adverſariorum. ead.

Argum. Adverſ. 1. Renati iubentur mortificare membra Col. 3. v. 5. & carnem crucifigere Gal. 5. v. 24. 1296

2. 1. Cor. 9. v. 27. *ἵνα σώσω τὸ σῶμα μου.* ead.

3. Zach. 12. v. 10. *Et plangent eum planctu, quaſi ſuper unigenitum, & dolebunt ſuper eum.* ead.

4. Eccl. 33. v. 25. *Cibaria & uirga & onus aſino, panis & diſciplina & opus ſeruo.* ead.

CAP. VII. De Indulgentiis. ead.

Theſis. Indulgentia Papales meritis repudiantur. ead.

Exſiſis. ead.

Antithesis. 129

Noſtra ſententia confirmatio. ead.

Eidem ſuffragatur. 1. Quod quidam indulgentias repudiarunt, vel parum eis tribuendum eſſe docuerunt, vel de multiplici abuſu, qui per illas committitur, conquieſci fuerunt. ead.

2. Quod agnoſcunt, Indulgentias tum demum poſterioribus ſeculis increbeſcere coepiſſe, cum pietatis & bonorum operum ſtudium in Eccleſia refrigeſcere cepit. 1303

3. Quod agnoſcunt, Iubilaeum ex ritibus Ethnicorum in Eccleſiam eſſe deductum. ead.

4. Quod agnoſcunt, Iubilaeum ex Iudaismo eſſe in Eccleſiam deductum. ead.

5. Quod agnoſcunt, Indulgentias ſecum afferre peccandi licentiam. 1304

6. Quaedam hypotheſes Adverſariorum. ead.

7. Diſſenſiones Adverſariorum. 1305

8. Querela de nundinationibus Indulgentiarum. 1309

Argum. Adverſ. 1. Coloſ. 1. v. 24. *Adimpleo ea, qua deſunt paſſioni Chriſti, in carne mea pro corpore eius, quod eſt Eccleſia.* ead.

2. Matth. 16. v. 19. & cap. 18. v. 18. *Deus conceſſit hanc poteſtatem ſummis Eccleſia ſua gubernatoribus.* 1310

3. Patres mentionem faciunt remiſſionum, id eſt, Indulgentiarum. ead.

4. Caſtro ad Verſ. haeſ. l. 8. verbo Indulgentia, fol. 84. Indulgentiarum antiquitatem à Stationibus veterum arceſſit. ead.

Appendix huius articuli, in qua continentur.

1. Querela. Conqueruntur ſatis ſibi eribus, 1. quod aſſerentes, fidem eſſe neceſſariam poenitentia partem, anathematiz ſulmine percuti-

2. Quod ſtatuant, ad contritionem requiri actum noſtram meritum. ead.

3. Quod peccatores abducant à fide ſatisfactionis Chriſti ad fiduciam ſatisfactionis propria. ead.

4. Quod ſtatuant, Chriſtum paſſione ſua pro originali peccato ſatisfaciſſe, nobis autem pro actualibus peccatis eſſe ſatisfaciendum. 1311

5. Quod in abſolutionum formulis merito Chriſti & Sanctorum & propria poenitentis merita conjungant. ead.

6. Quod ſtatuant, Canonicas ſatisfactiones eſſe neceſſarias ad redimendas poenas aeternas. ead.

7. Quod doceant remiſſionem peccatorum non per fidem contingere, ſed per noſtram dilectionem & opera. 1312

8. Quod remiſſionem peccatorum pretio vendant. 1313

9. Quod pro culpa à ſatisfieri poſſe ſtatuant. ead.

II. Caſumna. I. Generales.

1. Quod cum Montaniſtus & Novationis negemus, poenitentiam eſſe Sacramentum proprie ſic dictum. ead.

2. Quod ab Auguſt. Confes. qua poenitentiam Sacramentum accenſer ſeſſionem fecerimus. ead.

3. Quod priſtinam Eccleſiaſtica diſciplina ſe veritatem ad verſus poenitentes repudiemus. ead.

4. Quod prohibeamus ſpeciale quorundam peccatorum, qua conſcientiam maximè angunt, in confeſſione enumerationem. ead.

5. Quod inter nos diſſentiamus. ead.

6. Quod opera poenitentia & neceſſariam carnis mortificationem repudiemus. 1314

7. Quod Eccleſia poteſtatem excommunicandi denegemus. ead.

8. Quod mendaciter aſſeramus, Pontificis fidei ac meriti Chriſti nullam facere mentionem. ead.

9. Quod mendaciter ſtatuiamus, Chryſoſtomorum confeſſionem damnare. ead.

10. Quod cum Iacobitis haereticis ſpeciale peccatorum in auriculari confeſſione enumerationem rejiciamus. ead.

11. Quod cum Audanſis ſatisfactiones propria repudiemus. ead.

12. Quod nullam requiramus confeſſionem. ead.

II. Speciales. 1. Quod Lutherus ſua doctrina peccatores à poenitentia avertat & ad peccandum impellat. 1315

2. Quod erret ſtatuenſ, novam vitam eſſe optimam poenitentiam, quodque neget, poenitentiam includere odium vel dolorem de vita praeterita. ead.

3. Quod doceat, contritionem aut hypochriſin, aut deſperationem gignere. ead.

4. Quod initio ſua doctrina negaverit, nullam poenam à Deo exigi poſt culpam, poſtea vero admiserit reatum poena temporalis poſt culpam remiſſam. ead.

5. Quod ſcribat, in Sacramento poenitentia & remiſſione culpa non plus facere Papam, Episcopum, Sacerdotem, quam quemlibet Chriſtianum, etiam ſervum & puerum. ead.

III. Opiniones abſurda. ead.

1. non teneri quemlibet ſtatim poſt peccatum commiſſum conteri, etiam ſi recorderetur apium commiſſi peccati. ead.

2. Martyrium ſine poenitentia per actum ad iuſtificationem ſufficere. ead.

3. Solam deſtinationem peccandi ſine propoſito formali non peccandi de cetero, ſufficere ad gratiam conſequendam. ead.

4. Confeſſarium poſſe poenitenti imponere poenitentiam per alium implendam. ead.

5. De originali peccato non eſſe poenitentiam agendam. 1316

6. Chriſtum egiſſe poenitentiam jejuniis, vivendo in deſerto & converſando cum beſtiis. ead.

7. Paſſiones & afflictiones ſanctificatas in ſanguine Chriſti habere fortem in ſe ſatisfactionem, & eſſe complementa defectuum paſſionis Chriſti. ead.

8. Non ſatis eſſe fidem in ſatisfactionem Chriſti, ſed & à nobis Deo ſatisfaciendum pro noſtris peccatis per poenam impoſitam. ead.

9. Nos, accedente Dei gratia, verè poſſe aliquo modo ex propriis, ac pro hoc juſtè & ex condigno ſatisfacere. ead.

10. Ad majorem Dei gloriam, & majorem honorem hominis ſatisfacientis, Chriſto placuiſſe conſungere noſtram ſatisfactionem ſua. ead.

11. Ob peregrinationem Romanam Angelos, debere hominem ex purgatorio ad perpetua gaudia deducere. ead.

12. Chriſtum voluiſſe, ut infidelibus remitterentur peccata per Baptiſmum, fidelibus vero non per Baptiſmum, ſed per reconciliationem & poenitentiam. ead.

13. Eos in aeternum perire, qui ante moriuntur, quam à Sacerdote abſolvi potuerunt. ead.

14. Sacerdotem non poſſe abſolute abſolvere poenitentem. ead.

15. Sacerdotem impoentem & in peccatis perſeverantem poſſe abſolvere. ead.

16. Indutum malefici damnati veſtitu, vel cucullo Monachi poſſe hoc ipſo ſatisfacere. ead.

17. Sanguinem Chriſti expaſſe peccata noſtra intervenientibus instrumentis, nimirum cilicio, veſtitu Monachi, tonſura. ead.

18. Conditionem divitis meliorem eſſe conditione pauperis in comparandis Indulgentiis. ead.

9. Poenitentiam non eſſe omnium hominum, ſed tantum peccatorum. ead.

20. Poenitentiam non obligare quovis tempore. ead.

21. Dolere Chriſti in propria carne perferri poſſe. 1317

22. Chriſtum, ut alia poenitentia opera, ita quoque flagellationem ſpontaneam ſuſcepiſſe. ead.

23. Sigillum confeſſionis nequaquam reſignandum eſſe, quamvis ageretur totius orbis ſalus. ead.

24. Eos, qui tenentur obnoxii vinculo fidelitatis vel juramenti alicui, liberari à tali vinculo, ſi is incidit in excommunicationem. ead.

25. Contritionem venialium peccatorum non eſſe neceſſariam, quod ipſa abſque contritione remitti queant. ead.

26. Pontifices propter delicta Magiſtratum ſubditos excommunicare optimo iure poſſe. ead.

27. Adamo Halberſtadienſium peccata populi impuni, & propter illa templo eſtatum Quadaſgeſimali tempore in plateis oberrare. ead.

28. Vnicam guttulam ſanguinis Chriſti fuiſſe ſufficiens doctorum pro peccatis tuis mundi, reliquum pertinere ad theſaurum Indulgentiarum. ead.

29. Contritionem eſſe carnis emolliationem. ead.

30. Patrem aeternum, praeter Chriſti, etiam ſatisfactionem noſtram ex pacto ſibi debitam exigere. ead.

31. Excommunicatos licitè occidi poſſe. ead.

32. Pecunia peccata redimi poſſe. 1318

33. Martyres ſine Poenitentia & fide ſalvari. ead.

34. Sacerdotem per claves Eccleſia homines & orationis & rationis impotes abſolvere poſſe. ead.

35. Indulgentias alicui dari poſſe in numeras. ead.

ARTICVLVS XVII.
DE EXTREMA UNCTIONE.

Theſis. Extrema unctio non eſt proprie dictum Novum Teſt. Sacramentum. ead.

Exſiſis. ead.

Antithesis. ead.

Noſtra ſententia confirmatio. ead.

Eidem ſuffragatur. 1. Quod quidam agnoſcunt, eſſe tantum duo Novi Teſt. Sacramenta verè & proprie ſic dicta. ead. ſeq.

2. Quod quidam agnoſcunt, extremam unctioem non eſſe Sacramentum proprie dictum. 1319

3. Quod quidam agnoſcunt, primitiva Eccleſia, Apoſtoliſ vicina, hoc Sacramentum ignotum fuiſſe, prout ſcilicet hodie in Papatu adminiſtratur. ead.

4. Quod agnoſcere coguntur, ſinem proprium unctioem in Apoſtolica & primitiva Eccleſia uſitata fuiſſe corporis ſanctitatem. ead.

5. Quod agnoſcunt, huius unctioem Sacramento jam olim fuiſſe contradictum. 1320

6. Quaedam hypotheſes Adverſariorum. ead.

7. Diſſenſiones Adverſariorum. ead.

Argum. Adverſ. 1. Marc. 6. v. 12. *Vngebant oleo multos agros.* 1321

2. Iacob. 5. v. 14. *Infirmatur quis in valis inducat Presbyteros Eccleſia & orent ſuper eum, ungentes eum oleo in nomine Domini, & oratio ſidei ſalvabit infirmum.* 1322

3. Auguſtinus lib. 2. de viſitat. infirm. c. 4. *Roges de te & pro te fieri, ſicut ſanctum dixit Apoſtolus Iacobus, imo per Apoſtolum ſuum Dominus. Ipſa videlicet olei ſacri delibatio intelligitur Spiritus Sancti typicalis unctio.* ead.

Deus providit Sacramenta ingredientibus Eccleſiam & progredientibus. Ergo etiam egredientibus. ead.

ARTICVLVS XVIII.
DE SACRAMENTO ORDINIS.

Theſis. Ordo ſive ordinatio Miniſtrorum Eccleſiæ non eſt Sacramentum Novi Teſt. proprie aſſerit ſe dictum.

- Expoſitio. 1323
- Antithetiſis. ead.
- Noſtra ſententia confirmatio. ead.
- Eidem ſuffragatur. 1. Quod quidam agnoſcunt, duo tantum eſſe Novi Teſt. Sacramenta proprie & ſpecificè ſe dicta. ead.
- 2. Quod quidam negant, Ordinem eſſe Sacramentum. ead.
- 3. Quod novitatem huius Sacramenti tacitè concedunt. ead.
- 4. Quædam hypotheſes Adverſariorum. ead.
- 5. Diſſenſiones Adverſariorum. 1324
- Argum. Adverſ. 1. Act. 13. v. 2. Segregate mihi Paulum & Barnabam cap. 20. v. 28. in quo vos Spiritus Sanctus poſuit Episcopos, Ephes. 4. v. 11. Ipſe dedit quosdam quidem Apoſtolos, alios Prophetas, alios Paſtores & Doctores, Iohan. 20. v. 21. Sicut miſit me Pater, ita & ego miſto vos. 1327
- 2. Promiſſio gratia datur in hoc Sacramento. 1. Timoth. 4. v. 13. Noli negligere gratiam, qua in te eſt. 2. Timoth. 1. v. 6. Admonete, ut reſurcitæ gratiam. ead.
- 3. Symbolum externum in hoc Sacramento eſt impoſitio manuum. Act. 6. v. 6. cap. 13. v. 3. cap. 14. verſ. 23. Huic quoque annexa eſt promiſſio gratia. 1. Timoth. 4. verſ. 13. 2. Timoth. 1. v. 6. ead.
- 3. In Ordine datur gratia gratum faciens. E. eſt Sacramentum. 1328
- Appendix huius articuli, in qua continentur
- I. Calumnia, Philippum in locis editis An. 36. 52. & 58. Item in Apol. Aug. Conf. art. 13. aperit docere, Ordinationem eſſe Sacramentum proprie dictum. ead.
- II. Opiniones abſurde & erronee. 1. Ordinem poſſe conferri infantibus nondum rationis uſum habentibus. ead.
- 2. Episcopum non dici, niſi conſecratum. ead.
- 3. In manuum impoſitione Spiritus S. deſcendere viſibilitè. ead.
- 4. Vnctionem, qua in Ordinatione adhibetur, non ſignum duntaxat ſed & medium eſſe ſpirituale & inviſibile unctionis. ead.

ARTICVLVS XIX.
DE MATRIMONIO.

- CAP. I. De genere Matrimonii, an ſit Sacramentum. ead.
- Theſis. Matrimonium non eſt proprie dictum N. Teſt. Sacramentum. ead.
- Expoſitio. ead.
- Antithetiſis. ead.
- Noſtra ſententia confirmatio. ead.
- Eidem ſuffragatur. 1. Quod quidam tantum duo proprie dicta N. T. Sacramenta agnoſcunt, Baptiſimum ſcilicet & Eucharistiã. 1329
- 2. Quod quidam negant, Coniugium eſſe Sacramentum proprie ſe dictum. ead.
- 3. Quod agnoſcunt, non poſſe ex Scripturis probari, Matrimonium eſſe Sacramentum. 1330
- 4. Quod novitatem huius doctrinae tacitè concedunt. ead.
- 5. Quædam hypotheſes Adverſariorum. ead.
- 6. Diſſenſiones Adverſariorum. ead.
- Argum. Adverſ. Nulla deſponſata, vivente ſponſo, poteſt alium ſine crimine adulterii ducere. Virginei continentiam profeſſa, ſunt Deo deſponſata. Ergo. 1332
- Theſis II. Matrimonium inter fidelem & infidelem non baptizatum, eſt ratum ac firmum. ead.
- Expoſitio. ead.
- Antithetiſis. ead.

lum à parte nocente ſeſe ſeparare, & aliud matrimonium inire poteſt.

- Expoſitio. ead.
- Antithetiſis. ead.
- Noſtra ſententia confirmatio. ead.
- Eidem ſuffragatur. 1. Quod quidam agnoſcunt, parti innocenti dari poſſe novarum nuptiarum poteſtatem. ead.
- 2. Quod quidam negant, Matrimonium eſſe Sacramentum proprie dictum. 1340
- 3. Quod veterum quorundam ſuffragium nobis largiuntur. ead.
- 4. Quædam hypotheſes Adverſariorum. 1341
- 5. Varia illa ac diverſa Adverſariorum expoſitiones, quibus clariffima Chriſti verba Matth. 5. & 19. detorqueantur. ead.
- Argum. Adverſariorum. 1. Matth. 5. v. 32. & cap. 19. v. 9. Qui diſmiſſam duxerit, mæchatur: ubi Chriſtus ſignificat, nec diſmiſſa licere alteri viro nubere, neque alteri viro uxorem eam ducere. 1342
- 2. Verba Chriſti: Qui diſmiſſam duxerit, mæchatur, ſunt univerſe & cum exceptione illa, niſi ob fornicationem, accipiendæ, alias fornicaria conditio foret melior, quam innocentia. ead.
- 3. Marc. 10. v. 11. Luc. 16. v. 18. univerſaliter docet, nunquam diſſolvi matrimonium inter fideles contractum & conſummatum, ut liceat ad alias nuptias tranſire. ead.
- 4. Rom. 7. v. 2. Quæ ſub viro eſt mulier, vivente viro, vocabitur adultera ſi fuerit cum alio viro. 1343
- 5. Matrimonium pædium ſignum eſt conjunctionis Chriſti cum Eccleſia Eph. 5. At illa unio indiſſolubilis eſt, E. vinculum conjugale eſt indiſſolubile. ead.
- 6. Si licitum eſſet aliud matrimonium poſt divortium, injuria afficeretur proles. ead.
- 7. Patres negant, ob adulterium ſolvi conjugale vinculum, ut liceat innocenti contrahere aliud matrimonium. ead.
- 8. Canon Apoſtolicus 46. Si quis Laicus ſua eſcita uxore, aliam acceperit, vel ab alio ſolutam, ſegregetur. ead.
- CAP. III. De conſenſu parentum in nuptiis liberorum. ead.
- Theſis. In nuptiis liberorum neceſſario requiritur conſenſus parentum. ead.
- Expoſitio. ead.
- Antithetiſis. ead.
- Noſtra ſententia confirmatio. 1344
- Eidem ſuffragatur. 1. Quod quidam agnoſcunt, conſenſum Parentum in nuptiis liberorum eſſe neceſſarium. 1345
- 2. Quædam hypotheſes Adverſariorum. 1347
- 3. Argum. Adverſariorum. 1. Eſau, Iacob, Tobias &c. duxerunt uxores abſque parentum conſenſu, & tamen Scriptura eas vocat uxores. 1348
- 2. Sufficiat can. 27. q. 2. ex Nicolao. Sufficiat ſecundum leges ſolus eorum conſenſus, de quorum conjunctionibus agit. ead.
- 3. Sicut filia monaſterium poteſt ingredi abſque parentum conſenſu; cum ſit perſona libera, ſic & nubere. ead.
- CAP. IV. De impedimento Matrimonii. ead.
- Theſis. I. Votum continentia non eſt abſolutum propter matrimonii impedimentum. ead.
- Expoſitio. ead.
- Antithetiſis. 1349
- Noſtra ſententia confirmatio. ead.
- Eidem ſuffragatur. 1. Quod quidam agnoſcunt, Pontificem poſſe Monachis & Monialibus, continentiam ſolenniter profeſſis, poteſtatem matrimonii concedere. ead.
- 2. Quod exempla teſtatur, Pontificem diſpenſaſſe cum Monachis & Monialibus, continentiam ſolenniter profeſſis, ut matrimonium inire poterint. 1350
- 3. Quod quidam agnoſcunt, continentiam profeſſis inveniendi matrimonii poteſtatem concedi poſſe. ead.
- 4. Quædam hypotheſes Adverſariorum. ead.
- Argum. Adverſ. Nulla deſponſata, vivente ſponſo, poteſt alium ſine crimine adulterii ducere. Virginei continentiam profeſſa, ſunt Deo deſponſata. Ergo. 1352
- Theſis II. Matrimonium inter fidelem & infidelem non baptizatum, eſt ratum ac firmum. ead.
- Expoſitio. ead.
- Antithetiſis. ead.

- Noſtra ſententia confirmatio. ead.
- Eidem ſuffragatur quædam hypotheſes Adverſariorum. ead.
- Theſis III. Prohibitiones graduum Levit. 18. omnes ac ſingula ſunt juris naturalis, qua Chriſtianos etiam in Novo Teſt. obligant, ac proinde diſpenſationi humana in illis non eſt relictuſ locus. 1353.
- Expoſitio. ead.
- Antithetiſis. ead.
- Noſtra ſententia confirmatio. ead.
- Eidem ſuffragatur. 1. Quod quidam agnoſcunt, prohibitiones Levit. 12. eſſe iuri naturalis, ac in Novo Teſt. nos obligare, nec in illis locum habere poſſe humanam diſpenſationem. 1354
- 2. Quædam hypotheſes Adverſariorum. 1355
- 3. Frigidæ Adverſariorum ad argumenta noſtra reſponſiones. ead.
- 4. Quod reſ ipſa teſtatur, diſpenſationes Pontificias in gradibus prohibitu nihil aliud eſſe, quam recta pecuniaria. 1356
- 5. Diſſenſiones Adverſariorum. ead.
- Argum. Adverſ. Coniugium in primo gradu tum in linea recta, tum tranſverſa, Deus morte puniſ, & conjungit cum Sodomia, qua maniſeſtè pugnat contra jus Naturæ. At coniugium in ſecundo gradu conſanguinitatis in linea tranſverſa, ut nepotis cum amita vel matertera, non morietur, ſed leviore pœna puniuntur. 1357
- 2. Si omnia illa præcepta eſſent naturalia, ſemper etiam ante legem datam, obligarent. ead.
- 3. Dent. 25. v. 5. præcipit Deus, ut frater ducat fratris deſuncti uxorem. E. prohibitio de non ducenda ſratra non eſt iuri naturalis. 1358
- Theſis. IV. Per ſuſceptionem ex Baptiſmo non contrahitur ſpirituale ejusmodi cognatio, quæ matrimonium contrahendum impediatur. ead.
- Expoſitio. ead.
- Antithetiſis. 1359
- Noſtra ſententia confirmatio. ead.
- Eidem ſuffragatur. 1. Quod quidam agnoſcunt, hoc matrimonii impedimentum eſſe nullum. 1360
- 2. Quod pro aſſertu huius impedimenti nec diſta Scriptura, nec Patrum antiquorum ſuffragia, ſed ſeipſa tantum ratiuncular, vel potius ſolum Eccleſia autoritate aſſerunt. ead.
- 3. Quod ſuſceptorum officium & Confirmationis Sacramentum Eccleſia primitiva, Apoſtolicæ vicina, ignotum fuiſſe agnoſcunt. ead.
- 4. Quod agnoſcunt, hanc conſtitutionem non habere auctores Apoſtolicos, ſed Pontifices Romanos. ead.
- 5. Quod Proceres Imperii in Comitio Noribergeniſibus inter gravamina hoc impedimentum nuptiarum retulerunt. ead.
- 6. Diſſenſiones Adverſariorum. ead.
- Argum. Adverſ. Cognatio ſpirituale ex Baptiſmo & Confirmatione orta, impedimentum matrimonii idè eſt, quia unus ab altero recipit eſſe ſpirituale, & ob id illi peculiaritatem debet reverentiam. 1361
- CAP. V. De Cœlibatu. ead.
- Theſis. Cœlibatus non eo ſine eligendus & conjugio præferendus, ut per illum ſatuficiamus pro peccato & mereamur regnum cœlorum. ead.
- Expoſitio. ead.
- Antithetiſis. ead.
- Noſtra ſententia confirmatio. ead.
- Eidem ſuffragatur. 1. Quod quidam agnoſcunt, cœlibatum coram Dei iudicio non eſſe conjugio præſtantiorem. 1362
- 2. Quod quidam agnoſcunt, pium conjugium non eſſe perfectionis Chriſtiana (quali in hac vitâ fidelibus obtingere poteſt) impedimentum. ead.
- 3. Quod quidam agnoſcunt, fiduciam remiſſionis peccatorum & vitæ æternæ non eſſe collocandam in cœlibatu. ead.
- 4. Quod quidam agnoſcunt, cœlibes ſe non debere coram Deo præferre conjugatis. ead.
- Argum. Adverſ. Eunuchus, qui propter excellentioris ſanctitatis ſtudium à mulierum conſortio ſe recedat, pollicetur Deum in Eccleſiâ egregium ac præcipuum locum. Eſa. 56. v. 3. & 5. 1363
- 2. Sirac. 26. v. 20. Non eſt ponderatio digna anima continentis. ead.
- 3. Matth. 19. v. 12. Sunt Eunuchi, qui ſe caſtrant propter regnum cœlorum. ead.
- 4. 1. Cor. 7. v. 34. Innupta cogitat, qua ſunt Domini, ut ſit ſancta corpore & Spiritu. ead.
- 5. 1. Cor. 7. v. 35. Bæator eris, ſi ſc permaſerit. ead.

6. Hieronymus & alii ex veteribus virginitatem summis ornant laudibus. ead.
 Appendix huius articuli, in qua continentur
 I. Querela, Conqueruntur enim Adversarii, falso sibi tribui, 1. Quod dispensens contra prohibitiones de vino Levit. 18. in primo gradu linea collateralis, id est, in conjugio fratrum & sororum. 1364
 2. Quod conjugium vocent pollutionem. ead.
 3. Quod Romanus Pontifex velis conscientias Pontificis prohibitionibus non minus teneri, quam divinis. 1365
 4. Quod secundis nuptias improbet. ead.
 5. Quod defendant vagas libidines, ac capitalibus poenis puniant conjugium. ead.
 II. Calumnias. I. Generales. Tribuunt enim nobis,
 1. Quod cum Ioviniano matrimonium exaqueremus virginitati. 1366
 2. Quod doceamus, homines conditos esse, ut sint fecundi. ead.
 3. Quod cum Carpocrate & Gnosticis negamus, Matrimonium esse Sacramentum. ead.
 II. Speciales. 1. Quod Lutherus sibi contradicat, dum statuit, virginitatem quidem praestare conjugio, tamen mulierem conjugatam meliorem esse coram Deo, quam sit virgo. ead.
 2. Quod doceat, mulieres non nisi ad matrimonium creatas fuisse. ead.
 3. Moysen praecipisse omnibus Iudaeis matrimonium, ita ut nullo modo liceret in V. Test. carere uxore. ead.
 4. Polygamiam in N. T. licitam esse. ead.
 5. Matrimonium aequale sanctum esse apud fideles & infideles. 1367
 6. Quod correxerit & suppleverit orationem Dominicam quasi mutilam, quia addiderit: Domine Deus, da uxorem & panem quotidianum. ead.
 7. Quod suadeat, simuliter impotentem habeat maritum, ut cum consensu viri alteri miscetur, vel si vir consentire nollet, contra alio matrimonio cum altero confugiat in locum remotum. ead.
 8. Quod permiserit marito, cui uxor denegat conjugale debitum, scortari cum ancilla. ead.
 9. Quod doceat, aequale concubitum esse necessarium, ac edere, bibere, dormire. ead.
 III. Opiniones erroneae & absurdae. 1368
 1. Non datum esse praecipuum de conjugio. ead.
 2. Actum conjugalem hominem reddere totum carnalem & ineptum ad divina. ead.
 3. Qui non habet uxorem, eum loco uxoris concubinae debere habere. ead.
 4. Non dari praesentiam Spiritus S. tempore, quo conjugales actus geruntur. ead.
 5. Iure divino & Natura non esse prohibitam pluralitatem uxorum, & multos in primitiva Ecclesia habuisse duos uxores. ead.
 6. Virum, si mulier infirmitate fuerit correpta, possit aliam ducere. ead.
 7. Personas contrahentes esse materiam matrimonii & ministri formam esse verba: accito te &c. ead.
 8. Si Clericus amplectitur mulierem, Laicum interpretari debere, quod causa benedicendi hoc faciat. ead.
 9. Instituire filios in fide & religione Dei, esse finem extrinsecum matrimonio priorum in V. T. intrinsecum vero matrimonio in N. T. ead.
 10. Solutionem matrimonii consummati quoad thorum & cohabitationem, manente vinculo conjugali, propriis diei divorcium a Theologia. ead.
 11. Separandum esse matrimonium Iudaei & Christiani. ead.
 12. Fideles, si sint in gratia & ob debitum suum actu conjugali utantur, mereri in ipso actu, sicut in alio bono opere. ead.
 13. Iudaeis concessum fuisse repudium, non ut minus malum, sed ut aliquid per se coram Deo licitum. 1369
 14. Matrimonium conferre iustificanti gratiam. ead.
 15. Nuptias Clericos non debere interesse. ead.
 16. Invitam debiti conjugalis redditionem esse medium satisfactionis perfecta. ead.
 17. Meretricem ducentes peccatorum veniam mereri & opus caritatis non minimum exercere. ead.
 18. Vinculum conjugale etiam in sepulchro integrum permanere. ead.
 19. Secundas nuptias non esse admittendas. ead.
 20. Ob Iohannis Casa Archiepiscopi Beneventani laudationem Sodalitas Ecclesia nihil decedere honoru vel dignitatis. ead.

Theosis, Imaginis & similitudinis nomen unum idemque Gen. 1. v. 26. significatur. ead.
 Exhoret. ead.
 Antithesis. 1370
 Nostra sententia confirmatio. ead.
 Eidem suffragatur, 1. Quod quidam disertis verbis concedunt, imaginem & similitudinem in hac quaestione unum idemque significare. ead.
 2. Quod quidam imaginem Dei etiam in qualitate sive virtutibus statuunt. ead.
 3. Quod quidam concedunt, imaginem divinam per lapsum esse amissam. 1371
 Argum. Advers. Patres testantur, imaginem ad Naturam, similitudinem ad virtutes pertinere. ead.
 CAP. II. De iustitia originali in primo homine. ead.
 Theosis, Iustitia originalis in primo homine non fuit donum aliquod supernaturale, sed interna & concreta totius hominis perfectio. ead.
 Exhoret. ead.
 Antithesis. 1372
 Nostra sententia confirmatio. ead.
 Eidem suffragatur. 1. Quod quidam vocant iustitiam originalem primo homini naturalem. 1373
 2. Quaedam hypotheses Adversariorum. ead.
 Argum. Advers. 1. Gen. 3. v. 19. Pulvis es & in pulverem reverteris. 2374
 2. Psal. 8. v. 6. Gloria & honore coronasti eum. 1375
 3. Psal. 49. v. 21. Homo, cum in honore esset, non intellexit. ead.
 4. Sirac. 17. v. 1. Deus creavit hominem de terra, & secundum se vestivit illum virtute. ead.
 5. Luc. 10. v. 30. Latrones hominum in Iericho proficiscentem primum spoliaverunt, deinde plagas imposuerunt. ead.
 CAP. III. De immortalitate primi hominis. ead.
 Theosis, Immortalitas primi hominis non fuit donum supernaturale extrinsecum, sed naturalis eiusdem conditio & proprietatis. ead.
 Exhoret. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio 1376
 Eidem suffragatur, 1. quod quidam agnoscunt, iustitiam originalem fuisse primo homini naturalem. ead.
 2. Quod quidam agnoscunt, primum hominem fuisse naturam immortalem. ead.
 3. Quaedam hypotheses Adversariorum. ead.
 4. Diffensiones Adversariorum. ead.
 Argum. Advers. Corpus homini natura ex contrariis Elementis atque humoribus constabat, proinde intrinsecam potentiam ad corruptionem habebat. ead.
 CAP. IV. De Paradiso, primi hominis habitaculo. 1377
 Theosis, Paradisus terrenus non amplius superest, sed a quo diluvii obrutus fuit ac devastatus. ead.
 Exhoret. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. ead.
 Eidem suffragatur, 1. quod quidam agnoscunt, Paradisum terrenum a quo diluvii obrutus fuisse. ead.
 2. Quod dubitanter theosis suam asserunt. 1379
 3. Quod opinio de Henoch, in Paradisum terrenum adhuc superstitem translato, variis & iniquis peperit quaestiones. ead.
 4. Diffensiones Adversariorum. 1380
 Argum. Advers. 1. Patres affirmant, Paradisum adhuc existere. ead.
 2. Sirac. 44. Enoch & Elias translati sunt in Paradisum, ex quo expulsus est Adam. E. Paradisus adhuc superest. 1181
 3. Si aqua diluvii omnes arbores eradicasset, ac Paradisum etiam devastasset, ubi invenit columbarum illum olea, quem ad Noahum attulit? Gen. 8. v. 11. ead.
 CAP. V. De amissione divinae Imaginis. ead.
 Theosis, Imago Dei in homine per lapsum protoplastorum est amissa. ead.
 Exhoret. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. 1382
 Eidem suffragatur, 1. Bernhardus in tract. de Gratia & libero arbitrio, col. 1061. ead.
 2. Ita Canonicum. ead.
 3. Scholastici. ead.
 4. Recentiores Pontificii. ead.
 Argum. Advers. 1. Gen. 5. v. 1. Adam genuit filium ad imaginem suam. E. Imago Dei in ipso mansit. 1383
 2. Genes. 9. v. 6. Prohibetur hominis sanguis effundi, quia ad imaginem suam Deus hominem fecit. Si rac. 2. v. 23. Fecit Deus hominem ad imaginem

propria similitudinis. Iac. 3. v. 9. Lingua benedictus hominibus, qui ad similitudinem Dei facti sunt. ead.
 Appendix huius articuli, in qua continentur,
 I. Querela, Falso sibi tribui Pelagianismum, propterea quod naturalia in homine doceant mansisse integra. ead.
 II. Calumnias. 1. Heticos Origenem & nos esse, quod statuamus, Imaginem divinam per lapsum esse amissam. ead.
 2. Nos statuere, iustitiam originalem dici naturalem eo sensu, quia fuerit pars Natura, aut fluxerit a principi Natura. ead.
 3. Nos nulla supernaturalia dona in primo homine agnoscere. ead.
 4. Nos statuere, Naturam humanam, qualis nunc est, remota culpa, malam esse, & naturalia Adae, secunda gratia, saniora, quam nostra, fuisse. 1384
 5. Nos immortalitatem primo homini debitam h. e. non gratuitam asserere. ead.
 III. Opiniones absurdae & erroneae. ead.
 1. Iustitiam originalem simul cum peccato mortali esse potuisse. ead.
 2. Hominem similiorem esse Deo, quam Angelum. ead.
 3. Rebellionem carnis ad Spiritum ex conditione materiae originem trahere, eandemque in homine in puris naturalibus condito futuram fuisse. ead.
 4. Hominem in puris naturalibus conditum morbum & languorem, imo concupiscentiam malam & odio dignam habuisse. ead.
 5. Iustitiam originalem non fuisse transmissam in prolem, sed fuisse proli a Deo insusam, sicut parentibus fuit a Deo gratis collata. ead.
 6. Corruptionem Natura non ex alicuius doni naturalis carentia, neque ex alicuius mala qualitatis accessu, sed ex sola doni supernaturalis amissione proflexisse. ead.
 7. Concupiscentiam seu rebellionem carnis ad Spiritum, qua in statu purorum naturalium fuit, non esse proprie peccatum. ead.
 8. Concupiscentiam homini in puris naturalibus condito, naturalem fuisse, quia scilicet ex materia conditione orta fuisset. ead.
 9. Deum formam quandam corporis nostri in adu fuisse. ead.
 10. Adamum Caelorum & Elementorum notitiam non habuisse. ead.
 11. Peccatum Adami nihil de his, qua naturalia sunt homini, perdidisse. ead.
 12. Si non peccasset primus homo, fore ut statim proles concepta ederetur in lucem, in poenans autem peccati tempus illud per novem menses protraxerit. ead.
 13. Renovationem hominis in hoc mundo fieri ad eam solum innocentiam, qua fuit in mente primi hominis, non ad eam, qua fuit in ipsius carne. ead.
 14. Plus gratia dari hominibus in statu legis Evangelicae, quam eis in statu innocentia datum fuisset. ead.

ARTICULVS XXI. DE AMISSIONE GRATIAE ET STATU PECCATI.

CAT. I. De Peccato veniali. 1385
 Theosis, Nullum est peccatum, quod sit sua Natura veniale. ead.
 Exhoret. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. ead.
 Eidem suffragatur, 1. quod quidam agnoscunt, nullum peccatum esse sua Natura veniale. 1386
 2. Quod agnoscunt, eum, qui in uno offendit, propterea omnibus mandatis teneri rerum, quia est unus omnium mandatorum autor. 1387
 3. Quod agnoscunt, eum minimum vocari in regno caelorum, idem esse, quod nullum fore in regno caelorum. ead.
 4. Quaedam hypotheses Adversariorum. ead.
 5. Diffensiones Adversariorum. 1388
 Argum. Advers. 1. Mat. 5. 22. Qui irascitur fratri suo &c. 1389
 2. Luc. 11. v. 58. Dico tibi non exies inde, donec etiam novissimum minutum readas. ead.
 3. 1. Ioh. 5. v. 16. Qui scit fratrem suum non peccare ad mortem, peccat & dabitur ei vita peccanti non ad mortem. Est peccatum ad mortem, non pro illo, dico, roget quis &c. ead.
 CAP. II. De primo primorum parentum peccato. 1390
 Theosis, Primorum parentum peccatum fuit increditum. ead.
 Exhoret. ead.
 Antithesis.

ARTICULVS XX. DE GRATIA PRIMI HOMINIS. CAP. I. De nomine divinae Imaginis. ead.

Antithesis.
 Nostra sententia confirmatio.
 Eidem suffragatur. 1. Quodam hypothesi Adversariorum.
 2. Dissensiones Scholasticorum.
 CAP. III. De Anima humana origine.
 Thesis. Propagatio peccati originalis ostendit, animas humanas non immediatè à Deo creari, sed à parentibus in liberos propagari.
Expositio.
Antithesis.
 Nostra sententia confirmatio.
 Eidem suffragatur. 1. Quod Thomas 1. 2. q. 83. artic. 2. fatetur, animam esse primum subiectum peccati originalis. 1391
 2. Quod Biel. 2. sent. dist. 17. fatetur, rationes, quae pro creatione animarum formantur, probabiles esse, non apodicticas. 1392
 3. Quod quidam concedunt, nullum fortasid inveniri Scriptura locum, in quo perspicue doceatur, animas non propagari sed creari. ead.
 4. Quod Bellarm. lib. 4. de amiss. grat. cap. 11 §. Quarta sententia, fatetur, multos ex veteribus sententia de propagatione animae favere. ead.
 5. Quod Bellarm. d. l. §. Porro &c. pro adstruenda immediata animarum creatione non producit Scriptura sacra oracula, sed testimonia quadam Patrum. ead.
 6. Quod non audent sententiam de traduce inter haereses referre. ead.
 7. Quod controversiam hanc dicunt esse rem questionis, non quaestionem fidei. ead.
 8. Quod in concilianda immediata animarum creatione cum peccati originalis propagatione sententiae in usum non conveniunt. ead.
 CAP. IV. De Peccati originalis subjecto. 1393
 Thesis. Beata Virgo Deipara non fuit sine peccati originali concepta.
Expositio.
Antithesis.
 Nostra sententia confirmatio. 1394
 Eidem suffragatur. 1. Quod quidam agnoscunt, Mariam esse in peccato originali conceptam. ead.
 2. Quod quidam fatentur, dogma hoc non posse expressis Scriptura dictis probari. 1396
 3. Quod fatentur, Patres quamplurimos nobiscum statuerent, B. Virginem in peccato originali fuisse conceptam. ead.
 4. Quod agnoscunt, solum & unicum Christum ex omnibus hominibus esse à peccato immunem. 1397
 5. Quod agnoscunt, Christum etiam Beatae Mariae matris suae Redemptorem ac Salvatorem esse. ead.
 6. Quod agnoscunt, pios veteres Maria peccata actualia tribuere. ead.
 7. Quod agnoscunt, Mariam fuisse baptizatam. ead.
 8. Quod agnoscunt, Mariam fuisse calamitatibus & morti obnoxiam. 1398
 9. Dissensiones Adversariorum. ead.
 Argum. Advers. 1. Adamus est figura Christi. Iste ex terra nondum maledicta à Deo conditus. Ergo etiam secundus Adam ex Virgine, quae omnis maledictionis & peccati experta, à Spiritu S. formatus. ead.
 2. Heva fuit typus Mariae. At Heva fuit sine peccato primum formata. Ergo etiam B. Virgo fuit sine originali peccato concepta. ead.
 3. Cant. 2. Sicut lilium inter spinas, sic amica mea inter filias. Cant. 4. Tota pulchra es; Hortus conclusus, fons signatus. ead.
 4. Maria non est concepta in peccato originali, quia contrivit caput serpentis. Gen. 3. v. 15. 1399
 5. Luc. 1. v. 28. Ave gratia plena, benedicta in mulieribus. ead.
 6. Luc. 1. v. 49. Quia fecit mihi magna, qui potens est. ead.
 7. Tam honor, quam ignominia matris redundat in prolem. ead.
 8. Revelationes Brigitta id ipsum probant. ead.
 9. Immaculata conceptio B. Mariae confirmata est miraculis. ead.
 10. Augustinus de Natura & gratia: Excepta sancta Virgine, de qua propter honorem Domini, nullam profusum, cum de peccatis agitur, haberi volo quaestionem &c. 1400
 11. Adducunt Concilium Basileense. ead.
 12. Virginitatem Conceptionis. ead.

ead. CAP. V. De peccati originalis Natura & quidditate. ead.
 Thesis I. Prava concupiscentia post Baptismum in renatu adhuc reliqua, est verè & proprie peccatum, etiam antequam ad eam accedat consensus. ead.
Expositio.
Antithesis.
 Nostra sententia confirmatio. 1401
 Eidem suffragatur. 1. Quod quidam agnoscunt, Baptismum non ablatum peccatum, ut in baptizatis nulla ejus remaneant reliquia. ead.
 2. Quod quidam agnoscunt, pravam concupiscentiam in renatu adhuc reliquam, esse peccatum. ead.
 3. Quod Patrum suffragium nobis largiri coguntur. 1402
 4. Quodam hypothesi Adversariorum. ead.
 5. Dissensiones Adversariorum. 1404
 Exceptio Advers. Ad argumentum, ex Rom. 7. dicitur. Concupiscentia in renatu reliqua, & casus mala. E. est peccatum. Excip. quod bonum conjungi cum lege, non cum verbo facere. ead.
 Argum. Advers. 1. Luc. 1. v. 15. Concupiscentiam conceperit, parit peccatum. 1509
 2. Rom. 7. v. 18. dicit Apostolus concupiscentiam malum non in se, sed in carne esse; constat autem, carnem non esse capacem peccati proprie diffi. ead.
 3. Reatus est omnino inseparabilis ab eo, quod in Natura dignum damnatione: quia ergo in illa damnatio est in renatu, Rom. 8. v. 1. id est in esse nullum peccatum. ead.
 4. Si concupiscentia est verè peccatum, & ad id in homine permanet; Christus nos non verè peccatis redemit, eritque Diabolus Christo praesentior. 1409
 5. Patres negant, concupiscentiam in renatu esse peccatum. ead.
 6. Concupiscentia est effectus peccati originalis, & ejusdemque poena. E. non est ipsum peccatum originale. ead.
 7. Non est in potestate nostra, non habere primum illos concupiscentiae motus. ead.
 Thesis II. Peccatum originis non est nuda privatio, sed etiam vitio, a qualitas. ead.
Expositio.
Antithesis.
 Nostra sententia confirmatio. ead.
 Eidem suffragatur. 1. Quidam ex Scholasticis. ead.
 2. Iohannes Gerson Cancellarius Parisiensis, qui agnoscit, vitium originale esse impotentiam ad bonum, & potentiam ad malum. 1407
 3. Quidam recentiores scriptores Pontificii. ead.
 4. Quotquot agnoscunt, peccatum originis non tantum designandum per carentiam iustitiae originalis, sed etiam per pravam concupiscentiam. ead.
 5. Quod Bellarm. lib. 5. de amiss. grat. c. 15. quorundam Pontificiorum suffragium in hac quaestione nobis largitur. ead.
 6. Quod Bellarminus ipse tales hypothesi amplectitur, ex quibus nostra sententia confirmari potest. ead.
 7. Quod Bellarm. suam opinionem non probat, dicto Aliquo Scriptura, sed sola tum Augustini impertinenter citati, tum humana rationis autoritate. ead.
 CAP. VI. De poena originalis peccati. ead.
 Thesis. Poena originalis peccati non remissa, juxta strictum iustitiae divinae rigorem, est damnatio aeterna. ead.
Expositio.
Antithesis.
 Nostra sententia suffragatur. 1. Quod quidam agnoscunt, poenam originalis peccati esse aeternam damnationem. ead.
 2. Quod statuunt, infantes non baptizatos in die iudicii ad sinistram Christi collocandos. ead.
 3. Quod statuunt, infantes non baptizatos esse damnandos, nec tantum poena damni, sed etiam poena quadam sensus placentis esse. 1409
 4. Quod statuunt, infantes non baptizatos propter solum peccatum originale non remissum, extra regnum caelorum fore constitutos. ead.
 5. Quod statuunt, quosdam ex Patribus, poenam etiam sensus, adeoque damnationem propriam infancibus non baptizatis tribuere. 1410
 Argum. Advers. 1. Si pueri paterentur poenam sensus, omnes resurgentes vel in vitam aeternam, vel in opprobrium aeternum. At non o-

mnes resurgent vel in vitam aeternam, vel opprobrium aeternum. Dan. 12. Multi de his, qui dormiunt, Multos dixit, non omnes. ead.
 2. Pueri non sunt cum illis connumerandi, qui potuerunt & noluerunt caritatis opera exercere, & ob id in ignem aeternum mittuntur, neque cum illis, qui potuerunt & voluerunt illa opera praestare, & propterea in vitam aeternam introducantur. E. dabitur locus medius pro pueris inter illa duo extrema gloria & inferni. ead.
 3. Peccatum originis non tollit in homine ordinem naturalem, conversionem videlicet, ad Deum per donum gratiae supernaturale. Igitur aequum est, ut poena peccati sit privatio boni supernaturalis, qualem est carentia visionis Dei, non autem inflictio poena sensibilis, qua Naturam ipsam laedit. ead.
 4. Si Deus poenam propter peccatum originale infigeret, ipse esset immitis & truculentus; cum aliquem pro eo, quod vitari non potuit, cruciet. ead.
 Appendix huius articuli, in qua continentur, quaedam, Consequuntur Adversariis, injuria praetribuit. ead.
 Quod conceptionem immaculatam Virginis, tanquam articulum fidei, defendant. ead.
 Quod Scholastici doceant, humanam Naturam integras habere vires, & homines sine Spiritu S. posse diligere Deum & praecipia Dei facere. 1411
 Quod originale peccatum extenuent. 1412
 Calumniam, I. Generales, Tribunal, nobis. ead.
 Quod Ioviniano & Pelagio consensam praebeamus statuendo, omnia peccata esse sua Natura mortalia. ead.
 Quod negemus peccatum originis, cum non agnoscimus, juxta iam originalem fuisse donum Natura superadditum. 1413
 Quod cum Manichaeis statuamus, peccatum originis esse vitio a qualitate. ead.
 Quod peccatum originale tum actuali consumamus, propterea quod A. C. art. 2. dicat, peccatum originis esse, quod homines sint sine metu & fiducia Dei. ead.
 Quod cum Trocio haeretico statuamus, concupiscentiam in renatu esse peccatum. ead.
 Quod cum Messalianis haeticis statuamus, post Baptismum in renatu manere peccatum. ead.
 Quod cum Pelagianis doceamus, parvulos non perire, quibus, subita morte adeptis, demta est facultas Baptismi. ead.
 Quod verè quidem negamus, re ipsa verè affirmemus, peccata quadam sua Natura esse vel venialia, vel mortalia; cum id vocemus peccatum veniale, quod in voluntarium; mortale verò, quod voluntarium. 1414
 Quod crimen falsi committamus, dicendo, Augustinum scripsisse, concupiscentiam ita manere in renatu, ut sit peccatum, sed non imputari, nec reos facere. ead.
 II. Speciales. 1. Quod Lutherus statuatur, Deum esse autorem peccati, quia art. 36. scribit, neminem habere impotentiam, ut cogitet bonum vel malum. ead.
 2. Quod Lutherus asserat, illud velle, quo Iulianus voluit Christum prodere, fuisse opus Dei, & sic Deum autorem peccati statuatur. ead.
 3. Quod ex Lutheri principio, iusto non est lex posita, sicut primos parentes non peccasse. 415
 4. Chemnitium falso scribere, tempore Lombardi ignotam fuisse ad huc opinionem de immaculata Virginis conceptione. ead.
 5. Lutherum cum Flacio docere, peccatum esse ipsam hominum substantiam. ead.
 6. Chemnitium cum Manichaeis statuere, embryonem nondum animatum habere veram & propriam peccati rationem. ead.
 7. Chemnitium statuere, non solum concupiscentiam, sed ipsam etiam molem carnis; quamvis nondum formatum organum, esse verè propriam peccatum. ead.
 III. Opiniones absurdae & erroneae. ead.
 1. Motiones carnis in perfecto, quibus mens non consentit, non posse vel tantillo viliores reddere operationes Spiritus, sed magis eas meritorias facere propter continuam lucifam. ead.
 2. Voluntarium esse, ad propriam peccati rationem pertinere. ead.
 3. Praecipia de re minima non esse propria & in rigore praecipia. ead.
 4. Iohannem Baptistam sine originali labe natum esse, omnino novo & labe peccati caruisse. ead.
 5. Pec-

Peccati causam Deum esse per accidens remota. ead.
 6. Peccatum originis non habere veram peccati rationem, sed esse tantum reatum. 1416
 7. Regulam optimam, an peccata sint mortalia vel venialia, esse iudicium proborum & sapientum virorum. ead.
 8. Aqua, oleo, pane, cereis, cineribus, ramis aliisque, rebus benedictione consecratis recte nos uti ad deletionem peccatorum venialium, ad fugandos Demones, & ad alios effectus supernaturales. ead.
 9. Consensum concupiscentia, non ipsam concupiscentiam (in verbis: Non concupisces) prohiberi. ead.
 10. Ferè omnes calamitates humani generis potuisse esse naturales si nimirum Deus hominem sine originali iustitia in puris naturalibus condere voluisset. ead.

ARTICVLVS XXII.

DE GRATIA ET LIBERO ARBITRIO.

CAP. I. De Natura gratia iustificantis. ead.
 Thesis. Gratia gratum faciens seu iustificans, non est qualitas per modum habitus in homine permanens, sed gratuitus Dei favor. ead.
 Expositio. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. ead.
 Eidem suffragatur, 1. Quidam ex Scholasticis. 1417
 2. Quidam ex recentioribus scriptoribus. ead.
 3. Quadam hypothese Adversariorum. ead.
 4. Dissensiones Adversariorum. 1418
 Argum. Advers. Rom. 3. v. 24. Iustificati grati per ipsam gratiam, per redemptionem, qua est in Christo &c. ead.
 2. Rom. 5. v. 8. gratia iustificans dicitur diffusa in cordibus nostris per Spiritum S. quod accipendum de caritate, qua nos Deum diligimus. ead.
 3. Lux faciens opus lucidum, inhaeret, neque patitur secum tenebras. Gratia est lux. 2. Cor. 6. Eph. 5. 1. Ioh. 2. E. homini iustificato inhaeret. 1419

4. Non potest Deus remittere peccatum originis aut actionu sine infusione doni sola acceptatione intrinseca ad iustitiam, aut sola condonatione, vel non imputatione. ead.
 5. Attributa gratia iustificantiu testantur, non esse solum favorem, sed donum in anima inhaerens, Roman. 5. accipientes abundantiam gratia & donationu. Ioh. 1. Gratia & veritas per Iesum Christum facta est. Eph. 4. unicuique nostrum data est gratia secundum mensuram donationu Christi. 1420
 CAP II. De Electione & reprobatione. ead.
 Thesis I. Praedestinatio est actus divina voluntatis. ead.
 Expositio. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. ead.
 Eidem suffragatur, 1. Quidam quidam agnoscunt, praedestinationem vel formaliter, vel praecipue esse actum voluntatis. ead.
 2. Quidam agnoscunt, praedestinationem esse factam iuxta Dei propositum & beneplacitum erga quosdam. ead.
 3. Quidam agnoscunt, praedestinationem esse speciem divinae providentiae. 1421
 4. Quidam rem in medio relinquunt. ead.
 Argum. Advers. Scriptura praedestinationem indicat per actus intellectus Roman. 8. v. 29. cap. 11. v. 2. Act. 2. v. 23. Eph. 1. v. 11. ead.
 Thesis II. Electio ad salutem non est facta ex praevisionis hominum meritu, sed ex sola Dei gratia. ead.

Expositio. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. 1422
 Eidem suffragatur, 1. Quadam assertiones & hypothese Scholasticorum. ead.
 2. Quadam assertiones & hypothese recentiorum Scriptorum. 1423
 3. Dissensiones Adversariorum. 1424
 Argum. Advers. 1. Rom. 8. v. 29. Quos praeservit, etiam praedestinavit conformes fieri imaginis Filii sui. ead.
 2. Mat. 25. v. 14. & 15. Sicut homo peregrinè proficiscens, vocavit servos suos & tradidit illis bona sua, & uni dedit quinque talenta, alii autem duo, alii vero unum: unicuique secundum propriam virtutem. ead.
 3. Tim. 2. v. 13. Misericordiam consecutus sum,

quia ignorans feci. E. Deus propterea misertus est Pauli, ipsumque praedestinavit, quia ignorans fecit. 1425
 4. Si Deus aliquos praedestinaret ad vitam absque praevisionis meritu, esset ἀπροσπολήπιος. At consequens est falsum. Act. 10. v. 34. Rom. 2. v. 11. &c. ead.
 5. Tim. 2. v. 21. In domo magna sunt vasa non solum aurea & argentea, sed & lignea & fictilia, & quaedam quidem in honorem, quaedam in contumeliam. Si quis ergo se emundaverit ab istis, erit vas in honorem. ead.
 6. 2. Pet. 1. v. 10. Satagite, ut per bona opera firmam faciatis electionem vestram. E. electio pendet ex operibus. ead.
 Thesis III. Potest homo fidelis de electione sua esse certus. ead.
 Expositio. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. ead.
 Eidem suffragatur quaedam assertiones & hypothese Adversariorum. 1426
 Argum. Advers. De perseverantia nemo potest esse certus. E. nec de electione. 1427
 Thesis IV. Reprobatio non pendet ab absoluta Dei voluntate, sed ex praevisionis finali hominum incredulitate. ead.

Expositio. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. ead. seq.
 Eidem suffragatur, 1. Quidam quidam agnoscunt, Deum serio omnes velle salvos fieri. 1428
 2. Quidam agnoscunt, Christum pro omnibus omnium hominum peccatis sua passione & morte satisfecisse. ead.
 3. Quidam quidam agnoscunt, auxilium sufficiens ad salutem omnibus dari. 1429
 4. Quidam Patrum suffragium de praevisionis fidei in electione nobis largiuntur. ead.
 5. Dissensiones Adversariorum. 1430
 CAP. III. De operibus non renatorum. ead.
 Thesis. Sine gratia & fide nulla bona opera fieri possunt, ac proinde omnis vita infidelium est peccatum, nec datur aliquod meritum de congruo. ead.
 Expositio. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. ead.
 Eidem suffragatur, 1. Quidam quidam agnoscunt, abique fide in Christum non posse fieri ab infidelibus, & non renatis opera verè bona & Deo grata. 1431
 2. Quidam suffragium Augustini & aliorum Patrum nobis in hac quaestione largiuntur. 1433
 3. Quadam hypothese Adversariorum. ead.
 Except. Ad. ad arg. ex Mat. 7. & Luc. 6. Arbor mala non potest fructus bonos facere, Omnis homo post lapsum ante conversionem est arbor mala. E. sua Natura viribus arbitrii solis non potest fructus bonos facere. Excep. Non esse idem testimonium Mat. 7. & Luc. 6. nec eundem sensum; It. Mat. 7. per arbores bonas & malas non intelligi voluntates hominum bonas vel malas, sed hominum doctrinas veras vel falsas. 1434
 Argum. Advers. 1. Mat. 5. v. 46. Si saluta veritatis fratres vestros tantum, quid amplius facitis, nonne & Ethnici hoc faciunt? estote ergo vos perfecti. ead.
 2. Luc. 19. v. 26. Omni habenti dabitur & abundantabit. ead.
 3. Act. 10. v. 4. Cornelius adhuc gentilis praestitit opera quaedam Deo grata. ead.
 4. Nulla peccata Deo remuneratur. At quaedam opera infidelium remuneratur. E. quaedam opera infidelium non sunt peccata. Min. prob. ex Ex. 1. v. 21. Ezer. 29. v. 20. Dan. 4. v. 24. ead.

CAP. IV. De viribus liberi arbitrii. ead.
 Thesis. Homo post lapsum in spiritualibus non habet liberum arbitrium. ead.
 Expositio. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. 1435
 Eidem suffragatur, 1. Quidam quidam agnoscunt, hominem post lapsum non habere liberum arbitrium in spiritualibus. 1436
 2. Quidam agnoscunt, peccatum esse homini post lapsum naturale, & homines esse naturaliter peccatores. 1440
 3. Quidam agnoscunt, intellectum hominis post peccatum esse vitiatum & corruptum. 1441

4. Quidam agnoscunt, voluntatem per peccatum esse vitiatam & depravatam. ead.
 5. Quidam agnoscunt, hominem in conversione se habere passivum. ead.
 6. Quidam agnoscunt, totum conversionis opus divina gratia tribuendum esse. ead.
 7. Quidam concedunt, hominem se non posse disponere ad fidem & conversionem. ead.
 8. Quidam quidam Adversariorum articulum 18. A. C. suo suffragio confirmant. 1442
 9. Quadam hypothese Adversariorum. ead.
 10. Dissensiones Adversariorum. 1444
 Argum. Advers. 1. Si homo non haberet liberum arbitrium, frustra darentur praecepta. 1445
 2. In multis Scriptura dicitur promitti aliquid nobis sub conditione, si voluerimus. Es. 1. v. 19. Amos. 5. v. 14. Mat. 19. v. 17. Si autem illa conditio non esset in potestate nostra, manifesta esset irrisio. ead.
 3. Si per homines fiat, quod minus bene agant & peccata vitent, adhuc habent liberum arbitrium. Prius est ex Num. 14. v. 43. Deut. 30. v. 11. Es. 5. v. 4. Ier. 7. v. 28. c. 32. v. 23. Mat. 23. v. 27. Act. 7. v. 52. ead.
 4. Quadam dicitur testantur, Deum interdum, v. d. ducto gratia sua subsidio, explorare homines, & expectare, quorsum convertantur sua studia. Deut. 8. v. 2. c. 13. v. 3. Os. 5. v. 15. 1446
 5. Gen. 5. v. 6. Quare iratus es, & cur concidit vultus tuus? v. 7. sub se erit appetitus tuus, & tu dominaberis illi. ead.
 6. Psalm. 119. v. 109. Anima mea in manibus meis semper. ead.
 7. Sirac. 15. v. 14. Deus reliquit hominem in manu consilii sui &c. ead.
 8. Sirac. 31. v. 11. Quis potuit transgredi & non est transgressus, & facere malitiam & non fecit? 1447
 9. Luc. 2. v. 14. Pax hominibus bona voluntatis. E. homo habet liberum arbitrium. ead.
 10. Luc. 10. v. 30. Viator à latronibus sauciatus semivivus relinquitur. ead.
 11. Ioh. 1. v. 12. Dedit illis potestatem filios Dei fieri. ead.
 12. 1. Cor. 3. v. 9. Dei sumus & cooperamur. E. in actu conversionis Deo cooperamur. 1448
 13. 1. Corinth. 15. v. 10. Plus omnibus laboravi, non ego, sed gratia Dei mecum. E. liberum arbitrium gratia cooperatur. ead.
 14. Apoc. 3. v. 20. Ecce sto ad ostium & pulso. Si quis audierit vocem meam & aperuerit ianuam, intrabo ad illum. E. in hominis potestate est pulsanti Deo cordis ianuam aperire. ead.
 15. Impossibilitas bene operandi non consistit cum libero arbitrio, sed hac duo se mutuo excludunt. ead.
 16. Si non datur liberum arbitrium, frustraneae erunt admonitiones, correptiones, exhortationes. 1449
 17. Patres sapientia confirmant vires liberi arbitrii. 1450

Appendix huius articuli, in qua continentur,

I. Quærela. Conquerruntur Adversarii, mala fide sibi tribui, 1. Pelagianum errorem ob id, quod negent, voluntatem nostram nihil omnino boni spiritualis & salutaris efficere posse sine auxilio gratia Dei. ead.
 2. Quidam cum Pelagianis doceant, gratiam dari iuxta nostra merita. 1451
 II. Calumnia. I. Generales. Tribuunt nobis, 1. Homini denegando liberum arbitrium ipsum in beluatum sortem nos traducere. ead.
 2. Quidam cum Simone Mago & Manichæi liberum arbitrium negant. ead.
 II. Speciales. 1. Quidam Lutherus neget, Deum esse liberi arbitrii. ead.
 2. Quidam doceat, omnia necessitate absoluta fieri. ead.
 3. Quidam absurda temeritate nomen liberi arbitrii in nomen servi mutaverit. 1452
 III. Opiniones absurde & erroneae. ead.
 1. Reprobationem praedestinationis speciem esse. ead.
 2. Duplicem esse electionem, unam ad finem seu gloriam, alteram ad media seu gratiam. ead.
 3. Angelos sanctos gratis praedestinos ad vitam, Angelos vero malos partim ex sola Dei voluntate, partim ob praevisionem peccata. ead.
 4. Omnes homines ad vitam aeternam eligi & destinari. ead.
 5. Homines ex absoluto Dei decreto reprobari. ead.
 6. Deum nonnullis auxilium gratuitum subtrahere. ead.

3. Tim. 2. v. 13. Misericordiam consecutus sum,

S C H E M A T I S M U S

- 7. Lacem divina sapientia apparere etiam in tenebris, hoc est, animantibus rationis expertibus. ead.
- 8. Prater generalem Dei influxum in omnes actiones naturales, dari quoque Dei physicam determinationem, & causarum secundarum in voluntariis etiam motibus à prima dependentiam. ead.
- 9. Quibusdam dari quidem sufficientem gratiam ad salutem consequendam, non tamen ita efficacem, ut ea indeclinabiliter ad salutem perveniant. ead.
- 10. Hominem iustum posse mereri alteri dona gratia, proinde etiam posse mereri alteri predestinationem totam, etiam quoad ipsam electionem ad gloriam. ead.
- 11. Fidem & alias dispositiones ad justificationem non ex meritis Christi, sed ex sola Dei voluntate nobis concedi. ead.

ARTICULVS. XXIII.
DE JUSTIFICATIONE.

- CAP. I. De fidei iustificantis Natura.** ead.
- Thesis I.** Fides iustificans non solum est assensus, sed etiam notitia. ead.
- Ex hinc.** ead.
- Antithesis.** ead.
- Nostra sententia confirmatio.** 1453
- Eidem suffragatur.** 1. Quod quidam fidem definiunt per notitiam & scientiam. ead.
2. Quoad Bellarmini hypotheseis. 1455
- Argum. Advers.** 1. Esa. 7. v. 9. Nisi crederitis, non intelligetis. E. fides non est intelligentia, sed gradus ad intelligentiam. ead.
2. 1. Cor. 13. v. 2. Si habuerim omnem scientiam, & noverim omnia mysteria & omnem fidem. E. Apostolus distinguit notitiam mysteriorum à fide, tanquam duo diversa dona. 1455
3. 2. Cor. 10. v. 5. dicit Apostolus se per Evangelii predicationem in captivitate redigere omnem intellectum sub obsequium Christi. At certe non est necesse captivare intellectum, ubi est notitia veritatis. ead.
4. Assensus duplex est: alter sequitur rationem si ve evidentiam rei, alter auctoritatem proponentis. Prior dicitur proprie loquendo notitia, posterior fides. ead.
- Thesis II.** Fides non solum est notitia & assensus, sed etiam fiducia. ead.
- Ex hinc.** ead.
- Antithesis.** ead.
- Nostra sententia confirmatio.** ead.
- Eidem suffragatur.** 1. Quod quidam fidem definiunt per fiduciam. ead.
2. Quod talia tribuunt fidei, qua non competunt nudæ notitiæ & assensui, sed includunt fiduciam si ve fiducialem Christi apprehensionem. 1457
3. Quod quidam agnoscunt, hominem per fidem posse ac debere esse certum de remissione peccatorum, gratia Dei & reconciliatione: illi enim omnes coguntur agnoscere, fidem esse fiduciam. 1458
- Argum. Advers.** 1. Vna & eadem virtus non potest esse in duabus potentis genere distinctis, cum impossibile sit, unam eandemque numero qualitatem diversis in se subiectis. At fides est in intellectu, Ergo non in voluntate. ead.
2. Hebr. 11. v. 1. Fides est sperandarum substantiarum argumentum non apparentium. 1459
- CAP. II. De objecto fidei iustificantis.** 1460
- Thesis.** Fidei iustificantis, quatenus est fiducia, proprium & adequatum objectum est specialis Dei misericordia, si ve, quod idem est promissio de gratuita peccatorum remissione propter Christum. ead.
- Ex hinc.** ead.
- Antithesis.** ead.
- Nostra sententia confirmatio.** ead.
- Eidem suffragatur.** 1. Quod quidam fidei iustificantis, qua talis, eorum ita describunt, ut ipsi solius Christi meritum ac promissionem Evangelicam de peccatorum remissione propter Christum eandem unice ferri doceant. ead.
2. Quod quidam agnoscunt, credentes posse sibi generales promissiones per fidem applicare. 1461
3. Quod quidam agnoscunt, fidem esse fiduciam. ead.
4. Quoad hypotheseis Adversariorum. ead.
- Argum. Advers.** 1. Fides iustificans, quam Christus miraculis confirmavit, erat omnipotens, non specialis misericordia. Fides cæcorum Mat. 9. v. 28. & 29. Petri Mat. 16. Centurionis Luc. 7. Nathanaelis Ioh. 1. Apostolorum cap. 6. Marthæ 8. 11. ut & c. 14. cap. 20. Thoma.

- Mat. 2. 4. 13. 17. nullum sit verbum de speciali misericordia, nec c. 4. Rom. cum laudatur fides Abrahe. 1462
2. Luc. 18. Pharisæus fidem habuit specialis benevolentia, & tamen repulsam passus est: Publicanus caruit fiducia illa & iustificatus est. ead.
3. Fides miraculorum est una & eadem cum fide iustificante, Matth. 16. v. 17. At fides miraculorum non respicit specialem misericordiam remissionis peccatorum, sed omnipotentiam & divinitatem Filii Dei. E. nec fides iustificans. ead.
4. Fides in nihil aliud collimare debet, nisi in verbum Dei. At in verbo Dei nusquam reperitur annunciata salus, vel remissio peccatorum mihi aut illi in particulari, exceptis quibusdam paucis. ead.
5. Fides illa specialis misericordia tollit de medio orationem, Sacramenta, bona opera, & quicquid aliud ad salutem nostram Deus instituit. 1463
6. In Symbolo Apostolico de speciali misericordia ne verbum quidem continetur. ead.
7. Assumptio illa, Ego credo in Christum, non extat in Dei verbo, sed in opinione mea. Opinio autem illa mea non solum non est verbum Dei, sed etiam fallax esse potest, ut testatur exemplum hereticorum. ead.
- CAP. III. De fidei iustificantis effectu.** ead.
- Thesis I.** Fides sola iustificat. ead.
- Ex hinc.** ead.
- Antithesis.** ead.
- Nostra sententia confirmatio.** 1464
- Eidem suffragatur.** 1. Quod quidam disertis verbis concedunt, solam fidem iustificare, vel quod idem est, fidem sine operibus iustificare. 1465
2. Quod agnoscunt, bona opera non esse absolute & simpliciter ad salutem necessaria. 1470
3. Quod Patrum suffragia nobis largiuntur. ead.
4. Quod Græci etiam recentiores nobiscum hic consentiunt. ead.
5. Quod tales concedunt hypotheseis, ex quibus firmiter colligi potest, nos sola fide, Christi meritum apprehendente, cor à Deo iustificari. ead.
6. Dissensiones Adversariorum. 1472
- Except. Advers.** 1. Ad locum Apostolicum iustificamur fide sine operibus legi Rom. 3. v. 28
- Excip. 1. Apostolum excludere solius legis Ceremonialis opera. 1474
2. Paulum loqui de operibus ante fidem sine gratia Dei factis, qua ex vi legis eliciuntur. ead.
3. Ad argum. Quod in plurimis Scripturæ locis nihil nominatur prater fidem, cum à Deo in homines conferuntur tum alia beneficia, tum præcipue iustificatio & salus. Excip. 1. In quibusdam non agi de salute spiritali iustificationis, sed de salute corporali Mat. 9. Luc. 8. 1475
2. In quibusdam agi de fide aliena. 1476
3. Intelligi fidem vivam, qua non est sine operibus. ead.
4. Fidem solam nominari, sed non excludi alias virtutes. ead.
5. Ad argum. ex dicto Prophetico: Iustus sua fide vivit, Excip. 1. Illa verba, non significare ad literam, iustum hominem fieri aut reputari ex fide, sed iustum ex fide, quam habet, constanter promissiones divinas expectare. ead.
2. Prophetam loqui non de vita iustitia, sed de vita spei. ead.
3. Fide vivere, idem esse ac ad fidei normam vivere. ead.
4. Ad argum. ex Galat. 2. v. 16. Iustificatur homo non nisi per fidem. Excip. per v. non nisi, causam necessariam quidem, minime vero totalem significari. ead.
- Arg. Advers.** 1. Iacob 2. v. 24. Videtis, hominem iustificari ex operibus & non ex fide tantum. E. sola fides non iustificat. 1477
2. Ioh. 16. v. 27. Pater amat vos, quia vos me dilexistis. E. amor Christi est dispositio ad iustificationem ex causa amoris divini. 1478
3. Rom. 2. v. 13. Factores legis iustificabuntur. E. obedientia legis est nostra coram Deo iustitia. ead.
4. Fides iustificat ut dispositio. E. non sola iustificat. Antec. prob. ex Iob. 1. v. 12. ead.
5. Eccl. 1. v. 28. Qui sine timore est, non poterit iustificari. Ergo non sola fides, sed etiam timor præparat ad iustificationem. ead.
6. Eccl. 2. Qui timetis Dominum, diligite illum, & illuminabuntur corda vestra. ead.

- Thesis II.** Non est corruptio textus, quando in versione Germanica Rom. 3. v. 24. à Lutero inserta fuit exclusiva sola. ead.
- Ex hinc.** ead.
- Antithesis.** ead.
- Nostra sententia confirmatio.** 1479
- Eidem suffragatur.** 1. Quod in versione Latina, quam Concilium Trid. pronuncia vit authenticam, plurimis in locis exclusiva additur, qua tamen in fontibus non extat. ead.
2. Quod in versione Chaldaica (quam Pontificii non repudiant, sed magnificiunt) exclusiva alicubi additur, cum tamen non habeatur in textu Ebraeo. ead.
3. Quod in versione Bibliorum Italica exclusiva additur in loco parallelo Gal. 2. v. 16. ead.
4. Quod in versionibus quibusdam Germanicis ante Lutherum editis exclusiva habetur. ead.
5. Quod Eccius & Dietsbergerus in versione sua Germanica Ingolstadtii impressa per Alexandrum & Samuelem Weiffenborn Ann. 1550. loca illa, qua habent particulam illam, si p. d. nisi expresserunt per vocem allein. 1480
6. Quod quidam agnoscunt, in illis dictis, qua fidei iustificationem tribuunt, subintelligendam esse particulam exclusivam. ead.
7. Quod Augustinus Hunnam in prodidagm. Dialect. fol. 31. agnoscit: quod exclusiva tantum, aut sola, æquivalat locutioni de aliquo aliquid affirmanti, & de alio idem neganti. ead.
8. Tricelmannus in sua paraphrasi voculam illam in Galat. 2. v. 16. expressit per hæc verba: sed tantum iustatur ergo illud id. p. ad versati v. d. positum, æquipollere exclusivæ. ead.
9. Canus agnoscit, particulam, qua ad servandam vel conservandam, vel intelligentiam in sacramentum literarum interpretationem additur, non censerit à sacris literis alienam. ead.
10. Idem Canus approbat, quod in translatione Scriptura LXX. Interpretes magis paraphrasin, quam interpretationem edere voluerint. ead.
- Thesis III.** Quamvis sola fides iustificet, tamen non est sola, si ve à bonis operibus separata. ead.
- Ex hinc.** ead.
- Antithesis.** ead.
- Nostra sententia confirmatio.** 1481
- Eidem suffragatur.** 1. Quod quidam fidem cum bonis operibus indivulso nexu coniungunt. ead.
2. Quoad hypotheseis Adversariorum. 1482
- Argum. Advers.** 1. Iohan. 12. v. 32. Evangelista testatur, in Principibus fuisse fidem absque caritate. 1483
2. Iohan. 15. v. 2. Omnem palmitem in me non ferentem fructum tollit eum. Ergo potest esse aliquis per fidem palmet in Christo fide, ut tamen non ferat fructum operum bonorum. ead.
3. 1. Cor. 13. v. 2. Si habuerim omnem fidem, ita ut montes transferam, caritatem autem non habeam, nihil sum. Ergo fides haberi potest sine caritate. ead.
4. Iacob. 2. vers. 14. docet Apostolus, fidem sine operibus non iustificare, & tamen sine operibus inveniri posse. ead.
- CAP. IV. De causa formali iustificationis.** ead.
- Thesis.** Causa formalis nostra coram Deo iustificationis consistit non in inhærente iustitia, sed in imputatione iustitiae Christi & peccatorum remissione. ead.
- Ex hinc.** ead.
- Antithesis.** ead.
- Nostra sententia confirmatio.** 1484
- Eidem suffragatur.** 1. Quod quidam agnoscunt iustitiam Christi per fidem nobis imputari. ead.
2. Quod tales concedunt hypotheseis, ex quibus inferri potest, iustificationem nostram in imputatione iustitiae Christi consistere. 1489
3. Quod agnoscunt, iustificationem nostram in remissione, hoc est, non imputatione ac rediione peccatorum nostrorum coram Dei iudicio consistere. 1492
4. Quod quidam agnoscunt, verbum iustificandæ esse forensæ. 1493
5. Dissensiones Adversariorum. 1494
- Except. Advers.** ad argumentum ex Rom. 10. v. 3. Excipiunt, vocari iustitiam propriam quam præstat homo ex naturalibus liberi arbitrii viribus, non autem, quam à Deo donatam si bique inhærentem habet. 1496
- Argum. Advers.** 1. Roman. 9. v. 18. Sicut inhærenter ex Adamo sumus iniusti, ita per Christum quoque inhærenter sumus iusti: quod pater

tum ex his verbis iusti constituentur multi-
 tum ex oppositioe Christi & Adami. ead.
 2. Roman. 4. v. 25. Apostolus nomen iustificationis
 potius attribuit renovationi, quam peccato-
 rum remissioni; ac sic docet: iustificationem
 non modo non consistere sola remissione peccato-
 rum, sed neque precipue ea consistere. 1497
 3. Roman. 4. v. 11. Abraham signum accepit Cir-
 cumcisionis signaculum iustitia fidei, qua est in
 praputio. ead.
 4. Rom. 6. v. 7. Qui mortuus est iustificatus est à
 peccato. ead.
 5. Roman. 8. v. 10. Spiritus dicitur vivere propter
 iustificationem, si ve ex Gratia ad verbum: Spi-
 ritus vita propter iustitiam. At iustificatio
 seu iustitia, qua facit vivere & per hoc opera-
 ri, non potest esse sola remissio peccati, sed a-
 quid internum & inhaerens. 1498
 6. Roman. 8. v. 19. Quos praescivit, etiam prae-
 destinavit conformes fieri imagini filii sui &c.
 1. Cor. 15. v. 50. Sicut portavimus imaginem
 terreni, portemus & imaginem caelestis. ead.
 7. 1. Corint. 6. v. 11. Et haec quidem fuisse, sed ab-
 luti estis, sed sanctificati estis, sed iustificati e-
 stis in nomine Domini nostri Iesu Christi & in
 Spiritu Dei nostri. ead.
 8. Galat. 4. v. 6. Quoniam estis filii, misit Deus
 Spiritum Filii sui in corda vestra. 1499
 9. Iustificatio proprie mutationem significat ad
 iustitiam Iustificare est iustum facere seu iusti-
 tiam dare. ead.
 10. Qualibet re: denominatur ab illi, qua ipsis
 inhaerent, E. iustificati denominantur à iusti-
 tia inhaerente. ead.
CAP. V. De certitudine iustificationis & gratia.
 ead.
 Thesis. Homo poenitens ac verè in Christum cre-
 dens potest ac debet esse certus, sibi propter
 Christum remissa esse peccata, ac se esse apud
 Deum in gratia. ead.
 Expositio. ead.
 Antithesis. 1500
 Nostra sententia confirmatio. ead.
 Eidem suffragatur, 1. Quod quidam agnoscunt,
 pios de gratia Dei & peccatorum remissione
 posse ac debere esse certos. 1501
 2. Quod quidam docent, posse hominem fidelem de
 electione & salute sua esse certum. 1506
 3. Quod quidam agnoscunt, fidem esse fiduciam.
 ead.
 4. Quod quidam agnoscunt, fidei iustificantis,
 quatenus est fiducia, obiectum proprium &
 adequatum esse spectalem Dei misericordiam,
 si ve, quod idem est, promissionem de gratuita
 peccatorum remissione propter Christum. ead.
 5. Quod quidam agnoscunt, solam fidem iustifica-
 re. ead.
 6. Quod quidam agnoscunt, causam formalem
 nostra coram Deo iustificationis consistere non
 in inhaerente iustitia, sed in imputatione iusti-
 tia Christi & peccatorum remissione. ead.
 7. Quadam hypoteses Adversariorum. ead.
 8. Dissensiones Adversariorum. 1509
 Exceptiones Advers. 1. Ad argum. de certitudi-
 ne divinarum promissionum excip. fidei qui-
 dem certas esse Dei promissiones, sed fidei ipsius
 praesentiam homini incertam esse. 1510
 2. Ad argument. ex verbo vitæ Roman. 8.
 v. 38. excip. verbum vitæ non significare
 certitudinem, sed quancunque moralem &
 conjecturalem certitudinem, quod probant ex
 Roman. 15. v. 14. 2. Timoth. 1. v. 5. ead.
 Argum. Advers. 1. Proverb. 20. v. 9. Quis potest
 dicere, mundum est cor meum, purus sum à
 peccato? Si ignorat homo puritatem cordis sui,
 quomodo poterit esse certus de gratia Dei & re-
 missione peccatorum? ead.
 2. Prov. 9. v. 1. Nescit homo, utrum amore, an vo-
 dio dignus sit. ead. seq.
 3. Sirac. 5. v. 5. De propitiato peccato noli esse sine
 metu. 1511
 4. Iob. 9. v. 11. 12. 20. 21. 28. cap. 31. v. 14. ex his
 locis colligitur, Iobum dubitasse de sua salute,
 nec certitudine fidei de ea certum fuisse. ead.
 5. Psalm. 19. v. 13. Delicta qua intelligit ab oc-
 cultis meis munda me &c. ead.
 6. 1. Cor. 4. v. 4. Nihil mihi conicius sum, sed in
 hoc non sum iustificatus. ead.
 7. Quadam dicta de gratia Dei & remissione pec-
 catorum dubitant loquantur, Dan. 4. v. 24.
 Iob. 2. v. 12. Ion. 3. v. 9. Act. 8. v. 22. 1512
 8. Quadam dicta movent, ut non sumus nimium
 securi, quasi certi simus de iustitia adepti, Pro-

verb. 28. v. 14. 2. Corinth. 10. v. 12. Phil. 2.
 v. 12. 1. Pet. 1. v. 17. 2. Petr. 1. v. 10. ead.
 9. 2. Corinth. 10. v. 18. Non enim, qui seipsum
 commendat, ille probatus est, sed quem Domi-
 nus commendat. 1513
 10. Scriptura hortatur omnes fideles ad timorem,
 Roman. 11. v. 20. Tu autem fide stat, noli al-
 tum sapere, sed timo. 1. Corinth. 10. v. 12. qui
 existimat stare, videat, ne cadat. Apo. 3. v. 11.
 tene, quod habes, ut nemo accipiat coronam
 tuam. ead.
 11. Philip. 3. v. 11. Si quomodo occurram ad re-
 surrectionem, qua est ex mortuis. ead.
CAP. VI. De bonorum operum necessitate. ead.
 Thesis I. In Ecclesiis Evangelicis non negatur bo-
 norum operum necessitas, multò minus bona o-
 pera prohibentur. ead.
 Expositio. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. 1514
 Eidem suffragatur, 1. Quod quidam fatentur,
 operum necessitatem a nobis haudquaquam
 negari. ead.
 2. Quod agnoscunt, à nobis doceri, veram fidem
 non posse sine operibus bonis existere, vel ab ali-
 is separari. ead.
 Argum. Advers. 1. Bona opera non faciunt bon-
 um virum, nec mala malum. Luth. in lib. de
 libert. Christi. E. possunt omitti. ead.
 2. Luther, in lib. de captiv. Babyl. cap. de Bapt.
 Nulla peccata possunt Christianum damnare,
 nisi sola incredulitas. ead. seq.
 3. Lutherus in cap. 2. Gal. scribit: Quando sic do-
 cetur, fides in Christum iustificat quidem, sed
 simul servari oportet mandata Dei; ibi statim
 Christus negatus est, & abolita fides, quia
 mandatus seu legi tribuitur, quod est solus fi-
 dei. 1515
 4. Lutherus in lib. de Missa: Caveamus à pecca-
 tis, sed multò magis à legibus & operibus bo-
 nis, tantum attendamus Dei promissionem &
 fidem. ead.
 5. Luther. tom. 2. VVitteb. contra Latomum f.
 254. scribit: fortiores esse cogitationes malas pi-
 orum, quam impiorum; non tamen polluere,
 non damnare, quia licet utrobique sit pecca-
 tum, pii tamen antidotum habent, impii non
 habent. ead.
 6. Lutherus scribit: non alia via homini cum Deo
 convenire posse, quam per fidem, opera ipsam
 nihil curare; Item bona opera liberè facienda
 esse. ead.
 7. Luther, in assert. art. 31. scribit: opus bonū esse
 mortale peccatum secundum iustitiam Dei. ead.
 8. Lutherus scribit: ubi fides adest, ibi peccata ni-
 hil nocere. ead.
 9. Lutherus in cap. 2. Galat. sola fides necessaria
 est, ut iusti simus, cetera omnia liberrima sunt,
 neque praecepta, neque prohibita. 1516
 10. Lutherus docet, Baptismum liberare nos ab o-
 bedientia divina legi, lib. de libert. Christian.
 Nullo opere, nulla lege Christiano homini opus est
 cum per fidem liber sit ab omni lege. ead.
 Thesis II. Quamvis opera dicamus esse necessaria,
 negamus tamen ea necessaria esse ad salutem
 efficiendam. ead.
 Expositio. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. ead.
 Eidem suffragatur, 1. Quod quidam agnoscunt,
 solam fidem iustificare. ead.
 2. Quod agnoscunt, bona opera non esse absolutè &
 simpliciter omnibus salvandis necess. via. ead.
 Argum. Advers. 1. Si promissio vitæ aeterna est
 conditionata, utique necessaria est implere
 conditionem, si quis velit salvus fieri. Sed illud
 E. & hoc. 1517
 2. Ebr. 10. v. 36. Patientia vobis necessaria est,
 ut voluntatem Dei facientes reportetis promif-
 sionem. ead.
 3. 1. Tim. 2. v. 15. Salvabitur mulier per genera-
 tionem filiorum, si permanerit in fide, dilectio-
 ne & sanctificatione cum sobrietate. ead.
 4. Phil. 2. v. 12. Cum timore & tremore operamini
 salutem vestram. ead.
 5. 2. Cor. 7. v. 10. Qua secundum Deum est tristitia,
 poenitentia in salutem stabile operatur. ead.
 6. 2. Corinth. 4. v. 17. Id quod in praesenti est mo-
 mentaneum, & leve tribulationis nostra supra
 modum in sublimitate aeternam pondus gloria
 operatur. 1518
 7. Roman. 8. v. 13. Si Spiritu actiones carnis mor-
 tificaveritis, vivetis. ead.

8. Roman. 10. vers. 10. Corde creditur ad iustiti-
 am, ore fit confessio ad salutem. ead.
 9. Matt. 25. v. 34. Venite, possidete regnum &c. e-
 surivi enim & dedisti mihi cibum &c. ead.
 10. Iacob. 1. v. 25. Qui perspexerit in legem perfe-
 ctam libertatis & permanerit in ea, non audir-
 tor obliviosus factus, sed factor operis, hic bea-
 tus erit in facto suo. ead.
CAP. VII. De norma bonorum operum. ead.
 Thesis I. Evangelium proprie & specificè accep-
 tum non est doctrina operum, ac Christus in
 officio suo Mediatorio non est novus legislator.
 ead.
 Expositio. ead.
 Antithesis. 1519
 Nostra sententia confirmatio. ead.
 Eidem suffragatur, 1. Quod quidam agnoscunt,
 Evangelium proprie & specificè acceptum esse
 latum nuntium de gratuita peccatorum re-
 missione per Christum. 1520
 2. Quod quidam agnoscunt, Christum in officio
 suo Mediatorio non esse novum legislatorem, sed
 potius legis impletorem. ead.
 3. Quod quidam agnoscunt, Christum in N. T. non
 promulgasse nova perfectionis consilia. ead.
 Argum. Advers. 1. In Evangelio continentur le-
 ges proprie dictae, ut patet ex Matth. 5. ead.
 2. Iob. 13. v. 34. Mandatum novum do vobis, ut
 diligatis vos invicem, sicut dilexi vos, ut &
 vos diligatis invicem. Ergo Christus novas de-
 dit leges. 1521
 3. Roman. 2. v. 16. In die, cum iudicabit Deus oc-
 culta hominum secundum Evangelium me-
 um. ead.
 4. Evangelii promissiones sunt conditionatae. Mat.
 19. v. 17. Si vis ad vitam ingredi, serva man-
 data. Luc. 10. v. 28. hoc fac & vive. ead.
 Thesis II. Lex Dei est perfecta bonorum operum
 norma, ac proinde id est doctrina si ve cultus e-
 lectitii, ac opera ex bona tantum intentione
 suscepta, Deo minimè probantur. ead.
 Expositio. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. ead.
 Eidem suffragatur, 1. Quod quidam agnoscunt,
 Scripturam esse perfectam. 1522
 2. Quod quidam agnoscunt, cultus electitios Deo
 non probari. ead.
 3. Quod quidam agnoscunt, traditiones à p-
 p-
 esse repudandas. ead.
 4. Quod agnoscunt, id est doctrinam ab Apostolo Col.
 2. v. 23. improbari. ead.
 5. Quod agnoscunt, cultum Novi Testamenti esse
 spirituales, non alligatum certo loco, nec in
 externis Ceremoniis consistere. ead.
 Except. Advers. ad argument. ex Roman. 14. v.
 23. fidem sumi pro conscientia, ut sensus sit
 peccatum esse id omne, quod fiat contra consci-
 entiam. ead.
 Argum. Advers. 1. Abel & reliqui Patriarchae
 obtulerunt Deo sacrificia absque expresso quodam
 mandato, qua tamen Deo placuerunt. ead.
 2. Ps. 54. v. 8. Voluntariè sacrificabo tibi. 1523
 Thesis III. Legem Dei ne renatis quidem perfectè in
 hac vita impleri possunt. ead.
 Expositio. ead.
 Antithesis. ead.
 Nostra sententia confirmatio. ead.
 Eidem suffragatur, 1. Quod quidam agnoscunt,
 legem in hac vita non posse perfectè à nobis im-
 pleri. 1524
 2. Quod praecipuum dilectionis ita explicant, ut e-
 jus impletionem perfectam in hac vita impossi-
 bilem esse ex eo deduci possit. ead.
 3. Quod agnoscunt, in renatis adhuc superesse
 peccata, quae in hac vita erga Deum con-
 cluduntur. 1525
 4. Quadam hypoteses Adversariorum. 1527
 Except. Advers. 1. Ad dictum Psalm. 143. v. 2. Ne
 intres in iudicium cum servo tuo, quia non ius-
 tificabitur in conspectu tuo omnis vivens, ex
 quo probantur: neminem iustificari ex lege, ac
 proinde etiam neminem servare legem, excip.
 ead.
 1. Sensum esse, quod nullus hominum in conspectu
 Dei iustus sit iustitia illa perfecta, qua ut Dei est
 ita in hac vita hominum non est. ead.
 2. Homines alios vivere in Adamo & peccatores
 esse, in alio Christum vivere de illis, non de his
 verum esse Psalmi dictum. ead.
 2. Ad argument. à perfectione caritatis in lege re-
 quisita excip. Praeceptum hoc non esse obligato-
 rium, sed informativum. ead.
 Argu-

- Arg. Adv. 1. Denton. 30. v. 11. Mandatū, quod ego praecepto hodie tibi, non est supra te. 1528
2. Marc. 10. v. 21. dicit juvenis de preceptis legis: Hec omnia servavi à juvenute mea; quem Christus aspexit & dilexit; at odisse debebat, nisi verum fassus fuisset. ead.
3. Scriptura docet, quosdam fuisse perfectos in hac vita. Gen. 6. v. 11. cap. 17. v. 1. Matth. 5. v. 48. c. 19. v. 21. Phil. 3. v. 15. 1. Job. 4. v. 12. ead.
4. Gal. 5. v. 23. Adversus eos, qui edunt fructus Spiritus, non est lex. ead.
5. Qui iusti sunt, sicut Christus, perfecti iusti sunt, & per consequens implent legem. At renati iusti sunt, sicut Christus 1. Job. 3. v. 7. Ergo. ead.
6. 1. Job. 3. v. 9. Qui ex Deo natus est, non peccat, hinc: Qui non peccat, non praevaricatur sed legem implet. At nati ex Deo non peccant. Ergo. ead. seq.
7. 2. Petr. 1. v. 10. Studete vocationem & electionem vestram firmā facere per bona opera, quia haec facientes, non peccabitis aliquando. 1509
8. Si lex esset possibilis, sequeretur, Deū crudeliter cum hominibus venatis agere; cū leges ferret, quas sciret à nemine observandas. ead.
9. Doctrina de impossibili implerione legis praebet occasionem peccandi. ead.
- CAP. VIII. De perfectione & merito operū. ead.
- Thesis I. bona opera renatorum in hac vita non sunt perfecta, nec ab omni labe peccati adhaerentia pura. ead.
- Extr. ead.
- Antithesis. ead.
- Nostra sententia confirmatio, 1530
- Eidem suffragatur. 1. Quod quidam agnoscunt, bona opera renatorum esse imperfecta & immunda, ac proinde coram sereno Dei iudicio non posse consistere. ead.
2. Quod quidam agnoscunt, legem Dei non posse in hac vita perfecte impleri. 1532
3. Quod quidam agnoscunt, venatis in hac vita adhuc peccata adhaerere. ead.
4. Quadam hypotheses Adversariorum, ead.
- Argum. Advers. 1. Job. 3. v. 9. Omnis, qui ex Deo natus est, non peccat. E. opera e. jus sunt perfecta & carent peccato. 1533
2. Psalm. 7. v. 9. Indica me, Domine, secundum iustitiam meam, & secundum innocentiam super me. Psalm. 17. v. 1. Exaudi, Domine, iustitiam meam. Psalm. 18. v. 21. Retribuet mihi Dominus secundum iustitiam meam &c. ead.
3. 1. Cor. 3. v. 12. Si quis super aedificat supra fundamentum hoc aurum, argentum, lapides preciosos, ligna, fenum, stipulam, uniuscuiusque opus quale sit, ignis probabit. ead.
4. Multa sunt per iustitiam in Scriptura, quibus admonemur, ne unquam peccemus. Job. 5. v. 14. Noli amplius peccare. 1. Corinth. 25. v. 34. Evigilate iusti & nolite peccare. 1. Job. 2. v. 1. Haec scribo vobis, ut non peccetis. ead.
- Thesis II. bona opera renatorum verē & proprie loquendo, non sunt vita aeterna meritoria. ead.
- Extr. ead.
- Antithesis. ead.
- Nostra sententia confirmatio. 1535
- Eidem suffragatur. 1. Quod quidam agnoscunt, bona opera non esse proprie dicta merita vita aeterna. 1535
2. Quod quidam agnoscunt, bona opera renatorum non esse perfecta & pura. 1542
3. Quod quidam agnoscunt, fidem solam iustificationem. ead.
4. Quod quidam agnoscunt, neminem posse per sua opera pro peccatis vel peccatorum poenis satisfecere. ead.
5. Quadam hypotheses Adversariorum, ead.
1. Diffensiones Adversariorum, 1544
- Exceptiones Advers. 1. Ad argument, ex Luc. 17. v. 10. Cum omnia feceritis &c. dicite servi inuites sumus, excipit, Christus non dicere, cum omnia feceritis, servi inuites estis; sed dicite, servi inuites sumus ubi vult, nos de bonis post beneficia humiliter sentire. 1546
2. Ad argum, ex Esa. 55. v. 1. Omnes sitientes &c. venite, emite absque argento & absque pretio vinum & lac, excipit, per vinum & lac non gloriam sempiternam, sed gratiam huius temporis significari. 1548
3. Ad argument, ex Ephes. 2. v. 8. gratia salvati estis per fidem & hoc non ex vobis, Dei donum est, non ex operibus; ut quis gloriaretur, excipit, agitur de salute prima, qua sine merito datur, non autem de secunda, qua Deo per gratiam suam dedit nobis eam meritis. ead.
4. Ad argument, ex parabola Matth. 20. v. 1. & seqq. ubi inaequaliter laborantibus aequalia dantur praemia, ac proinde non ex merito, sed ex gratia, excipit, nullam hic esse inaequalitatem operarum. ead.
5. Ad argument, à salute infantum petiunt, excipit, infantes solus Christi meritis; adultos & Christi & sui meritis salvari. ead.
6. Ad argum, ex illis Scriptura locis, ubi negatur condignitas vel proportio inter opera nostra finita & vitam aeternam, utpote praemium infinitum, excipit, opera nostra sortiri quandam infinitatem ex gratia Dei, merito Christi, & operatione Spiritus S. ead.
- Argum. Advers. pro nomine meriti, 1. Eccles. 16. v. 14. Omnis misericordia faciat locum unicuique secundum meritum operum suorum. ead.
2. Ebr. 13. v. 10. Beneficentia & communioni malitiae obvisci, talibus enim hostis promeretur Deo. 1549
- Argum. Advers. pro merito operum, 1. Vita aeterna nominatur merces, Matth. 5. v. 12. cap. 20. v. 8. Ergo redditur meritis operum. ead.
2. Esai. 40. vers. 10. Ecce merces eius cum ipso. 1550
3. Jerem. 31. v. 16. Erit merces labori tuo. ead.
4. Matth. 20. v. 2. Per denarium diurnum significatur vita aeterna, ut communi consensu Patres docent illa verba vocatur merces. ead.
5. Deus dicitur reddere unicuique secundum opera, Psalm. 61. v. 13. Matth. 16. v. 27. Luc. 6. v. 38. Rom. 2. v. 5. & 6. 1. Corinth. 3. v. 8. Galat. 6. v. 8. Apoc. 22. v. 12. ead.
6. Ipsa ratio, cur vita aeterna detur, in operibus ponitur, Matth. 25. v. 34. Apoc. 7. v. 14. 1551
7. Praemium bonis operibus ex iustitia dicitur esse reddendum, 2. Thess. 1. v. 4. 6. & 7. 2. Timoth. 4. v. 7. & 8. Ebr. 6. v. 8. Iacob. 1. v. 12. Apoc. 2. v. 10. Prov. 19. v. 17. 1. Cor. 9. v. 24. 2. Tim. 1. v. 12. ead.
8. Vita aeterna est promissa bonis operibus, Matth. 19. v. 17 & 29. 1. Tim. 4. v. 8. Iacob. 1. v. 12. 1552
9. Pii dicuntur digni vita aeterna, Luc. 10. 2. Thess. 1. Apoc. 3. Sap. 3. At dignum esse praemio, & mereri praemium idem sunt. Luc. 10. v. 7. Dignum est operarius mercede sua. ead.
10. Deus dicitur iustus iudex & non acceptor personarum, Ador. 10. v. 34. Roman. 2. v. 15. Galat. 2. v. 6. 1. Petri 1. v. 17. ead. seq.
11. Luc. 1. v. 48. Maria commendat humilitatem suam; quod per eam mater Messia fieri meruerit. 1553
12. Luc. 11. vers. 41. Date elemosynam, & ecce omnia vobis erunt munda, Ergo elemosyna merentur remissionem peccatorum, vel certe poenae relaxationem. ead.
13. 2. Cor. 4. v. 17. Id, quod in presenti est momentaneum & leve tribulationis nostrae; supra modum in sublimitate aeternum pondus gloriae operatur, Ergo passiones nostrae sunt meritoriae. 1554
14. Galat. 6. v. 8. Qui seminaverit in Spiritu, de Spiritu metes vitam aeternam, Ergo bona opera sunt causa vita aeterna. ead.
15. 1. Timoth. 2. vers. 15. Salvabitur mulier dicitur, si manserit in fide. ead.
16. Coloss. 3. v. 14. Caritas est vinculum perfectionis. 1555
17. Sir. 18. v. 22. Ne verearis usque ad mortem iustificari, Ergo iustificatus per infusam gratiam iustificatur usque ad mortem per operum merita. ead.
18. Malis operibus debetur mors aeterna, Ergo etiam bonis operibus vita aeterna ex debito erit reddenda. ead.
19. Negatis operum meritis labefactatur studium bonorum operum. ead.
20. Vbi promissio, ibi obligatio; ubi obligatio, ibi debitum; ubi debitum, ibi ius; ubi ius, ibi verum iustitia, Ergo Deo mercedem debet ex iustitia, & per consequens, ex merito. 1556
21. Patres merita operum docent. ead.
- Thesis III. fiducia non est in propriis meritis collocanda. 1557
- Extr. ead.
- Antithesis. ead.
- Nostra sententia confirmatio, 1558
- Eidem suffragatur. 1. Quod quidam agnoscunt, bona opera renatorum nec perfecta, nec poenae munda, nec vita aeterna meritoria esse. ead.
2. Quod quidam docent, non esse fiduciam salutis in opera collocandam. ead.
3. Quod in praxi fiduciam salutis in opera collocare quidam noluerunt. 1560
4. Quadam hypotheses & assertiones recentiorum scriptorum Pontificiorum. 1563
- Argum. Advers. 1. Tob. 4. v. 12. Fiducia magna erit coram Deo elemosyna omnibus facientibus eam. Ergo fiducia coram Deo licet collocari potest in elemosyna facta. 1564
2. Job. 7. v. 2. Vita hominis est super terram, sicut dies mercenarii, vers. 3. Sicut enim mercenarius praesolatur finem operis sui; sic & ego habui merces vacuos & noctes laboriosas enumeravi mihi. ead.
3. Matth. 9. v. 22. Confide filia, fides tua salvam te fecit. 1565
4. Pii meminerunt apud Deum operum suorum, Esa. 38. v. 3. Ezech. 14. v. 15. 2. Tim. 4. v. 7. ead.
- Thesis IV. Non debemus iniunctu mercatoris per operum merita obtinenda bona opera facere. ead.
- Extr. ead.
- Antithesis. ead.
- Nostra sententia confirmatio, ead.
- Eidem suffragatur quaedam hypotheses Adversariorum. 1566
- Appendix huius articuli, in qua continentur.
- I. Quercia. Conqueruntur Adversarii, per calumniam sibi tribui. 1. Quod per solius liberi arbitrii vires legem impleri posse statuunt. ead.
2. Quod statuant fidem implicitam, qualis fuit carbonarii, qui interrogatus, quid crederet, respondit, se credere, quod credit Ecclesia; & Ecclesiam credere, quo ipse. 1567
3. Quod homo possit mereri gratiam iustificationis; quodque non credant, gratis propter Christum & ipsius meritis contingere peccatorum remissionem. ead.
4. Quod dubitationem propugnent. ead.
5. Quod fiduciam suam in propria opera & sanctitatem collocent, & non in Dei gratia & misericordia; nec in fide in Iesum Christum ex hac vita decedant. 1568
- II. Calumnia.
1. Generales. Tribuunt nobis. 1. Quod cum Ioviniano doceamus, omnes iustos aequaliter esse iustos. ead.
2. Quod negemus operum necessitatem. ead.
3. Haeresin Simonis & Eunonii, propter negatam bonorum operum necessitatem. ead.
4. Quod statuamus, nullam esse in nobis veram adualem iustitiam. ead.
5. Quod statuamus, sola fide illa, qua credimus, peccata esse remissa, homines iustificari. 1569
6. Quod non agnoscamus in iustificatione ullam mutationem internam. ead.
7. Quod statuamus, applicationem promissionum Evangelicarum per fidem ita comparatam esse, ut discussa ex animo omni dubitatione, certis quibusque per iustitiam habeat, sibi remissa esse peccata; & adeo quidem per iustitiam, ut si vel parum dubitet, aut tripudet, ne forte non sit iustificatus, is non ad Deum sed ad Diabolum pertinere. ead.
8. Quod contendant, iustificationem proprie in sola imputatione iustitiae Christi sitam esse. ead.
9. Quod praedicemus inanem ab omni pietate remotam fiduciam. ead.
10. Quod 22. opiniones de iustificatione formemus. ead.
11. Quod non aliam ob causam imputationem obedientiae Christi iustitiam defendamus, quam ut homines alios ad malum pro pensis, virtutibus operam non darent. ead.
12. Quod statuamus, propter fidem imputari hominibus Christi iustitiam. ead.
- II. Speciales. 1. Quod Lutherus graviter errat, scribendo in sermone de nativitate Mariae, Sumus pater patri Dei; & aquae sanctae, sicut illa; nisi quod non possumus esse Dei matres, sicut illa fuit. ead. seq.
2. Quod Chemnicus in formatione status de causa formalis iustificationis loquatur improprie, ut confundere possit causam formalem eum meritoria. 1570
- III. Opiniones erroneae & absurdae. 1. Credentes ed ipso, quo credunt, non esse Dei filios, sed fieri deum, si renascantur ex aqua & Spiritu. ead.
2. Eos, qui habent fidem sine caritate, totum quidem Christum comprehendere, sed male comprehendere. ead.
3. Praecepta, Non occides & non furaberis, nihil aliud imperare, nisi voluntariam remissionem externi operum homicidii & furti. ead.

4. Non teneri hominem aū aliter summe diligere Deum, quoties de Deo cogitat, sed sufficere habitualem dilectionem. ead.

5. Abjuratum esse, hominem iustum, cum unum aliquod peccatum veniale commisit, esse vere ac perfecte legi pravaricatore, ac reum omnium castium mandatorum. ead.

6. Fidem non esse causam instrumentalem iustificationis. ead.

7. Ut mors est stipendium peccati, sic vitam aternam esse stipendium iustitiae. ead.

8. Posse nos facere, plus quam debemus, si consideremus legem à Deo nobis impositam, proinde posse nos facere plus, quam vera tenemur. ead.

9. Fidem mortuam & veram in essentia unam & eandem esse cum illa, qua iustificat. ead.

10. Christum ea lege coronam vitam aeternam nobis obtinuisse, ut & nos operam nostram cum opera eius, & opera eius operibus sociemus. ead.

11. Iustificationem non esse solam peccatorum remissionem, sed & sanctificationem & renovationem interioris hominis per voluntariam susceptionem gratiae & donorum, unde homo ex iniusto fit iustus. ead.

12. Opera iustorum conservare gratiam Dei in animo. ead.

13. Praecepta secundae tabulae posse impleri absque Dei gratia. ead.

14. Praecepta Dei non obligare ad finem praeproperum, caritatem, sed solum ad actum inclusum in praepcepto. ead.

15. Illam non esse haeticum, si fide implicita falso quis opinaretur, Patrem majorem, vel priorem Filio, vel tres personas ab invicem localiter distare. 1571

16. Opera esse necessaria ad salutem, ac neminem salvari posse, nisi qui legem observavit. ead.

17. Quoad allegoricum sensum posse tantum per semen contritum caput serpentis, Christum intelligi, non vero per Historicum & immediatum. ead.

18. Si aliquem quis cogeret, ut quid faceret contra fidem & religionem, interius tamen posse habere fidem. ead.

19. Fidem formari per caritatem. ead.

20. Bona opera divinitatem aliquam in se habere. ead.

21. In corporibus Virginum, Martyrum & Doctorum fore insignia quadam, quibus huiusmodi aureolae in anima habere praeseferunt; ac Virgines coronam albam; Martyres rubeam; Doctores viridem gestituros. ead.

22. Non per verbum ordinari homines converti, nec esse instrumentum, quo datur Spiritus Sanctus. ead.

23. Deum non esse diligendum in summo gradu intensivo sed appreciativo. ead.

24. Hominem Christianum à Spiritu Sancto motū, non debere nec posse esse certum, an bonus vel malus Spiritus in corde suo operetur. ead.

ARTICVLVS XXIV. ET VLTIMVS.
DE BONIS OPERIBUS IN PARTICULARI.

CAP. I. De horis Canonicis. ead.

Thesis. Hora Canonica non sunt essentialis & necessaria pars cultus divini. ead.

Expositio. ead.

Antithesis. 1572

Nostra sententia confirmatio. ead.

Eidem suffragatur. 1. Quod quidam agnoscunt, horas Canonicas longe post Apostolorum tempora institutas. ead.

2. Quod quidam agnoscunt, in primitiva Ecclesia praesente populo & concinente officium psallendi fuisse administratum. 1573

3. Quod agnoscunt, à gentilibus originem certarum horarum praecis, consecrandarum proflixisse. ead.

4. Quod ex Iudaismo originem horarum Canonicarum deducunt. ead.

5. Quod quidam abusus, qui in horarum Canonicarum officium irrepserunt, taxant. ead.

6. Quod ipsomet Canonicos ad psallendi officium astrictos esse agnoscunt. 1574

7. Quod quidam devotionem majorem in illis, qui horas Canonicas observant, requirunt. ead.

8. Quod de numero horarum Canonicarum inter se dissentiunt. ead.

Argum. Advers. 1. Psal. 119. v. 164. Septies in die laudem dixi tibi. 1575

2. Provocant ad Patres. ead.

CAP. II. De Ieiuniis. ead.

Thesis I. Ieiunium non consistit in ciborum dis-

crimine, sed in plenaria cibi potusve abstinentia, proinde prohibitio eius carnis sub opinione necessitatis, cuius ac meriti improbanda. ead.

Expositio. ead.

Antithesis. ead.

Nostra sententia confirmatio. ead.

Eidem suffragatur. 1. Quod quidam agnoscunt, ieiunium esse plenariam à cibo & potu abstinentiam. 1576

2. Quod quidam reprehendunt absurdam opinionem, qua ieiunare se putant, qui à carnibus abstinent, interim vino, piscibus, condimentis liberalius utuntur. ead.

3. Quod quidam agnoscunt, in Novo Testamento nullum cibi genus esse sub opinione necessitatis prohibendum. 1577

4. Quod novitatem huius instituti de discrimine ciborum ipsimet non dissentunt. 1579

5. Quod discrimen ciborum ex legibus Leviticis & Veteris Testamenti Ceremoniis (quas in Novo Test. abrogatas esse dissentiri nequeunt) imò etiam ex corrupto Iudaismo probant. ead.

6. Quod agnoscunt, apud gentes & haeticos abstinentiam à certis ciborum generibus religionis causa usitatum fuisse. ead.

7. Quod agnoscunt, vinum aquae, si non magis, accendere carnis concupiscentiae. ead.

8. Quod agnoscunt, ieiunium in delectu ciborum consistens, à Telesphoro Papa primum fuisse introductum. ead.

9. Mira in delectu ciborum varietas. ead.

Exceptio Advers. Ad locum Apostolicum 1. Tim. 4. v. 3. & seq. Excipit. Apostolum perstringere Tatianos, Marcionistas, & Manichaeos, qui existimabant, cibos esse immundos. ead. seq.

Argum. Advers. 1. Delectu ciborum habet autoritatem in lege Natura. Genes. 2. v. 17. primis parentibus fructus ligni scientiae boni & mali prohibetur: nec reliqua cibaria, sed tantum herba aut arborum fructus ipsis concessa, Gen. 1. v. 29. qua prohibitio duravit usque ad diluivium, Genes. 9. v. 3. 1580

2. In lege scripta delectu ciborum Deo placuit. Numer. 6. v. 3. Iudic. 13. v. 4. Deuter. 16. v. 3. 1. Reg. 19. v. 6. Dan. 1. v. 8. cap. 10. v. 3. ead.

3. Iohanni Baptistam vitam suam perpetuum ieiunium, & ab omni cibo & potu abstinuit, praeterquam à locustis & melle sylvestri, Matth. 3. v. 4. ead.

4. Actor. 21. v. 24. Paulus à vino sibi penitus temperavit, quia una cum Nazaranis in templo omnia exhibuit officia. ead.

5. Actor. 15. v. 29. prohibent Apostoli eum sanum & suffocatum. ead.

6. Rom. 14. v. 21. Bonum est, non comedere carnes, nec bibere vinum. ead.

Thesis II. Ieiunium Quadragesimale non est à Christo vel Apostolo institutum, proinde non est observatum simpliciter necessarium. 1581

Expositio. ead.

Antithesis. ead.

Nostra sententia confirmatio. ead.

Eidem suffragatur. 1. Quod quidam agnoscunt, ieiunium Quadragesimale, quatuor temporum & feria sexta non à Christo, vel Apostolo, sed ab Ecclesia, vel, quod ipsismet est, à Pontifice esse institutum. 1582

2. Quod quidam improbant leges ieiuniorum ad certum tempus institutas. 1583

3. Quod agnoscunt, ieiunium esse speciem quandam iustitiae & assiduitatis. ead.

4. Quod ieiunium quatuor temporum ex Iudaismo deducunt. ead.

5. Quod agnoscunt, ieiunium quatuor temporum ex Etimologiae originem traxisse. 1584

6. Quod agnoscunt, in Apostolica & Apostolica vicina Ecclesia fuisse magnam ieiuniorum varietatem. ead.

7. Quod quidam improbant rigiditatem ieiunii Quadragesimalis exactionem. 1585

8. Quod quidam agnoscunt, ieiunium spirituale statui illi ieiunii praefendum esse. ead.

9. Quod perpetuam temperantiam ieiunii temporarii praefendam esse docent. ead.

10. Quod frivolis rationibus ieiuniorum leges probant. 1586

11. Quod inter se non conveniunt de Quadragesima & aliorum ieiuniorum institutione. ead.

Argum. Advers. 1. Christus suo exemplo ieiunium Quadragesimale nobis commendavit. Matth. 4. ead.

2. Actor. 27. v. 9. Ieiunium 10. mensis describitur. ead.

3. Telesphorus ieiunium Quadragesimale instituit, teste Eusebio in Chronico. Est antiquissimum. 1587

4. in Canone Apostolico 68. stabiliter Quadragesimale ieiunium. ead.

5. Urgent locum Hieronymi Epist. ad Marcellam, Nos unam Quadragesimam secundum traditionem Apostolorum toto anno, tempore nobis congruo, ieiunamus. Monachista ter in anno faciunt Quadragesimas, quasi tres passi sint Salvatores. ead.

Thesis III. Ieiunium non est meritorium, nec satisfactorium. ead.

Expositio. ead.

Antithesis. ead.

Nostra sententia confirmatio. ead.

Eidem suffragatur. 1. Quotquot in genere negant, bona opera esse merita vere & proprie sic dicta. ead.

2. Quotquot in genere negant, nostris operibus ac passionibus pro peccatis vel peccatorum panis nos posse satisfacere. ead.

3. Quotquot in specie negant, ieiunium esse opus meritorium ac satisfactorium. ead.

4. Quod agnoscunt, patientiam in cruce & mortificationem vitiosorum carnis affectuum externo ieiunio longissime esse praefendam. 1588

5. Quod agnoscunt, ieiunium referendum esse ad corporales exercitationes, de quibus Apostolus pronuntiat, quod parum proficit 1. Tim. 4. v. 8. 1589

6. Quod agnoscunt, ieiunium destitutum aliis virtutibus parum vel nihil valere. ead.

7. Quod agnoscunt, ieiunium religiosi cultus causa susceptum Etknicorum more observari. ead.

Appendix huius articuli, in qua continentur

I. Querela. Conqueruntur Adversarii, per calumniam sibi tribui. 1. Quod discrimen ciborum & similes traditiones humanas statuunt opera utilia ad promerendam remissionem peccatorum. ead.

2. Quod constitutionibus hominum obruant praeccepta Dei. ead.

3. Quod impossibiles constitutiones hominibus servandas imponant. ead.

4. Quod Augustini autoritas falsè ab Augusti. Confess. locis ipsis opponatur. 1590

II. Calumnia.

1. Generales, Tribuunt nobis. 1. Quod cum Aerianis haeticis negemus, stata ieiunia esse celebranda. ead.

2. Quod enim Ioviniano negemus, ieiunium esse meritorium. ead.

3. Quod simus hostes ieiuniorum. ead.

4. Quod fide speciali tollamus à medio orationem. 1591

5. Quod, dum preces vernacula lingua populo exhibemus, ipsum ab omni precandi studio & devotione avertemus. ead.

6. Quod fidem specialem in precibus requirendo, conditionem plane impossibilem ad impetrandum ponamus, & per hoc nihil omnino orationi reliquamus. ead.

7. Quod omnem orationem tanquam rem inutilem, penitus rejiciamus. ead.

II. Speciales. 1. Quod Lutherus impie doceat, neminem posse Dominicam orationem recitare, nisi simul maledicat. ead.

2. Quod Chemnitzius falso asserat, Papam Calixtum instituisse quatuor temporum ieiunia. 1592

III. Opiniones absurdae & erroneae. 1. pro illi, qui obstinato animo sunt in malis, orandum esse pro haeticis & schismaticis non esse publicè orandum. ead.

2. Morem non esse improbandum, quo vidua pro dignitate persona post obitum viri causa luctus domi se continet ad annum. ead.

3. Vt licet aquivocatione & jurare secundum mentem suam contra mentem iudicis. ead.

4. Hominem proferentem verbum contumeliosum, vel etiam blasphemiam, non ex plena deliberatione aut ira, non mortaliter peccare. ead.

5. Pollutionem ob finem bonum factam, non esse peccatum. ead.

6. Propterea à carnibus abstinentium esse, quia Deus maledixit terra. ead.

7. Quod cibos esse immundos & execrabiles. ead.

8. Orationem esse bonum opus meritorium. ead.

9. Non praecceptum esse à Deo, ut pro inimicis oremus. ead.

10. Eleemosynas esse opera meritoria & satisfactoria. ead.

11. Superfluas opes sine peccato retineri non posse, sed necessitate mandati eas pauperibus erogandas esse. ead.
 12. Ad mortem usq; jejunandum esse. ead.
 13. Jejunium in septimanam Pentecosta incidens, esse jejunium latitiae & exultationes, non maioris & afflictionis. 1593
 14. Cum jejunio consistere posse, si quis bis de die comedat, ac prandium cœna conjungat. ead.
 15. Psychicos esse hæreticos. ead.
 16. Jejunium non violare potum aqua aut vini, & alia, qua vel per modum medicina, vel pra-

gustationis, vel consuetudinis sumuntur. ead.
 17. Ex carnibus alimentum ferinum esse & bestis conveniens. ead.
 18. Fide in unum Deum (homines nondum regnitos) orare & impetrare posse fidem, qua Iesum Filium Dei & promissum Messiam esse credant. ead.
 19. Laicos vix pro semetipsis, nedum pro aliis Deo preces offerre posse. ead.
 20. Ritum precandi versus Orientem Solem ex gentilismo sumserunt. ead.
 21. Deum non accipere juramentum, sicut ille,

cui juratur, sed potius, sicut qui jurat, intelligit. 1594
 22. Deo gratas esse & virtutem impetrandi habere preces privatim & quovis idioma suscipas, licet ab orante non intellectas. ead.
 23. Adverari conjugium orationi. ead.
 24. Multitudine orationū nos posse satisfacere. ead.
 25. Solennes processiones & supplicationes in Patria usitatas, qua à gentilibus originem duxere, esse approbandas. ead.
 26. Ecclesiam non peccare, dum propter sanctorum merita precatur exaudiri. ead.

I N D E X

LOCORUM SCRIPTURÆ, TUM AB OBJECTIONIBUS, TUM EXCEPTIONIBUS PONTIFICIORUM IN IV. HISCE TOMIS VINDICATORUM.

GENESIS.

Cap. 1. v. 29. Dedi vobis omnem herbam & universa ligna, ut sint vobis in escam. p. 1580
 Cap. 2. v. 17. De ligno scientia boni & mali ne comedas. ead.
 Cap. 3. v. 8. Cum audissent vocem Domini deambulantis in Paradiso. 1274
 v. 15. Conteret ipse caput tuum. 1399
 v. 19. Pulvis es & in pulverem reverteris. 1374
 v. 24. Et collocavit ante Paradisum voluptatis Cherubim & flammeum gladium. 1412
 Cap. 4. v. 7. Sub te erit appetitus ejus, & tu dominaberis illi. 1446
 v. 8. Et dixit Cain ad Abel fratrem suū. 373
 v. 26. Iste cepit invocare nomen Domini. 875
 Cap. 5. v. 3. Genuit filium ad imaginem & similitudinem suam. 1383
 Cap. 6. v. 3. Non permanebis Spiritus meus in homine. 373
 v. 9. Noe vir justus atq; perfectus. 1528
 Cap. 8. v. 7. Et non revertetur. 372
 v. 11. Portans ramum olivæ viventibus foliis in ore suo. 1381
 Cap. 9. v. 3. Omne, quod movetur & vivit, erit vobis in cibum. 1580
 v. 6. Ad imaginem quippe Dei factus est homo. 1383
 Cap. 14. v. 18. Melchisedech Rex Salem proferens panem & vinum, erat enim Sacerdos Dei altissimi. 1210
 Cap. 15. v. 15. Tu ibis ad patres tuos. 490
 v. 17. Apparuit elibanus fumans, & lampas ignis transiens inter divisiones illas. 917
 Cap. 17. v. 7. Vt sem Deus tuus & seminis possit te. 1094
 v. 4. Masculus, cujus præputii caro non circumcisa fuerit, debetur. ead.
 Cap. 24. v. 62. Isaac egressus in agrum, ut oraret. 957
 Cap. 37. v. 35. Descendam lugens ad filium meum in infernum. 490
 Cap. 47. v. 21. Præter terram Sacerdotum. 851
 v. 29. Non sepelias me in Ægypto. 917. 1037
 Cap. 48. v. 16. Angelus, qui eruit me de cunclis malis, benedicat pueris istis. 1010
 Invocetur super eos nomen meum. ead.
 Cap. 49. v. 10. Non auferetur sceptrum de Iuda. v. 16. Fiat Dan coluber in via. 374
 Cap. 50. v. 24. Apportate ossa mea vobiscum de loco isto. 917. 1037

EXODUS.

Cap. 1. v. 21. Quia timuerunt obstetrices Deum, adificavit eis domos. 989
 Cap. 2. Alium quoq; genuit, & vocavit nomen ejus Eliezer. 373
 Ca. 3. v. 5. Locus, in quo stas, terra sancta est. 1058
 Cap. 12. v. 11. Renes vestros accingetis. 839
 Cap. 18. v. 13. Altera die sedit Moyses. 116
 Cap. 19. v. 15. Ne appropinquetis uxoris vestris. 839
 Cap. 20. v. 3. Non facies tibi sculptile. 1054
 Cap. 22. v. 20. Qui immolat diis, occidatur. 298
 C. 28. v. 30. Pones autem in rationali iudicii Dofrinam & Veritatem. 110
 v. 42. Vt operiat carnem turpitudinis suæ. 839
 Cap. 32. v. 13. Recordare, Domine, Abraham, Isaac & Israel. 1011

LEVITICUS.

Cap. 5. v. 5. Agat poenitentiam pro peccato. 1274.
 Cap. 13. v. 2. Adducetur ad Aaron Sacerdotem, & ad unum filiorum ejus. 1274
 Cap. 17. v. 10. Si comederit sanguinem, obfirmabo faciem meam contra animam illius. 27
 Cap. 6. v. 2. Voluerunt se Dominus consecrari. 875

NUMERUS.

v. 3. A vino & omni, quod inebriare potest, abstinebunt. 1580
 Cap. 14. v. 43. Gladio corruetis, ed quod nolueritis acquiescere Domino. 1447
 Cap. 21. v. 14. Unde dicitur in libro bellorum Domini. 431
 Deuteronomion.
 Ca. 8. v. 2. Vt te affigeret, atq; tentaret, & nota fierent, qua in animo versabantur tuo. 1446
 Cap. 13. v. 3. Tætat vos Dominus Deus vester, ut videat, si diligatis eum toto corde. ead.
 v. 5. Propheta ille, aut fictor somniorum occidetur. 296
 Cap. 16. v. 3. Septem diebus comedes absque fermento. 1580
 Cap. 17. v. 9. Venietque ad Sacerdotes. 110. 117
 v. 12. Qui superbievit, nolens obedire imperio Sacerdotis, morietur. 496. 628
 Cap. 18. v. 20. Propheta arrogantia depravatus, interficietur. 296
 Cap. 23. v. 17. Videtur deesse versiculus. 374
 Cap. 25. v. 5. Accipiet eam frater ejus. 158
 Cap. 30. v. 11. Mandatum hoc non supra te est, neq; procul positum. 1445. 1528
 Cap. 33. v. 9. Qui dixerunt patri suo & matri, nescio vos. 835
 C. 34. v. 6. Sepelivit eū in valle terra Moab. 1037

JOSUË.

Cap. 10. v. 13. Nonne scriptum est hoc in libro iustorum. 434
 Ca. 21. v. 39. De tribu Ruben ultra Iordanē. 374
 Judicium.
 Cap. 11. v. 39. Et fecit ei, sicut voverat, qua ignorabat virum. 911
 C. 13. v. 4. Cave, ne bibas v. nū aut sicerā. 1580
 Cap. 18. v. 30. Gerson fuit filius Moysi. 374
 Cap. 19. v. 2. Qua reliquit eum. 374

I. SAMUELIS.

cap. 2. v. 6. Dominus deducit ad inferos & reducit. 958
 v. 36. Dimitte me obsecro ad unam partem Sacerdotalem, ut comedam buccellam panis. 1196
 cap. 21. v. 4. Si mundi sunt pueri maxime à mulieribus. 839
 cap. 25. v. 29. Erit anima Domini mei custodita, quasi in fasciculo viventium. 918
 cap. 28. v. 13. Deos vidi ascendentes de terra. 490
 cap. 31. v. 13. Jejunaverunt septem diebus. 918

II. SAMUELIS.

c. 1. v. 18. Sicut scriptū est in libro iustorum. 430
 cap. 5. v. 8. Proposuerat præmium. 374
 cap. 18. v. 40. Apprehendite Prophetas Baal. 296
 cap. 19. v. 6. Ecce ad capus submericini panis & vas aqua, comedit ergo & bibit. 1580

III. REGUM.

cap. 2. v. 15. Adoraverunt eum prout in terram. 1010
 cap. 10. v. 25. Percutite eos, nullus evadat. 296
 c. 13. v. 25. Cū tetigit ossa Elifas, revixit homo. 925
 cap. 15. v. 5. Percussit Dominus Regem & fuit leprosus. 930
 cap. 23. v. 20. Et occidit uni versus Sacerdotes. 296

I. PARALIPOMEN.

cap. 17. v. 13. Ego ero ei in patrem. 423

II. PARALIPOMEN.

c. 19. v. 20. Iosaphat ad Sacerdotes sic loquitur. 118
 cap. 21. v. 2. Filii Iosaphat Regni Iuda. 374
 v. 12. Allata sunt ei litera ab Eliā Propheta. 1015

EZRÆ.

cap. 7. v. 24. Non habeatis potestatem imponendi super eos. 85

JOB.

cap. 5. v. 1. Voca, si quis est, qui tibi respondeat & ad aliquem sanctorum convertere. 1011

cap. 7. v. 2. Vita hominis est super terram, sicut dies mercenarii. 1564
 cap. 9. v. 21. Etiam si simplex fuero, hoc ipsum ignorabit anima mea. 1511
 cap. 33. v. 23. Si fuerit Angelus loquens pro eo, nūc de millib. mi erubuitur ejus. 1011
 cap. 42. v. 8. Ite ad servum meum Iob. ead.

PSALMI.

Psal. 2. v. 7. Dominus dixit ad me: Filius meus es tu. 424
 Psal. 5. v. 6. Odisti omnes, qui operantur iniquitatem. 1120
 Psal. 6. v. 1. Domine, ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripias me. 958
 Psal. 7. v. 9. Iudica me, Domine, secundum justitiam meam & secundum innocentiam super me. 1533
 Psal. 8. v. 6. Gloria & honore coronasti eum. 1375
 Psal. 10. v. 15. Quæretur peccatum ejus & non invenietur. 1120
 Psal. 13. Deesse videntur 8. versiculi. 827
 Psal. 17. v. 1. Exaudi justitiam meam. 1532
 Psal. 18. v. 21. Retribuet mihi Dominus secundum justitiam meam. 1533
 Psal. 19. v. 5. In omnem terram exivit sonus eorum. 373 745
 v. 6. In sole posuisti tabernaculū suū. 1183
 v. 8. Lex Domini perfecta. 20.
 v. 9. Præceptum Domini lucidum. 416
 v. 13. Delilla quis intelligit? ab occultis meis munda me. 1511
 Psal. 21. v. 17. Foderunt manus meas. 373
 v. 27. Edent pauperes & saturabuntur, & laudabunt Dominum, qui requirunt eū. 736
 Psal. 24. v. 7. Atrollit portas principes vestras. 490
 Psal. 25. v. 10. Univerſa via Domini misericordia & veritas. 1292
 Psal. 34. v. 21. Custodit Dominus omnia ossa eorum. 1037
 Psal. 37. v. 28. Injusti punientur. 374
 Psal. 39. v. 12. Si reprehensionibus pro iniquitate castigat quempiam, liqueſcere facies, ut timentiam desiderium ejus. 959
 Psal. 40. v. 7. Sacrificium & oblationem noluiſti. 1054
 Psal. 45. v. 8. Odisti iniquitatem. 1120
 Vixit te Deus tuus. 483
 v. 17. Constitues eos Principes super omnem terram. 1115
 Psal. 49. v. 16. Deus redimet animam de manu inferi. 959
 v. 21. Homo, cum in honore esset, non intellexit. 1375
 Psal. 51. v. 18. Si voluisses sacrificium, dedissem. 1094
 Psal. 54. v. 8. Voluntarie sacrificabo tibi. 1523
 Psal. 61. v. 12. Semel locutus est Deus. 425
 v. 13. Tu redde unicuiq; iuxta opera sua. 1550
 Psal. 66. v. 12. Transivimus per aquam & ignem, & eduixisti nos in refrigerium. 959
 Psal. 68. v. 19. Ascendens in altum, captivam duxit captivitatem. 493
 Psal. 71. v. 16. Erit frumentum in terra in summum montium. 1200
 Psal. 85. v. 11. Misericordia & veritas obviaerunt sibi. 1192
 Psal. 88. v. 14. Eruiſti animam meam ex inferno inferiore. 959
 Psal. 96. v. 10. Dicite gentibus, quia Dominus regnavit. 374
 Psal. 99. v. 5. Adorato scabellum pedū ejus. 1057
 Psal. 107. v. 14. Reduxit eos de tenebris & umbra mortu. 960
 Psal. 119. v. 34. Da mihi intellectum & scrutabor. 417
 v. 63. Particeps ego sum omnium timentium te. 1290
 10105

INDEX LOCORUM SCRIPTURÆ.

v. 105. Lucerna pedibus meis verbum tuum.	416	C. 35. v. 14. Et non liberunt usque ad diē hunc.	906	Cap. 4. v. 31. Non confundaris confiteri peccata tua.	1278
v. 109. Anima mea in manibus meis semper.	1446	THRENI JEREMIE.		Cap. 5. v. 5. De propitiato peccato noli esse sine metu.	1511
v. 164. Septies in die laudem dixi tibi.	1574	Cap. 3. v. 27. Bonum est viro, cum poraverit jugum	916	Cap. 7. v. 37. Mortuo non prohibens gratiam.	962
Psal. 132. v. 1. Memento David & mansuetudini ejus.	1018	EZECHIEL.		Cap. 14. v. 18. Omnis caro, sicut fœnum.	362
v. 10. Propter David servum tuum non avertas faciem Christi tui.	ead.	Cap. 9. v. 4. Signa Tau in frontibus gementium & dolentium.	1100	Cap. 15. v. 14. Deus reliquit hominem in manu consilis sui.	1446
Psal. 119. v. 17. Mihi autem nimis honorificati sunt amici tui Deus.	1012	Cap. 18. v. 27. Cum averteris se impius ab impietate sua, ipse animam suam vivificabit.	1263	Ca. 16. v. 14. Omnis misericordia facit locū unicuique secundum meritum operum suorum.	1548
Psal. 143. v. Non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens.	1527	Cap. 29. v. 20. Dedi tibi terram Ægypti, pro eo, quod laboraverit tibi.	1434	Cap. 17. v. 1. Deus creavit hominem de terra, & secundum se vestivit illum virtute.	1375
Psal. 149. v. 5. Exultabunt sancti in gloria.	1016	C. 37. v. 21. Rex unus erit omnibus imperans.	574	Cap. 18. v. 2. Ne verearis usque ad mortem justificari.	1555
PROVERBIA SALOMONIS.		DANIEL.		Cap. 26. v. 20. Non est ponderatio digna anima continentis.	1363
Cap. 6. v. 20. Ne dimittas legem patris tui.	628	Cap. 1. v. 8. Proposuit Daniel in corde suo, ne pollueretur de mensa Regis, neque de vino potus ejus.	1580	Cap. 28. v. 45. Penetrabo omnes inferiores partes terræ.	491
Ca. 9. v. 5. Bibite vinum, quod miscei vobis.	1162	Cap. 2. v. 35. Factus est mihi magnus.	720	Ca. 31. v. 11. Quis potuit transgredi & non est transgressus, & facere malitiam & non fecit?	1447
Cap. 19. v. 17. Fœneratur Damino, qui miseretur pauperi.	1551	v. 44. Suscitabit Deus cœli regnum.	530	Cap. 33. v. 25. Cibaria & virga & omnis asinus panis & disciplina & opus servæ.	1296
Cap. 20. v. 9. Quis potest dicere, mundum est cor meum, purus sum à peccatis.	1510	Cap. 4. v. 24. Peccata tua, redime Eltermofyni.	1264. 1289. 1434	Cap. 44. v. 16. Translatus est in Paradisum.	1381
Cap. 27. v. 23. Agnosce vultum pecoris tui.	1277	DANIEL.		I. MACCABÆORUM.	
Cap. 28. v. 14. Beatus homo, qui semper est pauper.	1512	Cap. 1. v. 8. Proposuit Daniel in corde suo, ne pollueretur de mensa Regis, neque de vino potus ejus.	1580	Cap. 4. v. 36. Ascendamus nunc mundare sancta.	365
ECCLESIASTES.		Cap. 2. v. 35. Factus est mihi magnus.	720	Cap. 6. v. 8. Expavit & commotus est valde.	364
Cap. 4. v. 14. De carcere interitum quis egreditur ad regnum.	960	v. 44. Suscitabit Deus cœli regnum.	530	Cap. 9. v. 3. In mente trino Anni.	365. 393
Cap. 9. v. 1. Nescit homo, utrum amore, an odio dignus sit.	1510	Cap. 4. v. 24. Peccata tua, redime Eltermofyni.	1264. 1289. 1434	II. MACCABÆORUM.	
v. 6. Mortui non habent ultra mercadem.	956	Forſitan ignoscet delictis tuis.	1511	Cap. 1. v. 10. Anno 188.	365
Cap. 12. v. 11. Verba sapientum sicut stimuli.	117	Cap. 7. v. 9. Fluvius igneus progrediebatur à facie ejus.	961	v. 16. Diviserunt membratim.	364
CANTICUM CANTICORUM.		Cap. 9. v. 27. Et erit in templo abominatio desolatio.	424	Cap. 3. v. 19. Virgines, qua conclusa erant.	910
Ca. 2. v. 2. Sicut lilium inter spinas, sic amica inter filias.	1398	Cap. 10. v. 3. Panis desiderabilem non comedis, & caro & vinum non introierunt in os meum.	1180	Ca. 9. v. 28. Miserabilis obitu vita sanctus est.	364
Cap. 4. v. 7. Tota pulchra es, amica mea.	1120. 1398	Cap. 12. v. 2. Multi de his, qui dormiunt in terra pulvere, vigilabunt, alii in vitam aternam, alii in opprobrium.	1410	cap. 12. v. 43. Offerri pro peccatis mortuorum sacrificium.	1225
v. 12. Hortus conclusus, fons signatus.	ead.	HOSEAS.		v. 46. Sancta & salubris est cogitatio, pro despectu orare, ut à peccatis solvantur.	962
Cap. 6. v. 9. Terribilis, ut castrorum acies ordinata.	530	Cap. 1. v. ult. Ponent sibi caput unum.	575	cap. 14. v. 38. Hic multi temporibus continentia positum tenuit.	912
Cap. 7. v. 1. Quid videbis in Sulamite.	ead.	Cap. 2. v. 14. Ducam eum in solitudinem, & loquar ad cor ejus.	891	cap. 15. v. 39. Concedendum est mihi	364
ESAIAS.		Ca. 5. v. 15. Vadam ad locum meum, donec ponant in corde suo & quarunt faciem meam.	1446	Nov. Test.	
Cap. 1. v. 11. Quo mihi multitudo victimarum vestrarum.	1094	Ca. 9. v. 12. Sea & va. cum recessero ab eis.	375	MATTHÆUS.	
v. 19. Si volueritis & audieritis me, bona terra comedetis.	1441	Cap. 13. v. 14. De manu inferni liberabo eos.	490	cap. 3. v. 4. Esca ejus erat locusta & mel sylvestris.	1580
Cap. 2. v. 1. Et erit in novissimis diebus preparatio domus Domini.	710	Cap. 14. v. 10. Quis sapiens & intelligit ista.	417	v. 5. Tunc exibat ad eum Hierosolyma & omnium in daa.	1125
Cap. 4. v. 3. Lavabis in Spiritu judicii & Spiritu arceris.	960.	JOEL.		v. 6. Consistentes peccata sua.	1275
Cap. 5. v. 4. Quid est, quod debuit ultra facere vinca mea, & non feci eis?	1445	Cap. 2. v. 14. Quis scit, si convertatur & ignoscatur.	1512	v. 8. Facite fructum poenitentia dignum.	1289
Cap. 7. v. 9. Nisi erideritis, non intelligitis.	1454	AMOS.		v. 11. Ego baptizo vos in aqua in poenitentiam.	1126
Cap. 9. v. 6. Et vocabitur nomen ejus.	372	Cap. 5. v. 14. Quarite bonum & non malum, ut vivatis.	1514	Ipse vos baptizabit in Spiritu Sancto igne.	963. 1126
v. 18. Succensa est quasi igni impetata.	960	JONAS.		cap. 4. v. 2. cum jejunaſſet quadraginta diebus.	1586
Cap. 11. v. 2. Requiescat super eum Spiritus Domini.	481	Cap. 3. v. 9. Quis scit, si convertatur & ignoscatur Deus.	1512	v. 17. Agite poenitentiam.	1257
v. 10. Erat sepulchrum ejus gloriosum.	1064	MICHÆAS.		cap. 5. v. 1. Beati pauperes Spiritu.	903
Cap. 28. v. 16. Penam lapidum in fundamento fundatum.	574	Cap. 7. v. 8. Ne lateris inimica mea super me, cum sedero in tenebris.	961	v. 12. Merces vestra copiosa est in cœlis.	1549
Ca. 38. v. 3. Domine, memento, quomodo ambulaverim coram te in veritate & in corde perfecto.	1565	HABACUC.		v. 14. Vos estis lux mundi.	416
Cap. 40. v. 5. Et videbit omnis caro.	375	Cap. 2. v. 3. Quia adhuc visus procul.	424	Non potest civitas abscondi supra montem posita.	687
v. 10. Ecce merces ejus cum ipso.	1549	v. 4. Iustus sua fide vivet.	1476	v. 22. Qui irascitur fratri suo &c.	1389
Cap. 53. v. 4. Verè languores nostros ipse tulit.	424	HAGGÆUS.		Qui avarus factus, reus erit gehenna ignis.	964
v. 8. Generationem ejus, quis enarrabit.	ead.	Cap. 2. v. 12. Interroga Sacerdotes legem.	117	v. 25. Non exhibi inde, donec solveris novissimum quadrantem.	ead.
Propter scelus populi mei.	375	Cap. 9. v. 9. Ecce Rex tuus veniet.	375	v. 32. Qui dimissam duxerit, adulterat.	1342
Cap. 55. v. 1. Venite, emite absque argento & absque pretio vinum & lac.	1548	v. 11. Tu in sanguine Testamenti.	ead.	v. 34. Non jurate omnino per cœlum, quia Deus thronus est.	1059
Cap. 56. v. 4. Non dicat Eunuchus, ego lignum aridum.	895	Etiastis vinclos tuos de lacu, in quo non est aqua.	490. 961	v. 46. Si salutaveritis fratres vestros tantum, quid amplius facitis, nonne & hoc Eilonici faciunt.	1434
v. 5. Dabo eis in domo mea & in muru meo locum, & nomen meum & filium & filiam.	1363	Cap. 12. v. 10. Et plangent cum plantis, quasi super unigenitum & dolebunt super eum.	1296	v. 48. Estote perfecti, sicut & Pater vester cœlestis perfectus est.	1528
Cap. 59. v. 21. Hoc pactum meum cum eis.	991	Cap. 13. v. 3. Non urvis, quia mendacium loquutus es.	296	cap. 6. v. 11. Panem nostrum super substantialiam dabo vobis.	1188
Cap. 60. v. 13. Locum pedum in corā glorificabo.	1064	v. 8. Ducam tertiam partem per ignem.	961	v. 12. Dimitte nobis debita.	1289
Cap. 61. v. 1. Spiritus Domini super me.	ead.	MALACHIAS.		v. 13. Quia tuum est regnum.	581
v. 6. Vos Sacerdotes Domini vocabimini.	1220	Cap. 1. v. 11. In omni loco offertur nomini meo oblatio munda.	1214	cap. 7. v. 15. Intrinsecus sunt lupi rapaces.	297
v. 8. Fœdus perpetuum feriam cum eis.	727	Ca. 2. v. 7. Labia Sacerdotum custodient scientiam.	117	cap. 8. v. 4. Vade, ostende te Sacerdoti.	1274
Cap. 63. v. 16. Abraham nescivit & Israel ignoravit.	1009	Cap. 3. v. 2. Iste erit, quasi ignis constans & emundans argentum, & turbabit filios Levi.	961	v. 20. Filius hominis non habet, ubi caput resiliat.	905
Cap. 66. v. 18. Ponam in eis signum.	1099	TOBIAS.		cap. 9. v. 2. Videns fidem illorum.	1118
v. 21. Assumam ex eis in Sacerdotes & Levitas.	1220	Cap. 4. v. 12. Fiducia magna erit coram summo Deo, Eltermofyna omnibus facientibus eam.	1564	v. 6. Surge, tolle lectum tuum.	1289
JEREMIAS.		v. 18. Faciem tuam & vinum tuum super sepulcrum iusti constitue.	962	v. 22. Confide filia, fides tua salvam te facit.	1565
Cap. 7. v. 28. Hac est gens, qua non audivit vocem Domini Dei sui.	1445	Cap. 12. v. 9. Eltermofyna liberat à morte, & ipsa est, qua purgat peccata.	1264	v. 28. Creditus, quia hoc possunt facere vobis.	1462
Cap. 8. v. 16. A Dan auditis est fremitus equorum.	617	SAPIENTIÆ.		v. 9. Nolite possidere aurum, neque argentum.	904
Cap. 15. v. 1. Dixit Dominus ad me, si steterint Moses & Samuel ad me, non est anima ad populum istum.	1012	Cap. 2. v. 23. Ad imaginem similitudinis suæ fecit illum.	1383	cap. 11. v. 3. Tunc es, qui venturus.	491
Cap. 23. v. 6. Quid vocabunt eum.	372	Cap. 3. v. 5. Invenit illos dignos se.	ead.	cap. 12. v. 26. Si ego in Brezelub eicio Damiens, ut sit vestri in quo eiciant?	28
Cap. 31. v. 16. Erat merces labori tuo.	1150	v. 13. Felix sterilis & inquinata.	895	v. 31. Non remittetur ei, neque in hoc seculo, neque in futuro.	960
Cap. 32. v. 3. Omnia, qua mandasti eis, ut facerent, nō fecerunt, & venerunt eis omnia mala hæc.	1445	C. 4. v. 10. Vivis inter peccatores translatus es.	361	v. 36. Rationem reddent in die iudicii.	967

INDEX LOCORUM SCRIPTURÆ.

cap. 16. v. 16. Dixit Petrus: Tu es Christus Filius Dei.	527	cap. 11. v. 9. Petite & accipietis.	914	Cap. 15. v. 2. Omnem palmitem in me, non ferentem fructum tollit eum.	1483
v. 17. Beatus es Simon Bar Iona.	1462	v. 41. Date Eleemosynam, & ecce omnia vobis erunt munda.	1289. 1553	Cap. 16. v. 12. Multa habeo vobis dicere sed non potestis modo portare.	136
v. 18. Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam.	59. 106. 528. 575	cap. 12. v. 42. Quis putas, est fidelis servus?	575	v. 13. Docebit vos omnem veritatem.	185. 192
Porta inferorum non prevalebunt adversus eum.	191. 726	v. 48. Qui non cognovit & fecit digna plagis, vulnabit paucis.	967	v. 27. Pater amat vos, quia vos me dilexistis.	1478
v. 19. Tibi dabo claves regni caelorum.	118. 1310	v. 58. Dico tibi, non exies inde, donec stiam novissimum minutum reddas.	1339	Cap. 18. v. 11. Reconde gladium tuum in vaginam.	662
Quocumque ligaveris super terram, erit ligatum & in caelo.	661. 384	cap. 14. v. 23. Compelle intrare.	29-	Cap. 20. v. 21. Sicut misit me Pater, & ego mitto vos.	618. 801. 1327
v. 24. Qui vult venire post me, abneget seipsum.	907	v. 26. Si quis venerit ad me, & non oderit uxorem.	839	v. 23. Quorumcumque remisistis peccata, remissa erunt.	1257. 1275
Tollas crucem suam & sequetur te.	875	v. 33. Qui non renunciat veris omnibus, qua possidet, non potest esse meus discipulus.	905	v. 29. Beati, qui non viderunt & crederunt.	1462
v. 27. Reddet unicuique secundum opera eius.	1548	cap. 16. v. 9. Ut recipiant vos in aeterna tabernacula.	967. 1017	v. 31. Haec scripta sunt, ut credatis.	20
Cap. 17. v. 25. Liberi sunt filii.	852	v. 18. Quisquis dimittit uxorem suam & alteram auget, moechatur.	1342	Cap. 21. v. 8. Venimus nos tecum.	543
v. 26. Statera solvendi, da eu pro me & te.	542. 850	v. 22. Portabatur ab Angelis in sinu Abraha.	492	v. 17. Pasce oves meas.	99. 109. 120. 469. 576
cap. 18. v. 17. Si Ecclesiam non audierit.	119. 187. 191.	v. 24. Refrigeret linguam meam, quia crucior in hac flamma.	968	v. 19. Significans, qua morte glorificaturus sit Deum.	629. 663
v. 18. Quocumque alligaveritis in terra, ligata erunt in caelo.	296	v. 26. Chajma inter nos firmatum.	492	v. 25. Sunt alia multa.	543
v. 20. Vbi duo vel tres congregati.	1310	v. 27. Rogo te Pater, ut mittas eum in domum patris mei.	1013. 1087	ACTA APOSTOLORUM	137
cap. 19. v. 6. Quod Deus conjunxit, homo non separet.	184. 681	ap. 17. v. 11. Cum omnia feceritis, dicitis, & servi inuiles sumus.	1546	Cap. 1. v. 13. Vbi manebant Petrus & Iohannes.	542
v. 9. Qui dimissam duxerit, moechatur.	1184	v. 14. Ire, ostendite vos sacerdotibus.	1274	v. 15. Exurgens Petrus in medio fratrum.	543
v. 12. Sunt Eunuchi, qui se castraverunt propter regnum caelorum.	896. 912	cap. 18. v. 11. Gratias ago tibi, quia non sum sicut ceteri hominum.	1462	Cap. 2. v. 14. Scans Petrus cum undecim, levavit vocem.	543
v. 14. Sinite parvulos ad me venire.	916	ap. 19. v. 26. Omni habenti dabitur, & abundabit.	1434	v. 23. Hunc definito consilio & praeconscientia Dei traditum.	1423
v. 17. Si vis ad vitam ingredi, serva mandata.	1545. 1521	ap. 20. v. 35. Illi, qui digni habebuntur saeculo isto.	1552	v. 24. Deus suscitavit Christum solutus doloribus inferni.	968
v. 21. Vide, qua habes, & da pauperibus.	905. 896	v. 36. Aequales Angelis sunt.	1015	v. 27. Quoniam non dereliquis animam meam in inferno.	993
v. 29. Qui reliquerit uxorem, centuplum accipiet.	815	ap. 21. v. 34. Videte, ne corda vestra graventur carnis huius vita.	836	v. 38. Baptizetur unusquisque vestrum in nomine Iesu Christi.	27
Vitam aeternam possidebit.	15	cap. 22. v. 19. Hoc est corpus meum, quod pro vobis datur.	1215	v. 41. Baptizati sunt tria millia.	1125
cap. 20. v. 2. Conventione facta cum operariis ex denario diurno.	1550	v. 32. Rogavi pro te, ut non deficiat fides tua.	1183	v. 46. Frangentes circa domos panem.	1191
v. 8. Redde illis mercedem.	1549	v. 38. Ecce duo gladii hic.	104. 120. 540. 543	Cap. 3. v. 7. Apprehensa manu eius dextra levavit eum.	543
cap. 23. v. 2. Super cathedram Moysi sedent.	119	cap. 23. v. 42. Domine, memento mei cum veneris in regnum tuum.	968	Cap. 4. v. 27. Convenerunt ad versus puerum tuum Iesum, quem unxisti.	483
v. 37. Quoties volui congregare filios tuos & non tuisti.	1445	v. 43. Amen dico tibi, hodie mecum eris in Para-diso.	492. 956	v. 32. Erant illis omnia communia.	876
cap. 24. v. 45. Quis putas, fidelis & prudens est servus.	810	cap. 24. v. 20. Accipit panem benedixit ac fregit.	837	Cap. 5. v. 3. Anania, cur tentavit Satanam cor tuum?	533
v. 47. Amen dico vobis, super omnia bona sua constituet eum.	1016	v. 34. Apparuit Simoni.	613	Cap. 6. v. 6. Orantes imposuerunt eis manus.	1327
cap. 25. v. 15. Dedit unicuique secundum propriam virtutem.	1424	IOHANNES		Cap. 8. v. 16. Baptizati tantum erant in nomine Domini Iesu.	27
v. 34. Venite, possidete regnum, & sursum enim, & dedit mihi cibum.	1518. 1551	Cap. 1. v. 12. Dedit illi potestatem filius Dei fieri.	1447. 1478	v. 22. Si forte remittatur tibi hac cogitatio cordis tui.	1511
cap. 26. v. 27. Bibite ex hoc omnes.	1182	v. 14. Plenum gratia & veritate.	483	Cap. 9. v. 32. Dum pertransiret universos.	544
cap. 28. v. ult. Ecce ego vobiscum sum usque ad summationem saeculi.	727	v. 17. Gratia & veritas per Iesum Christum facta est.	1386	Cap. 10. v. 4. Orationes tuae & Eleemosyna tua ascendunt in memoriam in conspectu Dei.	1434
MARCUS		v. 42. Tu vocaberis Cephas.	542	v. 34. Non est personarum acceptor Deus.	1435. 1552
cap. 1. v. 4. Praedicans Baptismum poenitentiae.	1126	v. 50. Quia dixi tibi, vidi te sub sicco, et exis.	1461	v. 38. Inxit eum Deus Spiritu Sancto.	483
v. 5. Confitens peccata sua.	1275	Cap. 3. v. 5. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu, non intrabit in regnum caelorum.	1115	Cap. 12. v. 5. Oratio fiebat sine intermissione ab Ecclesia ad Deum pro eo.	544
cap. 2. v. 9. Surge, tolle grabatum tuum.	542	Cap. 4. v. 23. Veri adoratores adorabunt in Spiritu & veritate.	1217	Cap. 13. v. 2. Ministrantibus illis Domino.	1218
cap. 3. v. 6. Et imposuit Simoni nomen Petrus.	1321	cap. 5. v. 14. Noli amplius peccare.	1533	Segregate mihi Paulum & Barnabam.	1327
cap. 6. v. 12. Ingebant oleo in multis agris.	1342	v. 39. Scrutamini Scripturas.	411	v. 3. Imponent ei manus eius.	ead.
cap. 10. v. 11. Quicumque dimiserit uxorem suam, & duxerit aliam, moechatur adversus eam.	1328	v. 43. Si alius venerit in nomine suo, accipietis eum.	603	Cap. 14. v. 22. Cum constituisset illis per singulas Ecclesias Presbyteros.	ead.
v. 21. Hac omnia servavi ad iuventutem meam.	1528	v. 45. Et, qui accusat vos, Moyses, in quem vos speratis.	1017	Cap. 15. v. 7. Surgens Petrus, dixit ad eos.	544
cap. 16. v. 17. Signa eos, qui crediderint, hac sequentur.	1531	Cap. 6. v. 44. Nemo venit ad me, nisi Pater traxerit eum.	297	v. 28. Visum est nobis & Spiritui & c.	121. 186
Ultimum hic videtur deesse caput.	381	v. 70. Nos credidimus & cognovimus, quia tu es Christus filius Dei.	1462	v. 29. Abstineatis a sanguine & suffocato.	27
LUCAS		Cap. 7. v. 39. Nondum erat Spiritus datus.	382	Cap. 17. v. 11. Quotidie scrutantes Scripturas.	411
cap. 1. v. 28. Ave maria gratia plena.	1399	cap. 8. v. 1. Deesse videtur Historia adulterae.	381	C. 19. v. 5. Baptizati sunt in nomine Iesu.	27. 1125
Ave Maria gratia plena, benedicta tu in mulieribus.	1012	v. 59. Iesus autem condidit se.	392	v. 13. Quidam de circumventibus Iudaeis exorcistis.	28.
v. 34. Virum non cognosco.	912	Cap. 10. v. 1. Qui non intrat per ostium in ovile ovium, ille fur est & latro.	297. 530	v. 18. Multi credentium veniebant, confitentur & annuntiantes ad eas suos.	1276
v. 35. Ideo, & quod nasceretur ex Te sanctum.	1553	v. 8. Omnes quot quot venerunt, fures sunt.	207	Cap. 20. v. 7. Cum convenissemus ad frangendum panem.	1191
v. 48. Respexit humilitatem ancilla sua.	1399	Cap. 11. v. 27. Ego credidi, quia tu es Christus, Filius Dei vivi.	1462	v. 28. In quo vos Spiritus S. posuit Episcopos.	686
v. 49. Quia fecit mihi magna.	1147	v. 44. Solvite eum, & sinite abire.	1275	v. 29. Intrabunt post discessionem meam lupi rapaces.	297
cap. 2. v. 14. Pax hominibus bona voluntatis.	1128	v. 50. Expedit nobis, ut unus moriatur.	424	C. 21. v. 9. Haec erant quatuor filiae virginum.	914
cap. 3. v. 3. Praedicans Baptismum poenitentiae.	1128	Cap. 12. v. 8. Me non semper habebitis.	477	v. 24. Sanctificata cum illis.	1586
cap. 5. v. 4. Ascendens in anam navim, qua erat Simonis.	543	v. 31. Omnes traham ad meipsum.	493	Cap. 25. v. 10. Ad tribunal Caesaris sto.	851
v. 24. Surge, tolle lectum tuum.	1290	v. 42. Multi ex Principibus crediderunt, sed non constabantur.	1483	Cap. 16. v. 20. Digna poenitentia opera facientes.	1289
cap. 6. v. 14. Simonem, quem cognominavit Petrum.	542	Cap. 16. v. 6. Venit ad Simonem Petrum.	613	C. 17. v. 9. ed. quod jejunium praterisset.	1586
v. 38. Date & dabitur vobis.	1017	v. 34. Mandatum novum do vobis.	899. 1521	v. 23. Astitit mihi hac nocte Angelus Dei, cuius sum, & cuius latruncium.	1018
Eadem mensura, qua mensi fueritis, remetietur vobis.	1550	Cap. 14. v. 12. propter opera ipsa credite.	1462	v. 29. Sumens panem, gratias egit Deo in conspectu omnium, & cum fregisset, cepit manducare.	1191
cap. 7. v. 9. Nec in Israel tantam fidem invenimus.	1462	v. 14. Quocumque petieritis patrem meum in nomine meo, faciam.	914	EPIST. PAULI AD ROMANOS.	
v. 47. Remittuntur ei peccata multa, quia dilaxit multum.	1264	v. 16. Ut maneat vobiscum in aeternum.	185	Cap. 1. v. 8. Fides vestra annuntiatur in toto mundo.	193
cap. 7. v. 3. Ministrabant ei de facultatibus suis.	905	v. 26. Spiritus sanctus suggeret vobis omnia, quaecumque dixerit vobis.	126	Cap. 2.	
v. 12. Vobis datum est nosse mysterium.	139				
v. 48. Filia, fides tua salvam te fecit.	1475				
cap. 10. v. 7. Dignus est operarius mercede sua.	1552				
v. 16. Qui vos audit, me audit.	907				
v. 28. Hoc fac & vives.	1521				
v. 30. Despoliaverunt enim, & plagis impositis abierunt.	1375				
Simul vobis relicto.	1447				
v. 35. Quocumque super vos voveris, reddam.	899				

INDEX LOCORUM SCRIPTURÆ.

Cap. 2. v. 6. reddet unicuique secundum opera... v. 11. Non est acceptus per sanctorum apud Deum... v. 12. Facite legem iustificabitur... v. 16. Iudicabit Deus secunda hominum secundum Evangelium...

Cap. 7. v. 10. Quia secundum Deum est tristitia, patientiam in salubrem stabilem operatur... v. 11. Sed videtis... v. 14. Vestra abundantia illorum inopiam... Cap. 10. v. 5. In captivitate redigentes omnem intellectum...

AD PHILEMON. Vers. 5. Audiens caritatem tuam et dilectionem quam habes ad omnes sanctos... AD EBRÆOS. Cap. 1. v. 6. Et adoret eum omnes Angeli... Cap. 2. v. 9. Philemon Iesum propter passionem mortis gloriosam...